

ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 – 2014**

**ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την περίοδο 2011-2014, είναι μια συνθετική εργασία που αποτυπώνει, για πρώτη φορά, τη συνολική εικόνα των δεδομένων του νέου διευρυμένου Καλλικρατικού Δήμου, σε όλους τους τομείς αναφοράς και δράσης. Με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, καθορίζει τη στρατηγική και τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της νέας δημοτικής αρχής, εκφράζει το προσωπικό μου όραμα για το Δήμο και προσδιορίζει το πολιτικό μου στίγμα για το μέλλον του τόπου μας.

Άρης Καραχάλιος

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Είναι πασιφανές ότι βιώνουμε μια ιστορική και δύσκολη συγκυρία, καθώς η χώρα πλήττεται από μια πολύμορφη κρίση. Εκτιμώ ότι η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων . Να βρει το βηματισμό της και να βρεθεί δίπλα στους πολίτες. Να αφουγκραστεί τα προβλήματά τους, και να μην επιτρέψει την ισοπέδωση και την υποβάθμιση των θεσμών.

Η αυτοδιοίκηση μπορεί με τη λειτουργία της, να μην γίνει μέρος του προβλήματος, αλλά η λύση του.

Καλείται μέσα σ' αυτές τις συνθήκες να εφαρμόσει τις μεγάλες αλλαγές που εισήγαγε ο Καλλικράτης, μια μεταρρύθμιση που, ενώ παρουσιάζει αρκετά “κενά”, πρέπει να της πιστώσουμε και τα θετικά της.

Σχετικά με το Δήμο μας, έγινε συστηματική καταγραφή και αποτύπωση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης, που μας έδωσε και τη δυνατότητα για το σχεδιασμό της επόμενης μέρας. Πρώτη φορά στο Δήμο μας συντελείται μια μικρή “επανάσταση”.

Η πρωτοβουλία του Δημάρχου μας, δεν ήταν ο εύκολος και πολυέξοδος δρόμος της ανάθεσης, για εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου, από μια ιδιωτική εταιρεία, αλλά η συγκρότηση ομάδας έργου εκ των ενόντων, για την εκπόνηση του.

Στη διαδικασία σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος επιχειρήσαμε ως ομάδα εργασίας να καλλιεργήσουμε μια νέα κουλτούρα διαβούλευσης και συμμετοχής, να χτίσουμε κλίμα εμπιστοσύνης με τους κοινωνικούς φορείς του Δήμου μας, ώστε ελεύθερα οι συμπολίτες μας, να εκφράσουν τις σκέψεις τους και τη δημιουργικότητά τους.

Σε μια διαδικασία πολύπλοκης και σύνθετης εργασίας, η ομάδα δουλειάς και σύνταξης που επιφορτίστηκε όλο αυτό το δύσκολο έργο, εκτιμώ ότι ξεπέρασε τις δυνάμεις της.

Δημιουργήσαμε ένα αναπτυξιακό, ρεαλιστικό και υλοποιήσιμο επιχειρησιακό σχέδιο, πέρα από διαχειριστικές λογικές, που θα δώσει ταυτότητα στο Δήμο μας.

Μέσα από το επιχειρησιακό σχέδιο, επιχειρείται, η αναπτυξιακή επανεκκίνηση του Δήμου.

Πρώτη μας προτεραιότητα, η ανάδειξη και αξιοποίησή της μέχρι τώρα ανεκμετάλλευτης πολιτιστικής μας κληρονομιάς, η οποία θα δώσει πολλαπλασιαστικά οφέλη στο Δήμο μας.

Η προάσπιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Η αντιμετώπιση των ελλείψεων και αδυναμιών, που μέχρι τώρα, είχαν παρατηρηθεί από την εφαρμογή του Καλλικράτη.

Η ενίσχυση του κύρους του Δήμου μας.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω το Δήμαρχο Φαρσάλων κ. Άρη Καραχάλιο για την εμπιστοσύνη που έδειξε στο πρόσωπό μου, δίνοντας μου τη δυνατότητα σ' αυτό το δημιουργικό ταξίδι της σύνταξης του επιχειρησιακού σχεδίου, να ζήσω και να αποκτήσω μοναδικές εμπειρίες.

Θέλω να ευχαριστήσω όλους όσους εργάστηκαν , ώστε να πάρει σάρκα και οστά αυτή η προσπάθεια, αλλά πάνω απ' όλα να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου την ομάδα εργασίας και σύνταξης του επιχειρησιακού σχεδίου.

Μετά τιμής

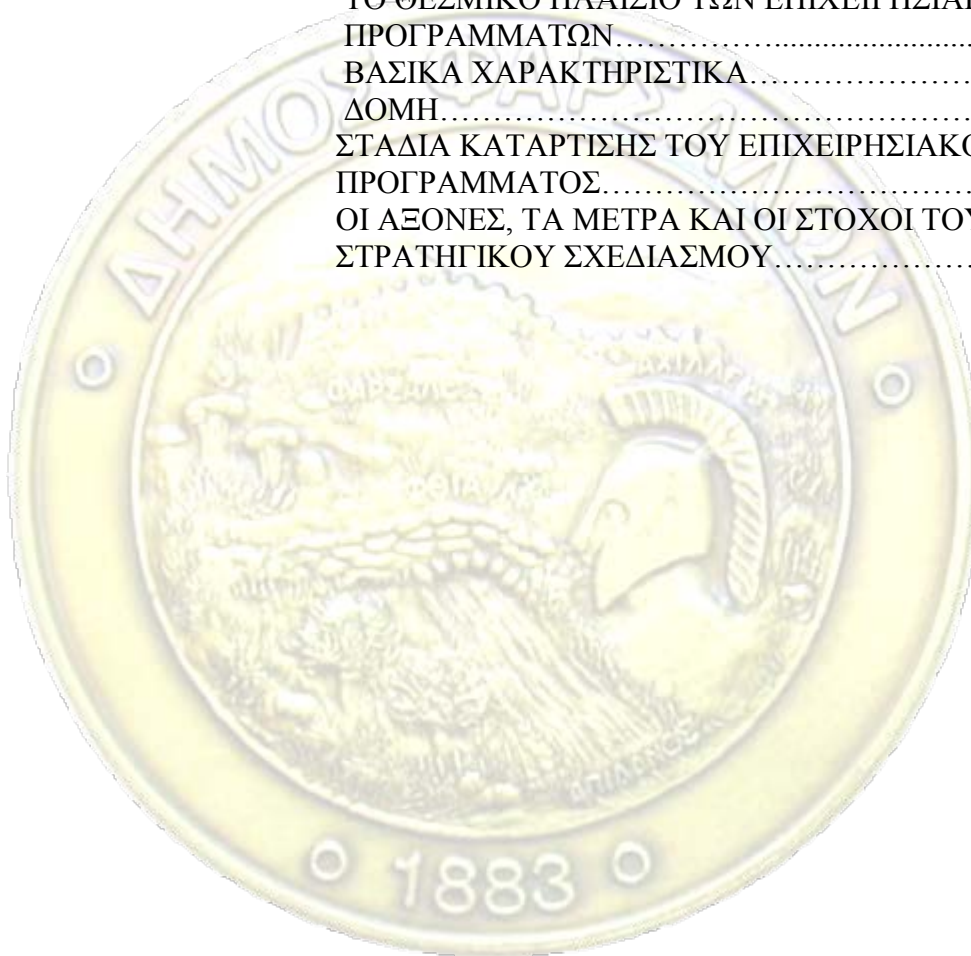
Δέσποινα Συροπούλου
Δημοτική Σύμβουλος

Υπεύθυνη Ομάδας Έργου για την εκπόνηση
του Επιχειρησιακού Προγράμματος

1. ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
2. ΣΗΜΕΙΩΜΑ Δ. ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
5. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΝΕΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣ
ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ-
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ
6. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ- ΚΕΠ-
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ-ΔΕΥΑΦ-
ΔΗΚΕΦΑ-ΟΠΑΚΠΑ
7. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ (ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ-
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ)
8. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ-
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
9. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ -ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ
ΤΟΜΕΙΣ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ-ΑΝΕΡΓΙΑ-
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΓΕΩΡΓΙΑ/
ΕΜΠΟΡΙΑ-ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
10. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ-
ΥΠΟΔΟΜΕΣ-ΔΙΚΤΥΑ
11. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ-
ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
12. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΔΡΕΥΣΗ-ΑΡΔΕΥΣΗ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ
13. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ
14. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ → ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ- ΠΑΙΔΕΙΑ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ-
ΝΕΟΛΑΙΑ
15. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ
16. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....σελ. 5	
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....σελ. 7	
3. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΝΕΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ...σελ.12	
4. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....σελ.16	
ΚΕΠ.....σελ.29	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ.....σελ.33	
ΔΕΥΑΦ.....σελ.35	
ΔΗΚΕΦΑ.....σελ.40	
ΟΠΑΚΠΑ.....σελ.45	
5. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....σελ.51	
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ (ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ- ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ).....σελ.69	
6. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....σελ.71	
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....σελ.88	
7. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....σελ.96	
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....σελ.97	
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ.....σελ.99	
ΑΝΕΡΓΙΑ.....σελ.101	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....σελ.104	
ΓΕΩΡΓΙΑ/ ΕΜΠΟΡΙΑ.....σελ. 107	
ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ.....σελ.113	
ΧΑΛΒΑΣ.....σελ.121	
8. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ- ΥΠΟΔΟΜΕΣ-ΔΙΚΤΥΑ.....σελ.123	
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....σελ.123	
ΔΙΚΤΥΑ.....σελ.124	
ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....σελ.128	
9. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ- ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ.....σελ.129	
10.ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΔΡΕΥΣΗ- ΑΡΔΕΥΣΗ- ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ.....σελ.137	
ΥΔΡΕΥΣΗ-ΑΡΔΕΥΣΗσελ. 137	
ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ.....σελ.145	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΕΥΑΦ.....σελ.155	
11. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ.....σελ.158	
12. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....σελ.163	

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....σελ.163	
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.....σελ.192	
ΠΑΙΔΕΙΑ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ- ΝΕΟΛΑΙΑ.....σελ.199	
13. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ.....σελ.201	
14. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....σελ.207	
ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....σελ.207	
ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....σελ.208	
ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....σελ.208	
ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....σελ.209	
ΔΟΜΗ.....σελ.210	
ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....σελ.210	
ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....σελ.214	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Για το μεσοπρόθεσμο Προγραμματισμό των Δήμων εκπονείται πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και Ετήσιο Προϋπολογισμό. Το Τεχνικό Πρόγραμμα καταρτίζεται μαζί με το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, το οποίο αποτελεί μέρος του και επισυνάπτεται, σε αυτό, ως παράρτημα. (παρ.1 άρθρο 266 Ν.3852/2010, όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ.10κα του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (ΦΕΚ138/09.08.2010 τεύχος Α).

Ειδικά για τη δημοτική περίοδο 2011-2014:

α. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει τριετή διάρκεια.

β. Η προθεσμία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν μπορεί να υπερβαίνει την 30^η Σεπτεμβρίου 2011. (άρθρο 267 παρ.6 Ν.3852/2010)

γ. Για το έτος 2011, Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης αποτελεί ο οικονομικός προϋπολογισμός και το Τεχνικό Πρόγραμμα.

δ. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης για το 2012 συντάσσεται μαζί με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ε. Κατά τη μεταβατική περίοδο δεν συντάσσεται ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης. [άρθρο 11 απόφασης 18183/02.04.2007 (ΦΕΚ 534/13.04.2007 τεύχος Β')] ΥΠΕΣΔΔΑ, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 45038/08.08.2007 (ΦΕΚ 1613/17.08.2007 τεύχος Β') και 71841/21.12.2007 (ΦΕΚ19/14.01.2008 τεύχος Β') αποφάσεις του ΥΠΕΣΔΔΑ και την υπ' αριθμ. 16422/17.04.2008 (ΦΕΚ699/21.04.2008 τεύχος Β') απόφαση του ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, και αναδιατυπώθηκε από το άρθρο 9 της υπ. αριθμ. 5694/03.02.2011 απόφασης του ΥΠ.ΕΣ.Α&Η.Δ.).

Οι μικροί πληθυσμιακά δήμοι, που είναι υποστελεχωμένοι και στερούνται της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής, υποστηρίζονται και καταθέτουν επιχειρησιακό πρόγραμμα απλοποιημένης μορφής (άρθρο 10 απόφασης 18183/02.04.2007 (ΦΕΚ 534/13.04.2007 τεύχος Β') ΥΠΕΣΔΔΑ, όπως προστέθηκε με το άρθρο 8 της υπ. αριθμ. 5694/03.02.2011 απόφασης του ΥΠ.ΕΣ.Α&Η.Δ.)

Οι νέοι διευρυμένοι Δήμοι έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες και ευχέρεια να σχεδιάζουν και να υλοποιούν παρεμβάσεις με αναπτυξιακό περιεχόμενο στα πλαίσια του περιφερειακού σχεδιασμού. Ταυτόχρονα, όμως, αυξήθηκαν και οι απαιτήσεις που αφορούν την ποιότητα, την εφικτότητα και τη ρεαλιστικότητα των προτάσεων που κατατίθενται για ένταξη στα διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Το επιχειρησιακό σχέδιο συνθέτει την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής για την επόμενη τριετία, ενώ οι προτάσεις, που περιέχονται σ' αυτό, έχουν επεξεργασθεί και τεκμηριωθεί σύμφωνα με επιστημονικά δεδομένα με τα έργα και τις δράσεις να ιεραρχούνται και να κατατάσσονται με σειρά προτεραιότητας.

Κεντρικός στόχος του επιχειρησιακού σχεδίου είναι η ένταξη του Δήμου Φαρσάλων με ευνοϊκούς όρους στις νέες διαμορφούμενες συνθήκες, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με ένα διακριτό χαρακτήρα και ρόλο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η μεθοδολογία εκπόνησης της μελέτης ακολούθησε τα εξής στάδια :

Α' ΦΑΣΗ

- Συλλογή όλου του πληροφοριακού υλικού που αφορά στο Δήμο Φαρσάλων. Το υλικό είναι μελέτες που δεν υλοποιήθηκαν, έργα σε εξέλιξη, έργα στη φάση του σχεδιασμού, προτάσεις κοινωνικών φορέων, ιστορικά και αρχαιολογικά στοιχεία, στατιστικά στοιχεία, οικονομικά στοιχεία, τεχνικά στοιχεία κ.λ.π.
- Έρευνα πεδίου. Επί τόπου επισκέψεις της ομάδας μελέτης σε όλη την περιοχή μελέτης, επισκέψεις στις αρμόδιες υπηρεσίες, τοπικές και περιφερειακές, έρευνα στη βιβλιογραφία, συλλογή και αξιολόγηση όλου του απαραίτητου για την εκπόνηση της μελέτης πληροφοριακού υλικού.
- Προώθηση ερωτηματολόγιου σε όλους τους κοινωνικούς φορείς και τους κατοίκους (με ανάρτηση στην ιστοσελίδα, ταχυδρομική αποστολή και διανομή από επιλεγμένα σημεία, όπως το Δημαρχιακό Μέγαρο και τα ΚΕΠ).
- Ενδιάμεση παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης και πρώτη προσέγγιση των προτάσεων.

Β' ΦΑΣΗ

- Τελική επεξεργασία, συγκρότηση και παρουσίαση του συνόλου του επιχειρησιακού σχεδίου.

ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη είναι δομημένη στα εξής επί μέρους τμήματα :

- α) Για κάθε Θεματική Ενότητα παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής σε όλες τις παραμέτρους.
- β) Αξιολογούνται οι αναπτυξιακές προοπτικές στα πλαίσια του Εθνικού και Περιφερειακού Σχεδιασμού.
- γ) Καθορίζεται ο κεντρικός στόχος με τους άξονες παρέμβασης, τα μέτρα και τις δράσεις που τον εξυπηρετούν.
- δ) Προσδιορίζεται το σχέδιο ανάπτυξης, κατά άξονα παρέμβασης.
- ε) Αξιολογούνται τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές για το Δήμο.

ΟΜΑΔΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

Σύμφωνα με την υπ. αριθ. 162/11 απόφαση του Δημάρχου Φαρσάλων, (που ελήφθη έχοντας υπόψιν τις διατάξεις: α) Του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/07.06.2010) με τίτλο «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», β) Τις περιπτ. δ' και θ' του άρθρου 58 του Ν.3852/2010 σύμφωνα με τις οποίες ο Δήμαρχος είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου, γ) Το Π.Δ. 185/07 (ΦΕΚ 221/12-09-2007 τεύχος Α') «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού»), **ορίστηκε η Ομάδα Έργου για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου της περιόδου 2011-2014.**

Έργο της ομάδας έργου είναι η εκπόνηση του Πενταετούς Τεχνικού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Τ.Ε.Π.), το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.) και ετήσιο Προϋπολογισμό. Το Τεχνικό Πρόγραμμα καταρτίζεται και υποβάλλεται μαζί με το Ε.Π.Δ. , αποτελεί μέρος του και επισυνάπτεται ως παράρτημα σε αυτό.

Η ομάδα έργου θα λειτουργεί εντός και εκτός του ωραρίου εργασίας και σύμφωνα με τις διατάξεις περί συλλογικών οργάνων.

Ως υπεύθυνη της Ομάδας Έργου για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ορίστηκε η κ. Συροπούλου Δέσποινα, Δημοτικός Σύμβουλος. Μέλη της Ομάδας έργου ορίστηκαν οι:

- **Μπαμπανίκας Δημήτριος**, Αντιδήμαρχος
- **Φεγγίτης Δημήτριος**, Δημοτικός Σύμβουλος
- **Γκίζας Δημήτριος**, Δημοτικός Σύμβουλος
- **Λιαπής Αναστάσιος**, Προϊστάμενος της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου, κλάδου ΠΕ3 με βαθμό Α΄
- **Μπαχατίρογλου Ελένη**, Διευθύντρια Διοικητικών – Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου, κλάδου ΠΕ1 με βαθμό Β΄
- **Θεοχαρόπουλος Νικόλαος**, Υπάλληλος του Δήμου, κλάδου ΔΕ24 με βαθμό Α΄
- **Κυρίτση Βέρα**, Διευθύντρια της ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ., κλάδου ΠΕ13
- **Αλειφτήρας Σωκράτης**, Υπάλληλος του Δήμου, του κλάδου ΠΕ1 με βαθμό Δ΄, που ορίζεται και Γραμματέας της Ομάδας Έργου.

Όπως προκύπτει από τις διατάξεις της εν λόγω απόφασης, (162/11, του δημοτικού συμβουλίου), δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του δημοτικού προϋπολογισμού, δεδομένου ότι η Ομάδα Έργου για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου θα εκτελέσει το έργο της χωρίς αποζημίωση.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Υπό την καθοδήγηση, την ευθύνη και την επιστασία της Δημοτικής Συμβούλου, κ. **Δέσποινας Συροπούλου**, εργάστηκε η Ομάδα Εργασίας και Σύνταξης του Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου Φαρσάλων, η οποία αποτελείται από τέσσερα μέλη:

1. **Ελένη Μπαχατίρογλου**, Διευθύντρια Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου,
2. **Σωκράτης Αλειφτήρας**, ΠΕ1, Διοικητικός Υπάλληλος του Δήμου, Τμήμα Οικονομικών Προσόδων,
3. **Βασιλική Νούλα-Καρπέτη**, ΠΕ Αρχαιολόγος, Ειδική Συνεργάτιδα του Δημάρχου σε θέματα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Πολιτισμού,
4. **Ηλέκτρα Θελούρα**, ΠΕ Πολιτικός Μηχανικός, Msc, Ειδική Συνεργάτιδα του Δημάρχου σε Τεχνικά Θέματα.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ:

Δέσποινα Συροπούλου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:

Βασιλική Νούλα-Καρπέτη

Δεν πρέπει να παραλείψουμε τη συμβολή στην εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου των (αναφέρονται αλφαβητικά):

Γιάσεβιτς Μαρίας,
Γκοντζαμάνη Βασιλικής,
Καρακώστα Έφης,
Μαντζανίκα Βασιλικής,
Παπακώστα Παντελή,
Χριστάκη Μαρίας.

Γκίτση Ελένης,
Δημοπούλου Τριανταφυλλιάς,
Κουμπούρα Θεσσαλίας,
Μπακρατσά Χρήστου,
Σιούρη Μαρίας,

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΝΕΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΚΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ**

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

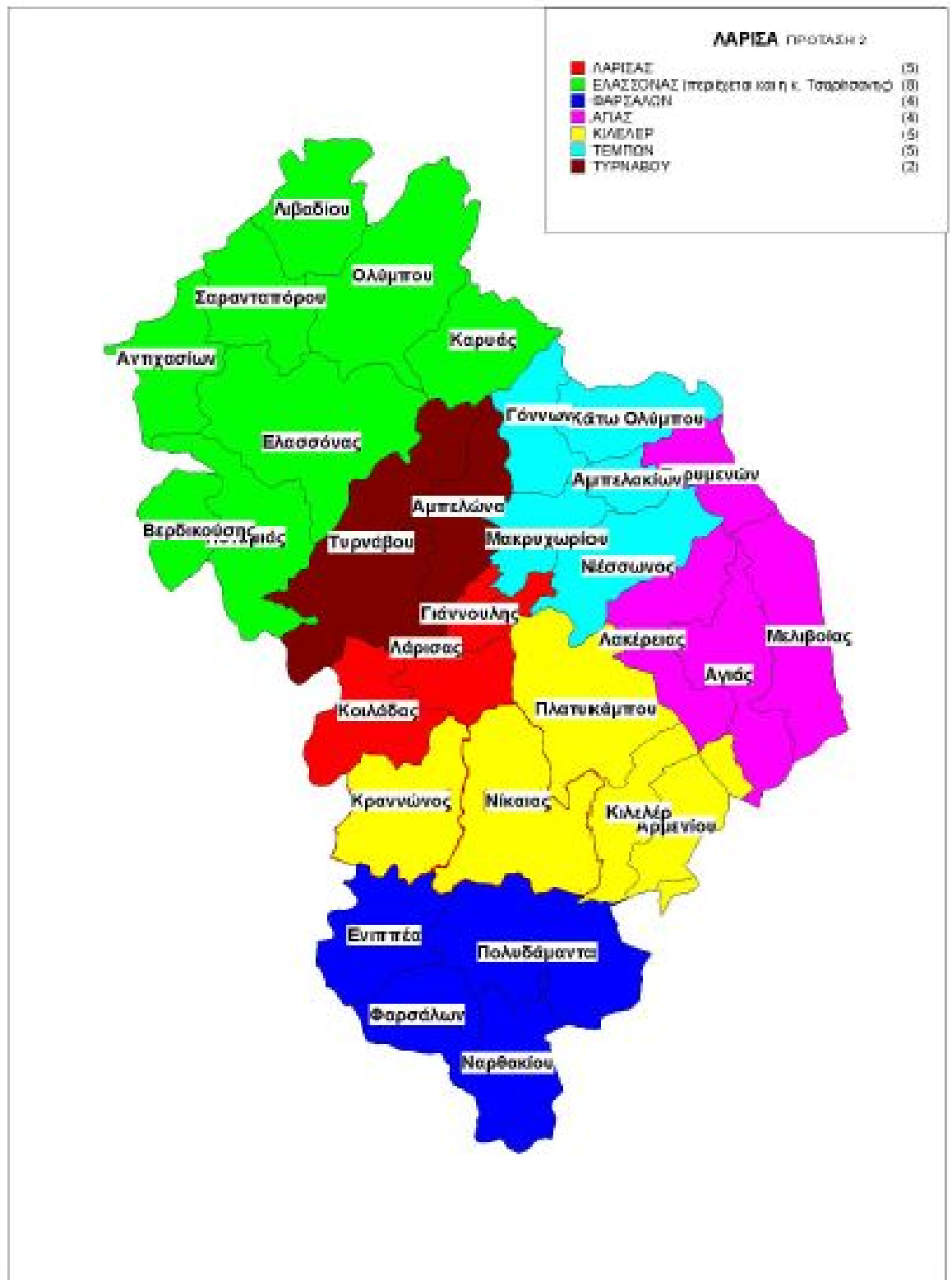
Ο Καλλικρατικός Δήμος Φαρσάλων καταλαμβάνει το Νότιο τμήμα του Νομού Λάρισας και προήλθε από την συνένωση των Καποδιστριακών Δήμων Ενιπέα, Ναρθακίου, Πολυδάμαντα και Φαρσάλων. Η ευρύτερη περιοχή συνορεύει Δυτικά με τους Νομούς Τρικάλων και Καρδίτσας, Νότια και Ανατολικά με το Νομό

Μαγνησίας, Νότια με τον Νομό Φθιώτιδας και Βόρεια – Βορειοανατολικά με τις Τοπικές Κοινότητες του Δήμου Κιλελέρ, του Νομού Λάρισας. Περικλείεται προς Νότο από το Ναρθάκιο όρος, ενώ προς Βορρά από το Φυλλήιο και το Χαλκηδόνιο όρος. Η πεδιάδα του Δήμου διαρρέεται από τους ποταμούς Ενιπέα και Απιδανό.

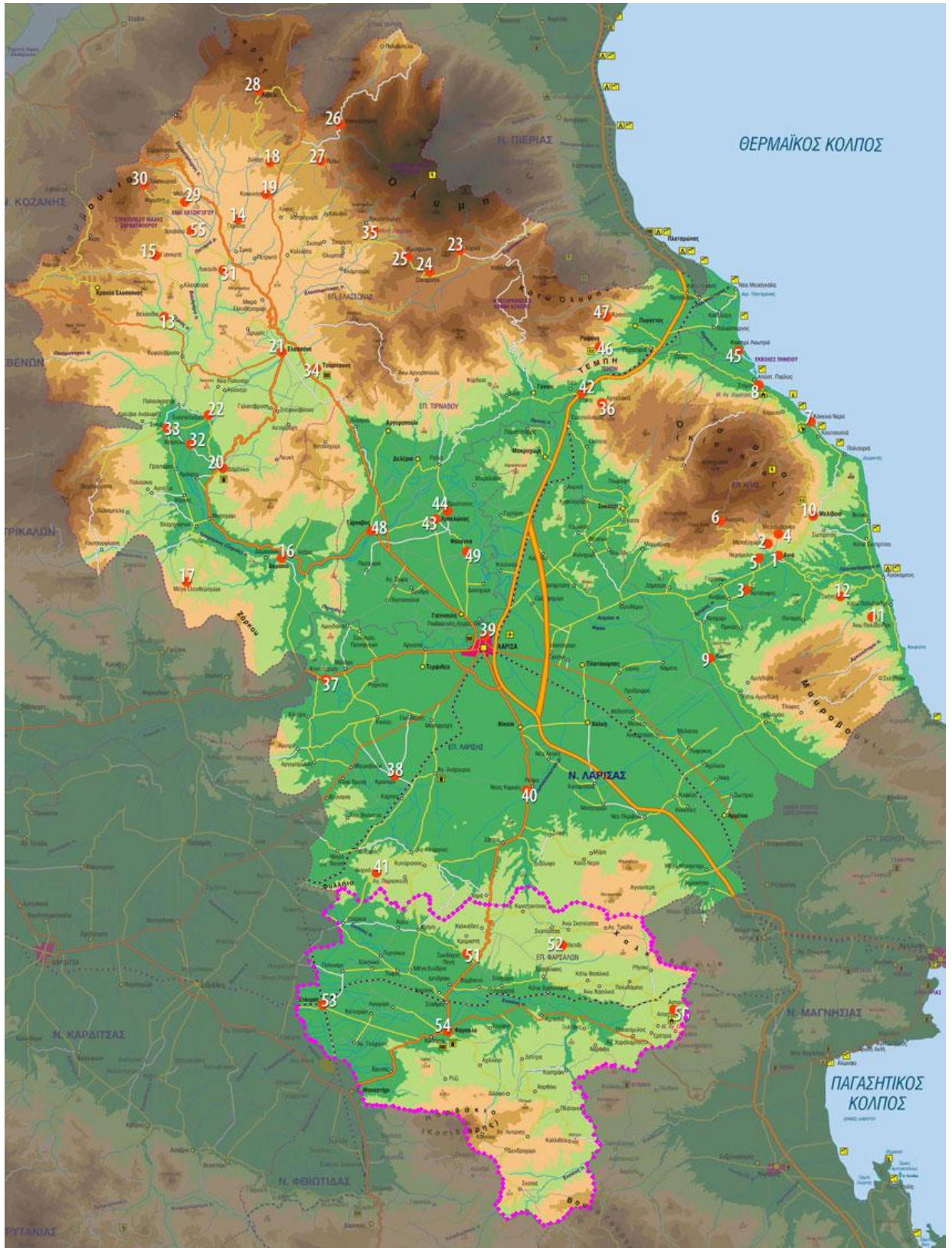
Διοικητικά αποτελείται από 1 Δημοτική Κοινότητα και 27 Τοπικές Κοινότητες. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. για το 2001, η περιοχή καταλαμβάνει συνολική έκταση **739.737 τετραγωνικών χιλιομέτρων.** Ο πραγματικός πληθυσμός της περιοχής το έτος 2001 ανερχόταν σε **23.531 κατοίκους** και ο μόνιμος σε **23.675 κατοίκους.**

ΧΑΡΤΗΣ - ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΚΑΙ Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΘΩΣ & ΤΟΥΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ - ΜΕ ΜΠΛΕ ΧΡΩΜΑ ΔΗΛΩΝΕΤΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΣΑΣ - ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ,(με ροζ χρώμα) ,ΜΕ ΤΑ ΓΕΩΦΥΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Δήμος Φαρσάλων διευθύνει και ρυθμίζει όλες τις τοπικές υποθέσεις, στηρίζοντας με τις δράσεις του την οικονομική, πολιτιστική, περιβαλλοντική, και κοινωνική ανάπτυξη του Δήμου . Έχει, επίσης, δημιουργήσει όλες τις απαραίτητες δομές για χρηστή λειτουργία όσον αφορά στα ευρωπαϊκά, εθνικά, συγχρηματοδοτούμενα και ανταγωνιστικά προγράμματα.

Στεγασμένος σε ένα κεντρικό κτίριο της πόλης , ο Δήμος συνδυάζει τις παραδόσεις με την παροχή σύγχρονων και αποδοτικών τοπικών αρχών, που φροντίζουν τις ανάγκες των κατοίκων και των επιχειρήσεων.

Ο **Δήμαρχος** κατέχει καθοριστικό και ρυθμιστικό ρόλο στην ομαλή λειτουργία του Δήμου και τη χάραξη της αναπτυξιακής του πορείας.

Εκτός από τις συνηθισμένες υπηρεσίες, που παρέχονται από τις τοπικές αρχές, όπως το Δημοτολόγιο, το Ληξιαρχείο, τη Συλλογή Απορριμμάτων, ο Δήμος Φαρσάλων εκτελεί μία σειρά εξειδικευμένων λειτουργιών. Αναλαμβάνει και υλοποιεί Ευρωπαϊκά και Εθνικά Προγράμματα, φροντίζει για τον εξωραϊσμό της πόλης, συμβάλλει, ουσιαστικά, στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ενθαρρύνει την ανάπτυξη των τεχνών και των γραμμάτων.

Ο Δήμος Φαρσάλων, με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξή του, στοχεύει να μοιραστεί αυτά τα οφέλη με τις τωρινές και τις μελλοντικές γενεές των κατοίκων, των επιχειρήσεων και των εργαζομένων. Αναλυτικότερα, οι αρμοδιότητες του Δήμου περιγράφονται στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006, ΦΕΚ Α 114/08-06-2006). Οι μεταβιβαζόμενες πρόσθετες αρμοδιότητες στους Δήμους αναφέρονται αναλυτικά στα άρθρα 94 και 95 του Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης».

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Δήμαρχος

Αριστομένης Καραχάλιος

Στο πλαίσιο των οριζόμενων στο Άρθρο 86 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν. 3463/2006 –ΦΕΚ Α'114) , ο Δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα και ασκεί τα καθήκοντα του με γνώμονα τη διασφάλιση της ενότητας της τοπικής κοινωνίας.

Δημοτικό Συμβούλιο

Στο Δήμο Φαρσάλων, το πλήθος των μελών του δημοτικού συμβουλίου είναι είκοσι επτά (27), σύμφωνα με τη νέα διοικητική δομή (Καλλικράτης) του Ν. 3852/2010.

Δήμαρχος	Αριστομένης Καραχάλιος
Αντιδήμαρχοι	Μπαμπανίκας Δημήτριος, άμισθος Αντιδημαρχία Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Πουλαράκης Σταύρος Αντιδημαρχία Καθαριότητας, Πρασίνου, Ηλεκτροφωτισμού Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης Παπαγεωργίου Χριστόδουλος Αντιδήμαρχος Εποπτείας ΤΟΕΒ και Δ.Ε. Πολυδάμαντα Δασκαλόπουλος Δημήτριος Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων Γιαχνης Κων/νος, άμισθος Αντιδήμαρχος της Δημοτικής Ενότητας Ενιπέα
Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου	Νικολάου Βάιος
Δημοτικοί Σύμβουλοι	<u>Δημοτικοί Σύμβουλοι Πλειοψηφίας</u> Μπαμπανίκας Δημήτριος Δερλός Κων/νος Χατζημήτρος Αντώνιος Ταστεμίρογλου Σοφία Πουλαράκης Σταύρος Παντούδης Ιωάννης Νικολάου Βάιος Δασκαλόπουλος Δημήτριος Συροπούλου Δέσποινα Τσιάμπας Σπυρίδων Παπαγεωργίου Χρυσόστομος Αντωνιάδης Νικόλαος Αγγελακόπουλος Δ. Γεώργιος Γιαχνης Κων/νος Τριανταφύλλου Νικόλαος Τεριζής Ευστάθιος <u>Δημοτικοί Σύμβουλοι Μείζονος Αντιπολίτευσης</u> Μπαλατσός Ευάγγελος Αγγελακόπουλος Κ. Γεώργιος Κατσιαούνης Ευάγγελος Γκατζόγιας Νικόλαος <u>Δημοτικοί Σύμβουλοι Ελάσσονος Αντιπολίτευσης</u> Καπετάνος Χρήστος Γκίζας Δημήτριος Νταφόπουλος Γεώργιος Τφου Μαρία Θεοχάρης Τριαντάφυλλος Μολόχας Αστέριος Φεγγίτης Δημήτριος

Δημοτική Κοινότητα

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Τοπικές Κοινότητες

ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΡΙΒΑΣ ΦΩΤΙΟΣ-ΧΑΡΙΛΑΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΜΠΕΛΕΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΠΙΕΗΣ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΧΙΛΛΕΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΨΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΑΜΒΑΚΟΥΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΞΥΝΟΓΑΛΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΑΣΙΛΗ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΠΟΓΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΡΥΣΙΩΝ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΠΑΤΣΙΤΖΕΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΑΣΟΛΟΦΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΕΝΔΡΩΝ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΑΛΤΣΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΙΛΟΦΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΣΙΑΜΠΑΛΗ ΜΑΡΙΑ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΚΡΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ζ. ΠΗΓΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΣΙΑΜΠΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΤΑΦΥΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Κ. ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΣΙΟΥΔΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΤΩΧΩΡΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΒΑΛ.
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΡΗΝΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΚΟΥΝΤΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Μ. ΕΥΥΔΡΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΑΝΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΡΑΪΔΑΣ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥΔΑΜΕΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥΝΕΡΙΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΑΚΕΛΑΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΡΕΥΜΑΤΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΓΑΛΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΙΤΟΧΩΡΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΚΟΠΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΚΟΤΟΥΣΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΖΕΡΕΜΕΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΑΥΡΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΥΠΕΡΕΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΛΙΑΦΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΑΔΩΝ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΑΜΙΑΝΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ

Εκτελεστική Επιτροπή

Σύμφωνα με το άρθρο 62 του Ν.3852/2010 συστήνεται η Εκτελεστική Επιτροπή στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδήμαρχοι. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου , του μεσοχρόνιου , ετήσιου και πενταετούς.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Οικονομική Επιτροπή

Σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν.3852/2010 συστήνεται η Οικονομική Επιτροπή, που είναι το όργανο που παρακολουθεί και ελέγχει την οικονομική λειτουργία του Δήμου.

Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Η Επιτροπή ποιότητας ζωής συνίσταται, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Ν.3552/10, σε δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων. Είναι αποφασιστικό όργανο άσκησης των σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του Δήμου.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

Λόγω της νέας οργανωτικής δομής των ΟΤΑ που εισάγει ο Ν. 3852/2010 το οργανόγραμμα του Δήμου ακολουθεί τη νέα αρχιτεκτονική, δημιουργώντας νέες ευθύνσεις . Με την αριθμ. 172/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Φαρσάλων, περί έγκρισης Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Φαρσάλων, καθώς επίσης με την όμοια απόφαση της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ αριθ 1913/Β/30-80-2011, προχωρήσαμε στην έγκριση του νέου Οργανισμού εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου μας, του οποίου η δομή έχει ως εξής:

Οργανόγραμμα Κεντρικών Υπηρεσιών

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες θα είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και θα περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου :

Ενότητα Α

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

- Γενικός Γραμματέας
- Γραφείο Δημάρχου
- Γραφείο Επικοινωνίας & Δημοσίων Σχέσεων
- Νομική Υπηρεσία
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
- Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας

Ενότητα Β

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ:

1) **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

α) **Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής** που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

β) **Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης** που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- I. Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής
- II. Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης
- III. Γραφείο Αδειοδοτήσεων & Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- IV. Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού

2) **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ** που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

α) **Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου**

β) **Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών**, που περιλαμβάνει τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου, Δ.Ε. Φαρσάλων
- Γραφείο Αλλοδαπών

και τα αποκεντρωμένα γραφεία

ii) Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου Δ.Ε. Ενιπέα

- iii) Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου Δ.Ε. Ναρθακίου
- iv) Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου Δ.Ε. Πολυδάμαντα

γ) Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού , Διοικητικής Μέριμνας και Διαφάνειας που περιλαμβάνει τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού
- Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας
- Γραφείο Διαφάνειας

δ) Τμήμα ΚΕΠ

ε) Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας & Πολιτισμού που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής & Πολιτικών Ισότητας των φύλων
- Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- Γραφείο Παιδείας Διά Βίου Μάθησης & Πολιτισμού

3) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

α) Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου , Μισθοδοσίας και Προμηθειών που περιλαμβάνει τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Προϋπολογισμού , Λογιστηρίου
- Γραφείο Μισθοδοσίας
- Γραφείο Προμηθειών

β) Τμήμα Εσόδων, Περιουσίας που περιλαμβάνει τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Εσόδων
- Γραφείο Περιουσίας

γ) Τμήμα Ταμείου

4)ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

α) Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- Γραφείο Μελετών & Επίβλεψης Έργων,
- Γραφείο Αυτεπιστασίας & Συντηρήσεων Δικτύων

β) Τμήμα Πολεοδομίας & Χωροταξίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- ➔ Γραφείο έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
- ➔ Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών και
- ➔ Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών

γ) **Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας** που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

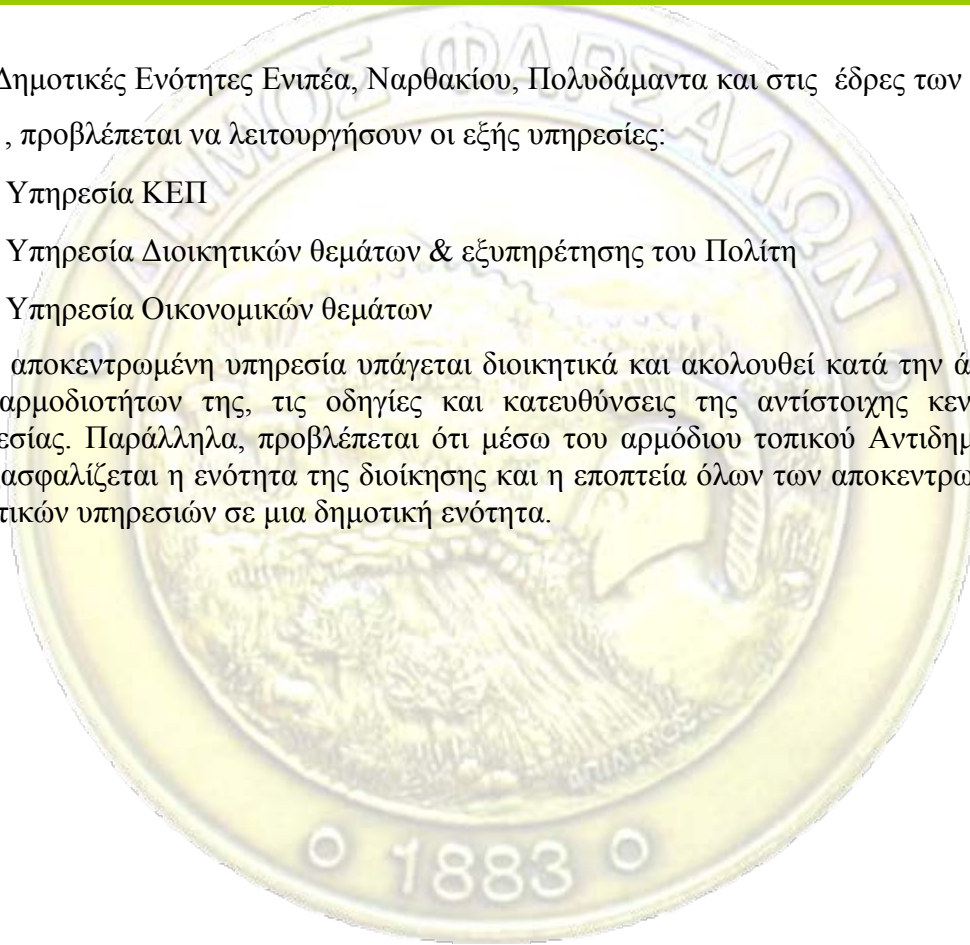
- Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
- Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
- Γραφείο Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων
- Γραφείο Συντήρησης Πρασίνου

Οργανόγραμμα Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών

Στις Δημοτικές Ενότητες Ενιπέα, Ναρθακίου, Πολυδάμαντα και στις έδρες των πρώην ΟΤΑ , προβλέπεται να λειτουργήσουν οι εξής υπηρεσίες:

- Υπηρεσία ΚΕΠ
- Υπηρεσία Διοικητικών θεμάτων & εξυπηρέτησης του Πολίτη
- Υπηρεσία Οικονομικών θεμάτων

Κάθε αποκεντρωμένη υπηρεσία υπάγεται διοικητικά και ακολουθεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, τις οδηγίες και κατευθύνσεις της αντίστοιχης κεντρικής υπηρεσίας. Παράλληλα, προβλέπεται ότι μέσω του αρμόδιου τοπικού Αντιδημάρχου θα εξασφαλίζεται η ενότητα της διοίκησης και η εποπτεία όλων των αποκεντρωμένων δημοτικών υπηρεσιών σε μια δημοτική ενότητα.

**ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΕΙ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΩΣ ΕΞΗΣ:**

Στο Δήμο Φαρσάλων υπηρετούν 104 συνολικά υπάλληλοι εκ των οποίων 77 μόνιμοι τακτικοί υπάλληλοι (ΔΔ) , 24 αορίστου χρόνου και 3 αορίστου χρόνου μερικής απασχόλησης

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΜΟΝΙΜΟΙ ΤΑΚΤΙΚΟΙ	18	3	35	17	73
2	ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	1		12	9	22
3	ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ				3	3
	ΣΥΝΟΛΟ	19	3	47	29	98

Οι κλάδοι μόνιμου προσωπικού είναι οι εξής:

A. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΠΕ1 Διοικητικού	1
ΠΕ1 Διοικητικού Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών	1
ΠΕ1 Οικονομολόγων	1
ΠΕ Οικονομικού- Λογιστικού	1
ΠΕ3 Πολιτικών Μηχανικών	2
Π	4 Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
	2
ΠΕ6 Τοπογράφων Μηχανικών	1
ΠΕ9 Γεωπόνων (ζωικής ή φυτικής παραγωγής)	3
ΠΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	6
Σύνολο Θέσεων ΠΕ	18

B. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕ

ΚΛΑΔΟΣ ΤΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΤΕ17 Διοικητικού-Λογιστικού	2
	1
ΤΕ Οικονομικού- Λογιστικού	
Σύνολο θέσεων ΤΕ	4

Γ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕ

ΚΛΑΔΟΣ ΔΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΔΕ1 Διοικητικών	21
ΔΕ14	1
ΔΕ23 Δημοτικής Αστυνομίας	1
ΔΕ24 Ηλεκτρολόγων	1
ΔΕ28 Χειριστών Μηχανημάτων Έργων	3
ΔΕ29 Οδηγών Αυτοκινήτων	1
ΔΕ Οδηγών	4
ΔΕ30 Τεχνιτών	2
ΔΕ35 Δενδροανθοκηπουρών	
Σύνολο θέσεων ΔΕ	34

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΕ

ΚΛΑΔΟΣ ΥΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΥΕ16 Αποθηκάριος	1
ΥΕ16 Εργατών	6
ΥΕ16 Εργάτες Καθαριότητας	8
ΥΕ16 Εργατών Γενικών Καθηκόντων	4
Σύνολο θέσεων ΥΕ	19

Οι ειδικότητες προσωπικού αορίστου χρόνου είναι οι εξής:

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ (ΙΔΑΧ)

ΚΛΑΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
ΠΕ Διοικητικών	1
ΔΕ1 Διοικητικών	6
ΔΕ Γενικών καθηκόντων	3
ΔΕ29 Οδηγών	1
ΔΕ29 Οδηγών Απορριματοφόρου	2
ΥΕ Γενικών Καθηκόντων	1
ΥΕ Καθαριστριών Σχολείων	7
ΥΕ16 Εργατών	1
Σύνολο θέσεων ΙΔΑΧ	22

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΙΔ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΚΛΑΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ □ ΘΕΣΕΩΝ
ΥΕ Καθαριστριών Σχολικών Μονάδων	3
Σύνολο	3

- Λόγω επίσης της νέας οργανωτικής δομής των ΟΤΑ που εισάγει ο Ν. 3852/2010 καταργούνται, συγχωνεύονται ή δημιουργούνται νέα Ν.Π.Δ.Δ. και νέα Ν.Π.Ι.Δ.

Στο Δήμο μας λειτουργούν τα εξής Ν.Π.Δ.Δ. και Ι.Δ.

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΣΚΟΠΟΣ
Οργανισμός Πολιτισμού – Αθλητισμού – Κοινωνικής Προστασίας – Αλληλεγγύης Δήμου Φαρσάλων (ΟΠΑΚΠΑ)	Ν.Π.Δ.Δ. ΦΕΚ 639/Β/19-4-2011	Ο σκοπός του ΟΠΑΚΠΑ εντοπίζεται στη φροντίδα των βρεφών και των νηπίων, στη μετάδοση της μουσικής γνώσης, στα θέματα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στην κοινωνική, οικον□μική, αθλητική και πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου.
Σχολική Επιτροπή Μονάδων Β/θμιας Εκπ/σης Δήμου Φαρσάλων	Ν.Π.Δ.Δ. ΦΕΚ 1473/Β/17-6-2011	Ο σκοπός των νομικών προσώπων των σχολικών επιτροπών είναι η διαχείριση των πιστώσεων που διατίθενται για τις λειτουργικές δαπάνες καθαριότητας, θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κλπ. Η εκτέλεση μικρών έργων για επισκευή και συντήρηση διδακτηρίων, η αποκατάσταση φθορών και ζημιών των επίπλων, εξοπλισμού και γενικά των διδακτηριακών εγκαταστάσεων. Η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη □ης διοικη□ικής

		λειτουργίας των σχολικών μονάδων.
Σχολική Επιτροπή Μονάδων Α/θμιας Εκπ/σης Δήμου Φαρσάλων	Ν.Π.Δ.Δ. ΦΕΚ 1473/Β/17-6-2011	Ο σκοπός των νομικών προσώπων των σχολικών επιτροπών είναι η διαχείριση των πιστώσεων που διατίθενται για τις λειτουργικές δαπάνες καθαριότητας, θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κλπ. Η εκτέλεση μικρών έργων για επισκευή και συντήρηση διδακτηρίων, η αποκατάσταση φθορών και ζημιών των επίπλων, εξοπλισμού και γενικά των εγκαταστάσεων των διδακτηρίων. Η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.
Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Φαρσάλων (ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ)	Ν.Π.Ι.Δ. ΦΕΚ 856/Β/16-5-2011	Ο σκοπός και τα αντικείμενα της κοινοφελούς επιχείρησης είναι η οργάνωση, ο συντονισμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επίβλεψη των Υπηρεσιών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Πολιτικής, που υφίστανται, αλλά και που θα δημιουργηθούν στο μέλλον.
Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Φαρσάλων (Δ.Ε.Υ.Α.Φ.)	Ν.Π.Ι.Δ. ΦΕΚ 731/Β/5-5-2011	Ο σκοπός της επιχείρησης συνίσταται στη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και ευελιξία της, όσον αφορά στην αντιμετώπιση του κυκλώματος ύδρευσης και αποχέτευσης και στη χρηματοδότηση των έργων αυτών από το Π.Δ.Ε., από δανειοδότηση και από ίδιους πόρους που προλέπονται υπέρ της επιχείρησης από το ν. 1069/80

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΟΛΑ ΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ

- Ικανοποιητικό επίπεδο παροχής υπηρεσιών με σχεδόν άμεση εξυπηρέτησ αποδεκτών.
- Ικανοί και συνεργάσιμοι υπάλληλοι με δυνατότητα περαιτέρω εκπαίδευσης.
- Άριστη συνεργασία μεταξύ υπηρεσιών του Δήμου.
- Εξαιρετική σχέση των αιρετών με τους υπαλλήλους.
- Δυνατότητα για εκπόνηση έργων
- Δυνατότητα του Δήμου μας για αναβάθμιση των υπηρεσιών της οικονομική ανάπτυξης και απασχόλησης
- Ικανοποιητικό επίπεδο λειτουργίας των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών.
- Δυνατότητα εκμετάλλευσης των νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Δυνατότητα αξιοποίησης των δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας (Ν 3230/2004).
- Ύπαρξη Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας με αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων και των ρόλων μεταξύ των τμημάτων και υπαλλήλων.
- Δυνατότητα μεγαλύτερης συμμετοχής πολιτών και τοπικών παραγόντων σ ζητήματα αναπτυξιακού προγραμματισμού.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Έλλειψη επιπλέον επιστημονικού προσωπικού και τεχνιτών.
- Ανεπαρκείς χώροι εγκατάστασης υπηρεσιών.
- Περαιτέρω αξιοποίηση των εφαρμογών λογισμικών προγραμμάτων.
- Ανάγκη ανάπτυξης των υποστηρικτικών υπηρεσιών, ιδίως σε θέματα πληροφορική και νομικών θεμάτων
- Ανάγκη απλοποίησης και βελτίωσης διαδικασιών.
- Ανάγκη ανάπτυξης διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και ενεργής συμμετοχή των πολιτών στα καίρια ζητήματα και προβλήματα του Δήμου.
- Ανάγκη στελέχωσης και ενίσχυσης των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων το Δήμου σε προσωπικό.
- Ανάγκη εφαρμογής συστημάτων πιστοποίησης και διαχείρισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ανάγκη περαιτέρω συμμετοχής σε Ευρωπαϊκά και Εθνικά δίκτυα.
- Ανάγκη επιμόρφωσης ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου.
- Ανάγκη περαιτέρω αξιοποίησης της πληροφορικής τεχνολογίας για τη βελτίωση τη παραγωγικότητας.
- Ανάγκη καλύτερης αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας.
- Συγκράτηση του κόστους λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ Ο ΟΠΟΙΟΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙ:

- τη δημιουργία προϋποθέσεων για τη διεύρυνση του αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου μέσω της βελτίωσης της ικανότητάς του να σχεδιάζει και να υλοποιεί προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής πολιτικής, προστασίας του περιβάλλοντος κ.λ.π και να τα εντάσσει στις διαδικασίες προγραμματισμού σε εθνικό επίπεδο, καθώς και στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ,
- την αναβάθμιση της λειτουργίας των πολιτικών οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών με την δημιουργία υπηρεσιών διοικητικής, νομικής υποστήριξης για την επιστημονική –τεχνική υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων,
- τη βελτίωση του βαθμού εξυπηρέτησης των πολιτών, της ποιότητας, τη αποδοτικότητα και της δικαιοκατανομής των παρεχομένων υπηρεσιών με την αναδιοργάνωση των δομών, τον ανασχεδιασμό των διαδικασιών λειτουργίας τους και τον προσανατολισμό τους σε στόχους και μετρήσιμα αποτελέσματα,
- την αναβάθμιση της θέσης και του ρόλου των εργαζομένων, με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τη λειτουργία όλων των υπηρεσιακών επιπέδων, την ενίσχυση της ευθύνης και των αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των υπηρεσιών, την επιμόρφωση του προσωπικού κλπ ,
- την αύξηση του βαθμού συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των εσωτερικών υπηρεσιών, μεταξύ των υπηρεσιών και των πολιτικών οργάνων και μεταξύ του Δήμου και των εποπτευόμενων φορέων τους
- την ενίσχυση της συνεργασίας του Δήμου με άλλους δημόσιους, κοινωνικούς και ιδιωτικούς φορείς και την ανάπτυξη διαδικασιών συμμετοχής του πολίτη, θεωρούμενοι όχι μόνον ως χρήστη των δημόσιων υπηρεσιών, αλλά και ως ενεργού πολίτη.

Ο δομικός εξορθολογισμός των δημοτικών υπηρεσιών, με την παράλληλη απρόσκοπτη ενσωμάτωση των νέων μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων, καθώς και η δημιουργία μεγαλύτερου Δήμου, γεωγραφικά και πληθυσμιακά, οδηγεί στη ανάγκη σχεδιασμού οργανωτικών δομών με χαρακτηριστικά όπως:

- Σαφής οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών, αποφυγή της επικάλυψης των αρμοδιοτήτων με σκοπό τον περιορισμό των δυσλειτουργιών, της σύγχυσης και τη αναποτελεσματικότητας.
- Αποφυγή του κατακερματισμού των λειτουργιών και της διάχυσης της ευθύνης, τη πολυδιάσπασης των υπηρεσιών σε πολλές μικρού μεγέθους ενότητες και της διασπορά ομοειδών αντικειμένων σε διαφορετικές μονάδες.
- Δημιουργία δομών που να προβλέπουν την χωρική αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων και των υπηρεσιών στο βαθμό που χρειάζεται, ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν τη δυνατότητα συντονισμού και παρακολούθησης των αποκεντρωμένων αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΚΕΠ (ΚΕΝΤΡΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ)

- Τα ΚΕΠ είναι κρατικά καταστήματα που ιδρύθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του 1990, με σκοπό τη μείωση της γραφειοκρατίας και την ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών στις συναλλαγές τους με το δημόσιο. Ο ρόλος των ΚΕΠ είναι να αποτελέσουν τα σημεία επαφής των Δημοσίων υπηρεσιών με τους πολίτες.
- Στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών ο πολίτης μπορεί να πληροφορηθεί για όλα τα ζητήματα της Δημόσιας Διοίκησης και να προωθήσει προς διεκπεραίωση υποθέσεις, που σχετίζονται με φορείς του Δημοσίου. Έτσι αποφεύγει τις χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες και κυρίως περιορίζει τις μετακινήσεις του σε ένα μόνο σημείο.

Α. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗΣ

Στο Δήμο Φαρσάλων λειτουργούν τέσσερα (4) καταστήματα ΚΕΠ, στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων, δηλαδή στα Φάρσαλα, στη Βαμβακού, στο Ναρθάκιο, ενώ αυτή της δημοτικής ενότητας Ενιπέα λειτουργεί στο Σταυρό:

- Το ΚΕΠ Φαρσάλων λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 2002, ενώ εγκαινιάστηκε τον Ιανουάριο του 2003, από τον ιδρυτή των ΚΕΠ, πρώην Υπουργό Εσωτερικών, κ. Σταύρο Μπένο. Στεγάζεται, πολύ κοντά στο Δημοτικό κατάστημα, σε μισθωμένο ισόγειο κτίριο 80 τ.μ περίπου, με πρόσβαση σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Σε αυτό απασχολούνται τρεις (3) μόνιμοι υπάλληλοι, κατηγορίας ΠΕ Διεκπεραίωση Υποθέσεων Πολιτών.
- Το ΚΕΠ Πολυδάμαντα απασχολεί δύο (2) μόνιμους υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΙ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών.
- Το ΚΕΠ Ενιπέα απασχολεί δύο (2) υπαλλήλους, με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, κατηγορίας ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών.
- Το ΚΕΠ Ναρθακίου απασχολεί ένα (1) μόνιμο υπάλληλο, κατηγορίας ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών.

Αποδέκτες Υπηρεσιών

Αποδέκτες των υπηρεσιών του ΚΕΠ είναι όλοι οι πολίτες του Δήμου Φαρσάλων και ευρύτερα και των γειτονικών Δήμων.

Περιγραφή Αρμοδιοτήτων

Αποστολή της Υπηρεσίας είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών, όπως αυτές καθορίζονται από το Υπουργείο, από την υποβολή της αίτησης τους, μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες.

Ειδικότερα, **το ΚΕΠ παρέχει τριών κατηγοριών υπηρεσίες στους πολίτες:**

- **Ενημερώνει και πληροφορεί τους πολίτες** για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων και για κάθε τι που αφορά τη Δημόσια Διοίκηση.
- **Παρέχει απλές εξυπηρετήσεις στους πολίτες**, όπως επικύρωση αντιγράφων διοικητικών εγγράφων, θεώρηση γνησίου υπογραφής, χορήγηση παραβόλων, υπεύθυνων δηλώσεων, αποδεικτικών φορολογικής ενημερότητας.
- **Διεκπεραιώνει σύνθετες υποθέσεις των πολιτών, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες**, όπως παραλαβή αιτήσεων, έλεγχος της πληρότητας των αιτήσεων των πολιτών, αποστολή ολοκληρωμένων φακέλων στην αρμόδια υπηρεσία. Το τελικό έγγραφο αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία και πάλι στο ΚΕΠ υποβολής της αρχικής αίτησης, από όπου το παραλαμβάνει ο πολίτης.

Το ΚΕΠ εξυπηρετεί τους πολίτες για 1000 περίπου πιστοποιημένα αιτήματα που είναι αρμοδιότητας διαφόρων υπουργείων και άλλων φορέων όπως Περιφερειών Δήμων και Ν.Π.Δ.Δ.

Κάθε διαδικασία και μεταφέρεται και διεκπεραιώνεται από τα ΚΕΠ με υπουργική απόφαση.

Οι υπάλληλοι του ΚΕΠ αναλαμβάνουν να παρακολουθούν μέχρι τέλους την εξέλιξη της υπόθεσης του κάθε πολίτη απαλλάσσοντας τον από οποιαδήποτε άλλη μετακίνηση και ταλαιπωρία.

➤ **Φιλοσοφία του ΚΕΠ είναι «μετακινούνται έγγραφα και όχι άνθρωποι».**

Β.ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Δυνατά Σημεία της λειτουργίας των ΚΕΠ

- ✓ Η άμεση Εξυπηρέτηση των πολιτών έχει σαν αποτέλεσμα την καταξίωση του ΚΕΠ στην τοπική κοινωνία σαν θεσμό, και την αυξανόμενη προσέλευση αυτών στο ΚΕΠ .
- ✓ Καλή συνεργασία με όλες τις Δημόσιες Υπηρεσίες.
- ✓ Η λειτουργία του ΚΕΠ και κατά τις απογευματινές ώρες
- ✓ Σημαντική και επιταχυνόμενη αύξηση των πολιτών που αξιοποιούν τις τεχνολογικές δυνατότητες ηλεκτρονικών συναλλαγών.
- ✓ Βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών μέσω της αξιοποίησης νέων τεχνολογιών – εθνικό Δημοτολόγιο.
- ✓ Συνεχώς αυξανόμενος αριθμός υποθέσεων που διεκπεραιώνονται μέσω των ΚΕΠ.

Αδύνατα Σημεία της λειτουργίας των ΚΕΠ

- ✓ Η ένταξη νέων διαδικασιών και αρμοδιοτήτων στην υπηρεσία, με ευρύ πλήθος αποδεκτών και συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο ανταπόκρισης, έχει σαν αποτέλεσμα την μεγάλη προσέλευση πολιτών και την αύξηση του χρόνου αναμονής των.
- ✓ Δυσκολία επικοινωνίας του ΚΕΠ με ορισμένες Υπηρεσίες
- ✓ Ανάγκη αναβάθμισης του προγράμματος του ΚΕΠ (internet explorer 8 , και acrobat 7 για το άνοιγμα κάποιων αρχείων).
- ✓ Έλλειψη προσωπικού. Ειδικά τις ημέρες άδειας υπαλλήλου, το ΚΕΠ λειτουργεί με έναν υπάλληλο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ 2011-2014

Παρόλο που ο θεσμός των ΚΕΠ έχει εδραιωθεί στην συνείδηση των πολιτών και τους έχει απαλλάξει από περίσσιο κόπο και χρόνο, ως προς την επαφή τους με το Δημόσιο, πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Για το σκοπό αυτό εισηγούμεθα τις παρακάτω προτάσεις, μέσα στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Σχεδίου και με προϋπόθεση τη συναίνεση της κεντρικής εξουσίας, όπου αυτό είναι απαραίτητο:

- Ευρύτερη χρήση της ηλεκτρονικής αποστολής αιτήσεων, προκειμένου να μειώνεται, όλο και περισσότερο, ο χρόνος διεκπεραίωσής τους.
- Εγκατάσταση στο σύστημα του e-ker αρχείων άλλων υπηρεσιών, ώστε να υπάρχει άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη, χωρίς καν αίτηση (Ενιαίο Δημοτολόγιο, αρχεία ασφαλιστικών ταμείων, αρχεία ΕΛΓΑ κλπ).
- Η λειτουργία κοινόχρηστου Η/Υ στο ΚΕΠ με σύνδεση στο internet και με αναβαθμισμένο acrobat και internet explorer θα διευκόλυνε το έργο των υπαλλήλων και τους πολίτες όπου θα τους έδινε την δυνατότητα της αυτοεξυπηρέτησης για θέματα ενδιαφέροντος τους και θα μείωνε το χρόνο αναμονής τους (καταλύματα ΕΟΤ , προκηρύξεις κ.α)
- Ενημέρωση φορέων για κάθε νέα αρμοδιότητα του ΚΕΠ (εμπορικός σύλλογος-βεβαιώσεις ΟΑΕΕ, τουρισμός για όλους, Εργατικό κέντρο – οικογενειακό επίδομα , σχολεία –μαθητές - θέματα στρατολογίας, οικοδόμοι – εποχιακό βοήθημα κλπ.
- Δυνατότητα εξόφλησης λογαριασμών (ΔΕΚΟ) από τους πολίτες στα ΚΕΠ όπως άλλωστε έχει εφαρμοστεί πιλοτικά σε αρκετά ΚΕΠ της χώρας και έχει αποδειχτεί αποτελεσματικό.
- Λειτουργία πίνακα ανακοινώσεων ή ψηφιακού πίνακα με ανακοινώσεις που ενδιαφέρουν μεγάλο πλήθος πολιτών (Δελτία ΟΓΑ, τουρισμός για όλους, ΑμεΑ κ.ά), με έναρξη υποβολής αιτήσεων και απαιτούμενων δικαιολογητικών.
- Ενημέρωση της ιστοσελίδας του Δήμου με ανακοινώσεις που αφορούν αρμοδιότητες και διαδικασίες του ΚΕΠ.

Δυνατότητες

Η μεγάλη και καθημερινή προσέλευση των πολιτών στο ΚΕΠ δίνει την δυνατότητα αξιοποίησης της άποψής τους, με σκοπό τη διαμόρφωση προτάσεων, που θα ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες τους.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η υποδομή του Δήμου σε επίπεδο Πληροφορικής μπορεί να χαρακτηριστεί αρκούντως ικανοποιητική. Όλοι οι υπηρεσιακοί παράγοντες διαθέτουν δικό τους Η/Υ και έχουν άμεση πρόσβαση σε εκτυπωτή, καθώς επίσης και στο διαδίκτυο. Τα μηχανήματα, αν και δεν είναι όλα τελευταίας τεχνολογίας, λειτουργούν αποτελεσματικά. Αναλυτικά, ο Δήμος διαθέτει:

Είδος	Συνολικός Αριθμός
Μονάδες Η/Υ	66
Εκτυπωτές (A/M)	31
Εκτυπωτές (έγχρωμων)	5
Εκτυπωτές (dot matrix)	4
Scanner	4
Fax/ πολυμηχανήματα	7
Φωτοτυπικά	8
Server	7

➤ Αυτό που πρέπει να προσεχθεί και επιδέχεται αναβάθμισης είναι το λογισμικό του συστήματος (software) και η προστασία τους από πάσης φύσεως διαδικτυακούς ιούς.

Για να είναι η λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου αποτελεσματικότερη, επιβάλλεται, σύντομα, να προχωρήσουμε

- στην προμήθεια και αναβάθμιση των λειτουργικών συστημάτων (operating system) ορισμένων Η/Υ,
 - στην προμήθεια και εγκατάσταση Microsoft Office,
 - στην προμήθεια και εγκατάσταση ενιαίου συστήματος προστασίας από ιούς, και
 - στην προμήθεια και εγκατάσταση προγραμμάτων, τα οποία θα βοηθήσουν τους υπαλλήλους στην άσκηση των καθηκόντων τους.
- Σε όλες τις μονάδες των Η/Υ των υπαλλήλων, θα πρέπει να γίνει συντήρηση και να εγκατασταθούν μόνο τα απαραίτητα προγράμματα που χρειάζονται, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται καλύτερα στους απαιτητικούς και γρήγορους ρυθμούς εργασίας της Υπηρεσίας.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

Κρίνεται πλέον απαραίτητο, για την εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία των Υπηρεσιών του Δήμου, η δημιουργία ενός ανεξάρτητου Τμήματος Πληροφορικής με σκοπό τον έλεγχο, την υποστήριξη και συντήρηση των μονάδων, καθώς επίσης και την ευθύνη της επίλυσης των ενδεχόμενων προβλημάτων. Πιο συγκεκριμένα το τμήμα θα είναι υπεύθυνο:

- α) για τη συντήρηση του υπάρχοντος εξοπλισμού όπως servers, Η/Υ, εκτυπωτών, site κ.λ.π. του Δήμου
- β) για αναβαθμίσεις και εγκαταστάσεις προγραμμάτων
- γ) για την προμήθεια υλικών
- δ) για την προμήθεια προγραμμάτων.

Η ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ – ONLINE ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Βασική επιλογή και κατεύθυνση της νέας Δημοτικής Αρχής αποτελεί η αμεσότερη, ουσιαστικότερη και καλύτερη ανταπόκριση του Δήμου στην εξυπηρέτηση των δημοτών.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο Δήμος στοχεύει στην ανανέωση και αναβάθμιση της ιστοσελίδας του, ώστε μέσω αυτής, όχι μόνο να ενημερώνονται όλοι για τα θέματα που αφορούν στο Δήμο, αλλά και να προσφέρονται ηλεκτρονικές υπηρεσίες (online εξυπηρέτηση). Το σχέδιο θα υλοποιηθεί σε 2 φάσεις:

- A) Σε πρώτη φάση, οι πολίτες θα είναι σε θέση να αποκτούν γνώση, όσον αφορά στα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση αδειών, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων κλπ., ενώ,
- B) Σε δεύτερη φάση, θα προχωρήσει η ηλεκτρονική παροχή διαφόρων πιστοποιητικών και βεβαιώσεων.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ - Δ.Ε.Υ.Α.Φ.

Στο Δήμο Φαρσάλων συστάθηκε Ενιαία Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης με το όνομα «Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Φαρσάλων» (ΔΕΥΑΦ), (άρθρο 1 παρ. 1 ν. 1069/80) και δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Β΄ 731/5-5-2011. Η ΔΕΥΑΦ είναι Ν.Π.Ι.Δ., με κοινωφελή χαρακτήρα και διέπεται ως προς τη διοίκηση, οργάνωση, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση των έργων αρμοδιότητάς της, καθώς και τις πηγές χρηματοδότησής της, από τις διατάξεις του Ν. 1069/80. Για τα λοιπά θέματα εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3463/2006 και οι κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (άρθρο 1 παρ. 3 ν. 1069/80).

Η Έδρα της Επιχείρησης είναι η πόλη των Φαρσάλων (άρθρο 1 παρ. 3 ν. 1069/80) και η περιοχή αρμοδιότητας της Επιχείρησης είναι η δημοτική ενότητα Φαρσάλων , η δημοτική ενότητα Πολυδάμαντα , η δημοτική ενότητα Ενιπέα και η δημοτική ενότητα Ναρθακίου.

Ο σκοπός της σύστασης της Επιχείρησης δικαιολογείται διότι με τη σύστασή της σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1069/80, εξασφαλίζεται : α) η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και ευελιξία, αντιμετωπίζεται ριζικά, μεθοδικά και μακροχρόνια, όλο το κύκλωμα ύδρευσης και αποχέτευσης με την εκτέλεση και λειτουργία των συναφών έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και, β) η χρηματοδότηση των έργων αυτών από το Π.Δ.Ε., από δανειοδότηση και από ιδίους πόρους που προβλέπονται υπέρ της επιχείρησης από το ν. 1069/80.

Στην περιουσία της επιχείρησης ανήκουν τα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης της περιοχής αρμοδιότητας της Επιχείρησης, τα οποία εκτελέστηκαν ή θα εκτελεστούν με βάση τις μελέτες που εγκρίθηκαν ή θα εγκριθούν, όλοι οι υπόνομοι που υπάρχουν και οι εγκαταστάσεις ύδρευσης και αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων, όλοι οι υπόνομοι ή ανοικτοί αγωγοί, που εκβάλλουν άμεσα ή έμμεσα στο δίκτυο, καθώς επίσης και οι μονάδες επεξεργασίας πόσιμου ύδατος και υγρών αποβλήτων.

ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ είναι αυτά τα οποία θεσπίζονται από τις διατάξεις του ν. 1069/80, άρθρο 10 έως και 16 και 27 και 28:

α) Το **ειδικό τέλος** για τη μελέτη, κατασκευή και επέκταση των έργων ύδρευσης στην περιοχή αρμοδιότητας της επιχείρησης, που υπολογίζεται σε ποσοστό 80% επί της αξίας του ύδατος που καταναλίσκεται (άρθρο 11 Ν. 1069/1980).

β) Η **επιχορήγηση** της παρ. 2 του άρθρου 43 Ν. 2065/1992.

γ) **Δωρεάν επιχορήγηση** από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων σε ποσοστό μέχρι 35% επί των δαπανών μελετών και κατασκευών, των κάθε φύσεως έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, αρμοδιότητας της επιχείρησης (άρθρο 13 Ν. 1069/80).

δ) Το **τέλος σύνδεσης** κατά του δικτύου της αποχέτευσης (άρθρο 10 παρ. 1 εδαφ. γ' Ν. 1069/80).

ε) Η **δαπάνη διακλάδωσης και σύνδεσης** προς τον αγωγό της ύδρευσης και της αποχέτευσης (άρθρο 10 παρ. 1 εδάφ. δ' και άρθρο 15 Ν. 1069/80).

στ) Το **τέλος χρήσεων υπονόμων** (άρθρο 10 παρ. 1 στ' Ν. 1069/80).

ζ) Η **αξία ύδατος που καταναλώνεται** (άρθρο 10 παρ. 1 εδ. ζ' Ν. 1069/80).

η) Η **εγγύηση χρήσεως του υδρομετρητή** (άρθρο 10 παρ. 1 εδ. η' Ν. 1069/80).

θ) Η **δαπάνη μετατόπισης αγωγών** διακλαδώσεων και συνδέσεων ύδρευσης ή αποχέτευσης υδρομετρητών ή άλλων συναφών εργασιών (άρθρο 10 παρ. 1 εδ. θ' Ν. 1069/80).

ι) Οι **συνεισφορές τρίτων για την εκτέλεση κατά προτεραιότητας έργων** (άρθρο 10 παρ. 1 εδαφ. ι' Ν. 1069/80).

ια) Οι **πρόσοδοι από την περιουσία ή το τίμημα από την εκποίηση αυτής** (άρθρο 10 παρ. 1 εδαφ. ι' Ν. 1069/80).

ιβ) **Δάνεια, κληρονομίες, δωρεές και λοιπές επιχορηγήσεις** (άρθρο 10 παρ. 1 εδαφ. ιγ' και άρθρο 14 Ν. 1069/80).

ιγ) Έσοδα που εισπράττονται από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 27 και 28 Ν. 1069/80, καθώς και κάθε άλλη νόμιμη πρόσοδος

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΕΥΑΦ

Το προσωπικό που απασχολείται, το επίπεδο εκπαίδευσης του και η σχέση εργασίας με την επιχείρηση παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα αναλυτικά.

Επίπεδο Εκπαίδευσης Υπαλλήλων ΔΕΥΑΦ	Σχέση Εργασίας		
	Ι.Δ.Α.Χ.	Ι.Δ.Ο.Χ.	Έργου
Κατηγορία Π.Ε.	3		
Κατηγορία Τ.Ε.	-		
Κατηγορία Δ.Ε.	2	1	1
Κατηγορία Υ.Ε.	3		
Σύνολο προσωπικού	8	1	1

ΟΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΕΥΑΦ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΝΙΠΕΑ				
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΟ	ΥΔΑΤΟΠΥΡΓΟΣ	ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ
Κρήνη			1	1
Κρήνη (Οικ. Αύρας)	2			
Βασιλί		3	1	
Κατωχώρι	2		2	
Ανωχώρι	3			
Δ.Δ. ΣΤΑΥΡΟΥ	2	1	2	
Σταυρός (Οικ.Γηγενών)		1		
Πολυνέρι	3	1	1	
Υπέρεια	6	2	1	
Αγιος Γεώργιος	2			
Μεγ. Εύιδριο	2		1	
Λόφος	1	1		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ		
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΘΕΣΗ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ
Ναρθάκιο	Κοτρώνα	1
Ναρθάκιο	Γυαλιά	1
Δίλοφο	Δρόμος προς Κιτίκι	1
Δίλοφο	Τσιπούρα	1 (ακατάλληλο νερό για ύδρευση)
Δίλοφο	Δρόμος προς Κιτίκι	1 (τροφοδοτεί δεξαμενή για άρδευση)
Δίλοφο	Μπούμπα	1 (για πότισμα γηπέδου)
Καλλιθέας	Καραγκιούλη	2
Πλάτανος	Μεριάς	1 (ακατάλληλο νερό για ύδρευση)
Άγιος Αντώνιος	Δεξαμενή	1 (για ύδρευση)
Άγιος Αντώνιος	Ποτίστρα	1 (για ύδρευση)
Κιτίκι	Χωριό	1 (ακατάλληλο νερό για ύδρευση)
Κιτίκι	Πλαγιά	1 (για ύδρευση)
Σκοπιά	Μάτι	1 (για ύδρευση)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ		
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΔΕΞΑΜΕΝΗ	ΥΔΑΤΟΠΥΡΓΟΣ
Δένδρα	1	
Δίλοφος	1	
Ναρθάκιο	2	
Καστράκι		1
Καλλιθέα	2	
Πλάτανος	1	
Κιτίκι	1	
Άγιος Αντώνιος	1	
Δενδροχώρι	1	
Σκοπιά	1	

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ			
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ	ΥΔΑΤΟΠΥΡΓΟΙ
Βαμβακού		1 (ακατάλληλο νερό)	1
Ρευματιά		2 (1 ανενεργή)	1 (ανενεργός)
Σιτόχωρο		2 (εφεδρικές)	2 (1 ανενεργός)
Άνω Δασόλοφος	1	1 (ακατάλληλο νερό-υπολειπουμένη)	
Κάτω Δασόλοφος			1
Κάτω Βασιλικά	1	1 (ακατάλληλο νερό)	
Άνω Βασιλικά	1		
Πολυδάμειο	2	2	
Ρήγαιο	1	1	1 (ανενεργός)
Αργιθέα	2 (1 παλιά ανενεργή)		
Ερέτρια	1 (μικρή δεξαμενή)	1	
Αγ. Χαράλαμπος	1		
Παλαιόμυλος	1	2	
Ασπρόγεια	2 (1 ανενεργή)	1	
Νεράειδα	1	1 (ακατάλληλο νερό)	
Αμπελιά	1	1	
Θετίδιο	1		
Σκοτούσα	1	1 (ακατάλληλο νερό)	
Άνω Σκοτούσα			1 (ανενεργός)
Αγ. Τριάδα	1		
Κρεμαστή	1		
Χαλκιάδες		1 (για κτηνοτροφικές μονάδες)	
Z. Πηγή	1 (με μία υποβρύχια αντλία)		

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΡΣΑΛΩΝ		
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ
ΦΑΡΣΑΛΑ	2	3
ΒΡΥΣΙΑ	1	1
ΑΧΙΛΛΕΙΟ	1	1

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΦΑΡΣΑΛΩΝ**

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΑΡΣΑΛΩΝ (ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ.)

Υπό την προστατευτική ομπρέλα του Δήμου λειτουργεί η Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Φαρσάλων, με διακριτικό τίτλο ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ., η οποία δημιουργήθηκε με το ΦΕΚ 856/16-05-2011 / Β' , και προήλθε από τη συγχώνευση (σύμφωνα με το άρθρο 109, Ν. 3852/2010) Ν.Π.Ι.Δ. του Δήμου Φαρσάλων, ήτοι:

1. Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Φαρσάλων(ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ.) /(ΦΕΚ 49/22-1-2010/Β', 1η τροποποίηση ΦΕΚ 1270/26-6-2009)
2. Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Πολυδάμαντα (ΔΗ.Κ.Ε.ΠΟ.)/(ΦΕΚ 2598/31-12-2009)

ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ

Σκοποί του νέας Κοινοφελούς Επιχείρησης είναι:

1. Η οργάνωση, συντονισμός, υλοποίηση, παρακολούθηση και επίβλεψη Υπηρεσιών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Πολιτικής.
2. Η ουσιαστική και ολοκληρωμένη ανάπτυξη και υποστήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής παρέμβασης, που έχουν σαν αποδέκτες ευρύτερες ομάδες ανθρώπων που χρήζουν βοήθειας για ένταξη ή επανένταξη στο οικονομικό γίνεσθαι ,καθώς και
3. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής.
4. Η υλοποίηση προγραμμάτων στήριξης και παροχής υπηρεσιών σε άτομα Τρίτης ηλικίας.
5. Η λειτουργία Βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών.
6. Η λειτουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού.
7. Η λειτουργία Ιατροκοινωνικού Κέντρου.
8. Η ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Νέας Γενιάς.
9. Η ενημέρωση των ανέργων για τις ευκαιρίες απασχόλησης και την στήριξή τους, με την δημιουργία και λειτουργία γραφείου ενημέρωσης και προώθησης απασχόλησης.
10. Η λειτουργία μονάδων συμβουλευτικής στήριξης γονέων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
11. Η ανάπτυξη συνεργασιών με Κοινοτικούς , Δημόσιους ,Πανεπιστημιακούς Οργανισμούς , Ιδιωτικούς φορείς , Επιχειρήσεις και Φορείς Κοινής Ωφέλειας για την προώθηση, γενικά, προγραμμάτων υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής πολιτικής και βελτίωσης της ποιότητας ζωής.
12. Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, η διαχείριση του περιβάλλοντος και η αειφόρος ανάπτυξη.

ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Έσοδα από την χρηματοδότηση των δράσεων της από Εθνικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα.
1. Έσοδα από την χρηματοδότηση του Δήμου Φαρσάλων διά των διετών προγραμμάτων δράσης.
2. Έσοδα από αποζημιώσεις έναντι του κόστους δραστηριοτήτων της.
3. Έσοδα από πάσης φύσης επιχορηγήσεις.
4. Έσοδα από κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Α'. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Ι.Δ.ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Προσωπικό της Επιχείρησης Προσωπικό της Επιχείρησης

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1	(1)	ΠΕ/ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ	Α.Ε.Ι /ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ & ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΝΟΜΙΚΗΣ
2	(2)	Υ.Ε / ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Β'. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Ι.Δ.ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Πρόγραμμα ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1	(1)	ΠΕ/ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ	Α.Ε.Ι
2	(1)	ΤΕ / ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	Τ.Ε.Ι
3	(1)	ΤΕ/ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ	Τ.Ε.Ι
4	(1)	ΔΕ/ ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ	ΛΥΚΕΙΟ
5	(3)	ΔΕ/ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	ΛΥΚΕΙΟ

Πρόγραμμα ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1	(1)	ΠΕ/ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	Α.Ε.Ι
2	(1)	ΠΕ / ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	Α.Ε.Ι
3	(1)	Δ.Ε/ Β. ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ	Ι.Ε.Κ
4	(2)	ΥΕ/ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Πρόγραμμα ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1	(1)	ΠΕ/ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	Α.Ε.Ι
2	(1)	ΠΕ / ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ	Α.Ε.Ι /ΕΑΠ
3	(1)	ΥΕ/ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Πρόγραμμα ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΣΙΓΓΑΝΟΥΣ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1	(1)	ΠΕ/ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	Α.Ε.Ι
2	(1)	ΔΕ / ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	ΛΥΚΕΙΟ

Στο Πρόγραμμα ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΣΙΓΓΑΝΟΥΣ απασχολούνται με σύμβαση έργου:

- **Παιδαγωγός ΠΕ**
- **Γυμναστής ΠΕ**
- **Γιατρός ΠΕ**
- **Διαμεσολαβητής**

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ.:

- Η ανάπτυξη μηχανισμών και εργαλείων τεκμηρίωσης και ανάλυσης των αναγκών και της πραγματικότητας του Δήμου μας στους τομείς που δραστηριοποιείται η επιχείρηση.
- Η οργάνωση και υλοποίηση δράσεων και υπηρεσιών για όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, με έμφαση σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.
- Ο σχεδιασμός και οργάνωση δομών και υπηρεσιών, με στόχο τη βιωσιμότητα και τη συνέχεια.
- Η αξιοποίηση χρηματοδοτικών πλαισίων της Ελληνικής Πολιτείας, και των πόρων του ΕΣΠΑ.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΕΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΑΡΣΑΛΩΝ (ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ.)

• Πρόγραμμα κατ'οίκον στήριξης ηλικιωμένων « ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Στόχος του προγράμματος: η βελτίωση της ζωής δημοτών που έχουν ανάγκη φροντίδας η ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ. παρέχει βοήθεια και υποστήριξη στο σπίτι εκεί που υπάρχει ανάγκη, ενθαρρύνοντας την ίδια στιγμή τους επωφελούμενους ηλικιωμένους, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν , να συμμετέχουν δημιουργικά σε ομαδικές δραστηριότητες με στόχο την αποφυγή φαινομένων στέρησης της ανθρώπινης επαφής και μοναξιάς.

Η ομάδα των στελεχών του προγράμματος εφαρμόζει τις αρχές και μεθόδους της ομαδικής εργασίας και του κοινωνικού σχεδιασμού.

Οι υπηρεσίες προσφέρονται με περιοδικές επισκέψεις επαγγελματικού προσωπικού στο σπίτι με κάποια κανονική συχνότητα , ανάλογα με τις ανάγκες, και αφορούν:

- Νοσηλευτική μέριμνα με επισκέψεις στο σπίτι από νοσηλευτικό προσωπικό με πολυετή εμπειρία.
- Ιατρική φροντίδα με επισκέψεις στο σπίτι από γιατρούς ειδικοτήτων: Καρδιολόγοι, Παθολόγοι, κ.λ.π.
- Φυσικοθεραπεία με επισκέψεις στο σπίτι από εξειδικευμένους φυσικοθεραπευτές.
- Συμβουλευτική και συναισθηματική στήριξη με κοινωνικούς λειτουργούς.
- Διεκπεραίωση οικογενειακών θεμάτων,οικιακή φροντίδα και ικανοποίηση πρακτικών αναγκών διαβίωσης (μικροαγορές, πληρωμή λογαριασμών,κλπ).
- Συνοδεία και μεταφορές στις διάφορες υπηρεσίες (ΙΚΑ, κλπ.).
- Διοργάνωση ετήσιων εκδηλώσεων.

• Φύλαξη , φροντίδα και απασχόληση παιδιών «Πρόγραμμα ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ»

Η λειτουργία του ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ανταποκρίνεται στις ανάγκες, που δεν καλύπτονται σήμερα από την υπάρχουσα λειτουργία των παιδικών σταθμών του Δήμου μας.

Ο βρεφονηπιακός Σταθμός αποτελεί μονάδα Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Μονάδα Φ.Π.Α.Δ.) παιδιών ηλικίας 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση, και παρέχει:

- καθημερινή φύλαξη,
- φροντίδα,
- ημερήσια διατροφή,
- διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία νηπίων και βρεφών εργαζομένων γονέων, την πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική, κοινωνική, ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών, την προπαρασκευή τους για τη φυσική μετάβασή τους από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον.
- Διοργάνωση ετήσιων εκδηλώσεων.

• **Πρόγραμμα «ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ»**

Με την λειτουργία κοινωνικών δομών **ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ** (Κ.Δ.Α.Π.) στο Δήμο Φαρσάλων, αφενός απασχολούνται παιδιά (αριθμός ανάλογος με την άδεια λειτουργίας τους) ηλικίας 6-12 ετών, εκτός σχολικού ωραρίου και ημέρες Δευτέρα -Παρασκευή, αφετέρου εξυπηρετούνται γονείς που διαμένουν στην περιοχή, βοηθώντας ουσιαστικά την εναρμόνιση του οικογενειακού και επαγγελματικού βίου.

Η υπηρεσίες συνίστανται στη:

- Φύλαξη
- Εξυπηρέτηση των προσωπικών αναγκών
- Ανάπτυξη της κοινωνικότητας
- Συναισθηματική κάλυψη και ευχάριστη διαμονή
- Απόκτηση γνώσεων και ψυχαγωγία
- Δημιουργική απασχόληση και υπαίθριο παιχνίδι
- Γιορτές και εκδηλώσεις
- Ενημέρωση της οικογένειας και παραπομπή σε φορείς που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες.
- Διοργάνωση ετήσιων εκδηλώσεων.

Παράλληλα κατά τη διάρκεια της παραμονής τους, τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να προετοιμαστούν για τα μαθήματα του σχολείου τους.

- **"Υποστήριξη Ρομά και άλλων ευπαθών ομάδων**

Πρόγραμμα ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΣΙΓΓΑΝΟΥΣ / ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΡΟΜΑ ΚΑΙ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ

Ο κεντρικός στόχος του ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ- ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΡΟΜΑ, είναι η λειτουργία δομής κοινωνικής ενσωμάτωσης με βασική ομάδα-στόχο τους Ρομά του τοπικού οικισμού στο Δήμο Φαρσάλων:

- Θα παρέχει ιατροκοινωνική φροντίδα στους τσιγγάνους που διαμένουν στην ίδια περιοχή ή και σε άλλες εντός των ορίων του Δήμου Φαρσάλων.
- Μέσω του Ιατροκοινωνικού Κέντρου θα προωθείται η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και η κοινωνική προστασία των τσιγγάνων με απώτερο στόχο την κοινωνική τους ενσωμάτωση.
- Οι τσιγγάνοι του δήμου μας, καταφέρνουν και έχουν στο πλευρό τους , γιατρό, νοσηλεύτρια, κοινωνική λειτουργό , παιδαγωγό, γυμναστή, ψυχολόγο, κ.λ.π καθώς και διαμεσολαβητή ο οποίος προέρχεται από τον τοπικό οικισμό των τσιγγάνων (ή οποιαδήποτε άλλη ειδικότητα απαιτείται από τις εκάστοτε ΚΥΑ).
- Διοργάνωση ετήσιων εκδηλώσεων

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

Ο.Π.Α.Κ.Π.Α.Δ.Φ.

Κάτω από την ομπρέλα της προστασίας και εποπτείας του δήμου λειτουργεί επίσης και ο **«Οργανισμός Πολιτισμού – Αθλητισμού – Κοινωνικής Προστασίας –Αλληλεγγύης Δήμου Φαρσάλων (Ο.Π.Α.Κ.Π.Α.Δ.Φ.)»**, χρηματοδοτούμενος από εθνικούς πόρους.

Ο Οργανισμός αυτός δημιουργήθηκε με το Φ.Ε.Κ - Αρ. Φύλλου 639/19 Απριλίου 2011 - τεύχος Δεύτερο, και σε αυτόν συγχωνεύτηκαν τα εξής Ν.Π.Δ.Δ.:

- Οργανισμός Παιδικών Σταθμών Δήμου Φαρσάλων
- Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Φαρσάλων
- Δημοτική Μουσική Σχολή Φαρσάλων
- Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Φαρσάλων
- Δημοτικό Στάδιο Φαρσάλων
- Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)
- Οργανισμός Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Φαρσάλων
- Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικής – Οικονομικής - Αθλητικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Ενιπέα

Ο Σκοπός του νέου Ν.Π.Δ.Δ., έτσι όπως αυτός προκύπτει από τη συγχώνευση των παραπάνω Ν.Π.Δ.Δ. και των αρμοδιοτήτων τους, είναι πρώτα από όλα **η φροντίδα των βρεφών και των νηπίων**. Πιο συγκεκριμένα :

- Η φύλαξη και η επιμέλεια διατροφής βρεφών και νηπίων, καθώς επίσης και η εξασφάλιση όλων εκείνων των απαραίτητων προϋποθέσεων για μια ευχάριστη, άνετη σύγχρονη και ανθρωποκεντρική παιδαγωγική.
- Η πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών, όπως και η προπαρασκευή τους για τη φυσική μετάβαση από την οικογένεια στο σχολικό περιβάλλον.
- Η ανάπτυξη πνευματικών και πολιτιστικών, γενικά, εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων στα Φάρσαλα.
- Η δημιουργία πνευματικών κέντρων, αναγνωστήριων και δανειστικών βιβλιοθηκών, χώρων διαλέξεων, ομιλιών, θεατρικών παραστάσεων, θεατρικού εργαστηρίου κινηματογραφικών προβολών και πινακοθήκης.
- Η εξεύρεση, συλλογή και διαφύλαξη υλικού της περιοχής. Η δημιουργία τοπικού ιστορικού αρχείου.
- Η οργάνωση διαλέξεων και μαθημάτων με στόχο την ενημέρωση των πολιτών σε διάφορα θέματα όπως: Πρόληψη, Οικολογία, Ψυχολογία, Λαογραφία, Τοπική Ιστορία, Αγωγή υγείας, Περιβάλλοντος κ.λπ.
- Η έρευνα και προώθηση σε δημόσιες ανοικτές συζητήσεις των προβλημάτων της καθημερινής ζωής.
- Η ανάπτυξη προώθηση και προβολή της τοπικής καλλιτεχνικής δημιουργίας.
- Το Νομικό αυτό πρόσωπο θα αποτελεί τον υπεύθυνο φορέα της πόλης ο οποίος θα αναλαμβάνει, θα κατευθύνει και θα οργανώνει τις μορφωτικές, λαογραφικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις σε επετείους ή σε κάθε άλλη περίπτωση που θα αποφασίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο ή από όργανο διοίκησης αυτού.

Για την επιτυχία των σκοπών αυτών θα συνεργάζεται με άλλους φορείς και παράγοντες (κρατικούς συλλόγους ενώσεις κ.λπ.). Θα προσκαλεί προσωπικότητες του πνευματικού, επιστημονικού καλλιτεχνικού χώρου μουσικοχορευτικού χώρου, μουσικοχορευτικά και διάφορα καλλιτεχνικά συγκροτήματα.

Στους σκοπούς του Οργανισμού συμπεριλαμβάνεται, επίσης, **η μετάδοση της μουσικής γνώσης**. Για την επίτευξη του στόχου αυτού προβλέπεται:

- διδασκαλία ενόργανης και φωνητικής μουσικής,
- περισυλλογή της μουσικής λαογραφίας και παράδοσης,
- λειτουργία φιλαρμονικής

Επιπλέον, ο Οργανισμός είναι υπεύθυνος για **την προαγωγή και τη διάδοση του αθλητισμού**. Μέσα στα πλαίσια αυτά, οφείλει να μεριμνά για:

- τη δημιουργία και διαχείριση αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής, έτσι, που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άθληση των δημοτών και ιδιαίτερα των νέων,

- τη διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων σε συνεργασία με άλλους φορείς, αθλητικούς ή μη, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Δήμου ή εκτός αυτού,
- την ανάπτυξη μαζικού αθλητισμού για την, κατά το δυνατόν μεγαλύτερη, συμμετοχή και κοινωνικοποίηση των δημοτών,
- την ανάπτυξη των περισσότερων αθλημάτων για την κάλυψη των ποικίλων, κατά ηλικία, αναγκών και ενδιαφερόντων ,
- την καλλιέργεια των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων,
- την καλλιέργεια φίλαθλου, συναγωνιστικού πνεύματος, μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους
- τη σωστή λειτουργία των αθλητικών κέντρων, έτσι ώστε να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άθληση των συμπολιτών μας και ιδιαίτερα των νέων

Για την επιτυχία των σκοπών του το Νομικό Πρόσωπο θα πρέπει να συνεργάζεται με άλλους φορείς και παράγοντες, (κρατικούς συλλόγους, ενώσεις κ.λπ.) και γενικά να λειτουργεί επιτροπές για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας.

Μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού συμπεριλαμβάνονται και τα **θέματα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης**. Πιο συγκεκριμένα :

- Η παροχή κοινωνικών, ιατρικών, πολιτιστικών και ψυχαγωγικών υπηρεσιών στους ηλικιωμένους του Δήμου, καθώς και οποιουδήποτε άλλου έχει ανάγκη τις υπηρεσίες αυτές.
- Η παροχή, εν γένει, προστασίας προς τους ηλικιωμένους στο πλαίσιο της προσπάθειας και ψυχολογικής στήριξης της τρίτης ηλικίας
- Η ανάληψη – προώθηση – συμμετοχή και υλοποίηση κατάλληλων προγραμμάτων σχετικών με τα προβλήματα και τις ανάγκες της τρίτης ηλικίας.
- Η συμπαράσταση ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων του δήμου, όπως άνεργοι, οικονομικά αδύναμοι, μοναχικά άτομα, άτομα εξαρτημένα, αναλφάβητοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα περιθωριακά.
- Η στήριξη της οικογένειας με την ανάπτυξη δράσεων προληπτικού χαρακτήρα, εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών της Ε.Ε., της Ελληνικής Κυβέρνησης και του Δήμου

Επιπλέον, ο Οργανισμός στοχεύει στην ουσιαστική **κοινωνική, οικονομική, αθλητική και πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου**. Πρόκειται, έτσι, να προωθήσει την:

- αναβάθμιση και επέκταση της λειτουργίας των τμημάτων του Πολιτιστικού Οργανισμού του δήμου.
- υποστήριξη όλων των δραστηριοτήτων του Δήμου που έχουν σχέση με κοινωνικά, πολιτιστικά, αθλητικά θέματα, καθώς και θέματα ανάπτυξης.
- κοινωνική στήριξη και ανάπτυξη όλων των μορφών κοινωνικής παρέμβασης που αφορούν ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως παιδιά, νέοι, τρίτη ηλικία, Α.Μ.Ε.Α. κ.λπ. αλλά και το σύνολο των κατοίκων του Δήμου.
- ανάδειξη και αξιοποίηση των πολιτιστικών, ιστορικών και αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της περιοχής.
- έρευνα, τη μελέτη, τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, τη σύνταξη, την υλοποίηση και την εκτέλεση ολοκληρωμένων προγραμμάτων, κοινωνικής, οικονομικής, αθλητικής και πολιτιστικής ανάπτυξης.
- συμμετοχή σε δίκτυα μεταξύ ελληνικών, ευρωπαϊκών και άλλων πόλεων για την ανάληψη κοινής δράσης με στόχο την ανάπτυξη των περιοχών και την βελτίωση των περιοχών και την βελτίωση των συνθηκών περιβάλλοντος και διαβίωσης των κατοίκων.
- ανάληψη πρωτοβουλιών ενημέρωσης και πληροφόρησης των κατοίκων επάνω σε αθλητικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα.

- συνεργασία με τοπικούς, περιφερειακούς, εθνικούς και εκτός Ελλάδας φορείς.
- διοργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων που προωθούν την ενημέρωση και την μόρφωση των κατοίκων.
- προαγωγή της υγείας, μέσω ενημερωτικών εκδηλώσεων και της ανάληψης πρωτοβουλιών..
- δημιουργία βιβλιοθήκης.

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΙΝΑΙ:

Ιδιότητα κτίρια

- α) οι δύο (2) παιδικοί σταθμοί στην πόλη των Φαρσάλων
- β) το δημοτικό στάδιο Φαρσάλων και
- γ) το κλειστό γυμναστήριο Φαρσάλων

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Α' ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑΔΑ/
1.	(1)	ΠΕ/ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	Α.Ε.Ι.
2.	(2)	ΤΕ/ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	Τ.Ε.Ι.
3.	(2)	ΥΕ/ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΑΓΕΙΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ
4.	(2)	ΥΕ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Β' ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Ι.Δ. ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1.	(1)	Τ.Ε./ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	Τ.Ε.Ι.

Γ' ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Ι.Δ. ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

α/α	Αριθμός υπαλλήλων	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ/ ΚΛΑΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ
1.	(4)	Δ.Ε./ΜΟΥΣΙΚΩΝ	ΛΥΚΕΙΟ

**ΘΕΣΠΙΣΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ**

<p align="center">«ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ»</p>	<p>Τα μέλη του θεατρικού εργαστηρίου παρουσιάζουν στους δημότες των Φαρσάλων την ετήσια θεατρική παράσταση, που ετοιμάζουν κατά τη διάρκεια του έτους, στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου.</p>
<p align="center">«ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ»</p>	<p>Ο Ο.Π.Α.Κ.Π.Α. στα πλαίσια της διατήρησης και προάσπισης της ελληνικής παράδοσης διοργανώνει το Φεστιβάλ Παραδοσιακών χορών προσκαλώντας σε αυτό χορευτικά συγκροτήματα από όλη την Ελλάδα.</p>
<p align="center">«ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 5x5»</p>	<p>Διοργανώνεται πρωτάθλημα ποδοσφαίρου στα γήπεδα 5x5 . Συμμετέχουν δυο κατηγορίες παιδιών 1^η κατηγορία : JUNIOR 2^η κατηγορία : ΑΝΔΡΩΝ</p>
<p align="center">«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ»</p>	<p>Διοργανώνεται σειρά εκδηλώσεων, από την 1^η έως τη 18^η Αυγούστου κάθε έτους, οι οποίες περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μουσικές εκδηλώσεις με λαϊκά, δημοτικά και ροκ συγκροτήματα, σε όλη την περιφέρεια του Δήμου Φαρσάλων - Θεατρικές παραστάσεις - Καλλιτεχνικό Εργαστήρι - Θέατρο σκιών
<p align="center">«ΑΓΩΝΑΣ ΑΝΩΜΑΛΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΣΤΙΣ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ»</p>	<p>Για τον εορτασμό της απελευθέρωσης της πόλης των Φαρσάλων από τους Τούρκους το 1881, διοργανώνεται αγώνας ανώμαλου δρόμου ανημέρα το δεκαπενταύγουστο. Αφετηρία : οδός Καναδά Τερματισμός : Εκκλησία Παναγίας Στην εκδήλωση αυτή συμμετέχουν άνδρες και γυναίκες όλων των ηλικιών.</p>
<p align="center">«ΧΟΡΩΔΙΑΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ»</p>	<p>Στο Χορωδιακό Φεστιβάλ συμμετέχουν η Δημοτική Χορωδία Φαρσάλων (παιδικό και τμήμα ενηλίκων), καθώς και Δημοτικές Χορωδίες άλλων πόλεων οι οποίες προσκαλούνται από τον Ο.Π.Α.Κ.Π.Α.</p>

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Στα πλαίσια της κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Φαρσάλων, θα επιχειρηθεί μία προσέγγιση της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης του Δήμου, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά από τη συνένωση των τεσσάρων Δήμων, Φαρσάλων, Πολυδάμαντα, Ενιπέα και Ναρθακίου, βάσει του σχεδίου Καλλικράτης. Σκοπός του εγχειρήματος είναι, να αναδειχθεί η οικονομική δυναμική του νέου Δήμου, καθώς και να κατατεθούν οι προτάσεις μας για την αποτελεσματικότερη οικονομική του διαχείριση.

Παρατίθενται οικονομικά στοιχεία των συνενούμενων Δήμων, όσον αφορά στα έσοδα και τις πηγές χρηματοδότησης των πρώην Δήμων, καθώς και τις δαπάνες τους, βάσει των απολογιστικών πινάκων για το έτος 2010, οι οποίοι αποτέλεσαν το βασικό στοιχείο για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του νέου Δήμου Φαρσάλων, του βασικού, δηλαδή, εργαλείου για την οικονομική διαχείριση του Δήμου.

Παρατίθεται, επιπλέον, το προϊόν της απογραφής που διενεργήθηκε από ομάδα έργου του Δήμου Φαρσάλων και παρουσιάζει ενδιαφέροντα στοιχεία, όσον αφορά στην περιουσιακή κατάσταση, στις βεβαιωμένες απαιτήσεις, καθώς και τις υποχρεώσεις που κληροδότησαν οι τέσσερις συνενούμενοι Δήμοι στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Φαρσάλων. Η απογραφή αποτέλεσε την πρώτη συντονισμένη προσπάθεια στη συγκρότηση του νέου Δήμου και έδωσε το στίγμα για την οικονομική κατάσταση στο ξεκίνημα του.

Ο Καλλικρατικός Δήμος Φαρσάλων, αντιμετωπίζοντας αρχικά τα αρκετά προβλήματα της μετάπτωσης των οικονομικών στοιχείων των συνενούμενων Δήμων, της βασικότερης, ίσως, διαδικασίας της συνένωσης, οφείλει, βάσει και της οικονομικής κατάστασης της χώρας μας, να επιτύχει το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα από την εκμετάλλευση της δημοτικής του περιουσίας, καθώς και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των πόρων του.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΟΔΩΝ 2010

Στον πίνακα, που ακολουθεί, παρακολουθούμε τα απολογιστικά έξοδα των πρώην Δήμων, όπως αυτά διαμορφώθηκαν το έτος 2010.

Στην πρώτη κατηγορία εξόδων, στα **έξοδα χρήσης** δηλαδή, περιλαμβάνονται

- οι αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού,
- οι αμοιβές αιρετών και τρίτων,
- οι παροχές τρίτων, όπως ενοίκια, ασφάλιστρα, συντηρήσεις και επισκευές,
- οι φόροι και τα τέλη,
- τα λοιπά γενικά έξοδα, όπως έξοδα μεταφορών και δημοσιεύσεων, πληρωμές -για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστωσης,
- δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων και μεταβιβάσεις σε τρίτους, όπως Νομικά πρόσωπα,
- επιχορηγήσεις και υποχρεωτικές εισφορές.

Στην δεύτερη κατηγορία, στις **επενδύσεις**, συμπεριλαμβάνονται

- αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων όπως μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός,
- έργα, όπως δαπάνες κατασκευής κτιρίων και παγίων μονίμων εγκαταστάσεων,
- οδοποιίες,
- καθώς και έξοδα για μελέτες και έρευνες.

Τέλος, στην τρίτη κατηγορία, στις **πληρωμές παρελθόντων οικονομικών ετών**, περιλαμβάνονται

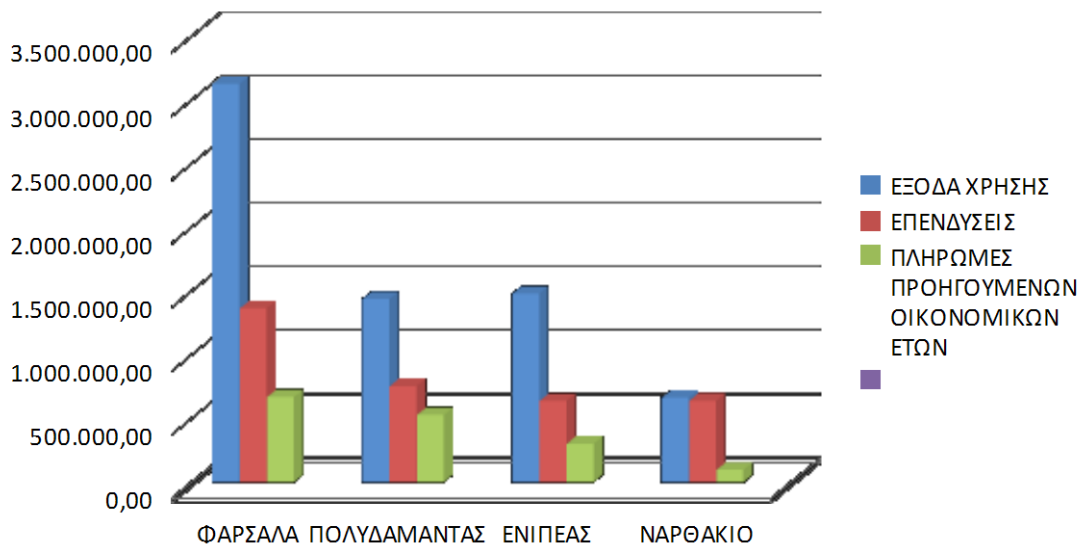
- πληρωμές υποχρεώσεων λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών,
- καθώς και αποδόσεις φόρων και εισφορών, που αφορούν προηγούμενα οικονομικά έτη.

Από τον απολογιστικό πίνακα εξόδων, αλλά και από το διάγραμμα που ακολουθεί, φαίνεται ότι ο Δήμος Φαρσάλων είναι ο Δήμος που συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό εξόδων και στις τρεις κατηγορίες για το έτος 2010. Παρατηρούμε ένα σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό στα έξοδα χρήσης, σε σχέση με τις επενδύσεις, οι οποίες παρόλα αυτά, είναι αρκετά μεγαλύτερες σε σχέση με τις επενδύσεις των τριών υπόλοιπων Δήμων.

Σημαντικό στοιχείο παρατήρησης είναι το γεγονός ότι, οι Δήμοι που ακολουθούν σε έξοδα, ο Πολυδάμαντας και ο Ενιπέας, έχουν μικρές διαφορές στα απολογιστικά ποσά μεταξύ τους, με τον Δήμο Πολυδάμαντα να συγκεντρώνει μεγαλύτερο ποσό σε σχέση με τον Δήμο Ενιπέα στα έξοδα προηγούμενων οικονομικών ετών. Και στους δύο Δήμους το ποσοστό των εξόδων χρήσης σε σχέση με τις επενδύσεις είναι μεγαλύτερο με μικρότερο εύρος απόκλισης, όμως, σε σχέση με αυτό του Δήμου Φαρσάλων. Τέλος, ο Δήμος Ναρθακίου συγκεντρώνει τα μικρότερα ποσά εξόδων, με κύριο χαρακτηριστικό το σχεδόν ίδιο ποσοστό των εξόδων χρήσης σε σχέση με τα έξοδα για επενδύσεις.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΟΔΩΝ 2010

ΤΙΤΛΟΣ	ΦΑΡΣΑΛΑ	ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑΣ	ΕΝΙΠΕΑΣ	ΝΑΡΘΑΚΙΟ
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	3.122.397,38	1.434.028,92	1.475.670,18	662.792,26
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	1.363.804,92	752.316,54	637.001,95	638.697,78
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ	668.821,69	527.465,76	301.805,54	95.191,74
ΣΥΝΟΛΟ	5.155.023,99	2.713.811,22	2.414.477,67	1.396.681,78

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ 2010

Στον πίνακα που ακολουθεί βλέπουμε τα απολογιστικά έσοδα των πρώην Δήμων, όπως αυτά διαμορφώθηκαν το έτος 2010.

Οι κατηγορίες των εσόδων που εξετάζονται είναι

- τα τακτικά έσοδα,
- τα έκτακτα,
- έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών,
- εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις παρελθόντων οικονομικών ετών,
- εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων, καθώς και
- το χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης.

Στα τακτικά, περιλαμβάνονται έσοδα, όπως

- πρόσοδοι από κινητή και ακίνητη περιουσία,
- ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα,
- παροχή υπηρεσιών, φόροι, καθώς και
- έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, όπως οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι για κάλυψη γενικών αναγκών και για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών των σχολείων.

Τα έκτακτα έσοδα αποτελούνται από έσοδα από

- την εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας, έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών αναγκών από εθνικούς πόρους και χρηματοδοτήσεις από το Υπουργείο Εσωτερικών,
- επιχορηγήσεις για επενδύσεις, όπως το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (ΣΑΤΑ) και το πρόγραμμα Θησέας, καθώς και
- λοιπές χρηματοδοτήσεις, πρόστιμα, προσυζητήσεις, παράβολα και λοιπά έκτακτα έσοδα.

Στα έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών έχουμε έσοδα, τακτικά και έκτακτα, τα οποία προέρχονται από προηγούμενα οικονομικά έτη, που βεβαιώνονται όμως, για πρώτη φορά στο τρέχον οικονομικό έτος.

Στις εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις παρελθόντων οικονομικών ετών έχουμε εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα, κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη, έσοδα, όπως για παράδειγμα τέλη ύδρευσης και μισθώματα.

Οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και οι επιστροφές χρημάτων είναι έσοδα από συνταξιοδοτικές και ασφαλιστικές εισφορές, φόρους και λοιπές επιβαρύνσεις και επιστροφές αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών.

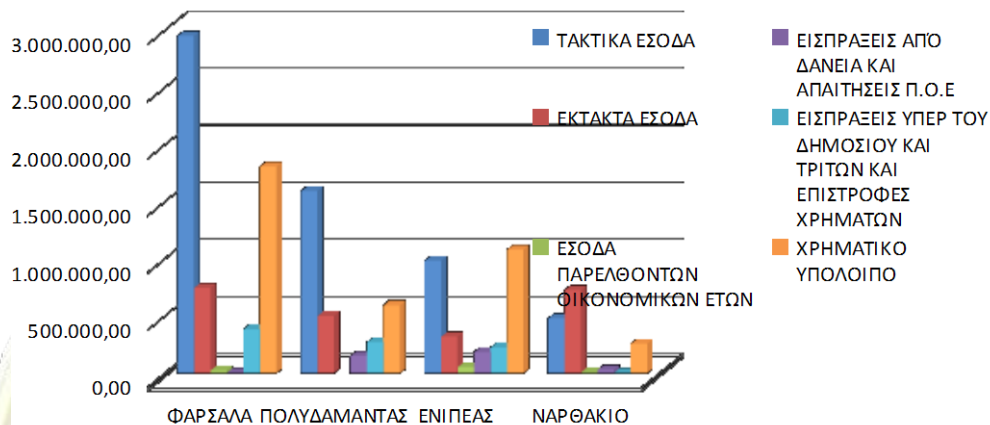
Τέλος, έχουμε το χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από τακτικά και έκτακτα έσοδα προηγούμενης χρήσης.

Πρέπει να τονισθεί ότι, στην περίπτωση μας, δεν εξετάζουμε τα βεβαιωθέντα, αλλά τα πραγματοποιηθέντα έσοδα των τεσσάρων Δήμων, τα έσοδα δηλαδή που εισπράχθηκαν από το σύνολο των βεβαιωμένων απαιτήσεων των Δήμων. Διαβάζοντας τον απολογιστικό πίνακα εσόδων, αλλά και το διάγραμμα που παρατίθεται, βλέπουμε ότι και στην περίπτωση των εσόδων, ο Δήμος Φαρσάλων κατέχει τη μερίδα του λέοντος, σε σχέση με τους τρεις συνενομένους Δήμους, με κύριο ποσό των εσόδων του να προέρχεται από τα τακτικά έσοδα, αλλά και από το ιδιαίτερα σημαντικό χρηματικό υπόλοιπο της προηγούμενης χρήσης. Επίσης, στο Δήμο Πολυδάμντα που ακολουθεί, κύρια πηγή εσόδων είναι τα τακτικά έσοδα, που αποτελούν το 51% των συνολικών εσόδων του. Στο Δήμο Ενιπέα, μεγαλύτερο ποσοστό παρατηρούμε στο χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης, που προέρχεται, κυρίως, από έκτακτα έσοδα ειδικευμένα και ακολουθούν τα τακτικά έσοδα. Και στους τρεις προαναφερθέντες Δήμους, το κύριο ποσό των τακτικών εσόδων τους προέρχεται από επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών. Τέλος, στο Δήμο Ναρθακίου, άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι τα έκτακτα έσοδα αποτελούν την κυριότερη πηγή εσόδων, με ποσοστό περίπου 48% επί των συνολικών εσόδων, ποσά που προέρχονται, κυρίως, από επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα Θησέας.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ 2010

ΤΙΤΛΟΣ	ΦΑΡΣΑΛΑ	ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑΣ	ΕΝΙΠΕΑΣ	ΝΑΡΘΑΚΙΟ
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.950.373,79	1.590.953,43	981.913,95	479.929,02
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	744.318,81	500.240,02	320.274,07	727.284,71
ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ	24.682,53	0,00	50.589,32	6.892,00
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ Π.Ο.Ε	3.158,40	150.106,68	181.961,03	28.803,80

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	383.950,79	268.200,70	224.225,03	3.046,83
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	1.807.868,03	592.315,52	1.078.701,24	255.015,41
ΣΥΝΟΛΟ	5.914.352,35	3.101.816,35	2.837.664,64	1.500.971,77

ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ

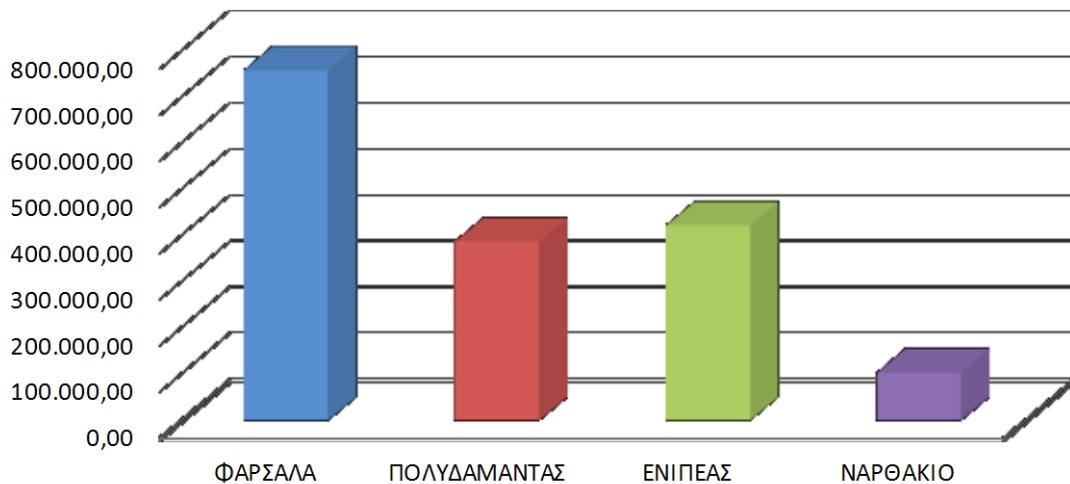
Η εξέταση των απολογιστικών πινάκων εσόδων και εξόδων των τεσσάρων συνενούμενων Δήμων, Φαρσάλων, Πολυδάμαντα, Ενιπέα και Ναρθακίου μας οδηγεί στον πίνακα διαμόρφωσης χρηματικού υπολοίπου, το αποτέλεσμα χρήσης, δηλαδή, για το έτος 2010 για τους πρώην Δήμους, το οποίο είναι η διαφορά των απολογιστικών εσόδων και των απολογιστικών εξόδων τους και αποτελεί το χρηματικό υπόλοιπο που προσέφεραν οι τέσσερις πρώην Δήμοι στο ξεκίνημα του νέου Καλλικρατικού Δήμου Φαρσάλων την 1/1/2011. Το συνολικό ποσό ανέρχεται στα 1.674.810,45 €. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, ο Δήμος Φαρσάλων έχει το μεγαλύτερο ποσό με 759.328,36 €, ακολουθεί ο Δήμος Ενιπέα με 423.186,97 €, ο Δήμος Πολυδάμαντα με 388.005,13 € και ο Δήμος Ναρθακίου με 104.289,99 €.

Στους πίνακες που ακολουθούν, βλέπουμε από που προήλθαν, τις πηγές χρηματοδότησης δηλαδή, των τελικών χρηματικών διαθεσίμων των πρώην Δήμων την 31-12-2010, καθώς και διαγράμματα με τα ποσοστά των τριών κατηγοριών εσόδων διαμόρφωσης των χρηματικών υπολοίπων, τα τακτικά έσοδα, τα έκτακτα ειδικευμένα και τα έκτακτα ανειδίκευτα.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΦΑΡΣΑΛΑ	ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑΣ	ΕΝΙΠΕΑΣ	ΝΑΡΘΑΚΙΟ
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	5.914.352,35	3.101.816,35	2.837.664,64	1.500.971,77
ΕΞΟΔΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	5.155.023,99	2.713.811,22	2.414.477,67	1.396.681,78
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ	759.328,36	388.005,13	423.186,97	104.289,99

ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/10

1. ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ	
ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΠΟΣΟ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	77.813,28
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	13.648,78
ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ	97.981,40
ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	17.235,61
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	969,63
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΑ	207.648,70
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΩΝ	2.843,86
ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	2.491,63
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	0,06
ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ	5.103,60
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΘΕΟΜΗΝΙΑ	2.162,37
ΙΟΣ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ	248,63
ΚΕΠ	62.713,32

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	567,65
ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	168,95
ΠΡΙΜ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	423,23
ΣΑΤΑ	6.361,97
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	3.730,00
ΣΦΑΓΕΙΑ	600,00
ΤΠΔ	147,08
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	6.564,69
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	0,00
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	74.114,88
ΘΗΣΕΑΣ	800,05
ΕΠΤΑ	0,01
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ	169.041,98
ΠΡΟΣΤΙΜΑ	3.097,89
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	1.048,90
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	7.167,66
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΩΝ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΑ	11.314,45
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ Δ. ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ	388.005,13
2. ΔΗΜΟΣ ΕΝΙΠΕΑ	
ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
ΤΑΚΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	30.536,20
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	0,00
ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ	30.000,00
ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΑ	60.536,20

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΩΝ	0,00
ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	0,00
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	0,00
ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ	0,00
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΘΕΟΜΗΝΙΑ	0,00
ΙΟΣ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ	0,00
ΚΕΠ	4.043,74
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΠΡΙΜ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	0,00
ΣΑΤΑ	194.206,83
	0,00
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	0,00
ΣΦΑΓΕΙΑ	0,00
ΤΠΔ	0,00
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	5.283,77
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	0,00
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	0,00
ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΙΔ/ΜΕΝΑ	87.885,17
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ	291.419,51
ΠΡΟΣΤΙΜΑ	0,00
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	0,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	71.231,26
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΩΝ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΑ	71.231,26
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ Δ. ΕΝΙΠΕΑ	423.186,97

3.ΔΗΜΟΣ ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	
ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
ΤΑΚΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	9.828,38
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	0,00
ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ	0,00
ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	0,00
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	15.240,99
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΑ	
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΔΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	0,00
ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	0,00
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	0,00
ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ	0,00
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΘΕΟΜΗΝΙΑ	0,00
ΙΟΣ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ	0,00
ΚΕΠ	57.159,80
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	4.866,04
ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΠΡΙΜ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	0,00
ΣΑΤΑ	0,00
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	130,35
ΣΦΑΓΕΙΑ	0,00
ΤΠΔ	0,00
ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	15.481,44
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	0,00
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ	77.637,63
ΠΡΟΣΤΙΜΑ	0,00
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	0,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	1.578,83

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΩΝ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΑ	1.578,83
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ Δ. ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	104.285,83

4.ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	
ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
ΤΑΚΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	293.086,44
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	12.438,14
ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ	83.573,88
ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	6.471,53
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	3.440,00
ΟΑΕΔ	3.825,58
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΑ	402.835,57

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΔΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	0,00
ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	0,00
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	
ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ	0,00
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	0,00
ΘΕΟΜΗΝΙΑ	0,00
ΙΟΣ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ	0,00
ΚΕΠ	6.567,20
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	84.429,97
ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	25.062,35
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΠΥΡΟΠΡΑΣΤΑΣΙΑ	9.685,45
ΣΑΤΑ	3.909,58
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	131.283,25
ΣΦΑΓΕΙΑ	0,00
ΤΠΔ	0,00

ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	4.613,38
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	0,00
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ	265.551,18
ΠΡΟΣΤΙΜΑ	0,00
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	0,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	90.941,96
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΩΝ	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΑ	90.941,96
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ Δ. ΦΑΡΣΑΛΩΝ	759.328,71

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΙΤΩΝ

Ένα στοιχείο που έδωσε η απογραφή, που διενεργήθηκε στα πλαίσια της δημιουργίας του νέου Καλλικρατικού Δήμου Φαρσάλων, είναι οι ταμειακά βεβαιωμένες απαιτήσεις των τέως Δήμων έναντι τρίτων, που στην ουσία είναι οφειλές τρίτων εγγεγραμμένες σε χρηματικούς καταλόγους των τέως Δήμων και αφορούν κυρίως, οφειλές από μισθώματα, οφειλές από τέλη ύδρευσης, άρδευσης, δικαιώματος βοσκής και λοιπά τέλη, όπως τέλος επισιτισμού, τέλος κατάληψης κοινοχρήστων χώρων, αλλά και πρόστιμα. Η οικονομική κατάσταση, που διαμορφώνεται στη χώρα μας, δημιουργεί ανάγκη αύξησης των εσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι απαιτήσεις, που κληρονόμησε ο νέος Δήμος Φαρσάλων, κρίνονται ιδιαίτερα υψηλές και η ενεργοποίηση μηχανισμών είσπραξης τους κρίνεται απαραίτητη προϋπόθεση για την οικονομική ευρωστία του Δήμου.

Οι ταμειακά βεβαιωμένες απαιτήσεις των συνενούμενων Δήμων έναντι τρίτων, που έχουν καταχωρηθεί στο βιβλίο εισπρακτέων εσόδων, έχουν ως εξής ανά Δήμο:

1.Δήμος Φαρσάλων	
ΕΙΔΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΠΟΣΟ €
ΜΙΣΘΩΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2010	7.665,88

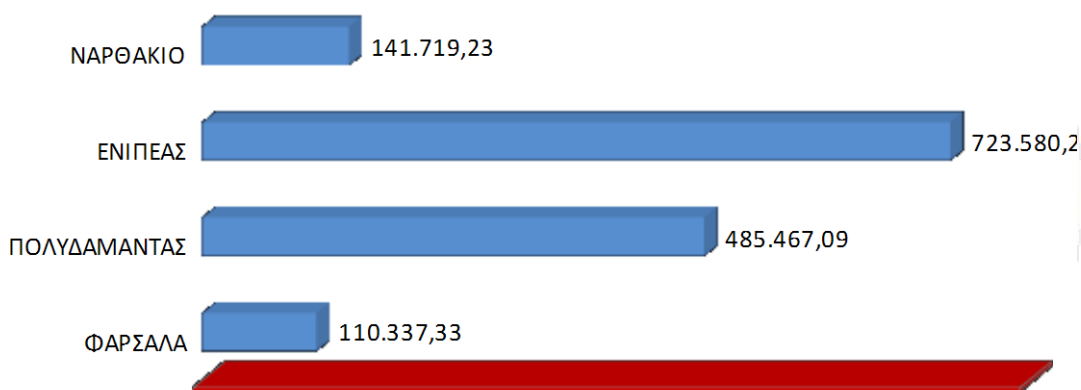
ΜΙΣΘΩΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟΥ Δ.Δ ΒΡΥΣΙΩΝ 2009	5.656,00
ΜΙΣΘΩΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΜΑΤΩΝ	3.519,13
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΒΟΣΚΗΣ	1.683,09
ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΚΟΚ	10.120,00
ΤΕΛΟΣ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ	30.901,90
ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	3.804,00
ΤΕΛΟΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ	46.987,33
ΣΥΝΟΛΟ	110.337,33

2.Δήμος Πολυδάμαντα	
ΕΙΔΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΠΟΣΟ €
ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	119.518,49
ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	12.656,76
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΒΟΣΚΗΣ	39.018,31
ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	31.731,41
ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	282.542,12
ΣΥΝΟΛΟ	485.467,09

3.Δήμος Ενιπέα	
ΕΙΔΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΠΟΣΟ €
ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	301.493,54
ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΡΔΕΥΣΗΣ	2.343,59
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΒΟΣΚΗΣ	6.991,58
ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	0,00
ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	361.987,14
ΕΚΤΑΚΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΠΟΕ)	50.764,44
ΣΥΝΟΛΟ	723.580,29

4.Δήμος Ναρθακίου	
ΕΙΔΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΠΟΣΟ €
ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	108.351,26
ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΒΟΣΚΗΣ	19.972,52
ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ	13.395,45
ΣΥΝΟΛΟ	141.719,23

Βεβαιωμένες Απαιτήσεις

Ο Δήμος Ενιπέα συγκεντρώνει με 723.580,29 € τις μεγαλύτερες απαιτήσεις έναντι τρίτων, με σημαντικά ποσά να προέρχονται από βεβαιωτικούς καταλόγους τελών ύδρευσης, αλλά και αγροτικών μισθωμάτων.

Ακολουθεί με 485.467,09 € ο Δήμος Πολυδάμαντα και με 141.719,23 € ο Δήμος Ναρθακίου επίσης και οι δύο αυτοί πρώην Δήμοι με το μεγαλύτερο ποσοστό των απαιτήσεών τους να προέρχονται από τέλη ύδρευσης και μισθώματα αγροτεμαχίων.

Τέλος, ο Δήμος Φαρσάλων έχει τις μικρότερες απαιτήσεις έναντι τρίτων, με ποσό 110.337,33 €, με το τέλος επισιτισμού και το τέλος κατάληψης πεζοδρομίου, τέλη τα οποία δεν εφαρμόζονταν από τους άλλους τρεις πρώην Δήμους, να κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό των απαιτήσεων.

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΜΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Ως εκμεταλλεύσιμη δημοτική περιουσία του Δήμου Φαρσάλων ορίζουμε τα αγροτικά και τα αστικά ακίνητα που εκμισθώνει ο Δήμος σε τρίτους. Η είσπραξη των μισθωμάτων αποτελεί σημαντικό έσοδο για το Δήμο και η επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος από την εκμετάλλευση της δημοτικής περιουσίας, αποτελεί βασική προϋπόθεση της ορθής οικονομικής διαχείρισης του Δήμου.

Η ενοποίηση των τεσσάρων Δήμων δημιούργησε νέα δεδομένα στον αριθμό των ακινήτων που εκμεταλλεύεται, πλέον, ο νέος Δήμος Φαρσάλων. Από τα στοιχεία της απογραφής, που διενεργήθηκε στα πλαίσια της ενοποίησης, διαπιστώνουμε ότι στη Δημοτική Ενότητα Φαρσάλων εκμισθώνονται 724,40 στρέμματα αγροτικών ακινήτων, καθώς και 3 αστικά ακίνητα. Στη Δ.Ε Πολυδάμαντα 4955,56 στρέμματα αγροτικών ακινήτων, καθώς και 2 αστικά ακίνητα, στη Δ.Ε Ενιπέα 3978,68 στρέμματα αγροτικών ακινήτων και στη Δ.Ε Ναρθακίου 224 στρέμματα αγροτικών ακινήτων.

1. Ο αριθμός των ακινήτων που εκμεταλλεύεται ο Δήμος Φαρσάλων κρίνεται ιδιαίτερα υψηλός και δημιουργεί την ανάγκη εκπόνησης μελέτης, η οποία θα διερευνά όλους τους δυνατούς τρόπους για την αποδοτικότερη εκμετάλλευση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.
2. Μία πρόταση αναφορικά με την εκμετάλλευση της αγροτικής περιουσίας είναι και η επιβολή ορισμένων κριτηρίων από τον Δήμο για την εκμίσθωση των αγροτεμαχίων, όπως για παράδειγμα τα εισοδηματικά κριτήρια στο πλαίσιο μιας κοινωνικής πολιτικής, που θα ευνοούσε τους οικονομικά ασθενέστερους αγρότες ή ακόμη και κάποιους άνεργους, προκειμένου να ξεκινήσουν μία δική τους αγροτική εκμετάλλευση με μειωμένο μίσθωμα.
5. Περιορισμοί μπορούν να τεθούν, ακόμη και για το είδος των καλλιεργειών των αγροτεμαχίων, θέτοντας ως προϋπόθεση για την εκμίσθωση την καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων ή ακόμη και τις εναλλακτικές καλλιέργειες.

Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας με τα αγροτεμάχια που εκμεταλλεύεται ο Δήμος Φαρσάλων.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2011 ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

Βασικό εργαλείο της οικονομικής διαχείρισης, καθώς και ένα από τα πιο σημαντικά στάδια για την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου, αποτελεί ο προϋπολογισμός. **Ο προϋπολογισμός του 2011 είναι ο πρώτος του ενοποιημένου Δήμου Φαρσάλων, στηρίζεται σε ενοποιημένα οικονομικά δεδομένα των τεσσάρων πρώην Δήμων και ψηφίστηκε με την 119/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.**

Στον προϋπολογισμό του έτους 2011 για το Δήμο Φαρσάλων αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση τα έσοδα πάντα (τα βεβαιωθέντα στοιχεία του προηγούμενου έτους, που αποτελούν και πραγματικά στοιχεία), διαμορφώθηκαν και τα έξοδα του Προϋπολογισμού, όπου εγγράφονται τα ανελαστικά έξοδα (μισθοδοσία και λειτουργικά χρήσης), με κάθε προσπάθεια για εφαρμογή περιοριστικής πολιτικής στις δαπάνες γενικότερα. Εγγράφηκαν τα πάγια και τα έργα που είναι μεγάλης

σπουδαιότητας για το Δήμο (συνεχιζόμενα και νέα σε κάθε Δημοτική ενότητα) στους τομείς υποδομών (οδοί-οδοστρώματα-πεζοδρόμια-πλατείες -έργα κοινής χρήσεως και επισκευές), ύδρευσης & πολιτισμού με τη σύνταξη μελετών. Εγγράφονται πιστώσεις για την αποπληρωμή των εκκαθαρισμένων υποχρεώσεων ΠΟΕ, ώστε ο προϋπολογισμός του 2012 που θα συνταχθεί στο τέλος του έτους 2011, να απεικονίζει τις προθέσεις του προγράμματος του Καλλικράτη, και του Δήμου Φαρσάλων γενικότερα.

Παραθέτουμε αποσπάσματα από την εισηγητική έκθεση, καθώς και το συνοπτικό προϋπολογισμό του έτους 2011 του Δήμου Φαρσάλων.

Ο προϋπολογισμός για το έτος 2011 καταρτίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 155 του Ν. 3463/2006 (ΔΚΚ) και τα οριζόμενα στην ΚΥΑ 3966/24.1.2011.(ΦΕΚ 141/9.2.2011 τεύχος Β) οδηγίες για την κατάρτιση προϋπολογισμού των Δήμων, οικ. Έτους 2011.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, που αφορούν στην επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο, ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει αναιτιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

Σύμφωνα με τις περίπ. δ' και ε' του άρθρου 63 του ν. 3852/2010 η Εκτελεστική Επιτροπή: "συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του Δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την Οικονομική Επιτροπή, έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού". Η Εκτελεστική Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τα παραπάνω, και την υπ' αριθμ. 2/2011 απόφαση με την οποία συνέταξε το προσχέδιο του προϋπολογισμού οικον. έτους 2011, το οποίο και εισηγήθηκε στην Οικονομική Επιτροπή.

Ο προϋπολογισμός καταρτίστηκε σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 4 της ΚΥΑ οικ. 3966/24.1.2011(Φ.Ε.Κ 141/Β'9.2.2011) "Για τον προσδιορισμό του ύψους των εσόδων και των εξόδων λαμβάνονται υπ' όψη τα διαχειριστικά αποτελέσματα του προηγούμενου οικον. Έτους έτους και ειδικότερα, για τα μεν έσοδα τα ποσά που βεβαιώθηκαν, για τα δε έξοδα τα ποσά που έχουν ενταλθεί"

Η Οικονομική Επιτροπή, λαμβάνοντας όλα τα παραπάνω υπόψη, συνέταξε σύμφωνα με την περ. του άρθρου 72 του Ν.3852/2010, το σχέδιο του προϋπολογισμού με την εισηγητική έκθεση, τα οποία και υπέβαλλε στο Δημοτικό Συμβούλιο με την αριθμ. 39/2011 απόφασή της.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ ΕΤΟΥΣ 2011**Κ.Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΣΟΔΩΝ****ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ**

0 ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.701.000,00
01 ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	809.500,00
02 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	30.000,00
03 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	912.000,00
04 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	433.500,00
05 ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	207.000,00
06 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.263.000,00
07 ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	46.000,00

1 ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	1.770.065,74
11 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.000,00
12 ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	530.120,00
13 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	891.065,00
14 ΔΩΡΕΕΣ-ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ-ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00
15 ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ-ΠΡΟΣΤΙΜΑ-ΠΑΡΑΒΟΛΑ	194.500,00
16 ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	149.380,74

2 ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ	150.000,00
21 ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	150.000,00
22 ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	0,00

3 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	1.447.708,49
31 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00
32 ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	1.447.708,49

4 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	992.000,00
41 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	982.500,00
42 ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	9.500,00

5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	1.696.427,73
-----------------------------	---------------------

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ: 12.757.201,96

Κ.Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΞΟΔΩΝ**ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ**

6 ΕΞΟΔΑ	6.506.030,71
60 ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	3.086.300,00
61 ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	835.500,00
62 ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	585.215,00
63 ΦΟΡΟΙ ΤΕΛΗ	19.000,00
64 ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	283.475,00
65 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΕΩΣ	117.000,00
66 ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	481.950,00
67 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ	1.095.390,71
68 ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ	2.200,00

7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	3.609.240,86
71 ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	416.058,50
73 ΕΡΓΑ	2.781.321,78
74 ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	341.860,58
75 ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	70.000,00

8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2.479.356,20
---	---------------------

81 ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1.089.856,20
82 ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	989.500,00
85 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ	400.000,00
9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	162.574,19
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	12.757.201,96

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ- ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΣΟΔΩΝ

Όσον αφορά στα έσοδα,

- ο μεγάλος αριθμός μη εισπραχθέντων τελών, προστίμων και φόρων,
- η έλλειψη εσόδων από επιχειρηματικές δραστηριότητες του Δήμου,
- ο κίνδυνος απώλειας χρηματοδοτήσεων από προγράμματα, λόγω της μη ύπαρξης γραφείου Προγραμματισμού και ανάπτυξης, καθώς επίσης και
- η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από άλλες υπηρεσίες και την κεντρική εξουσία χωρίς μεταφορά αντίστοιχων πόρων είναι μερικά από τα θέματα που προκαλούν περιορισμούς.

ΑΥΞΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Η αύξηση των εσόδων θα επέλθει μέσω

- μιας αποτελεσματικότερης στρατηγικής είσπραξης των τελών,
- των διαδικασιών ελέγχου των ιδίων πόρων του Δήμου,
- της καλύτερης διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας,
- της ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων,
- της αναζήτησης και της αποδοτικότερης αξιοποίησης των χρηματοδοτήσεων από προγράμματα και πρωτοβουλίες,
- της αύξησης του αριθμού των φορολογουμένων, λόγω της συνένωσης των τεσσάρων Δήμων που δημιουργεί νέα δεδομένα στην αύξηση των εσόδων του Δήμου,
- της ικανοποιητικής πιστοληπτικής ικανότητας του Δήμου, που του παρέχει τις δυνατότητες σύναψης δανείων.

ΔΑΠΑΝΕΣ

Όσον αφορά στις δαπάνες του Δήμου Φαρσάλων

- δημιουργείται η ανάγκη διατήρησης του κόστους λειτουργίας, συντήρησης και κατασκευής των έργων υποδομής σε χαμηλά επίπεδα,
- προσφέρεται η δυνατότητα συστηματικής κοστολόγησης των δραστηριοτήτων μέσω της αναλυτικής λογιστικής,
- δημιουργείται η ανάγκη για περιορισμό του λειτουργικού κόστους των δημοτικών κτιρίων και των υπηρεσιών, μέσω της καλύτερης διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, τη συνένωση υπηρεσιών, νομικών προσώπων και

διοικητικών μονάδων,

- ο προϋπολογισμός, καθώς και το τεχνικό πρόγραμμα αποτελούν σημαντικά εργαλεία στην οικονομική διαχείριση του Δήμου. Πρέπει να υπάρχει συνεχής βελτίωση στην εκτέλεση του προϋπολογισμού και στην ορθή αποτύπωση των οικονομικών στοιχείων που εμπεριέχει, καθώς και να υπάρχει υψηλό ποσοστό τεχνικού προγράμματος στο σύνολο του προϋπολογισμού.

Οι διαδικασίες των προμηθειών και της παροχής υπηρεσιών, καθώς και της διαχείρισης των πόρων που προέρχονται από τη δημοτική περιουσία, αυτές θα πρέπει να γίνονται με βάση τις αρχές της νομιμότητας και της διαφάνειας.

- Τέλος, η συστηματική διαδικασία προγραμματισμού και η ανάπτυξη της έρευνας και των μελετών θα συμβάλει στην οικονομική αναδιάρθρωση του Δήμου

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικά ανά Δημοτική Ενότητα ο αριθμός των οικοπέδων υπό αξιοποίηση.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ
ΕΝΙΠΕΑΣ	1
ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	3
ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ	35
ΦΑΡΣΑΛΩΝ	65

Η Δημοτική Αρχή προτίθεται να προχωρήσει σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο εκμετάλλευσης και αξιοποίησης των δημοτικών οικοπέδων.

Οι προτεινόμενες δράσεις είναι :

- Πώληση οικοπέδων σε νέες οικογένειες, με την θέσπιση κοινωνικών κριτηρίων, για την δημιουργία κατοικιών σε Τοπικές Κοινότητες, με πληθυσμό κάτω των 1.000 κατοίκων.
- Εκμίσθωση οικοπέδων για την κατασκευή βιοτεχνικών κτιρίων ή μονάδων μεταποίησης των προϊόντων που προέρχονται από τον πρωτογενή τομέα.
- Εκμίσθωση των κοινοτικών οικοπέδων για κάθε παραγωγική χρήση (φυλλώδεις καλλιέργειες, λαχανόκηποι, ανθόκηποι).

Η υλοποίηση των δράσεων στοχεύει :

- Στην πληθυσμιακή ενίσχυση των Τοπικών Κοινοτήτων.
- Στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- Στην κοινωνική ενίσχυση, δημιουργίας νέων οικογενειών.
- Στην ενασχόληση των συνταξιούχων με παραγωγικές δραστηριότητες (φύτευση, παραγωγή βιολογικών προϊόντων, ιδιοκατανάλωση)
- Στην μύηση των παιδιών μέσω της ενασχόλησης των γονέων, με την παραγωγή βιολογικών προϊόντων, στις σωστές διατροφικές συνθήκες, μεσογειακή διατροφή.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η μεθοδολογική προσέγγιση για την περιγραφή και αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Φαρσάλων βασίστηκε σε πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία καθώς και σε μελέτες - έρευνες που αφορούν την περιοχή.

ΑΝΑΓΛΥΦΟ, ΓΕΩΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΣΕΙΣ ΕΔΑΦΟΥΣ

Στην περιοχή απαντώνται δύο ζώνες :

➤ Ζώνη Πελαγονική (P1)

Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η ακαμψία του προαλπικού υποβάθρου, με αποτέλεσμα τα αλπικά ιζήματα να εμφανίζονται λιγότερο πτυχωμένα συγκριτικά με τους σχηματισμούς παρακείμενων ζωνών. Το υπόβαθρο συνιστά ένα ισχυρώς μεταμορφωμένο σύστημα (γενέσιοι, μάρμαρα, σχιστόλιθοι) και ένα ημιμεταμορφωμένο από φυλλίτες, γραουβάκες και σχιστόλιθους. Το μεσοζωικό συνιστάται από ασβεστόλιθους, σχιστόλιθους, φλύσχη και διεισδύσεις μεγάλων οφιολιθικών σωμάτων. Το συμπαγές προαλπικό υπόβαθρο περιορίζει τις ασταθείς συνθήκες στους νεότερους αλπικούς σχηματισμούς και ιδιαίτερα αυτούς τις σχιστοκερατολιθικής διάπλασης και του φλύσχη.

➤ Ζώνη Ανατολικής Ελλάδας (Υποπελαγονική) (Sp)

Χαρακτηρίζεται μορφολογικά από ορεινό – ημιορεινό ανάγλυφο. Το προαλπικό υπόβαθρο συνιστά το ισχυρά μεταμορφωμένο σύστημα με συνδυασμό μη μεταμορφωμένων σχηματισμών, όπως ασβεστόλιθοι, σχιστοψαμμίτες και δολομίτες του Τριαδικού. Ακολουθούν η σχιστοκερατολιθική διάπλαση με οφιόλιθους και ενστρώσεις ασβεστόλιθων του Ιουρασικού και του Κρητιδικού, οι σχηματισμοί του φλύσχη και τα μολαστικά ιζήματα. Χαρακτηρίζεται από μικτή τεκτονική, με τους παλαιότερους σχηματισμούς να επιτρέπουν πτύχωση κατά ευρέα αντίκλινα και σύγκλινα και τους υψηλότερους ορίζοντες να είναι πολυπτυχωμένοι και συχνά κατακεκλιμένοι.

Χάρτης 9.1 Γεωτεκτονικός χάρτης του Ελληνικού χώρου.

Πηγή :

Στην περιοχή εμφανίζεται, όσον αφορά το ανάγλυφο περιοχές με μικρά υψόμετρα (πεδινές περιοχές), όπου το υψόμετρο ξεκινά από τα 100 μέτρα και μικρές κλίσεις κλιτύων, κυρίως στην Δημοτική Ενότητα Ενιπέα και Πολυδάμαντα, ενώ στη Δημοτική Ενότητα Ναρθακίου (ημιορεινές περιοχές) το υψόμετρο αγγίζει τα 1100 μέτρα στο υψηλότερο σημείο. Η Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων είναι κτισμένη στους πρόποδες του λόφου του 'Προφήτη Ηλία'. Οι ανάντη του οικισμού περιοχές παρουσιάζουν μορφολογικά επικλινές έδαφος με φορά βόρεια προς την θεσσαλική πεδιάδα. Ο οικισμός διασχίζεται από 3 ρέματα, που πηγάζουν από τις ανάντη του οικισμού περιοχές, που παρουσιάζουν μορφολογικά επικλινές έδαφος, σχηματίζοντας χαμηλούς σχετικά λόφους.

Χάρτης 9.2 Γεωμορφολογία του Δήμου

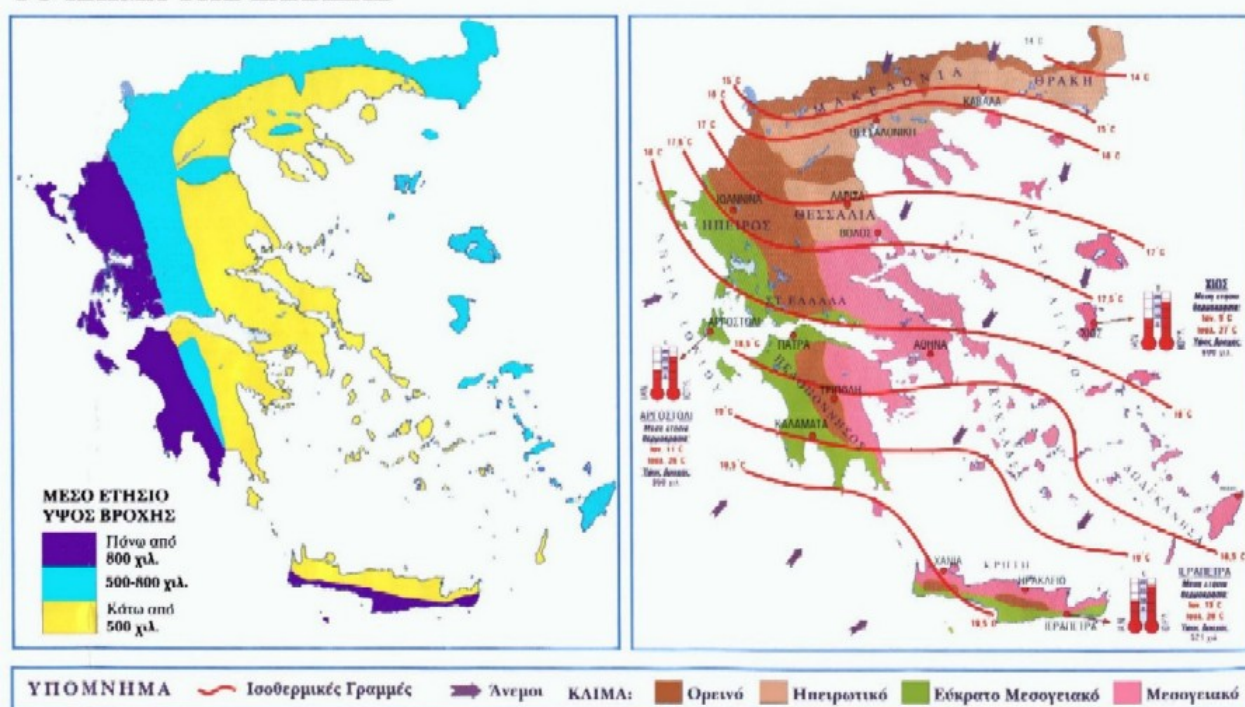

ΚΛΙΜΑ

Ο Δήμος Φαρσάλων χαρακτηρίζεται από κλίμα ηπειρωτικό και συγκεκριμένα μεταβατικό, από το μεσογειακό προς το μεσευρωπαϊκό, που επηρεάζεται άμεσα από το αντικυκλωνικό σύστημα του Ατλαντικού μετά την επέκτασή του προς τη Ν.Α. Ευρώπη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι η θεσσαλική πεδιάδα περικλείεται από τους ψηλούς ορεινούς όγκους της Πίνδου, του Ολύμπου, της Όσσας, του Μαυροβουνίου, του Πηλίου και των Αγράφων, που την απομονώνουν από την ευεργετική επίδραση του Αιγαίου, που επηρεάζει τα ανατολικά παράλια.

Για τη διερεύνηση των κλιματολογικών συνθηκών της περιοχής εξετάζουμε τα δεδομένα του Σταθμού ΕΜΥ Φαρσάλων, για την περίοδο 1955-1992. Ο Δήμος κλιματολογικά, κατά το (ΥΒΕΤ 1996) ανήκει στην κεντρική πεδινή περιοχή με ηπειρωτικό κλίμα.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΝΕΜΟΙ

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση δύο ομάδων ανέμων:

Των "Ετησίων" ανέμων, που οφείλονται στο συνδυασμό αφενός της επέκτασης του θερινού θερμικού χαμηλού από την περιοχή της Ασίας, που μπορεί να ενισχυθεί και από τη μεταφορά ψυχρών αερίων μαζών καθ' ύψος

- από την Ανατολική Μεσόγειο, και αφετέρου στον αντικυκλώνα του Ατλαντικού προς τη Ν.Α. Ευρώπη.
- Σε πεδιάδες, που κλείνονται από οροσειρές, δημιουργούνται αίτια που υποχρεώνουν τις αέριες μάζες να υποστούν στην αρχή μια ανοδική και στη συνέχεια μια καθοδική κίνηση. Οι ξηροί και θερμοί τοπικοί αυτοί άνεμοι είναι γνωστοί με το όνομα "Λίβας". Ο

τοπικός Λίβας που πνέει το Μάιο και στις αρχές Ιουνίου είναι εξαιρετικά καταστρεπτικός για τα σιτηρά.

Σύμφωνα με τα κλιματολογικά στοιχεία για την περίοδο 1955-1992, στην ευρύτερη περιοχή, οι επικρατούντες άνεμοι είναι οι ανατολικοί, καθώς επικρατούν κατά τους 9 μήνες του χρόνου, από Φεβρουάριο έως και Οκτώβριο. Είναι γενικά μικρής έντασης, καθώς οι ισχυροί άνεμοι με ένταση μεγαλύτερη από 8 Β εμφανίζονται κατά μέσο όρο 2 ημέρες τον χρόνο, ενώ άνεμοι έντασης μεγαλύτερης από 6 Β εμφανίζονται 42,1 ημέρες τον χρόνο κατά μέσο όρο.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι 15,98 °C, με απόλυτη μέγιστη και ελάχιστη 42,20 °C και -12,40 °C, αντίστοιχα. Γενικά η μέση θερμοκρασία κυμαίνεται από 5,30 °C τον Ιανουάριο έως 26,70 °C τον Ιούλιο. Η μέση ελάχιστη κυμαίνεται μεταξύ 1,40 °C έως 18,60 °C και η μέση μέγιστη από 9,30 °C έως 31,90 °C τον Ιανουάριο και Ιούλιο αντίστοιχα, ενώ παρατηρήθηκαν 13,4 ημέρες ολικού παγετού κατά τον Ιανουάριο, 10,5 και 10,4 το Δεκέμβριο και Φεβρουάριο αντίστοιχα. Οι διαφορές αυτές στη θερμοκρασία χαρακτηρίζουν το κλίμα της περιοχής ως ηπειρωτικού τύπου.

ΥΓΡΑΣΙΑ – ΟΜΙΧΛΗ

Η μέση σχετική υγρασία στην περιοχή είναι 62,80%, με τις μεγαλύτερες τιμές να παρουσιάζονται κατά το διάστημα Νοεμβρίου – Φεβρουαρίου. Η μέση τιμή υετού είναι 117,1 ημέρες/έτος και η ομίχλη, η οποία εμφανίζεται από Νοέμβριο έως Μάρτιο κυρίως τις νυκτερινές και πρωινές ώρες, έχει συχνότητα 51 ημέρες/έτος.

ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ – ΚΑΤΑΙΓΙΔΕΣ – ΟΜΙΧΛΗ

Οι μέρες βροχής ανέρχονται σε 110,8 ημέρες ανά έτος στην περιοχή. Η βροχή παρουσιάζεται γενικά ως υετός στρωματοφόρων νεφών, δηλ. ασθενής και συνεχής.

Όμως κατά τους μήνες Μάιο, Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο εμφανίζονται βροχές βίαιης μορφής και καταιγίδες, λόγω διέλευσης ψυχρών μετώπων, με τιμές που κυμαίνονται από 2,9 έως 5,2 ημέρες/μήνα.

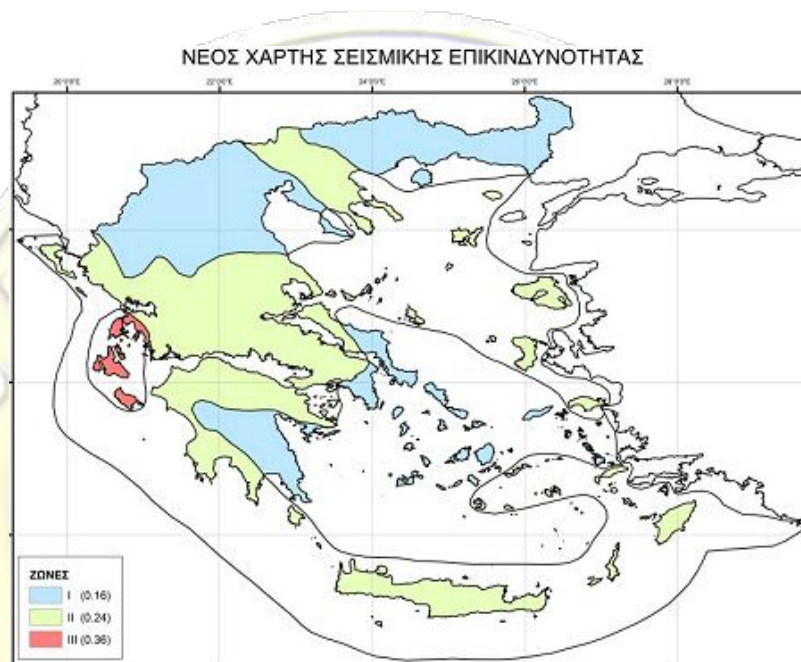
Οι θερμικές τοπικές καταιγίδες χαρακτηρίζονται από μεγάλη ένταση και μικρή διάρκεια (1-2 ωρών) και συμβαίνουν κυρίως τις απογευματινές ώρες. Οι μέρες καταιγίδας ανέρχονται ετησίως σε 49,1. Οι μέρες χιονιού ετησίως ανέρχονται σε 14,8. Οι χαλαζοπτώσεις είναι επίσης συχνές, κατά τους μήνες Φεβρουάριο ως Απρίλιο.

ΣΕΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με την τροποποίηση διατάξεων του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού (ΕΑΚ) του 2000, λόγω αναθεώρησης του Χάρτη Σεισμικής Επικινδυνότητας (ΦΕΚ Β 1154/12-08-2003, Απόφαση Αριθμ. Δ 17α/115/9/ΦΝ275), η ισχύς του οποίου άρχισε την 1η Ιανουαρίου 2004, ο Δήμος Φαρσάλων ανήκει στη ζώνη ΙΙ Σεισμικής Επικινδυνότητας, με συντελεστές επιτάχυνσης $\alpha = 0,24$.

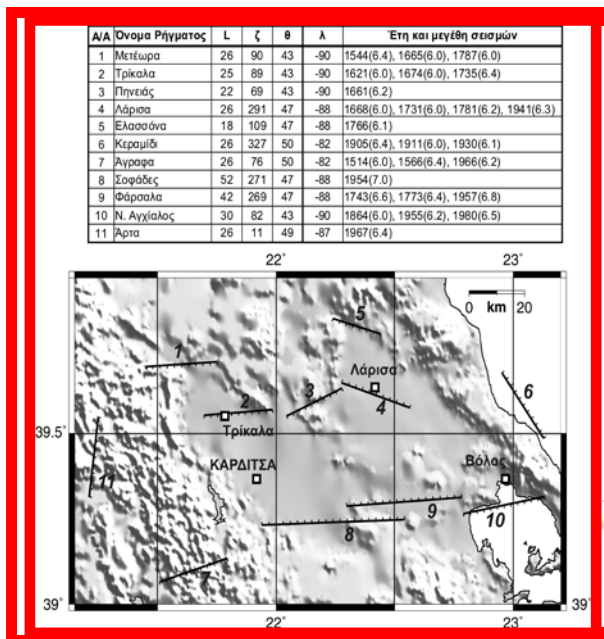
Στην περιοχή επικρατεί εφελκυστικό πεδίο τάσεων με αποτέλεσμα την δημιουργία και εμφάνιση κανονικών ρηγμάτων με κατεύθυνση κυρίως ΒΔ-ΝΑ τα οποία είναι μικρά και μικρού εστιακού βάθους και τα οποία εμφανίζουν μικρή συσσώρευση ενέργειας.

Πηγή:
Οργανισμός
Αντισεισμικού
Σχεδιασμού και
Προστασίας,
Υπουργείο
Μεταφορών
Υποδομών και Δικτύων

Στην περιοχή ο ισχυρότερος σεισμός, που είχε καταστροφικά αποτελέσματα για όλο το Δήμο, έγινε 30/04/1954.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι κυριότεροι σεισμοί > 6 R που έγιναν στη ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Πηγή: Κ. Παπαζάχος, 2006

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Ο Δήμος Φαρσάλων αποτελεί τμήμα της ευρύτερης λεκάνης απορροής του Πηνειού ποταμού. Διαυλακώνεται από πλήθος παραποτάμων, ρεμάτων και χειμάρρων, που εκβάλλουν στον Πηνειό. Σημαντικότερος παράποταμος είναι ο Ενιπέας.

Το υδατικό δυναμικό διαφοροποιείται ισχυρά, στο νοτιοανατολικό τμήμα χαρακτηρίζεται μέτριο έως φτωχό, διότι στην περιοχή δεν έχουμε την εμφάνιση μεγάλων πηγών και ποταμών, ούτε λιμνών και αυτό οφείλεται στο πιο ήπιο ανάγλυφο της περιοχής, τις μικρές βροχοπτώσεις και τη μικρή δασοκάλυψη της περιοχής, που είναι κυρίως θαμνώδης, καθώς και στη γεωλογία της περιοχής, που δεν επιτρέπει την ανάπτυξη μεγάλων υδροφορέων και άρα μεγάλου υδατικού δυναμικού.

Στο κεντρικό τμήμα, όπου κυριαρχεί ο ποταμός Ενιπέας, το υδατικό δυναμικό είναι πλούσιο, όμως τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα λόγω ξηρασίας, ρύπανσης, εκτεταμένης χρήσης του και ανόρυξης πλήθους παράνομων γεωτρήσεων για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών της περιοχής. Είναι σημαντικό ότι στην περιοχή καλλιεργείται κυρίως βαμβάκι, καλαμπόκι και ντομάτα (υδροβόρες καλλιέργειες).

Υπάρχουν σοβαρά προβλήματα άρδευσης (αδυναμία κάλυψης των αναγκών), ύδρευσης, που αναφέρονται, κυρίως, στην ποιότητα του νερού (νιτρικά κλπ.) και ανησυχητικά προβλήματα περιβάλλοντος, από την υπερεκμετάλλευση των υπογείων υδατικών πόρων της (σημαντική πτώση στάθμης, υφαλμύριση), από την ρύπανση του Πηνειού και άλλων υδατικών σημείων.

Το ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο, οι συνθήκες ανομβρίας, η έλλειψη νερού και η ποιότητα του, έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην παραγωγική διαδικασία, στην οικονομία της περιοχής και στο περιβάλλον της και συνθέτουν το υδατικό πρόβλημα του Δήμου Φαρσάλων.

Το πρόβλημα, στο βαθμό που παραμένει άλυτο, επηρεάζει ολόκληρο το φάσμα της οικονομικής, κοινωνικής, και πολιτικής λειτουργίας του Δήμου και δεν αφορά

αποκλειστικά και μόνο την αγροτική παραγωγή. Η έλλειψη ενιαίου φορέα διαχείρισης υδατικών πόρων είναι ιδιαίτερα εμφανής τις περιόδους λειψυδρίας και πλημμύρων.

Ενδεικτικά για τους υδατικούς πόρους είναι και τα παρακάτω στοιχεία :

- Η αρδευόμενη έκταση, παρά τις περιορισμένες ποσότητες νερού που υπάρχουν διαθέσιμες, παραμένει σταθερή.
- Τα συλλογικά αρδευτικά έργα είναι ιδιαίτερα λίγα, ενώ αντίθετα, τα ιδιωτικά αρδευτικά έργα καλύπτουν το σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων.
- Τα υφιστάμενα συλλογικά αρδευτικά έργα μεταφοράς νερού, έχουν σοβαρές ελλείψεις σε επενδυμένες διώρυγες και υπόγειους αγωγούς. Το νερό μεταφέρεται, κυρίως, με χωμάτινες διώρυγες, με αποτέλεσμα να έχουμε μεγάλες απώλειες νερού, που συχνά ξεπερνούν το 40%.
- Το ετήσιο ύψος βροχής σε ορισμένες περιοχές είναι χαμηλό (283 mm), γεγονός που επιδρά καθοριστικά στο μεγάλο έλλειμμα νερού, που πρέπει να καλυφθεί με αρδεύσεις.
- Η παροχή του ποταμού Πηνειού διαφοροποιείται κατά πολύ μεταξύ των χειμερινών μηνών (μεγάλες ποσότητες νερού να χάνονται) και των θερινών μηνών (μηδενική παροχή).
- Η στάθμη των υπόγειων νερών συνεχώς μειώνεται (εκτός πολύ λίγων περιπτώσεων), σύμφωνα με μετρήσεις πιεζομετρίας που γίνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

ΤΟ ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΠΗΝΕΙΟΥ

Πηγή:CHESS, Τράπεζα Πληροφοριών

ΧΛΩΡΙΔΑ

Η χλωρίδα της ευρύτερης περιοχής κατατάσσεται σε δύο ζώνες βλάστησης:

- Στην παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia pubescentis*, λοφώδης υποορεινή), υποζώνη *Ostryo-Carpinion* και στον αυξητικό χώρο *Coccifero - Carpinetum*, που κυριαρχεί και το μεγαλύτερο τμήμα του Θεσσαλικού κάμπου. Προέρχεται, κυρίως, από ανθρωπογενείς επιδράσεις, όπως φανερώνει η μεγάλη έκταση πριμώνων που παρουσιάζεται στη ζώνη αυτή λόγω της μεγάλης αντοχής των στην βοσκή, τις πυρκαγιές και άλλες κακώσεις καθώς και στην μεγάλη ριζοβλαστική και πρεμνοβλαστική τους ικανότητα.
- Στα τεχνικά γεωργικά οικοσυστήματα με κυριότερες καλλιέργειες κατά φθίνουσα σειρά παραγωγής, το βαμβάκι, το σιτάρι, το κριθάρι, το καλαμπόκι και τα κηπευτικά. Οι καλλιέργειες βάμβακος και σιτηρών έχουν χαρακτήρα εντατικών καλλιεργειών.

ΠΑΝΙΔΑ

Η κυρίαρχη επιφάνεια της ευρύτερης περιοχής καταλαμβάνεται από αγροοικοσυστήματα, που περιλαμβάνουν το σύνολο των φυτών και ζώων (βιοτικό περιβάλλον) μαζί με το έδαφος και το κλίμα (αβιοτικό περιβάλλον), στα οποία ανήκουν όχι μόνο τα υπολείμματα του φυσικού οικοσυστήματος (συστάδες δένδρων, φυσικοί θαμνοφράχτες) αλλά και μικροβιότοποι καθαρά ανθρωπογενούς προέλευσης (αγροικίες, αποθήκες, δεξαμενές νερού, αρδευτικά).

Η πανίδα, που απαντά στους παραπάνω βιότοπους, κρίνεται ως σημαντική όχι μόνο ως προς την ποικιλότητα και την αφθονία της, όσο ως προς την παρουσία της αυτή καθ' αυτή, με τη μορφή απομονωμένων πληθυσμών μέσα σε ευρύτερες περιοχές, όπου οι συνθήκες που επιβάλλει η ανθρώπινη δραστηριότητα (κυρίως η γεωργική χρήση γης) δεν επιτρέπουν την ύπαρξη ομοιόμορφα εξαπλωμένων περιοχών.

Στα οικοσυστήματα αυτά εντοπίζονται διάφορα ερπετά, μικρά πουλιά, τρωκτικά και εντομοφάγα ανθρωπόφιλα είδη σαυρών (*Hemidactylus turcicus*, *Cyrtodactylus kotschy*: σαμιαμίδα) αλλά και ποντίκια και χειρόπτερα (νυχτερίδες), στα κτίσματα και γύρω από αυτά, είδη αμφιβίων ή νεροχελώνες σε δεξαμενές και ξεροπήγαδα.

Τα είδη ερπετών που αναμένεται να συναντήσει κανείς στην περιοχή είναι:

- Χελώνες (*Testudo hermani*, *Testudo graeca*)

- Σαύρες (*Lacerta viridis*, *Lacerta trilineata*, *Ablepharus kitaibelii*, *Podarcis, taurica*)
- Φίδια (*Malpolon monspessulanus*, *Elaphe quatuorlineata*, *Elaphe situla*, *Telescopus fallax*).

Είδη θηλαστικών, που αναμένεται να υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή, είναι πληθυσμοί τρωκτικών (είδη ποντικών των γενών *Mus*, *Apodemus*) και εντομοφάγων (μυγαλές του γένους *Crocidura*). Τα σαρκοφάγα θηλαστικά αντιπροσωπεύονται, κυρίως, από την νυφίτσα (*Mustela nivalis*), τον ασβό (*Meles meles*) και την αλεπού (*Vulpus vulpus*).

ΕΥΑΙΣΘΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

Διεθνείς Συμβάσεις, Συνθήκες και Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες ενσωματώνονται στο Εθνικό περιβαλλοντικό δίκαιο και στην Εθνική Νομοθεσία προβλέπουν τη λήψη ειδικών μέτρων προστασίας συγκεκριμένων περιοχών σημαντικών για είδη χλωρίδας ή πανίδας.

➤ Νότια της πόλης των Φαρσάλων εντοπίζεται η περιοχή με ονομασία «Περιοχή Φαρσάλων» και κωδικό ταξινόμησης AB3080136. Πρόκειται για βίοτοπο, όπου επικρατεί ο αστικός ιστός, με κατάσταση τοπίου υποβαθμισμένη υπό σταθερές συνθήκες. Εντοπίζονται τρωτά είδη χλωρίδας με ιδιαίτερη οικολογική αξία όπως τα αξιόλογα φυτά *Agrostemma githago thessalum*.

➤ Στην ευρύτερη περιοχή του οδικού έργου υπάρχουν οικισμοί σημαντικοί για **το φώλιασμα του Κιρκινεζιού (*Falco naumanni*)**. Το κιρκινέζι (*Falco naumanni*) είναι ένα παγκοσμίως απειλούμενο είδος μικρού αρπακτικού πουλιού, που τρέφεται κυρίως με ακρίδες και μεγάλα έντομα. Περιλαμβάνεται στο παράρτημα I της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ “Περί διατήρησης των άγριων πτηνών”.

Οι κύριες αλλοιώσεις των ενδιατημάτων το κιρκινεζιού είναι:

- Η κατεδάφιση των παλαιών σπιτιών και η αλλαγή του τρόπου κατασκευής των νέων, ιδιαίτερα της σκεπής τους.
- Η εντατική καλλιέργεια, με υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων. Η πρόσφατη μαζική αλλαγή της καλλιέργειας μη αρδευόμενων σιτηρών σε υδρόφιλες καλλιέργειες βαμβακιού, που αναπτύσσονται γρήγορα και παίρνουν αρκετό ύψος, επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην άγρια ζωή του Θεσσαλικού κάμπου και ιδιαίτερα στο κιρκινέζι.

- Η αποξήρανση υγροτόπων, η διευθέτηση της κοίτης ποταμών και η καταστροφή της παραποτάμιας βλάστησής τους.

- Η καταστροφή των φωλιών, αλλά και η θανάτωση των ίδιων των πουλιών από ασυνείδητους κυνηγούς.

Το κερκινέζι εξαρτάται αρκετά από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, εφόσον ζει και φωλιάζει σε χωριά ορισμένων αγροτικών περιοχών. Τέτοιοι οικισμοί βρίσκονται στις πεδινές εκτάσεις του Δήμου Φαρσάλων και διατηρούν, ακόμη, παραδοσιακά αγροτικά κτίσματα, συνήθως πλινθόκτιστα, με σκεπές κατάλληλες για φώλιασμα και περιβάλλονται ή γειτονεύουν με καλλιεργούμενες εκτάσεις όπου το μικρό απειλούμενο γεράκι αναζητά την τροφή του. Οι σημαντικότεροι από τους 70 οικισμούς αυτούς, που διατηρούν αποικίες άνω των 10 ζευγαριών και βρίσκονται στο νομό Λάρισας εντοπίζονται στα Φάρσαλα, στο Σιτοχώρι, στο Αχιλλείο, στη Νέα Λεύκη, στις Νέες Καρυές, στη Νίκαια και στο Ζάππειο. Οι ίδιοι οικισμοί καθώς και πολλοί άλλοι είναι εξίσου σημαντικοί για το φώλιασμα των **πελαργών (*Ciconia ciconia*)**, είδος που και αυτό περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών».

Χάρτης : Θεσμοθετημένες ζώνες ειδικής προστασίας στην Ελλάδα

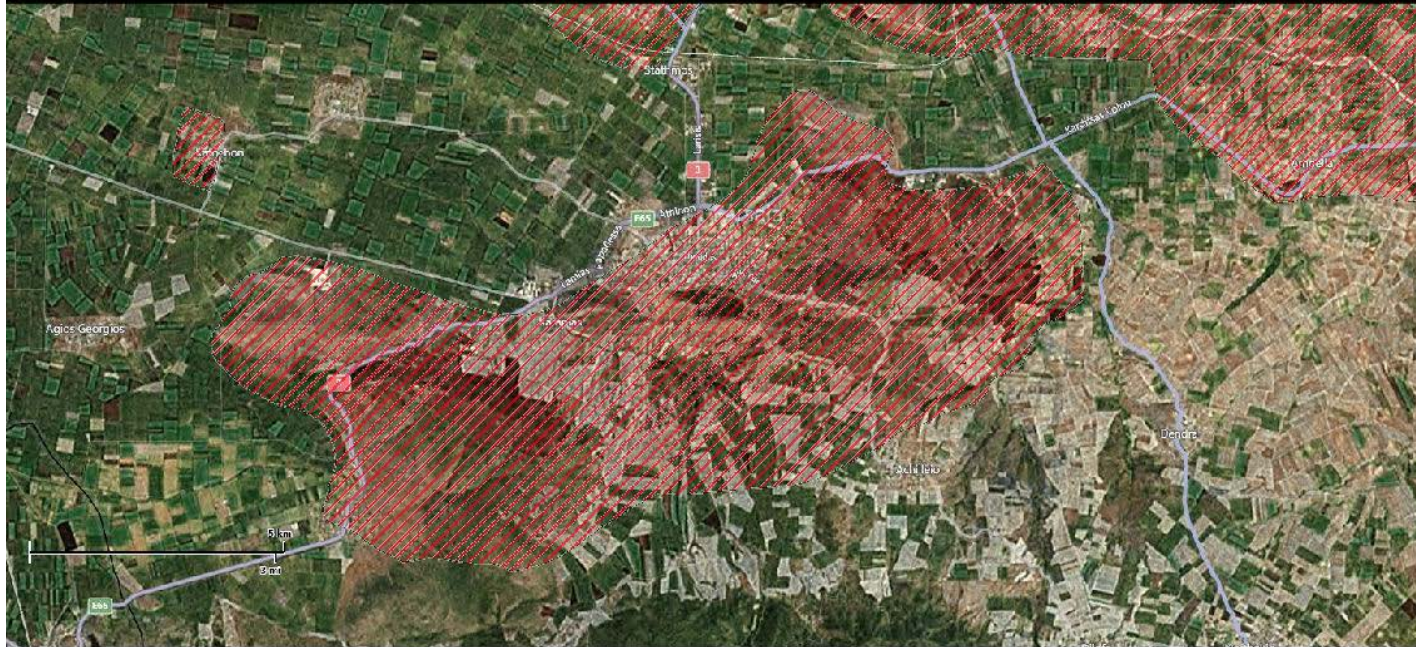
Στο Δήμο Φαρσάλων είναι θεσμοθετημένες δύο περιοχές Natura :

- Η περιοχή Φαρσάλων με κωδικό GR1420012, συνολικής εκτάσεως 4.9228,54 Ha (εκτάρια), με μέγιστο υψόμετρο 533 m, ελάχιστο υψόμετρο 113 m και μέσο υψόμετρο 241 m.
- Η περιοχή του Θεσσαλικού κάμπου που περιλαμβάνει την Δημοτική Ενότητα Πολυδάμαντα με κωδικό GR1420011, συνολικής εκτάσεως 95596,1200 Ha (εκτάρια), με μέγιστο υψόμετρο 725 m, ελάχιστο υψόμετρο 65 m και μέσο υψόμετρο 197 m.

Χάρτης : Περιοχή Natura 2000 – Περιοχή Φαρσάλων GR 1420012

GIS Viewer Natura 2000

Map Viewer

Copyright 2011 ESRI. All rights reserved. Printed on Tue Sep 13 2011 09:27:59 PM.

Πηγή : <http://natura2000.eea.europa.eu/#>

ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΔΑΣΗ

Βάσει του Ν.Δ. 996/1971 (ΦΕΚ Α 192 6/10/1971), ορίζονται ως αισθητικά δάση «δάση ή τοπία έχοντα ιδιαίτερη αισθητική υγιεινή και τουριστική σημασία, ως και τιοαύτη επιβάλλουσα την προστασία της πανίδας, χλωρίδας και του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους». Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει το Αισθητικό Δάσος Φαρσάλων (ΠΔ 24/2/1977(ΦΕΚ103/Δ/1977), συνολικής έκτασης 34,5 ha (εκτάρια), το οποίο βρίσκεται νότια του οικισμού των Φαρσάλων.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ CORINE (ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΒΙΟΤΟΠΩΝ)

Βόρεια του οικισμού των Φαρσάλων και σε απόσταση 3,5 χ.λ.μ. από τα οικιστικά του όρια, συναντά κανείς τον «Ποταμό Ενιπέα Φαρσάλων», με κωδικό AG0020007 σύμφωνα με την ταξινόμηση των βιοτόπων CORINE, που διασχίζει από τα Δυτικά προς τα Νοτιοανατολικά το νότιο τμήμα του Θεσσαλικού κάμπου.

Οι σημαντικοί βιότοποι διακρίνονται για την παρουσία σε αυτούς απειλούμενων ειδών της ελληνικής χλωρίδας και πανίδας. Ως απειλούμενα χαρακτηρίζονται τα είδη που κινδυνεύουν άμεσα να εξαφανιστούν (κινδυνεύοντα), αυτά που μπορεί να βρεθούν σε κατάσταση κινδύνου (τρωτά) και αυτά που είναι ευάλωτα διότι έχουν μικρούς πληθυσμούς (σπάνια).

Ο Ενιπέας Φαρσάλων είναι ένα ποτάμι που πηγάζει από το βουνό Όθρυς. Η κατάσταση των υδάτων του είναι υποβαθμισμένη και με τάσεις αργής και συνεχής υποβάθμισης, λόγω της ρύπανσης από αγροχημικές και αστικές πηγές και γι' αυτό το λόγο **πρέπει να τεθεί σε «Πρωτεύουσα προτεραιότητα προστασίας».**

Ο ποταμός Ενιπέας Φαρσάλων αποτελούσε μέχρι πρόσφατα σημαντικό υδροβίοτοπο για την παρουσία των θηλαστικών Lutra lutra (βίδρες), οι οποίες υπάγονται σε νομικό καθεστώς προστασίας και κινδυνεύουν, από το κυνήγι, τις γεωργικές δραστηριότητες και την αποξήρανση του ποταμού.

ΥΠΑΡΚΤΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΑΠΕΙΛΕΣ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΕΛΑΦΗ

Η **δημιουργία υποβαθμισμένων εδαφών** αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, που αντιμετωπίζει, τόσο η διεθνής, όσο και η ελληνική κοινωνία. Εντούτοις όμως, το μέγεθος του προβλήματος και οι επιπτώσεις του στη ζωή του ανθρώπου και τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος είναι πιο έντονο σήμερα. Αφορά στη μεταβολή των ιδιοτήτων ενός εδάφους που προκαλείται από φυσικούς παράγοντες, κυρίως όμως, από την κακή χρήση του εδάφους από τον άνθρωπο. Συγκεκριμένα στα γεωργικά οικοσυστήματα, αποτέλεσμα μιας ή περισσότερων διαδικασιών υποβάθμισης των εδαφών, είναι η μείωση της δυναμικής ικανότητάς τους να παράγουν προϊόντα καλής ποιότητας σε ικανές ποσότητες.

ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Η διαχείριση του δασικού χώρου είναι ένα θεμελιώδες έργο υποδομής, το οποίο εντάσσεται και λειτουργεί στα πλαίσια ολόκληρης της δασοπονικής δραστηριότητας και πολιτικής, από τις οποίες αντλεί τις προϋποθέσεις λειτουργίας του. Η αποτελεσματική προστασία των δασικών οικοσυστημάτων από τους διάφορους παράγοντες οι οποίοι τα απειλούν, αποτελεί θεμελιώδη και απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική διαχείριση και την αειφορική ανάπτυξη τους. Βασικό στοιχείο αποτελεί η προστασία των δασών από πολλούς παράγοντες.

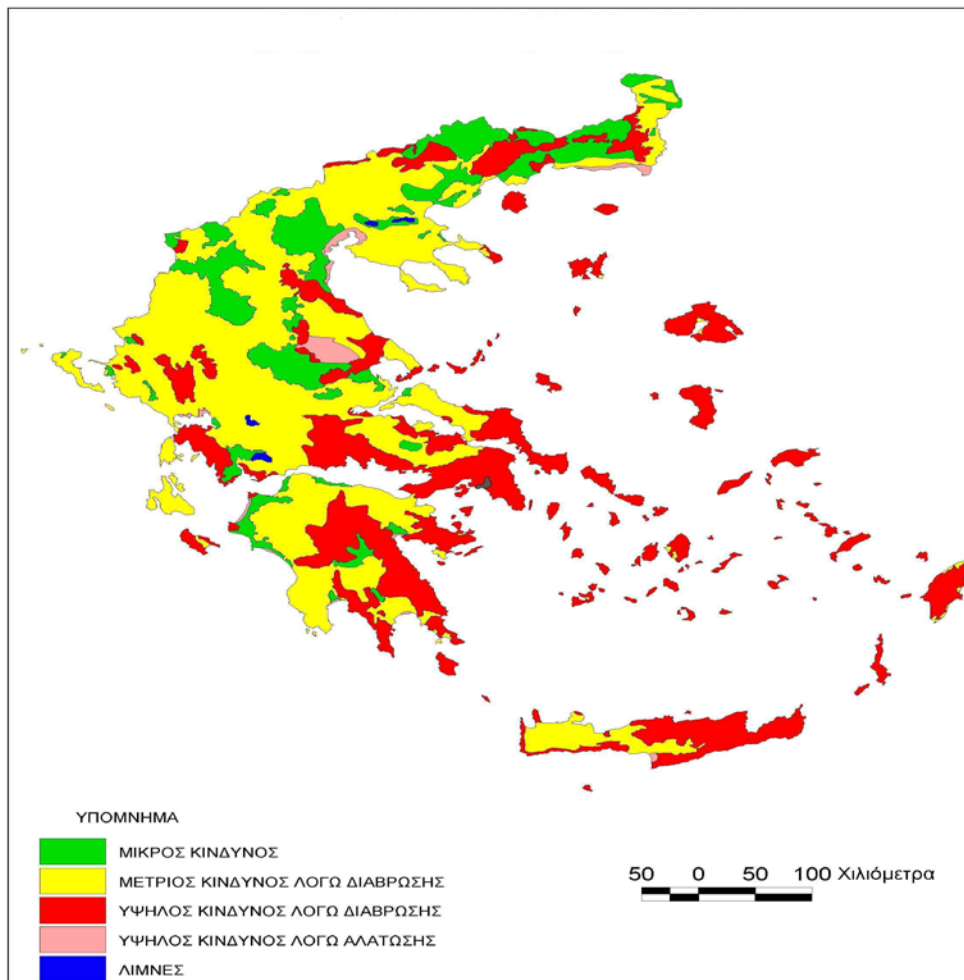
Βασικός παράγοντας είναι η εκδήλωση αντίξοων καιρικών φαινομένων, όπως ισχυρές και παρατεταμένες βροχοπτώσεις, θυελλώδεις άνεμοι, παγετοί, παρατεταμένη ανομβρία και ξηρασία, ανεμορριψίες, χειμαρρικά φαινόμενα, διάβρωση, έκπλυση, συμπίεση, κατακρημνίσεις και κατολισθήσεις δασικών εδαφών κ.λ.π. Άλλη κατηγορία κινδύνου συνιστούν τα έντομα, οι παθογόνοι οργανισμοί και τα ζιζάνια. Τέλος, οι σοβαρότεροι και καταστροφικότεροι κίνδυνοι για τα δάση προέρχονται από ανθρώπινες παρεμβάσεις και ενέργειες, όπως οι εξωδασικές δραστηριότητες (ατμοσφαιρική ρύπανση), η άσκηση ποιμενικής κτηνοτροφίας στα δάση, οι παράνομες υλοτομίες, οι πολλές φορές ανεπαρκής σχεδιασμός δημοσίων έργων, οι καταπατήσεις, οι δασικές πυρκαγιές. Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν τη μεγαλύτερη απειλή των δασών μας και έχουν γίνει μάλιστα των τελευταίων ετών και αιτία καταστροφής σημαντικών δασικών εκτάσεων.

ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ

Η υδρολογική περιφέρεια Θεσσαλίας (διαμέρισμα 08) παρουσιάζει λόγω της μεγάλης της έκτασης γεωμορφολογικές, κλιματολογικές, αγροτικές αλλά και οικονομικές ιδιαιτερότητες. Η εκτίμηση των υδατικών πόρων και ειδικότερα του υδατικού ισοζυγίου, έχει εξαιρετική σημασία, με δεδομένη την εξάρτηση της οικονομίας του από την γεωργία. Ο Πηνειός ποταμός είναι ο βασικός αποδέκτης του συνόλου των νερών της ορεινής και πεδινής Θεσσαλίας, με κυριότερο παραποτάμο τον Ενιπέα. Ο Πηνειός είναι ο βασικός αποδέκτης του συνόλου των νερών της ορεινής Θεσσαλίας ο οποίος δέχεται σημαντικές ποσότητες ακατέργαστων αστικών λυμάτων, βιοτεχνικών αποβλήτων, καθώς και απορροές λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων που έχουν σαν αποτέλεσμα την ποιοτική υποβάθμισή του.

Βάσει των επεξεργασμένων στοιχείων για τις παροχές σε διάφορα σημεία, τα οποία προέρχονται από προηγούμενες μελέτες, προκύπτει ότι οι παροχές μειώνονται αισθητά κατά τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο, Σεπτέμβριο. Αν θεωρηθεί ότι, για τη διατήρηση ικανοποιητικής ποιότητας νερού στον Πηνειό απαιτείται παροχή 10m³/sec, τότε μέσα από μελέτες παρατηρείται ότι υπάρχουν περίοδοι που δεν επιτρέπεται η άντληση από τον ποταμό.

ΞΗΡΑΣΙΑ - ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ

Χάρτης :
Δυνητικού
Κινδύνου

Ερημοποίησης στην Ελλάδα, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πηγή : <http://www.gncdd.com>

Μετά τις αλλεπάλληλες περιόδους ξηρασίας των τελευταίων ετών, η έλλειψη νερού αποτελεί, πλέον, κυρίαρχο θέμα, που κάνει την ανάγκη της λήψης ορθολογικών μέτρων αντιμετώπισης της περισσότερο επείγουσα. Η έλλειψη αρδευτικού νερού κατά τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα κατά την βλαστική περίοδο των φυτών, έχει δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ενός ολοένα και μεγαλύτερου κινδύνου συγκέντρωσης αλάτων στην περιοχή του ριζοστρώματος.

- **Η ύπαρξη ή η δημιουργία αλατούχων ή και νατριωμένων εδαφών συνδέεται με περιοχές οι οποίες βρίσκονται κοντά σε θάλασσα.** Η περίπτωση της αλάτωσης λόγω γειτνίασης με θάλασσα, καθώς και αυτή που συνδέεται με βυθίσματα του γήινου ανάγλυφου, μπορεί να αναγνωριστεί ή να προβλεφθεί με σχετική ευκολία και κατά συνέπεια να αντιμετωπισθεί έγκαιρα.
- **Η αλάτωση, όμως, που συνδέεται με τη χρήση αρδευτικού νερού και ιδιαίτερα νερού καλής ποιότητας απαιτεί, αφενός γνώση του μηχανισμού ο οποίος λαμβάνει χώρα κατά την πορεία της αλάτωσης και αφετέρου γνώση της κατανομής των αλάτων στην**

περιοχή του ριζοστρώματος και πάντοτε ανάλογα με το σύστημα άρδευσης που εφαρμόζεται.

Αξίζει να τονιστεί ο διαφαινόμενος στις μέρες μας κίνδυνος ερημοποίησης της περιοχής παρέμβασης, ιδιαίτερα της πεδινής ζώνης μονοκαλλιέργειας βαμβακιού. Η ερημοποίηση έχει λάβει διαστάσεις σοβαρής οικολογικής καταστροφής με ανυπολόγιστες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες.

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ

Στις πεδινές διαδρομές των ρευμάτων: οι κοίτες διαμορφώνονται από τη συνήθη ροή του νερού, δηλαδή από τις συχνά επαναλαμβανόμενες χαμηλές και μέσες παροχές. Αυτές, όμως, δεν επαρκούν για την παροχέτευση των σπανιότερων μεγάλων υδατοπαροχών, οι οποίες για το λόγο αυτό κατακλύζουν τις γύρω περιοχές και τις προσχώνουν με τα υλικά που μεταφέρουν (περιοχή Υπέρειας στις κοίτες του Ενιπέα ποταμού). Οι πολύ μικρές κλίσεις και η υδροχαρής φυσική βλάστηση, που αναπτύσσεται εκεί, συμβάλλουν στην κατάκλυση των εδαφών και στη διατήρηση υψηλής στάθμης νερού (έλη), ενώ παράλληλα ευνοούν και την απόθεση των υλικών των ρευμάτων.

Για να αποτραπούν οι καταστροφές από φυσικές πλημμυρογενέσεις στις πεδινές περιοχές απαιτείται η κατασκευή και η ενίσχυση στις υπάρχουσες κοίτες, ώστε να παροχετεύουν τη μέγιστη πλημμυρική παροχή των ρευμάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, αναλύθηκαν και αξιολογήθηκαν προκύπτει ότι στο Δήμο Φαρσάλων η κατάσταση εμφανίζεται ως εξής:

- Χαρακτηρίζεται από μια πεδινή έκταση – ζώνη εντατικής γεωργίας. Το έδαφος και ο υπόγειος υδροφόρος της περιοχής παρουσιάζεται έντονα διαταραγμένος. Από τη μια μεριά η λειψυδρία και από την άλλη η ρύπανση με νιτρικά ιόντα καθιστούν πιο επιτακτική από ποτέ την ανάγκη λήψης μέτρων.
- Η γεωλογία, το έδαφος και η υδρολογία της περιοχής, προσφέρονται ως φυσικοί πόροι για παραγωγική και αποδοτική αξιοποίηση, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ότι θα σχεδιασθούν και εφαρμοσθούν κατάλληλες παρεμβάσεις, μέτρα και πολιτικές.
- Τα δασικά οικοσυστήματα, λόγω των πυρκαγιών και της παράνομης βόσκησης, παρουσιάζονται, σχεδόν στο σύνολό τους, διαταραγμένα, υποβαθμισμένα και σε κάποιες περιπτώσεις σε οπισθοδρομούσα πορεία.

Συμπερασματικά θα λέγαμε για την προστασία και τη διαχείριση του πλούσιου και με τεράστιο ενδιαφέρον περιβάλλοντος της περιοχής **θα πρέπει να ληφθούν μέτρα οργανωτικά, όπως είναι η σύσταση και λειτουργία του φορέα διαχείρισης, περιορισμού της κατανάλωσης των υδάτινων πόρων καθώς και της ρύπανσης.**

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- www.googleearth.com
- www.oasp.gr – Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας, Υπουργείο Μεταφορών και Δικτύων
- http://library.tee.gr/digital/ker/ker_m278/ker_m278_simperasmata.pdf
- <http://natura2000.eea.europa.eu>
- <http://i-adapt.gr/downloads/> : Innovative approaches to halt desertification in Pinios: Piloting emerging technologies.
- <http://www.gnccd.com>
- ΦΕΚ Β 1154/12-08-2003, Απόφαση Αριθμ. Δ 17^α/115/9/ΦΝ275
- ΚΟΥΚΗΣ, Γ., ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ, Ν. (2007). Γεωλογία τεχνικών έργων, σελ. 109-328.
- ΚΟΥΚΙΣ, G., ΤΣΙΑΒΑΟΣ, G., ΣΑΒΑΤΑΚΑΚΙΣ, Ν. (1994). Slope movements in the Greek territory: A statistical approach, Proceedings of 7th International Congress I.A.E.G., 4621-4628, Lisboa-Portugal, Balkema.
- Kounis, G. D., *Evaluation of vulnerability and quality of groundwater resources in Greece*, IGME, 1986.
- ΚΥΑ 29407/3508/16-12-2002
- Προεδρικό Διάταγμα 24/2/1977(ΦΕΚ103/Δ/1977)
- Νομικό Διάταγμα 996/1971 (ΦΕΚ Α 192 6/10/1971)
- Οδηγία 79/409/ΕΟΚ, « Περὶ διατηρήσεως των άγριων πτηνών».
- Ε.Μ.Υ. – Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία ‘Κλιματολογικά στοιχεία Σταθμού Φαρσάλων για την χρονική περίοδο 1955-1992’.
- Α.Ε.ΝΟ.Λ. Α.Ε., Αύγουστος 2008. Τοπικό Πρόγραμμα Ν. Λάρισας – Προσέγγιση LEADER.
- «Μακεδονική Εταιρία Τεχνικών Μελετών Ε.Ε., Π.Καραμόσχος & Συνεργάτες Ε.Ε.», «Οργάνωση της Παρακολούθησης σε Βάση Δεδομένων των Μετρήσεων Επιφανειακών και Υπόγειων Υδάτων και της Αξιολόγησης των Εγχειοβελτιωτικών Έργων της Θεσσαλίας», Περιφέρεια Θεσσαλίας Α.Π. 1559 ΠΤΑ /28-05-2003.
- Πολύζος Σ. & Σόφιος Σ., Διαχείριση Υδατικών Πόρων και Οικονομική Ανάπτυξη της Θεσσαλίας. Φυσικοί Πόροι, Περιβάλλον και Ανάπτυξη. Εκδόσεις Τζιόλα, σελ459-482,2008.
- Γκούμας Κ., 1996. Η διαχείριση των υδατικών πόρων στη Θεσσαλία και η λειτουργία του θεσμικού πλαισίου (Ν. 1739/87). Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Εγχειοβελτιωτικά Έργα-Διαχείριση Υδατικών Πόρων-Εκμηχάνιση Γεωργίας», Λάρισα, Α΄: 104-131

- 6ο Διεθνές Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρίας, για τη Συντήρηση των Εδαφών με τίτλο “Καινοτόμες Στρατηγικές και Πολιτικές για τη Συντήρηση των Εδαφών”, 9-14 Μαΐου 2011, Θεσσαλονίκη.
- Δρ. Ζήσης Λιάγκας, Δασολόγος – Υδρολόγος, Συνοπτική παρουσίαση του φαινομένου της ερημοποίησης στην Ελλάδα.
- Μιμίκου, Μ. Climate Change and Water Management: Managing European water resources in an uncertain future (ENRICH), Τελική Έκθεση για το χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα από την ΕΟΚ (DG XII 1999-2001).
- Μιμίκου, Μ. Εθνική Τράπεζα Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας (ΕΤΥΜΠ), Τελική Έκθεση για το χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα από το ΥΠΕΧΩΔΕ και το 2ο ΚΠΣ. Συμπεριλαμβάνονται 21 Εγχειρίδια καθώς και 40 CD (1997-2000).
- Μιμίκου Μ., Water Scarcity and Drought : Context and approach, 3-06-2011.

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ**

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η αναλυτική κατανομή των δημογραφικών στοιχείων του νέου Καλλικρατικού Δήμου Φαρσάλων παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 10.1. Μόνιμος & πραγματικός πληθυσμός βάσει της απογραφής 1991 & 2001.

Μόνιμος και Πραγματικός Πληθυσμός της περιοχής μελέτης (Απογραφές πληθυσμού 2001 και 1991)				
Δημοτικές - Τοπικές Κοινότητες	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
Μεγάλου Ευδρίου	877	894	890	880
Αγίου Γεωργίου	286	287	323	273
Βασιλή	396	395	404	395
Κατωχωρίου	561	590	575	617
Κρήνης	664	743	688	754
Πολυνερίου	398	442	405	456
Σταυρού	783	875	791	939
Υπερείας	429	499	450	524
Ναρθακίου	649	664	682	668
Δένδρων	97	111	110	115
Διλόφου	370	377	369	399
Καλλιθέας	286	303	313	297
Σκοπιάς	292	301	307	332
Βαμβακούς	1.180	1.091	1.174	1.092
Αμπελείας	328	413	338	400
Δασολόφου	414	407	416	405
Ερετριάς	691	928	740	997
Ζωοδόχου Πηγής	327	308	326	296
Κάτω Βασιλικών	394	431	400	429
Νεράιδας	287	306	245	263
Πολυδαμείου	441	487	454	490
Ρευματιάς	300	281	301	280
Σιτοχώρου	497	480	503	482
Σκοτούσσης	860	755	855	746

Χαλκιάδων	652	583	660	590
Φαρσάλων	10.259	8.643	9.870	8.457
Αχιλλείου	355	398	344	396
Βρυσιών	602	606	598	611
Σύνολο :	23.675	22.598	23.531	22.583

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001 – 1991

Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα του Μόνιμου Πληθυσμού της Ελλάδος για το 2011, που δημοσιεύθηκαν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, ο Δήμος Φαρσάλων έχει μόνιμο πληθυσμό 18.650 κατοίκους, από τους οποίους 9.290 είναι άνδρες και 9.360 γυναίκες. Ο Δήμος συγκεντρώνει το 6,60 % του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας και το 2,60 % του πληθυσμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού είναι 25,21 ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Στη δημοσιότητα δεν έχουν δοθεί αναλυτικά στοιχεία ανά δημοτική ή τοπική κοινότητα, επομένως δεν μπορεί να γίνει περαιτέρω ανάλυση και σύγκριση των στοιχείων με αυτά των προγενέστερων απογραφών 2001 και 1991.

Πίνακας 10.2. Δημοτικές- Τοπικές Κοινότητες έκταση ,πραγματικός πληθυσμός και χαρακτηρισμός τους, βάσει Οδ. 75/268/ΕΟΚ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΈΚΤΑΣΗ (ΚΜ2)	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
Ναρθακίου	33,527	682	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ
Δένδρων	9,498	110	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Διλόφου	16,273	369	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ
Καλλιθέας	68,523	313	ΟΡΕΙΝΗ
Σκοπιάς	36,28	307	ΟΡΕΙΝΗ
Μεγάλου Ευηδρίου	32,896	890	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Αγίου Γεωργίου	7,849	323	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Βασιλή	7,974	404	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Κατωχωρίου	17,896	575	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Κρήνης	26,914	688	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Πολυνερίου	15,536	405	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Σταυρού	28,218	791	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Υπερείας	23,969	450	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Βαμβακούς	26,094	1.174	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Αμπελείας	18,237	338	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Δασολόφου	14,352	416	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Ερετριάς	37,056	740	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ
Ζωοδόχου Πηγής	13,897	326	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Κάτω Βασιλικών	22,829	400	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Νεράιδας	16,553	245	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ
Πολυδαμείου	39,782	454	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Ρευματιάς	8,499	301	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Σιτοχώρου	21,195	503	ΔΥΝΑΜΙΚΗ

Σκοτούσσης	58,735	855	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Χαλκιάδων	15,722	660	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Αχιλλείου	27,562	344	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ
Βρυσίων	35,943	598	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Φαρσάλων	57,928	9.870	ΔΥΝΑΜΙΚΗ
Σύνολο :	739.737	23.531	

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001 & Οδηγία 75/268/ ΕΟΚ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 23.675 κατοίκους, ενώ ο πληθυσμός του 1991 ανερχόταν σε 22.598 κατοίκους. Έτσι, παρατηρείται αύξηση του πληθυσμού της τάξης του 0,61%. Μελετώντας τους πίνακες μεταβολών πληθυσμού συμπεραίνουμε ότι αυτή η αύξηση οφείλεται, κυρίως, στη συγκέντρωση του πληθυσμού στη Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων. Έτσι, η πλειοψηφία των Τοπικών Κοινοτήτων της περιοχής παρουσιάζει μείωση πληθυσμού, εκτός αυτών που βρίσκονται δίπλα από την πόλη των Φαρσάλων. Το σύνολο των αμιγώς αγροτικών Τοπικών Κοινοτήτων παρουσιάζει μείωση του πληθυσμού, όπως μείωση του πληθυσμού παρουσιάζουν και οι ορεινές και μειονεκτικές περιοχές του Δήμου. Διευκρίνιση ότι στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι μεταβολές ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα.

Πίνακας 10.3. Μεταβολή μόνιμου και πραγματικού πληθυσμού ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα

Μεταβολή Μόνιμου και Πραγματικού Πληθυσμού Δήμου Φαρσάλων		
Απογραφές πληθυσμού 2001 και 1991		
Δημοτικές - Τοπικές Κοινότητες	Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού	Μεταβολή Πραγματικού ή Πληθυσμού
Μεγάλου Ευυδρίου	-1,90%	1,14%
Αγίου Γεωργίου	-0,35%	18,32%
Βασιλή	0,25%	2,28%
Κατωχωρίου	-4,92%	-6,81%
Κρήνης	-10,63%	-8,75%
Πολυνερίου	-9,95%	-11,18%
Σταυρού	-10,51%	-15,76%
Υπερείας	-14,03%	-14,12%
Ναρθακίου	-2,26%	2,10%
Δένδρων	-12,61%	-4,35%
Διλόφου	-1,86%	-7,52%
Καλλιθέας	-5,61%	5,39%
Σκοπιάς	-2,99%	-7,53%
Βαμβακούς	8,16%	7,51%
Αμπελείας	-20,58%	-15,50%
Δασολόφου	1,72%	2,72%

Ερετρίας	-25,54%	-25,78%
Ζωοδόχου Πηγής	6,17%	10,14%
Κάτω Βασιλικών	-8,58%	-6,76%
Νεράιδας	-6,21%	-6,84%
Πολυδαμείου	-9,45%	-7,35%
Ρευματιάς	6,76%	7,50%
Σιτοχώρου	3,54%	4,36%
Σκοτούσσης	13,91%	14,61%
Χαλκιάδων	11,84%	11,86%
Φαρσάλων	18,70%	16,71%
Αχιλλείου	-10,80%	-13,13%
Βρυσιών	-0,66%	-2,13%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001 – 1991

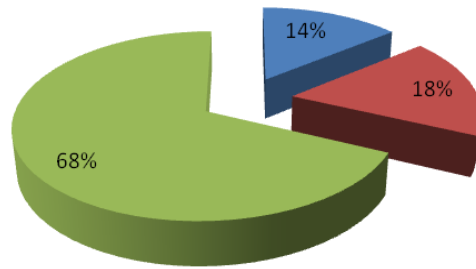
Από τις **27 τοπικές κοινότητες και τη 1 δημοτική κοινότητα** που αποτελούν τον Δήμο Φαρσάλων, οι 2 τοπικές κοινότητες είναι χαρακτηρισμένες (σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) ως ορεινές, οι 5 ως μειονεκτικές ενώ οι υπόλοιπες 20 κοινότητες και η Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων είναι χαρακτηρισμένες ως δυναμικές.

Από τη συνολική έκταση της προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης τα 104,803 Km² (14,17%) ανήκουν σε τοπικές κοινότητες που είναι χαρακτηρισμένες ως ορεινές, τα 130,971 Km² (17,71%) είναι χαρακτηρισμένα ως μειονεκτικά, ενώ τα υπόλοιπα 503,963 Km² (68,12 %) ανήκουν σε δημοτικά διαμερίσματα που είναι χαρακτηρισμένα ως δυναμικά. Αντίστοιχα από το συνολικό πληθυσμό οι 620 κάτοικοι (2,64%) κατοικούν σε τοπικές κοινότητες που είναι χαρακτηρισμένες ως ορεινές, οι 2380 κάτοικοι (10,11%) κατοικούν σε τοπικές κοινότητες που είναι χαρακτηρισμένες ως μειονεκτικές, ενώ οι υπόλοιποι 20.531 κάτοικοι (87,25%) διαβιούν σε τοπικές κοινότητες που είναι χαρακτηρισμένες ως δυναμικές.

Χαρακτηρισμός	Έκταση	Έκταση	Πληθυσμός	Πληθυσμός	Πλήθος
Ορεινές περιοχές	104,803	14,17%	620	2,64%	2
Μειονεκτικές περιοχές	130,971	17,71%	2380	10,11%	5
Δυναμικές περιοχές	503,963	68,12%	20.531	87,25%	21
Σύνολο	739.737		23.531		28

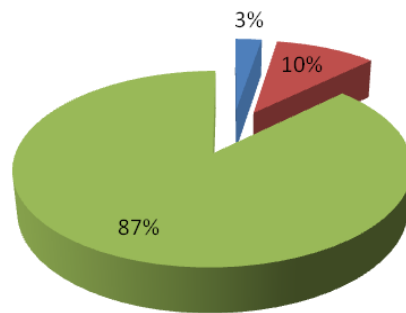
Έκταση

■ Ορεινές περιοχές ■ Μειονεκτικές περιοχές ■ Δυναμικές περιοχές

Πληθυσμός

■ Ορεινές περιοχές ■ Μειονεκτικές περιοχές ■ Δυναμικές περιοχές

**ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ (0-15, 15-64, 64+) ΜΕ
ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 2001**

Τα μειωμένα ποσοστά του νεαρού πληθυσμού οδηγούν την περιοχή σε μια δημογραφική εξέλιξη που χαρακτηρίζεται από τη μείωση του ποσοστού γεννητικότητας και τη γήρανση του πληθυσμού. Είναι κρίσιμα θέματα για περιοχές που χαρακτηρίζονται από δημογραφικές εξελίξεις όμοιες με αυτές της περιγραφόμενης περιοχής. **Κομβικό ζήτημα αποτελεί η διαδοχή των αρχηγών στο εσωτερικό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, τόσο για δημογραφικούς λόγους, όσο και για οικονομικούς.** Η πληθυσμιακή και οικονομική επιβίωση των κατοίκων, η διατήρηση των τοπικών εξειδικεύσεων και των παραδοσιακών συστημάτων παραγωγής (των οποίων η σημασία για την ανάπτυξη «από τα κάτω» είναι μεγάλη), αποτελούν τους λόγους που καθιστούν την ύπαρξη διαδόχων στις εκμεταλλεύσεις πολύ σημαντική.

Πίνακας 10.4. Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο και ηλικία σύμφωνα με την απογραφή ΕΣΥΕ 2001

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ - ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001 ΕΣΥΕ							
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ / ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	Άρρενες						
	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
Μεγάλου Ευυδρίου	65	45	111	69	79	74	10
Αγίου Γεωργίου	22	21	39	24	20	22	5
Βασιλή	30	19	34	47	27	36	11
Κατωχωρίου	42	25	79	56	34	53	8
Κρήνης	41	25	74	55	61	66	7
Πολυνερίου	29	27	37	34	30	43	1
Σταυρού	40	39	79	75	54	76	6
Υπερείας	39	26	41	50	37	27	6
Ναρθακίου	50	46	62	69	51	38	14
Δένδρων	2	12	8	9	9	10	1
Διλόφου	32	34	31	29	25	33	5
Καλλιθέας	16	22	57	29	18	21	5
Σκοπιάς	20	20	36	22	26	33	6
Βαμβακούς	83	86	214	110	64	92	12
Αμπελείας	19	20	41	29	26	36	4
Δασολόφου	34	25	47	36	25	39	7
Ερετριάς	32	35	68	54	47	69	17
Ζωοδόχου Πηγής	24	23	43	29	28	34	4
Κάτω Βασιλικών	21	29	37	38	21	45	12
Νεράιδας	21	17	28	27	13	26	12
Πολυδαμείου	27	15	50	51	27	53	7
Ρευματιάς	14	30	65	22	21	27	1

Σιτοχώρου	32	35	54	52	38	45	12
Σκοτούσσης	47	44	130	73	74	88	16
Χαλκιάδων	37	47	74	55	48	62	4
Φαρσάλων	1.090	703	1.093	965	491	572	91
Αχιλλείου	19	26	44	33	24	27	8
Βρυσίων	29	43	82	64	43	58	4

**ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ -
ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001 ΕΣΥΕ**

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ / ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕ Σ	Θήλεις						
	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
Μεγάλου Ευυδρίου	59	53	81	74	79	63	15
Αγίου Γεωργίου	16	21	17	27	24	22	6
Βασιλή	23	22	35	31	32	35	14
Κατωχωρίου	39	30	51	42	43	53	6
Κρήνης	42	44	49	60	60	67	13
Πολυνερίου	21	13	30	44	39	40	10
Σταυρού	70	46	71	70	63	83	11
Υπερείας	31	28	34	46	30	25	9
Ναρθακίου	50	40	55	59	38	57	20
Δένδρων	3	8	3	10	8	12	2
Διλόφου	30	22	28	29	25	36	11
Καλλιθέας	16	21	15	22	15	20	9
Σκοπιάς	12	13	17	20	27	36	4
Βαμβακούς	71	61	104	90	70	108	15
Αμπελείας	10	22	18	28	26	28	21
Δασολόφου	28	33	31	34	33	36	6
Ερετριάς	41	31	62	62	68	80	25
Ζωοδόχου Πηγής	13	17	30	23	25	29	5
Κάτω Βασιλικών	27	24	25	32	24	48	11
Νεράιδας	15	16	34	16	16	39	7
Πολυδαμείου	14	16	40	37	40	50	14
Ρευματιάς	16	17	22	20	25	17	3
Σιτοχώρου	22	30	39	46	38	39	15
Σκοτούσσης	32	30	69	85	71	82	19
Χαλκιάδων	34	40	54	60	62	55	20
Φαρσάλων	1.178	719	1.213	866	552	592	134
Αχιλλείου	20	26	28	32	24	28	16
Βρυσίων	21	46	54	52	44	55	7

Παρατηρείται, ότι υπάρχει μια συνεχής προδιάθεση των κατοίκων της περιοχής, ιδιαίτερα των νέων, να εγκαταλείπουν την περιοχή. Αυτή η τάση έχει ξεκινήσει την δεκαετία του '70 και συνεχίζεται με έντονους ρυθμούς μέχρι τις μέρες μας. Ο κύριος λόγος αυτής της πληθυσμιακής αιμορραγίας είναι η αναζήτηση δουλειάς και ζωής με καλύτερες συνθήκες και εξυπηρετήσεις, σαν αυτές που προσφέρουν τα μεγάλα αστικά κέντρα. Δημιουργούνται, λοιπόν, προφανή προβλήματα που συνδέονται με τη μετανάστευση του τοπικού πληθυσμού, όπως η μείωση αλλά και η γήρανση του υπάρχοντος πληθυσμού.

Ο πληθυσμός, που παραμένει στην περιοχή, ανήκει σε σημαντικό βαθμό, στην ομάδα των ηλικιών πάνω από 45-64 ετών. Όμως, παρόλο που η περιοχή έχει συνεχή μετανάστευση, διαθέτει μόνιμο ενεργό πληθυσμό, που μπορεί σ' ένα βαθμό να αντισταθμίσει αυτή την απώλεια και να αφήσει περιθώρια αλλαγής στην πυραμίδα ηλικιών.

Χαρακτηριστικό είναι, το φαινόμενο, που ισχύει φυσικά και σε όλη την ύπαιθρο, της φυγής των θηλυκών μελών της οικογένειας και των ατόμων με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Η φυγή του τοπικού πληθυσμού έχει επιφέρει και την μερική ερήμωση της περιοχής. Η μείωση του πληθυσμού έχει μεγάλες επιπτώσεις και στην οικονομία της περιοχής. Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η μείωση αυτή του ανθρώπινου δυναμικού αφορά κυρίως στο ενεργό και νέο ανθρώπινο δυναμικό, η έξοδος του πληθυσμού έχει επιπτώσεις στην οικονομία λόγω της εγκατάλειψης των εκμεταλλεύσεων, γεωργικών και κτηνοτροφικών, με συνέπεια τη μείωση της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας, άρα και τη μείωση των διαθέσιμων εισοδημάτων, αλλά, παράλληλα, έχει και αρνητικές επιδράσεις στον περιβάλλοντα χώρο.

Για την ανάσχεση αυτών των δεδομένων απαιτείται μια **αναπτυξιακή πολιτική** που από τη μια μεριά θα καταστήσει **ελκυστική την ύπαιθρο** και από την άλλη θα δώσει **ευκαιρίες απασχόλησης και κοινωνικής ανάπτυξης**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (απογραφή 2001 & 1991)
- Κοινοτική Οδηγία 75/268/ΕΟΚ
- Οι δημογραφικές εξελίξεις στη νεώτερη Ελλάδα (1830-2007), Β. Κοτζαμάνη, Ε. Ανδρουλάκη - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- www.statistics.gr
- http://thessaloi.org/?page_id=489 - Θεσσαλοί Πολίτες του Κόσμου
- www.demography-lab.prd.uth.gr/DDAoG/edu/tutor/3-4.pdf

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1.ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Τα στατιστικά στοιχεία για την τοπική οικονομία και την απασχόληση στο Δήμο Φαρσάλων αναφέρονται στην απογραφή που διενεργήθηκε το έτος 2001. Ο λόγος που χρησιμοποιούμε στοιχεία του 2001 είναι, γιατί τη χρονική στιγμή που συντάχθηκε το παρόν επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Φαρσάλων, τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ήταν υπό επεξεργασία και η Στατιστική Υπηρεσία δεν μπορούσε να μας τα διαθέσει.

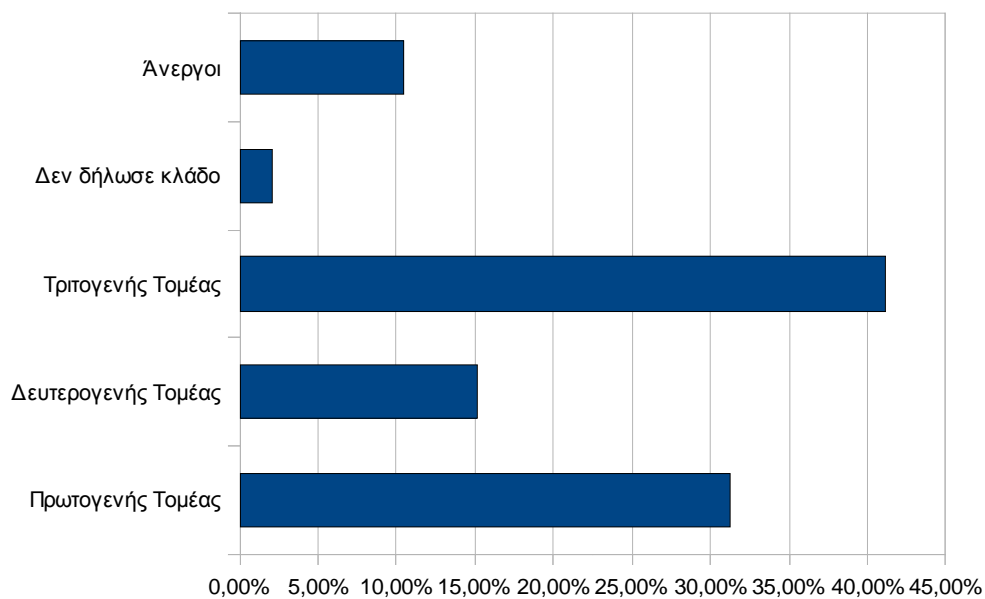
Κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού και μη ανά φύλο

Δήμος Φαρσάλων 2001	Φύλο	Οικονομικά ενεργός	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Άνεργοι όχι νέοι	Άνεργοι νέοι	Οικονομικά μη ενεργοί
	Άνδρες	2.939	2.655	284	86	198	1784
	Γυναίκες	1.530	1.343	187	29	158	3.382

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Πρωτογενής Τομέας	31,21%
Δευτερογενής Τομέας	15,09%
Τριτογενής Τομέας	41,10%
Δεν δήλωσε κλάδο	2,10%
Άνεργοι	10,50%

Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε. 2001

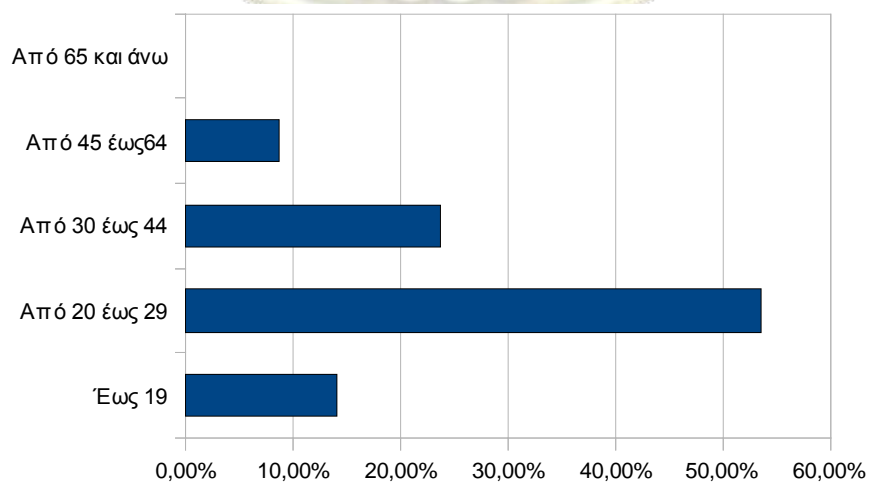

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

Ομάδες ηλικιών	Ποσοστιαία κατανομή
Έως 19	13,98%
Από 20 έως 29	53,60%
Από 30 έως 44	23,73%
Από 45 έως 64	8,69%
Από 65 και άνω	0,00%

Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε. 2001

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Απασχόληση	Ποσοστό πληθυσμού
Γεωργία, κτηνοτροφία	31,6
Ορυχεία, λατομεία	0,1
Μεταποίηση	8,5
Παροχή ηλεκτρικού, αερίου, νερού	0,3
Κατασκευές	6,9
Εμπόριο, επισκευές μηχ/των	16,6
Εστίαση, ξενοδοχεία	4,5
Μεταφορές, επικοινωνίες	2,0
Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	4,4
Δημόσια διοίκηση, άμυνα, ασφάλιση	4,8
Εκπαίδευση	5,6
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	2,0
Λοιπές υπηρεσίες	2,6
Νέοι μη δυνάμενοι να καταταγούν σε κλάδο	10,0

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε 2001

2.ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1.Πρωτογενής τομέας και τοπική οικονομία

Πρωτογενής είναι ο παραγωγικός τομέας στον οποίο η παραγωγή προέρχεται κατ' ευθείαν από τη φύση ([γεωργία](#), [αλιεία](#), [κτηνοτροφία](#), εξόρυξη μεταλλευμάτων κλπ). Το αντικείμενο απασχόλησης των επιχειρήσεων πρωτογενούς παραγωγής είναι η απόσπαση από τη φύση πρώτων υλών ή αγαθών άμεσης ή έμμεσης κατανάλωσης. Η απόσπαση πραγματοποιείται ή με τη συλλογή (συλλεκτικές επιχειρήσεις) ή με την εξόρυξη (εξορυκτικές επιχειρήσεις) από το έδαφος ή το υπέδαφος. Επομένως, στην πρώτη φάση της παραγωγικής διαδικασίας, τα προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής καταναλίσκονται από τους ανθρώπους, όπως έχουν, χωρίς να υποστούν καμία αλλοίωση ή μετασχηματισμό.

Όπως εύκολα καταλαβαίνουμε, στην τοπική οικονομία του Δήμου Φαρσάλων ο πρωτογενής τομέας διακρίνεται, κυρίως, από εκμεταλλεύσεις γεωργικές και κτηνοτροφικές. **Στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις καλλιεργούνται, κυρίως, βαμβάκι, δημητριακά και τεύτλα. Στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις παρατηρούμε την ύπαρξη μονάδων εκτροφής βοοειδών, αιγοπροβάτων, καθώς και πτηνοτροφικές μονάδες.**

Η περιοχή του Δήμου Φαρσάλων χαρακτηρίζεται, κυρίως, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, ως αγροτική περιοχή. Κύρια οικονομική δραστηριότητα της περιοχής είναι η ενασχόληση με τον πρωτογενή τομέα. Ιδιαίτερα η γεωργία, αποτελεί βασική οικονομική δραστηριότητα στο Δήμο, ειδικά στις Δημοτικές Ενότητες Πολυδάμαντα, Ενιπέα και Ναρθακίου, αλλά και στη Δημοτική Ενότητα Φαρσάλων, κυρίως στις Τοπικές Κοινότητες Βρυσιών και Αχιλλείου. Η κτηνοτροφία παίζει, επίσης, σημαντικό ρόλο στην τοπική οικονομία, κυρίως, στους τρεις συνενούμενους με το Δήμο Φαρσάλων τέως Δήμους και ιδιαίτερα στη Δημοτική Ενότητα Ναρθακίου, όπου η κτηνοτροφία λόγω της ορεινής γεωγραφικής θέσης γνωρίζει άνθηση.

2.Δευτερογενής τομέας και τοπική οικονομία

Η δευτερογενής παραγωγή αξιοποιεί την [πρωτογενή παραγωγή](#), με τη μεταποίηση των πρώτων υλών στη μορφή, στη χρησιμότητα και τις ιδιότητες. Ανάλογα με τα μέσα και τον τρόπο που χρησιμοποιούνται για τη μεταποίηση των αγαθών, έχουμε τους κλάδους της χειροτεχνίας, της βιοτεχνίας (τα ανθρώπινα χέρια βοηθούνται από μηχανές) και της [βιομηχανίας](#), όπου τα αγαθά παράγονται, κυρίως, με σύγχρονα μηχανήματα, η παραγωγή είναι μαζική και εφαρμόζονται διαρκώς νέα συστήματα παραγωγής. Ο δευτερογενής τομέας περιλαμβάνει τις δραστηριότητες επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων.

Στο Δήμο Φαρσάλων ο δευτερογενής τομέας αποτελεί το τομέα με τη μικρότερη

συμβολή στην τοπική οικονομία. Η μεταποιητική δραστηριότητα, ιδιαίτερα των αγροτικών προϊόντων, είναι περιορισμένη. Ο δευτερογενής τομέας δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος, καθώς απασχολεί το μικρότερο ποσοστό του εργατικού δυναμικού της περιοχής. Από αυτό ένα ποσοστό απασχολείται στη μεταποίηση, σε επιχειρήσεις κατασκευών, καθώς και ένα πολύ μικρό ποσοστό που απασχολείται σε λατομεία.

Τα κυριότερα είδη επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, που δραστηριοποιούνται στο Δήμο Φαρσάλων, είναι εργαστήρια ζαχαροπλαστικής, ο σημαντικός αριθμός των οποίων δικαιολογείται λόγω της παραγωγής του πιο γνωστού τοπικού προϊόντος, του χαλβά Φαρσάλων, εργαστήρια αρτοποιίας, σιδηρουργίας και επεξεργασίας σιδήρου, ξυλουργίας και επισκευής επίπλων, βιοτεχνίες ρούχων, βιοτεχνίες αλλαντικών, καθώς και από τον κλάδο της βιομηχανίας τρία εκκοκκιστήρια βάμβακος, που απασχολούν σημαντικό αριθμό εργαζομένων, αλλά και τα φωτοβολταϊκά συστήματα, που γνωρίζουν σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, με την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από την μετατροπή της ηλιακής ενέργειας.

Σε αντίθεση με τον πρωτογενή τομέα, όπου οι αγροτικές και οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις συγκεντρώνονται, κυρίως, στις Δημοτικές Ενότητες Πολυδάμαντα, Ενιπέα και Ναρθακίου, οι δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα επικεντρώνονται περισσότερο στη Δημοτική Ενότητα Φαρσάλων, το κύριο, δηλαδή, αστικό κέντρο της περιοχής, με τις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες να έχουν ένα μικρότερο ποσοστό του δευτερογενή τομέα, κυρίως, με δραστηριότητες σιδηρουργείων, βιοτεχνιών αλλαντικών και φωτοβολταϊκών συστημάτων.

3. Τριτογενής τομέας και τοπική οικονομία

Τριτογενής τομέας είναι ο τομέας απασχόλησης που αναφέρεται σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών, επιχειρήσεις δηλαδή που δεν προσφέρουν κάποιο υλικό προϊόν, πρωτογενές ή μεταποιημένο π.χ. αγροτικό, βιοτεχνικό ή βιομηχανικό προϊόν, αλλά παρέχουν στους πελάτες τους υπηρεσίες. Τέτοιες υπηρεσίες, ενδεικτικά, είναι οι παρεχόμενες από ελεύθερους επαγγελματίες, καθώς και οι επιχειρησιακά οργανωμένες π.χ. διαφημιστικές, εκπαιδευτικές, οικοδομικές, τροφοδοσίας και καθαρισμού, κτηματομεσιτικές, μεταφορικές, τουριστικές, τραπεζικές υπηρεσίες, υγείας κλπ., όπως επίσης και όλο το εμπόριο διανομής αγαθών χονδρικού και λιανικού εμπορίου.

Σχεδόν ολόκληρη η δραστηριότητα του τριτογενή τομέα συγκεντρώνεται στη Δημοτική Ενότητα Φαρσάλων. Η συγκέντρωση σημαντικού αριθμού ατόμων του ενεργού πληθυσμού στην πόλη των Φαρσάλων δημιούργησε πληθώρα δραστηριοτήτων, που αφορούν την παροχή υπηρεσιών και συγκεντρώνει τις σημαντικότερες δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες προκαλώντας διόγκωση του τριτογενή τομέα απασχόλησης και χαρακτηρίζει την πόλη των Φαρσάλων ως ένα αστικό κέντρο, μέσα σε μία καθαρά αγροτική περιοχή του ευρύτερου Δήμου Φαρσάλων. Στην πόλη των Φαρσάλων δραστηριοποιούνται πολλές εμπορικές

επιχειρήσεις, αλλά και καταστήματα παροχής υπηρεσιών. Οι κυριότερες δραστηριότητες του τριτογενή τομέα στον Δήμο Φαρσάλων είναι οι εξής: εμπόριο, εστίαση, μεταφορές, χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, υγεία. Οι επιχειρήσεις που ανήκουν στον κλάδο του εμπορίου αποδεικνύονται, κυρίως, ατομικές. Η δημόσια διοίκηση, η εκπαίδευση, η υγεία, ο κλάδος των μεταφορών και οι υπόλοιποι κλάδοι απασχολούν κυρίως μισθωτούς.

Ιδιαίτερα στον κλάδο της δημόσιας διοίκησης, ο Δήμος Φαρσάλων δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες ελλείψεις σε διοικητικές και λειτουργικές υπηρεσίες, διαθέτοντας δημοτικά καταστήματα στις τέσσερις Δημοτικές Ενότητες, καταστήματα ΔΕΗ, ΕΛΤΑ, ΟΤΕ, Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, Αστυνομία, Ειρηνοδικείο, Πολεοδομικό γραφείο, Υποθηκοφυλακείο, Πυροσβεστική Υπηρεσία, Κέντρο Υγείας, Παιδικό Σταθμό, Κτηνιατρείο, Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών. Δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες ελλείψεις και στην παροχή ιδιωτικών υπηρεσιών, με επτά υποκαταστήματα τραπεζών, καθώς και μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων στον τομέα της εκπαίδευσης, των ιατρών, των φαρμακοποιών, των λογιστών, των μηχανικών, των νομικών και των συμβολαιογράφων.

Ελλείψεις παρουσιάζονται στις Δημοτικές Ενότητες Πολυδάμαντα, Ενιπέα και Нарθακίου, όπου ο τριτογενής τομέας δεν γνωρίζει ιδιαίτερη ανάπτυξη, και στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων υπάρχουν στοιχειώδεις υπηρεσίες, που καλύπτουν τις βασικές ανάγκες των κατοίκων.

3.ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κάθε οικονομία έχει ένα ορισμένο μέγεθος πληθυσμού. Για λόγους οικονομικής ανάλυσης ο πληθυσμός διακρίνεται σε **οικονομικά ενεργό** και σε **οικονομικά μη ενεργό**. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα εκείνα τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα, θέλουν να εργαστούν. Το εργατικό δυναμικό χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, σε εκείνους οι οποίοι εργάζονται και ονομάζονται **απασχολούμενοι** και σε εκείνους οι οποίοι δεν εργάζονται και είναι **άνεργοι**. Άνεργοι είναι τα άτομα τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν, αλλά δεν μπορούν να βρουν απασχόληση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

- Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία,
- σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του και τέλος,
- επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους.

- Φυσικά οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες , γιατί η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένειά του αφού, εκτός από την έλλειψη εισοδήματος και τις οικονομικές συνέπειες , η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

Στο Δήμο Φαρσάλων το πρόβλημα της ανεργίας είναι έντονο και, συνέπεια της οικονομικής κρίσης που βιώνει η χώρα μας, έρχεται σε αντιστοιχία με το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας. Ιδιαίτερα τα κρίσιμα ζητήματα για την περιοχή είναι τα εξής:

- Παρατηρείται μεγάλο ποσοστό ανεργίας, με σημαντικότερη αύξηση την τελευταία δεκαετία.
- υπάρχει πρόβλημα κατάλληλης κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, ειδικά του γυναικείου ενεργού πληθυσμού, όπου και παρατηρείται υψηλό ποσοστό ανεργίας, με αποτέλεσμα ένα τμήμα του ανθρώπινου δυναμικού να μην είναι σε θέση να καλύπτει τις ανάγκες των επιχειρήσεων.
- Το σύγχρονο περιβάλλον εργασίας απαιτεί δεξιότητες εναρμονισμένες με τη χρήση της νέας τεχνολογίας. Αυτό το οποίο είναι εμφανές είναι ο τεχνολογικός αναλφαβητισμός του ανθρώπινου δυναμικού της επαρχίας, ιδιαίτερα στις ηλικίες 30 και άνω.
- Τα άτομα της ηλικιακής ομάδας 20 με 29 ετών αποκτούν όλο και περισσότερες εξειδικεύσεις ή δεξιότητες, αποκτούν ανώτερη μόρφωση και συχνά εξαιτίας αυτού του υψηλού επιπέδου κατάρτισης και εκπαίδευσής τους δεν μπορούν να βρουν μια θέση εργασίας στην τοπική αγορά που να αντιστοιχεί στα προσόντα τους. Αυτό, τελικά, τους οδηγεί στο να αναζητούν εργασία σε άλλες περιοχές, ειδικά, στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα, που τους προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης.
- Λόγω της φύσης της περιοχής και του χαρακτηρισμού της ως αγροτικής, παρατηρείται σημαντικό ποσοστό ατόμων που απασχολούνται, εποχικά μόνο, σε εργασίες του πρωτογενή τομέα απασχόλησης.
- Δεν έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια, ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον, το οποίο θα ήταν σε θέση να υποστηρίξει μια βιώσιμη αναπτυξιακή διαδικασία. Η έλλειψη μηχανισμών στήριξης, τόσο για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων (εμφανίζεται μικρό ποσοστό νέων επιχειρήσεων ειδικά από νέους ανθρώπους), όσο και για τη στήριξη τους σε μια προσπάθεια επέκτασης και εκσυγχρονισμού, αποτελεί πραγματικό εμπόδιο για την περιοχή, εμπόδιο που παίρνει ακόμα μεγαλύτερη διάσταση, αν λάβουμε υπόψη ότι, ένα μεγάλο τμήμα της οικονομίας στην κοινωνία του Δήμου Φαρσάλων βασίζεται σε εμπορικές δραστηριότητες, οι οποίες είναι πολύ ευαίσθητες στην οικονομική συγκυρία.
- Οι επιχειρήσεις είναι στραμμένες στην τοπική αγορά, δεν φαίνονται ικανές να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν νέες θέσεις εργασίας, ενώ παράλληλα παρατηρείται υψηλό ποσοστό αδήλωτης εργασίας σε αυτές.

Γενικά, όσον αφορά στο τοπικό παραγωγικό σύστημα, σε σχέση με την απασχόληση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, πρέπει να πούμε ότι ο βαθμός διαφοροποίησης του δεν είναι ικανοποιητικός, με την έννοια ότι, οι

μεταποιητικές δραστηριότητες βρίσκονται σε φθίνουσα εξέλιξη και η ανάπτυξη βιοτεχνιών και βιομηχανιών δεν υποστηρίζεται από κατάλληλα κίνητρα.

4.ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ-ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Σε τοπικό επίπεδο ένας από τους στόχους, που πρέπει να επιτευχθεί, είναι η διερεύνηση της παραγωγικής βάσης και η ποιοτική αναβάθμιση της τοπικής οικονομίας στους κλάδους που εμφανίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης του Δήμου Φαρσάλων και ο χαρακτηρισμός της ως αγροτική περιοχή, η γειτνίαση με μεγάλα αστικά κέντρα όπως η Λάρισα και ο Βόλος, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του κλάδου των υπηρεσιών και του εμπορίου αποτελούν κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης.

Συμβολή πρωτογενούς τομέα

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στον πρωτογενή τομέα και στη συμβολή του στην ανάπτυξη και ιδιαίτερα στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες, οι οποίες μέχρι και τις μέρες μας στηρίζουν την τοπική οικονομία των Φαρσάλων.

➤ Η εγκατάλειψη της υπαίθρου, η συρρίκνωση των καλλιεργειών και η μείωση στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων θα εξαφάνιζε το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της περιοχής μας και οδηγούσε σε χαμηλότερα επίπεδα την τοπική μας οικονομία.

Ο πρωτογενής τομέας μπορεί να ανακάμψει από τη μακροχρόνια τάση συρρίκνωσης του,

- αν επενδύσουμε αποτελεσματικότερα στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της τοπικής παραγωγής και
- αν χαραχθεί μια πιο μακροπρόθεσμη στρατηγική.

Θα πρέπει επομένως,

- να αλλάξει το παραγωγικό πρότυπο,
- να αποκτήσει ο κλάδος εξωστρέφεια και να αρχίσει να παράγει προϊόντα ποιοτικά που θα αξιοποιήσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και θα γίνουν αποδεκτά στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.

Ο τομέας, που πιθανότατα έχει τις περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης για τα επόμενα έτη είναι ο πρωτογενής τομέας. Η πρωτογενής οικονομική δραστηριότητα,

πέρα από τα όσα προσφέρει στο ατομικό εισόδημα και στην κάλυψη των καταναλωτικών αναγκών, αποτελεί και επένδυση στην τοπική οικονομία.

➔ Πρέπει να υπάρξει μια οργανωμένη και με συγκεκριμένες πολιτικές, στροφή στην αγροτική παραγωγή, η οποία παράλληλα θα τονώσει και τη δημογραφία της υπαίθρου της περιοχής μας. Το αγροτικό εισόδημα, μέσα από την παραγωγή και εμπορία των αγροτικών προϊόντων, αποτελεί μια βιώσιμη λύση για την επαρχία μας. Χρειάζεται, βέβαια, εκτός από την πολιτική βούληση και η επιχειρηματική συμβολή για να προχωρήσει αυτή η επιλογή. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να δημιουργηθούν επιχειρήσεις γεωργοκτηνοτροφικού χαρακτήρα, βιώσιμου μεγέθους, ώστε να διασφαλιστεί η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων σε επαρκή ποσότητα και σε βάθος χρόνου.

➔ Εκτός από την κεντρική διοίκηση και την πολιτική που πρέπει να χαράζει γύρω από τον αγροτικό τομέα, η αποτελεσματικότερη λειτουργία του γραφείου αγροτικής και κτηνοτροφικής ανάπτυξης από τον Δήμο Φαρσάλων αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Βασικοί άξονες της λειτουργίας του θα αποτελέσουν

- η παροχή εκπαίδευσης και ενημέρωσης, όσον αφορά στα προϊόντα της εκμετάλλευσης,

- η πληροφόρηση και η τεχνογνωσία σε θέματα οικονομίας και εμπορίου,

- η πληροφόρηση και η ενημέρωση αγροτών και κτηνοτρόφων για προσανατολισμό της παραγωγής σε ποιοτικά, παραδοσιακά βιολογικά προϊόντα,

- οι δράσεις στήριξης σχεδίων για τον προσανατολισμό της αγοράς προς τα προϊόντα που αναφέραμε,

- η κατάρτιση ολοκληρωμένων προγραμμάτων διαχείρισης και αξιοποίησης πεδινών περιοχών, βοσκοτόπων, κτηνοτροφικών πάρκων καθώς και προγράμματα διαχείρισης υδάτινων πόρων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Όσον αφορά στην επιχειρηματικότητα και την απασχόληση, το πεδίο αυτό πρέπει να διερευνηθεί ως προς α) την βιωσιμότητα των ήδη υπάρχουσών επιχειρήσεων, β) την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και γ) τη συμβολή αυτών τόσο στην τοπική ανάπτυξη, όσο και στην καταπολέμηση της ανεργίας στην περιοχή του Δήμου μας.

Οι γενικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν είναι

- η δημιουργία πλαισίου για την ενίσχυση της απασχόλησης,
- η υποστήριξη των οικονομικών μονάδων και της καινοτομίας,
- η αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής μας, όπως οι φυσικοί, πολιτιστικοί, ιστορικοί και οι ανθρώπινοι πόροι, καθώς και
- η τουριστική προβολή και η προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού.

Ο Δήμος Φαρσάλων πρέπει

- να δραστηριοποιηθεί σε θέματα συμμετοχής του σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της εφαρμογής σύγχρονων τεχνικών πληροφορικής και επικοινωνίας
- να δημιουργήσει ένα μηχανισμό προώθησης της απασχόλησης, υπό τη μορφή υπηρεσίας του Δήμου, ο οποίος θα είναι σε θέση να εντοπίζει τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας και του τοπικού παραγωγικού συστήματος και να εξασφαλίσει την αποτελεσματική πληροφόρηση της τοπικής κοινωνίας και να υποστηρίξει κάθε άνεργο, κάθε επιχειρηματία και κάθε φορέα σε θέματα προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας.

Η επιχειρηματικότητα πρέπει να ενισχυθεί και αυτό σημαίνει ότι είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί σε ποια κατεύθυνση πρέπει να στραφούν οι επιχειρήσεις και επομένως και οι άνεργοι. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας για την επαρχία, είναι προϋπόθεση ανάπτυξης, αλλά και μείωσης της ανεργίας, ως στόχος βέβαια οφείλει να ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού.

Η υπηρεσία στήριξης της απασχόλησης πρέπει, επίσης, να φροντίσει και για την αναζήτηση ευκαιριών εκπαίδευσης και κατάρτισης τόσο των ανέργων, όσο και των επιχειρηματιών, κατάρτιση η οποία στοχευμένα μπορεί να επιλεγεί και σε κλάδους οι οποίοι μπορούν να αναπτυχθούν στο ανταγωνιστικό πλαίσιο της αγοράς.

Άλλο ένα σημείο, στο οποίο πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία από τη δημοτική αρχή είναι ότι η περιοχή του Δήμου Φαρσάλων, αν και βρίσκεται δίπλα σε μεγάλα αστικά κέντρα και σε ιδανικό γεωγραφικά σημείο, έχει απομονωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, λόγω της ανυπαρξίας αξιόλογων συγκοινωνιακών υποδομών και επαρκών μεταφορών, με άμεσο αντίκτυπο στην τοπική αγορά και στον τρόπο που αλληλεπιδρά εμπορικά με τα αστικά κέντρα της Λάρισας του Βόλου και της Καρδίτσας, απομόνωση που δρα αποτρεπτικά και στη δημιουργία μεγαλύτερων επιχειρηματικών μονάδων, οι οποίες δεν θα στρέφονταν αποκλειστικά και μόνο στην τοπική αγορά.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Ο τουρισμός, επίσης, αποτελεί άλλη μία δυνατότητα που θα μπορούσε να δώσει τεράστια ώθηση στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Δυστυχώς, η περιοχή του Δήμου Φαρσάλων, αν και έχουν βρεθεί σε αυτή αρκετά αρχαιολογικά ευρήματα, αν και ιστορικά η πόλη έχει συνδεθεί με την αρχαία Φθία και τον ομηρικό ήρωα Αχιλλέα, παραμένει τουριστικά αφενός ανενεργή, εξαιτίας της μη ανάδειξης των ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της, αφετέρου λόγω της αναπαρξίας υποδομών, που θα μπορούσαν να αναδείξουν τουριστικά την περιοχή και να της δώσουν νέα πνοή.

Ενδιαφέρον και με ευοίωνες προοπτικές είναι να δραστηριοποιηθεί ο Δήμος και σε προγράμματα που αφορούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως για παράδειγμα ο αγροτουρισμός, ο οποίος γνωρίζει τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερη ανάπτυξη σε πολλές περιοχές της χώρας μας.

Στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης,

- απαραίτητη κρίνεται η λειτουργία τουριστικών ξενώνων, και η δημιουργία υποδομών που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την τουριστική ανάπτυξη. Η εκμετάλλευση των αστικών ακινήτων μπορεί να αποτελέσει μία πρόταση προς αυτή την κατεύθυνση.
- συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής, στο οποίο έχει δοθεί έμφαση τα τελευταία χρόνια, είναι η παραγωγή του πιο γνωστού τοπικού προϊόντος, του χαλβά Φαρσάλων. Ίδια ακριβώς βαρύτητα πρέπει να δοθεί και στην προώθηση και άλλων τοπικών παραδοσιακών, γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, προώθηση η οποία θα τονώσει την τοπική αγορά, θα δημιουργήσει άνοιγμα σε νέες αγορές και θα βοηθήσει τουριστικά την περιοχή.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΕΩΡΓΙΑ-ΕΜΠΟΡΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ

Φυτά Μεγάλης Καλλιέργειας

- **Σιτάρι μαλακό:** παραμένει καλλιεργούμενο σε περιθωριακά εδάφη ημιορεινών και ορεινών περιοχών, καθώς και στις μέτρια αρδευόμενες περιοχές.
- **Σιτάρι σκληρό:** Η διατήρηση της διαφοράς τιμών και επιδότησης στο σκληρό σιτάρι έχει σαν αποτέλεσμα η καλλιεργούμενη επιφάνεια να καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής έκτασης σιτηρών. Καλλιεργείται, όχι μόνο στις ξηρές, αλλά και στις αρδευόμενες περιοχές στις περιπτώσεις αμειψισποράς.
- **Κριθάρι:** η καλλιέργεια του καταλαμβάνει ελάχιστες εκτάσεις.
- **Αραβόσιτος:** αποτελεί μία από τις ισχυρά αρδευόμενες καλλιέργειες. Η καλλιέργειά του περιορίζεται συνεχώς, λόγω διαμόρφωσης χαμηλότερων τιμών αγοράς και λόγω ορισμένων άλλων βιομηχανικών προϊόντων όπως τεύτλων και βαμβακιού. Επειδή είναι ανταγωνιστικό προϊόν, σε σχέση με το βαμβάκι, κάθε κρίση που θα περνάει η καλλιέργεια βάμβακος, θα επιδρά ενισχυτικά υπέρ της αύξησης της καλλιέργειας του καλαμποκιού.

Βιομηχανικά Φυτά

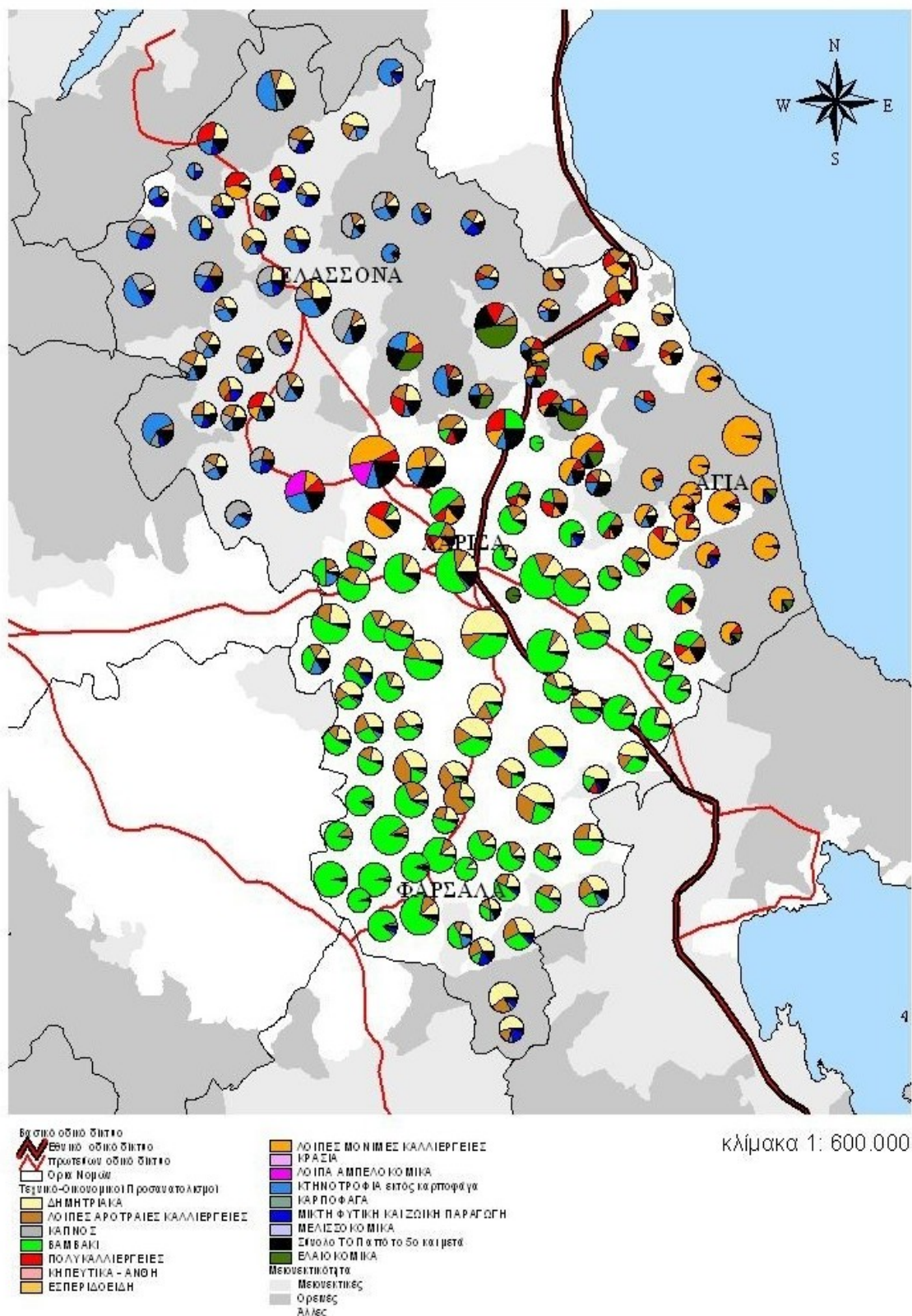
- **Βαμβάκι:** Αποτελεί την καλλιέργεια εκείνη με το μεγαλύτερο ποσοστό καλλιεργούμενης έκτασης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η προτίμησή του από τους παραγωγούς είναι μεγάλη, λόγω της συνδεδεμένης ενίσχυσης και των γεωργοπεριβαλλοντικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται.

Κτηνοτροφικά φυτά

- **Μηδική σανός, Βίκος σανός, καρπός, τριφύλλια.** Η καλλιέργεια σανοδοτικών ψυχανθών, από πλευράς έκτασης και παραγωγής δεν είναι ανάλογη της ανάπτυξης των κτηνοτροφικών μονάδων. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις θεωρούνται πολύ λίγες σε σχέση με τις ανάγκες που υπάρχουν για κατανάλωση αυτών των φυτών από τον κλάδο της κτηνοτροφίας.

Συμπερασματικά, ο Δήμος Φαρσάλων χαρακτηρίζεται από έντονη γεωργική δραστηριότητα, ενώ αρκετά ανεπτυγμένη εμφανίζεται και η βιομηχανική δραστηριότητα (υφαντουργία, τρόφιμα). Ο κύριος όγκος της συνολικής παραγωγής σιταριού της περιφέρειας παράγεται στο Δήμο, ο οποίος παράγει σημαντικό ποσοστό βαμβακιού και τομάτας. Το παραγωγικό σύστημα παρουσιάζεται στον παρακάτω χάρτη. Έτσι παρατηρούμε μια παραγωγική εξειδίκευση στις μεγάλες καλλιέργειες

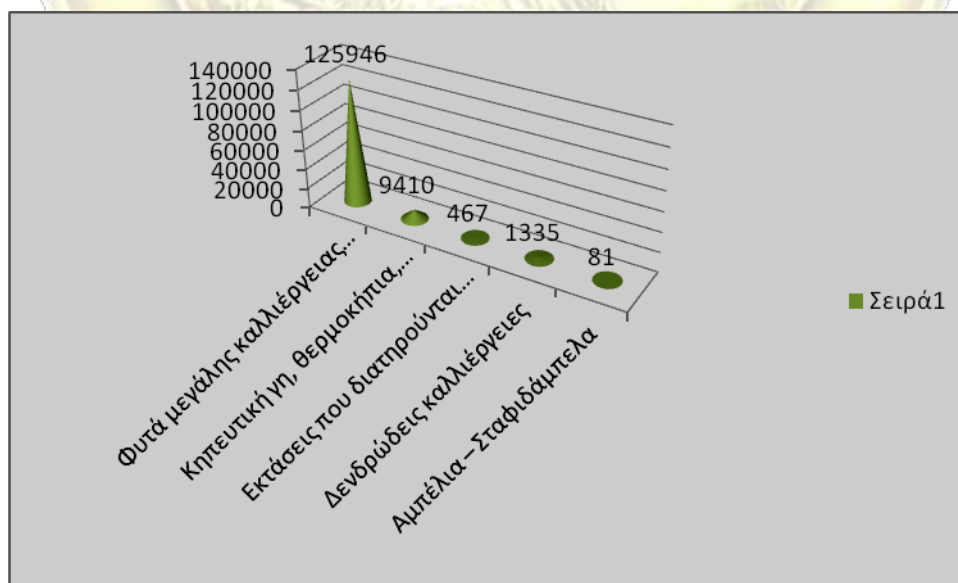
Χάρτης : Παραγωγική εξειδίκευση πρωτογενούς τομέα

Επεξεργασία δεδομένων / Παραγωγή Χάρτη: Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

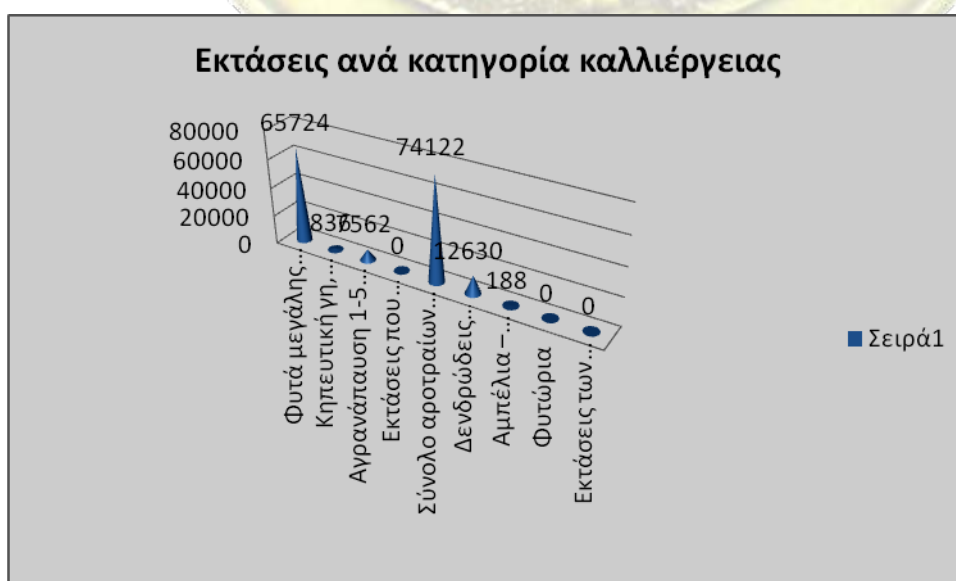
Πιν. Δημοτική Ενότητα Ενιπέα, Ετήσια γεωργική στατιστική έρευνα έτους 2009

Κατηγορίες καλλιεργειών	Σύνολο εκτάσεων (στρέμματα)	Από αυτές ποτίστηκαν το 2009 (στρέμματα)
Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	125946	52465
Κηπευτική γη, θερμοκήπια, εμπορικοί ανθόκηποι, σπορεία	9410	9021
Αγρανάπαυση 1-5 ετών	0	0
Εκτάσεις που διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση	467	0
Σύνολο αροτραίων καλλιεργειών	135823	61486
Δενδρώδεις καλλιέργειες	1335	301
Αμπέλια – Σταφιδάμπελα	81	75
Φυτώρια	0	0
Εκτάσεις των οποίων οι κάτοχοι δικαιούνται ενισχύσεις από την εφαρμογή του μέτρου μακροχρόνιας παύσης καλλιεργειών	0	0
Γενικό σύνολο εκτάσεων	137239	61862
Γεωργική γη Δημοτικής Ενότητας 2008	137239	0
Γεωργική γη Δημοτικής		

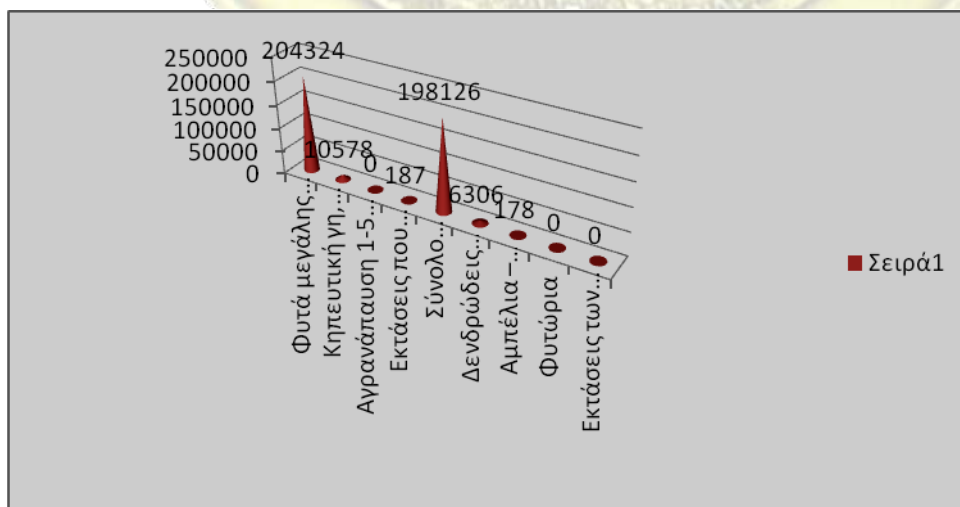
Πιν. Δημοτική Ενότητα Ναρθακίου, Ετήσια γεωργική στατιστική έρευνα έτους 2010.

Κατηγορίες καλλιέργειών	Σύνολο εκτάσεων (στρέμματα)	Από αυτές ποτίστηκαν το 2009 (στρέμματα)
Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	65724	11091
Κηπευτική γη, θερμοκήπια, εμπορικοί ανθόκηποι, σπορεία	836	836
Αγροανάπαυση 1-5 ετών	7562	0
Εκτάσεις που διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση	0	0
Σύνολο αροτραίων καλλιεργειών	74122	11927
Δενδρώδεις καλλιέργειες	12630	2204
Αμπέλια – Σταφιδάμπελα	188	188
Φυτώρια	0	0
Εκτάσεις των οποίων οι κάτοχοι δικαιούνται ενισχύσεις από την εφαρμογή του μέτρου μακροχρόνιας παύσης καλλιεργειών	0	0
Γενικό σύνολο εκτάσεων	86940	14319
Γεωργική γη τοπικού Διαμερίσματος 2008	86940	
Γεωργική γη τοπικού Διαμερίσματος 2009	86940	

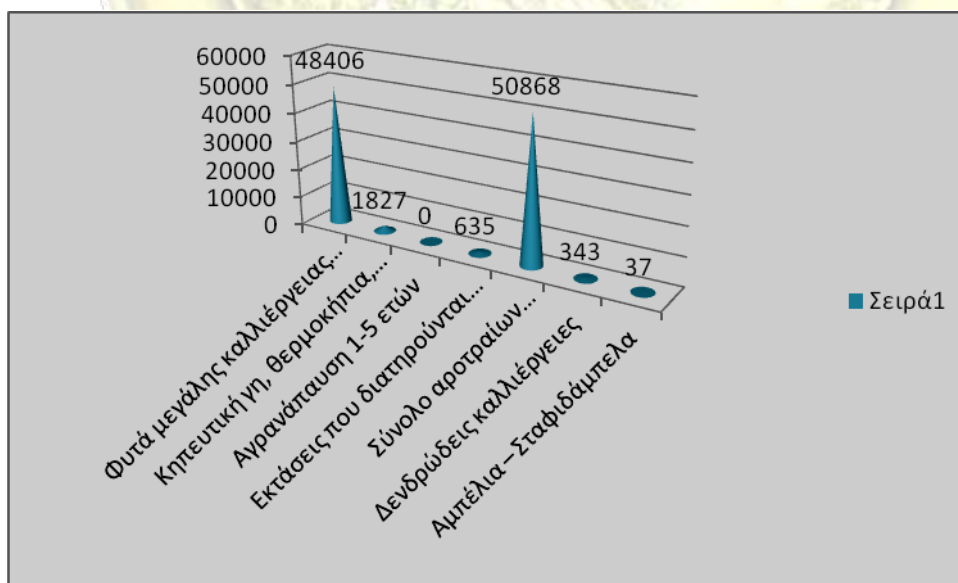
Πιν. Δημοτική Ενότητα Πολυδάμαντα, Ετήσια γεωργική στατιστική έρευνα έτους 2010.

Κατηγορίες καλλιεργειών	Σύνολο εκτάσεων (στρέμματα)	Από αυτές ποτίστηκαν το 2009 (στρέμματα)
Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	204324	56874
Κηπευτική γη, θερμοκήπια, εμπορικοί ανθόκηποι, σπορεία	10578	10573
Αγρανάπαυση 1-5 ετών	0	0
Εκτάσεις που διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση	187	0
Σύνολο αροτραίων καλλιεργειών	198126	78487
Δενδρώδεις καλλιέργειες	6306	1037
Αμπέλια – Σταφιδάμπελα	178	128
Φυτόρια	0	0
Εκτάσεις των οποίων οι κάτοχοι δικαιούνται ενισχύσεις από την εφαρμογή του μέτρου μακροχρόνιας παύσης καλλιεργειών	0	0
Γενικό σύνολο εκτάσεων	221573	68585
Γεωργική γη Δημοτικής Ενότητας Πολυδάμαντα 2008	201053	
Γεωργική γη Δημοτικής Ενότητας Πολυδάμαντα 2009	190683	

Πιν. Δημοτική Ενότητα Φαρσάλων, Ετήσια γεωργική στατιστική έρευνα έτους 2010.

Κατηγορίες καλλιεργειών	Σύνολο εκτάσεων (στρέμματα)	Από αυτές ποτίστηκαν το 2009 (στρέμματα)
Φυτά μεγάλης καλλιεργειας και λοιπές καλλιεργειες	48406	20106
Κηπευτική γη, θερμοκήπια, εμπορικοί ανθόκηποι, σπορεία	1827	1827
Αγρανάπαυση 1-5 ετών	0	0
Εκτάσεις που διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση	635	0
Σύνολο αροτραίων καλλιεργειών	50868	21933
Δενδρώδεις καλλιεργειες	343	66
Αμπέλια – Σταφιδάμπελα	37	0
Φυτώρια	0	0
Εκτάσεις των οποίων οι κάτοχοι δικαιούνται ενισχύσεις από την εφαρμογή του μέτρου μακροχρόνιας παύσης καλλιεργειών	0	0
Γενικό σύνολο εκτάσεων	51623	21999
Γεωργική γη Δημοτικής Ενότητας Φαρσάλων 2008	51623	0
Γεωργική γη Δημοτικής Ενότητας Φαρσάλων 2009	51623	0

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΑ

Τα γεωργικά προϊόντα, ανάλογα με το είδος τους, έχουν και διαφορετικό τρόπο πώλησης. Τα σιτηρά διοχετεύονται μέσω εμπόρων, είτε στην τοπική αγορά είτε σε αγορές άλλων αστικών κέντρων. Το βαμβάκι διοχετεύεται προς τα εκκοκκιστήρια, ιδιωτικά κυρίως, τόσο του Νομού όσο και αυτών εκτός Νομού, με την παρέμβαση των μεσιτών και των υπομεσιτών. Τα υπόλοιπα γεωργικά προϊόντα, όπως πατάτα, φασολάκια, καρποί οπωροφόρων δένδρων πωλούνται από τους ίδιους τους παραγωγούς ή κατά περίπτωση μέσω εμπόρων, είτε χρησιμοποιούνται για ιδιοκατανάλωση. Γενικά, η παραγωγή προς ιδιοκατανάλωση είναι ιδιαίτερα σημαντική. Στο σύνολο της περιοχής καλλιεργούνται κτηνοτροφικά φυτά για την κάλυψη των αναγκών της τοπικής κτηνοτροφίας σε ζωοτροφές.

- **ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ ΓΑΛΑ**

Μικρές ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος μεταποιούνται από τους ίδιους τους αιγοπροβατοτρόφους σε τυρί ή σε γιαούρτι με παραδοσιακό τρόπο. Αυτός ο τρόπος μεταποίησης δεν αντέχει στο χρόνο (όσο και αν θεωρείται ότι τα παραγόμενα μεταποιημένα προϊόντα είναι πιο νόστιμα από τα βιομηχανικά. **Οι απαιτήσεις των καταναλωτών ως προς την ιχνηλασιμότητα και η ανάγκη πιστοποίησης όλων των προϊόντων, ασκεί όλο και μεγαλύτερη πίεση.** Εξάλλου, για να είναι μια εκμετάλλευση βιώσιμη και για να γίνει ελκυστική, από πλευράς συνθηκών εργασίας και αποκόμισης εισοδήματος, πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις ως προς την τήρηση υγειονομικών κανόνων.

Σημειώνουμε ότι στην περιοχή μελέτης λειτουργούν τυροκομικές επιχειρήσεις. Το σύνολο των τυροκομικών επιχειρήσεων παράγει τυρί φέτα. **Αν οι επιχειρήσεις της ζώνης δραστηριοποιούνταν στις εξαγωγές, θα μπορούσαν με την μεταποίηση του προϊόντος και με τη δημιουργία μικρών συσκευασιών, ειδικά στη φέτα και στο μανούρι, το προϊόν τους να αποκτήσει περισσότερη προστιθέμενη αξία και να γίνει επώνυμο.** Η μεταποίηση, από πλευράς παραγωγών, γίνεται σε μικρό ποσοστό και από μετακινούμενους κτηνοτρόφους, που τυροκομούν το καλοκαιρινό γάλα και το τυρί και το διαθέτουν οι ίδιοι στους τελικούς καταναλωτές.

- **ΚΡΕΑΣ**

Το κρέας καταναλώνεται νωπό, χωρίς να υποστεί κάποια επεξεργασία μετά τη σφαγή των ζώων και τον τεμαχισμό σε ανατομικά κομμάτια. Πολύ μικρές είναι οι ποσότητες του κρέατος που υφίστανται κάποιας μορφής μεταποίηση (αλλαντοποιεία της περιοχής Αργυράκης, Μπερσίανης κ.τ.λ.).

Στη μεταποίηση οδηγούνται σχεδόν όλα τα τμήματα του σφαγίου που δεν είναι εμπορεύσιμα, καθώς και ολόκληρα σφάγια κυρίως χοιρομητέρων, τα οποία δεν

καταναλώνονται. Αυτά τα τμήματα αγοράζονται από τις αλλαντοβιομηχανίες ή από άλλες βιομηχανίες, εκτός του αγροτικού χώρου, οι οποίες αξιοποιούν τα δέρματα των ζώων, τα δόντια, τις τρίχες και βέβαια το μαλλί (για όσα ζώα είναι εμπορεύσιμο) κλπ.

- **ΑΥΓΑ**

Τα αυγά καταναλώνονται νωπά ως έχουν. Δεν έχει αναπτυχθεί ο κλάδος της παραγωγής αυγοπροϊόντων, ενώ οι ανάγκες της ζαχαροπλαστικής καλύπτονται από ντόπιους παραγωγούς.

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Ο δευτερογενή τομέας, περιλαμβάνει, πλέον της μεταποίησης, την ενέργεια, το νερό και τις κατασκευές. Παρατηρείται όμως ότι οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα είναι στην πλειοψηφία τους μικρού μεγέθους, χωρίς δικτύώσεις και συνεργασίες μεταξύ τους και με Φορείς Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, δραστηριοποιούμενες σε κλασικές – παραδοσιακές δραστηριότητες, με μικρή σχετικά συμμετοχή σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα ανάπτυξης και κυρίως με ελάχιστη εξωστρέφεια και εξαγωγική δυνατότητα.

Η μεταποίηση και συσκευασία αγροτικών προϊόντων και η εξειδίκευση σε προϊόντα ποιότητας (τρόφιμα, ποτά, έπιπλα, προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας) θεωρούνται σημαντικές παραγωγικές ενότητες και εχέγγυα για την διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, παρότι ο κλάδος της κλωστοϋφαντουργίας βρίσκεται σε κρίση.

Ως αναδυόμενος κλάδος εμφανίζεται εκείνος της ενέργειας, κυρίως ΑΠΕ, αλλά και ενεργειακά φυτά κλπ. Παρά την ύπαρξη σημαντικού αριθμού μονάδων επιχειρηματικής στήριξης (π.χ : επιμελητήρια, σύνδεσμοι, ενώσεις, σύλλογοι, αναπτυξιακές εταιρείες, εταιρείες συμβούλων), υπάρχει έλλειψη αποτελεσματικής στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και περιορισμένη σύνδεση επιχειρήσεων και δημόσιου τομέα με Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της περιοχής.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Συγκεντρωτικά, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε :

- Ο γεωργικός τομέας της περιοχής χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα εντατικός.
- Από τα βιομηχανικά φυτά κυριαρχεί η καλλιέργεια του βαμβακιού και ακολούθως η καλλιέργεια της ντομάτας.
- Από τα δημητριακά καλλιεργούνται κυρίως σιτάρι, κριθάρι και αραβόσιτος.
- Καλλιεργούνται επίσης περιορισμένες εκτάσεις με κτηνοτροφικά ή βρώσιμα όσπρια

και με τριφύλλια υποδηλώνοντας τη σημαντική έλλειψη αμειψισπορών με ψυχανθή και επομένως, τον σημαντικό βαθμό εντατικοποίησης της γεωργίας.

- Η υψηλή αυτή εντατικοποίηση επιφέρει έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα δεδομένης της σημαντικής χρήσης ζιζανιοκτόνων και λιπασμάτων (κύρια αζωτούχων).
- Αντίθετα, η φυσιογνωμία της κτηνοτροφίας αποτυπώνεται στην ύπαρξη μικρών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, που δραστηριοποιούνται στην πλειονότητά τους για να συντηρήσουν την οικιακή κατανάλωση.

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί, ότι παρατηρείται σταθερή τάση προς τη κτηνοτροφία, την μελισσοκομία και προς την καλλιέργεια βιομηχανικής τομάτας, σε αντικατάσταση του βαμβακιού και του αραβοσίτου.

Ο πολυτεμαχισμός της γεωργικής γης αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό σε όλα τις τοπικές κοινότητες. Οι μελλοντικές προοπτικές της περιοχής είναι ευνοϊκές, εφόσον ληφθεί υπ' όψιν η αναγκαιότητα για ορισμένες **δράσεις** που αφορούν :

- **Τη διαχείριση των αρδεύσεων:** Οι λόγοι της επικράτησης των μεγάλων καλλιεργειών και ειδικότερα, των βιομηχανικών φυτών πρέπει να αναζητηθούν στις εφαρμοζόμενες πολιτικές μέσω των επιδοτήσεων. Ωστόσο, η έλλειψη συλλογικών υποδομών άρδευσης δημιουργεί σημαντικά προβλήματα. Έτσι, η ύπαρξη κρατικών γεωτρήσεων και η πληθώρα ιδιωτικών γεωτρήσεων δημιουργούν περιβαλλοντικά προβλήματα, τόσο εντός, όσο και εκτός περιοχής. Επιπλέον, εξαιτίας του υψηλού κόστους διάνοιξης, αλλά και της μετέπειτα συντήρησης της γεώτρησης, δημιουργούνται οικονομικά προβλήματα στις εκμεταλλεύσεις, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην περιοχή, αφού ο χαρακτήρας της περιοχής είναι αγροτικός και εξαρτάται από τη βιωσιμότητα των υπαρχόντων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

- **Τη μονοκαλλιέργεια:** Η μονοκαλλιέργεια βαμβακιού στην περιοχή συνεπάγεται τη συγκέντρωση των απαιτήσεων (εδάφους, εργασίας, κεφαλαίου και διαχείρισης) σε συγκεκριμένες εποχές του χρόνου με αποτέλεσμα την υποαπασχόληση των συντελεστών παραγωγής τις υπόλοιπες εποχές, τη δυσκολία μεταφοράς πόρων μεταξύ διαφορετικών παραγωγικών κλάδων και τη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων σε υψηλότερα επίπεδα λόγω υψηλών απρόβλεπτων κινδύνων.

Προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν επιθυμητός ένας σταδιακός και ελεγχόμενος περιορισμός της βαμβακοκαλλιέργειας, με ταυτόχρονη αντικατάσταση από άλλες ανταγωνιστικές καλλιέργειες. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η συνολική έκταση με βαμβάκι στο Δήμο, που ανέρχεται σε 19.527,90 Ha (εκτάρια), στοιχείο που υπερκαλύπτει το όριο των 10.000 Ha (εκτάρια) των κριτηρίων, που έχει θεσπιστεί από την ΚΑΠ (Κοινή Αγροτική Πολιτική).

Πίνακας 1. : Ηα (εκτάρια) βάμβακος ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα στο Δήμο Φαρσάλων

ΔΗΜΟΤΙΚΗ /ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	Πλήττονται από την εφαρμογή της ΚΑΠ**	Ηα Βάμβακος (Γ.Γ. ΕΣΥΕ 2005)
Μεγάλου Ευυδρίου	BAMBAKI	1774,6
Αγίου Γεωργίου	BAMBAKI	507,7
Βασιλή	BAMBAKI	795,3
Κατωχωρίου	BAMBAKI	1243,4
Κρήνης	BAMBAKI	1136,4
Πολυνερίου	BAMBAKI	1035,6
Σταυρού	BAMBAKI	2153,7
Υπερείας	BAMBAKI	1179,1
Ναρθακίου	-	600
Δένδρων	-	107,3
Διλόφου	-	60
Καλλιθέας	-	206,7
Σκοπιάς	-	9,4
Βαμβακούς	BAMBAKI	850
Αμπελείας	BAMBAKI	630
Δασολόφου	BAMBAKI	305
Ερετριάς	BAMBAKI	482
Ζωοδόχου Πηγής	BAMBAKI	300
Κάτω Βασιλικών	BAMBAKI	520
Νεράιδας	BAMBAKI	422
Πολυδαμείου	BAMBAKI	759,1
Ρευματιάς	BAMBAKI	390
Σιτοχώρου	BAMBAKI	680
Σκοτούσσης	BAMBAKI	771,6
Χαλκιάδων	BAMBAKI	28,2
Αχιλλείου	BAMBAKI	1330
Βρυσιών	BAMBAKI	312,8
Φαρσάλων	BAMBAKI	938
Σύνολο	-	19527,9

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ηα – Βάμβακος,2005

- **Τις περιφερειακές αγορές:** Είναι φανερή η έλλειψη περιφερειακών αγορών για την εξυγίανση του κυκλώματος εμπορίας των προϊόντων. Η ίδρυση συγκεκριμένων αγορών – συνεταιρισμών σε επίπεδο δήμου, οι οποίες θα απορροφούν ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής, αποτελεί μια θετική προοπτική.
- **Τη μεταποίηση:** Βασική προτεραιότητα πρέπει να αποτελεί, η αύξηση της παραγωγής προϊόντων προστιθέμενης αξίας, η οποία συνδέεται άμεσα με τη

μεταποίηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, ειδικά σε βιομηχανικό επίπεδο, αλλά και στις ίδιες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Προς την κατεύθυνση αυτή, η κατασκευή σύγχρονων εγκαταστάσεων μεταποίησης, συντήρησης, επεξεργασίας, τυποποίησης και συσκευασίας αλλά και άλλων μονάδων συνδεδεμένων με αυτές (εξωτερικές οικονομίες), θα έχει θετικές συνέπειες στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας προϊόντων και της απασχόλησης, του εισοδήματος, των μεταφορών, της κατανάλωσης κλπ.

➤ **Την εμπορία:**

Η εμπορία των γεωργικών προϊόντων της περιοχής πραγματοποιείται από

- τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς
- τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών
- μεμονωμένους παραγωγούς χωρίς ιδιαίτερη οργάνωση και χωρίς σημαντικά δίκτυα διανομής.

Η έλλειψη σύγχρονης οργάνωσης, σε συνάρτηση με το χαμηλό επίπεδο των έργων υποδομής και τεχνικής υποστήριξης του κυκλώματος εμπορίας αποτελεί ένα σοβαρό παράγοντα για την επιβίωση και ανάπτυξη του γεωργικού τομέα. **Για το σκοπό αυτό το ενδιαφέρον είναι χρήσιμο να επικεντρωθεί σε όλη αλυσίδα παραγωγής-μεταποίησης-εμπορίας.**

➤ **Το κόστος παραγωγής:**

Η διαμόρφωση του κόστους παραγωγής, των κυριότερων προϊόντων σε υψηλά επίπεδα πραγματοποιείται λόγω :

- των διαρθρωτικών αδυναμιών
- της κακής οργάνωσης του γεωργικού τομέα της περιοχής
- της μονοκαλλιέργειας βαμβακιού
- της εντατικοποίησης των αρδεύσεων,

Έτσι, είναι χρήσιμο να επικεντρωθούν οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση του περιορισμού του κόστους παραγωγής και ταυτόχρονα της διατήρησης της υψηλής ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.

➤ **Την κτηνοτροφία:** Ο αγροτικός πληθυσμός διερευνά πλέον όλες τις πιθανές λύσεις που θα του προσφέρουν ικανοποιητικό εισόδημα. **Έτσι, παρατηρείται μια στροφή των αγροτών και ιδιαίτερα των νέων σε ηλικία προς την κτηνοτροφική δραστηριότητα.** Δεδομένης δε της υπάρχουσας πολιτικής, που ευνοεί την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και την προστασία του περιβάλλοντος, ενδυναμώνεται η απόφαση νέων ατόμων να ασχοληθούν με την κτηνοτροφική δραστηριότητα εντατικής και ελευθέρως μορφής, με σύγχρονες συνθήκες εργασίας και εκτροφής των ζώων.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΣΤΑ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΑ

Τεχνολογίες και εφαρμογές έχουν ενσωματωθεί σε πρότυπα αγροκτήματα στο Νομό Καρδίτσας και πρέπει να αποτελέσουν παράδειγμα για τους αγρότες του Δήμου μας και να τους δοθούν κίνητρα να τα επισκεφθούν, μέσω της δικτύωσης ομοειδών επιχειρήσεων ή προϊόντων.

- Να γνωρίσουν τις διαδικασίες που εφαρμόζουν, όπως χαρτογράφηση ηλεκτρικής αγωγιμότητας του εδάφους σε πραγματικό χρόνο, χαρτογράφηση ιδιοτήτων εδάφους σε λογισμικό Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών – GIS, τηλεπισκόπηση, έλεγχος μικροκλίματος με ασύρματους αισθητήρες, αυτόματος έλεγχος άρδευσης, πληροφοριακό σύστημα λήψης αποφάσεων στη διαχείριση του αγροκτήματος και συστήματα πλοήγησης. Οι παραπάνω εφαρμογές, δημιουργούν ένα πιλοτικό **«αγρόκτημα του μέλλοντος»**. Στα αγροκτήματα που εφαρμόζονται οι παραπάνω τεχνολογίες, καλλιεργούνται οι κλασικές καλλιέργειες: βαμβάκι, καλαμπόκι, σιτηρά και μηδική. Χαρακτηριστικό γνώρισμα, επίσης, είναι η χρήση συστημάτων ηλεκτρονικής και τηλεπικοινωνιών για τον έλεγχο και προγραμματισμό των αρδεύσεων.

- **Οι αγρότες μας πρέπει να γίνουν γνώστες των συγκριτικών πλεονεκτημάτων εφαρμογής της Γεωργίας Ακριβείας.** Ήδη, στα αγροκτήματα που έχουν δοκιμαστεί συστήματα πλοήγησης, προγραμματίζεται το επόμενο διάστημα η εγκατάσταση ιδιόκτητου σταθμού βάσης RTK-GPS, για επίτευξη ακρίβειας μικρότερης του ενός εκατοστού. Η εγκατάσταση συστήματος πλοήγησης στους Γεωργικούς Ελκυστήρες θα βοηθήσει στην αποφυγή επικαλύψεων και θα βελτιστοποιήσει τον παραλληλισμό στις καλλιεργητικές εργασίες. Από την χρήση των συστημάτων αυτών, προκύπτουν σημαντικές διαφορές στην παραγωγή, από περιοχή σε περιοχή, μέσα στο ίδιο χωράφι. Μια τέτοια εικόνα της παραγωγής του κάθε χωραφιού για κάθε χρόνο είναι πολύτιμη για την αξιόπιστη καταγραφή του ιστορικού, πάνω στο οποίο θα σχεδιαστεί η επόμενη διαχείριση.

- Παράλληλα, η χρήση των συστημάτων αυτών μπορεί να ικανοποιήσει και τις ανάγκες για καταγραφή, αρχειοθέτηση και ανιχνευσιμότητα, που επιβάλλουν οι κώδικες ορθής καλλιεργητικής πρακτικής και πιστοποίησης. Επιπλέον, αποτελούν ένα χρήσιμο βοήθημα για τον κάθε παραγωγό, ιδιαίτερα τον νέο, που έχει μια καλύτερη ευχέρεια με την τεχνολογία, ώστε να κατανοήσει τα χωράφια του και να οργανώσει καλύτερα μια μεγαλύτερης έκτασης επιχείρηση. Τέλος, ο σύμβουλος γεωπόνος μπορεί να έχει ένα αποτελεσματικό εργαλείο στα χέρια του, ώστε να βοηθήσει περισσότερο τον παραγωγό στις αποφάσεις του.

- **Η Γεωργία Ακριβείας** επιχειρεί με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής, των υπολογιστών και γενικότερα της νέας τεχνολογίας, ν' αλλάξει την κλασική καλλιεργητική πρακτική, οδηγώντας ευκολότερα στο επιθυμητό βέλτιστο αποτέλεσμα. Με την τεχνική αυτή το χωράφι αντιμετωπίζεται σαν ένα μεγάλο πλήθος μικρών χωραφιών. Στα στοιχειώδη αυτά κομμάτια (ζώνες), οι ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά θεωρούνται σταθερά σ' όλη την έκτασή τους. Επομένως, μπορούμε να εφαρμόσουμε διαφορετική καλλιεργητική διαχείριση σε καθένα απ' αυτά. Αυτό, όμως, προϋποθέτει την αποθήκευση και επεξεργασία ενός τεραστίου πλήθους πληροφοριών. Η εισαγωγή των υπολογιστών, του συστήματος γεωγραφικού εντοπισμού (GPS), των συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών (GIS) και της βελτίωσης των αισθητήρων και των συστημάτων εφαρμογής μεταβλητού ρυθμού των αγροεφοδίων, συντελούν στην εύκολη και γρήγορη αποθήκευση και επεξεργασία των δεδομένων.

Ο νέος αυτός τρόπος διαχείρισης έχει εφαρμογή σ' όλους τους τύπους εντατικών καλλιεργειών, όπως τα κτηνοτροφικά και βιομηχανικά φυτά. Για το βαμβάκι ειδικότερα, το οποίο αποτελεί ένα προϊόν με μεγάλη δυσκολία στη διαχείριση, καθ' όλη τη διάρκεια του βιολογικού του κύκλου με πολλαπλές εφαρμογές λιπάνσεων, χημικών και βιορυθμιστών, η χρήση ενός τέτοιου συστήματος γίνεται χρησιμότερη. Μια τέτοια εικόνα της παραγωγής του κάθε χωραφιού για κάθε χρόνο είναι πολύτιμη για την αξιόπιστη καταγραφή του ιστορικού, πάνω στο οποίο θα σχεδιαστεί η επόμενη διαχείριση. Κι αν ακόμη οι μεγάλης ηλικίας παραγωγοί έχουν, στο μυαλό τους μια παγιωμένη εικόνα της καλλιέργειας των χωραφιών τους καλλιεργούν για δεκαετίες, οι νέοι σίγουρα θα δουν ένα τεράστιο όφελος στην υιοθέτηση των νέων τεχνολογικών εφαρμογών τη γεωργία.

ΝΕΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Τα τελευταία χρόνια οι παραγωγοί εγκαταλείπουν τις παραδοσιακές καλλιέργειες και στρέφονται σε νέες γιατί οι τιμές των αγροτικών προϊόντων παραμένουν-για τους αγρότες - στάσιμες, ενώ το κόστος παραγωγής ανεβαίνει κάνοντας ασύμφορες τις καλλιέργειες. Παράλληλα οι καταναλωτικές συνήθειες διαφοροποιούνται και έφεραν στην επιφάνεια νέα προϊόντα. Όσοι αναζητούν την τύχη τους σε άγνωστες καλλιέργειες δικαιώνονται για την επιλογή τους. Ως νέες μπορούν να χαρακτηριστούν οι καλλιέργειες σπάνιων προϊόντων από τους αγρότες. Η πασίγνωστη πλέον τρούφα, ένα πανάκριβο είδος μανιταριού, ο κρόκος Κοζάνης και η σπιρουλίνα, γνωστή και ως "τροφή των αστροναυτών" είναι τρία προϊόντα που εξαντλήθηκαν σχεδόν αμέσως με την είσοδό τους στην αγορά, στο Δήμο Φαρσάλων οι αγρότες δείχνουν έντονο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη της σαλιγκαροτροφίας. Μια επένδυση όπου αυξάνει την παραγωγική δραστηριότητα των αγροτών και το προϊόν εξάγεται σε Γαλλία και Ιταλία κυρίως.

ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ

Οι καινοτόμες παρεμβάσεις - πρωτοβουλίες πρέπει να στοχεύουν σε :

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (μείωση κόστους, βελτίωση διάρθρωση εκμεταλλεύσεων, π.χ. βελτίωση ανθρώπινου δυναμικού).
- Υψηλότερες τιμές στον παραγωγό – είσπραξη υψηλότερου ποσοστού από την τελική τιμή στην αγορά.
- Διατήρηση και ενίσχυση τοπικών θέσεων εργασίας.
- Σύνδεση της Ζώνης Καινοτομίας με τον πρωτογενή τομέα και τον τομέα μεταποίησης των προϊόντων (παραγωγή τροφίμων και ποτών).
- Παραγωγή, τυποποίηση και διακίνηση προϊόντων ειδικών διατροφικών αναγκών.
- Ενίσχυση εξαγωγών και κάλυψη τοπικών διατροφικών αναγκών.
- Βελτίωση και σταθεροποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων με την ενίσχυση της καινοτομίας στην παραγωγή και διάχυση της τεχνογνωσίας.
- Εκμετάλλευση των γεωγραφικών και κλιματικών πλεονεκτημάτων της περιοχής προς όφελος των παραγωγών.
- Προστασία του περιβάλλοντος – αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων.
- Σύνδεση των καλλιεργειών με τις ανάγκες της εσωτερικής και εξωτερικής αγοράς.

Η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη μιας σύγχρονης και υψηλής ποιότητας γεωργίας με την υιοθέτηση βασικών προτύπων της κοινοτικής νομοθεσίας και την αειφόρο χρήση των διαθέσιμων δασικών συντελεστών. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να στοχεύει στην αναβάθμιση της ποιότητας μέσω καινοτομιών (νέα προϊόντα, επεξεργασίες και τεχνολογίες).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <http://www.econews.gr>
- <http://www.agro-help.com>
- <http://www.agrotypos.gr>
- http://www.hydroSense.org/eDocuments/peiramatikh_ardeusi.pdf
- http://www.agroplan.org/material/GR/TM_GR/Module_3.pdf

- <http://www.e-geoponoi.gr>
- <http://www.dgapeth.gr/dga.asp>
- Ε.Σ.Υ.Ε. Καταγραφή Βάμβακος σε Ηα (εκτάρια), έτος 2005.
- Α.Ε.ΝΟ.Λ. Α.Ε., Αύγουστος 2008. Τοπικό Πρόγραμμα Ν. Λάρισας – Προσέγγιση LEADER.
- Γκούμας, Κ., Οι αρδεύσεις στη Θεσσαλική Πεδιάδα: Επιπτώσεις στα υπόγεια και επιφανειακά νερά, *Πρακτικά ημερίδας «Υδατικοί Πόροι και Γεωργία»*, σ. 39–53, Ελληνική Υδροτεχνική Ένωση, Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2006.
- Γκούμας Κ., 1996. Η διαχείριση των υδατικών πόρων στη Θεσσαλία και η λειτουργία του θεσμικού πλαισίου (Ν. 1739/87). Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Εγγειοβελτιωτικά Έργα-Διαχείριση Υδατικών Πόρων Εκμηχάνιση Γεωργίας», Λάρισα, Α': 104-131.
- Γκούμας Κ., 2006. Οι αρδεύσεις στην Θεσσαλική Πεδιάδα: Επιπτώσεις στα υπόγεια και επιφανειακά νερά, Εισήγηση Ημερίδας Agrotica 2006.
- Πετσάνη Δόμνα, Γεωπόνος, Όλα γύρω από την άρδευση.
- Σιάρδος Γεώργιος, Αειφορική Γεωργία και Ανάπτυξη, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, 2004.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ : ΧΑΛΒΑΣ (ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)

Το διασημότερο τοπικό προϊόν, που ταξιδεύει το όνομα της πόλης πολύ μακρύτερα από τα όριά της, ακόμη και πολύ μακρύτερα από τα σύνορα της Ελλάδας, είναι βέβαια ο **χαλβάς**. Ο χαλβάς είναι ένα δημοφιλές γλύκισμα, που συναντάται σε διάφορες ποικιλίες, σε όλες τις χώρες των Βαλκανίων, αρκετές της Μεσογείου και αρκετές της Μέσης Ανατολής (μέχρι και την Ινδία και το Πακιστάν). Η προφορά της λέξης στις χώρες αυτές είναι περίπου ίδια. Φαίνεται ότι προέρχεται από την ομώνυμη αραβική ρίζα, που σημαίνει «γλυκό». Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς εισήλθε ο χαλβάς στην περιοχή, φαντάζει, όμως, πιθανόν αυτό να συνέβη στα τέλη του 12^{ου} αιώνα, σύμφωνα με κάποιους ερευνητές ή κατά άλλους, στα τέλη του 14^{ου} αιώνα μετά την εισβολή των Οθωμανών στη Θεσσαλία.

Τα πρώτα βεβαιωμένα ιστορικά στοιχεία φτάνουν σε εμάς από το 1446, με τη διαθήκη του Τούρκου κατακτητή της Θεσσαλίας Τουρχάν μπέη. Στο έγγραφο αυτό αναφέρεται το εργαστήριο του χαλβατζή Χαλίλ στη Λάρισα, ενώ γίνεται, επίσης, αναφορά στους χαλβατζήδες Ισά, Σιάχη και Χαλίλη. Την ύπαρξη, στην Λάρισα του 1446, τεσσάρων χαλβατζήδων επισημαίνουν και οι τουρκολόγοι Ν. Beldicenu και Ρ. Nasturel.

Ήδη από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, τα Φάρσαλα έχουν γίνει διάσημα για το χαλβά τους, σε τέτοιο σημείο μάλιστα, που και το όνομα τους συνδέθηκε με αυτόν και ο «σαπουνέ» χαλβάς ονομάζεται, πλέον, «φαρσαλινός χαλβάς». Το 1817, ο Ιωάννης Οικονόμου - Λογιωτάτου, ο Λαρισαίος (σπουδαίος άνθρωπος των γραμμάτων), αναφέρεται

εγκωμιαστικά για το χαλβά και τα στραγάλια των Φαρσάλων, θεωρώντας τα, τα αξιολογότερα της Θεσσαλίας . Επιπλέον, το 1897, ο αρχαιολόγος Αλέξανδρος Φιλαδελφεύς αναφέρει ότι τα Φάρσαλα είναι «γνωστότερα και φημίζονται περισσότερο, για τον γευστικότερο και μελισταγήν χαλβά των, όστις είναι ο ανά πάσαν την Ελλάδα κάλλιστος και θαυμαστότατος».

Όσον αφορά στην εξέλιξη της κατασκευής του χαλβά φαίνεται ότι αρχικά οι τεχνίτες παρασκεύαζαν πέντε είδη χαλβά: α) τον «πιρίντζ», με αλεσμένο ρύζι και ζάχαρη, β) τον «κομματ», σκληρός, λευκού χρώματος, σε κομματάκια σαν λουκούμια, που πουλιόταν αποκλειστικά και μόνο στο παζάρι του Αυγούστου (έως το 1960, περίπου), γ) τον «σουσάμ», από σουσάμι ή στραγάλια, άμυλο και ζάχαρη, δ) τον «ασουτέ», που ήταν νόστιμος, αλλά δύσκολα διατηρούταν (η κατασκευή του «σουσάμ» και του «ασουτέ» δεν μαρτυρείται μετά το 1920), και τέλος ε) το θρυλικό «σαπουνέ», που φτιαχγόταν με βούτυρο και υπήρξε πάντοτε ο επικρατέστερος όλων.

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, την εποχή της απελευθέρωσης των Φαρσάλων και της ενσωμάτωσής τους στην υπόλοιπη Ελλάδα, ο Τούρκος Νουρής αναφέρεται ως ο καλύτερος τεχνίτης του χαλβά στα Φάρσαλα. Αυτός, εν συνεχεία, πήρε ως συνεταίρους του, τους Έλληνες Καλταμπάνη και Οικονόμου, ενώ αργότερα και το Σπανό. Η επιχείρηση στεγαζόταν στο σημερινό κατάστημα Μητρογώγου και υπήρξε ο πυρήνας μύησης και η μήτρα εκπαίδευσης όλων των μετέπειτα γνωστών Ελλήνων χαλβατζήδων της πόλης, όπως ο Γουβέλης, ο Κουλιάμπας κ.α. Μετά το δραματικό Ελληνο-Τουρκικό πόλεμο του 1897, ο Νουρής αναγκάστηκε να πουλήσει την επιχείρησή του, σε κάποιον ονόματι Μπουλασίκη για δεκαπέντε δραχμές, και να φύγει από την Ελλάδα. Είχε, ήδη όμως, δημιουργηθεί το φυτώριο εξέλιξης μιας καινούριας γενιάς τεχνιτών του χαλβά. Το 1908 ανοίγει δικό του χαλβατζίδικο ο Α. Συρόπουλος και τον μιμούνται και άλλοι σιγά-σιγά, όπως ο Δημουλάς, ο Φέκκας, ο Δεληδημητρίου, ο Καπιτσίνας, ο Καταραχιάς, ο Παϊπάης, ο Αρβανιτοζήσης, ο Αρχοντής, ο Μανετζής κ.α. Ο κύκλος αυτών των μαστόρων παραμένει αδιάσπαστος έως τις μέρες μας, που δραστηριοποιούνται στην πόλη άξιοι συνεχιστές τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γεωργόπουλος Ν.- Κουκουφλής Γ.- Κοντονίκας Γ., Φαρσαλινός Χαλβάς, www.larissa-chamber.gr
- <http://el.wikipedia.org/wiki/χαλβάς>
- www.farsala.gov.gr/ τοπικά προϊόντα
- Μπακαλέξης Αχιλλέας, Ο φαρσαλινός χαλβάς και η ιστορία του, εφημερίδα Ελευθερία Λάρισας

ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Ο Δήμος σχεδιάζει να διεκδικήσει χρηματοδότηση από τα προγράμματα LEADER, με σκοπό να στηρίξει και να προωθήσει το διασημότερο τοπικό του προϊόν. Για τη διεκδίκηση αυτή προετοιμάζεται με τη δημιουργία ενός πλήρους φακέλου, ανταποκρινόμενου στα σύγχρονα δεδομένα, καθώς και τις απαιτήσεις και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Επιπλέον, σκοπεύει να εκπονήσει και μία σειρά πολυσήμαντων, επιθετικών, προωθητικών δράσεων για το προϊόν, εκτός, βέβαια, από την καθιερωμένη γιορτή του χαλβά.

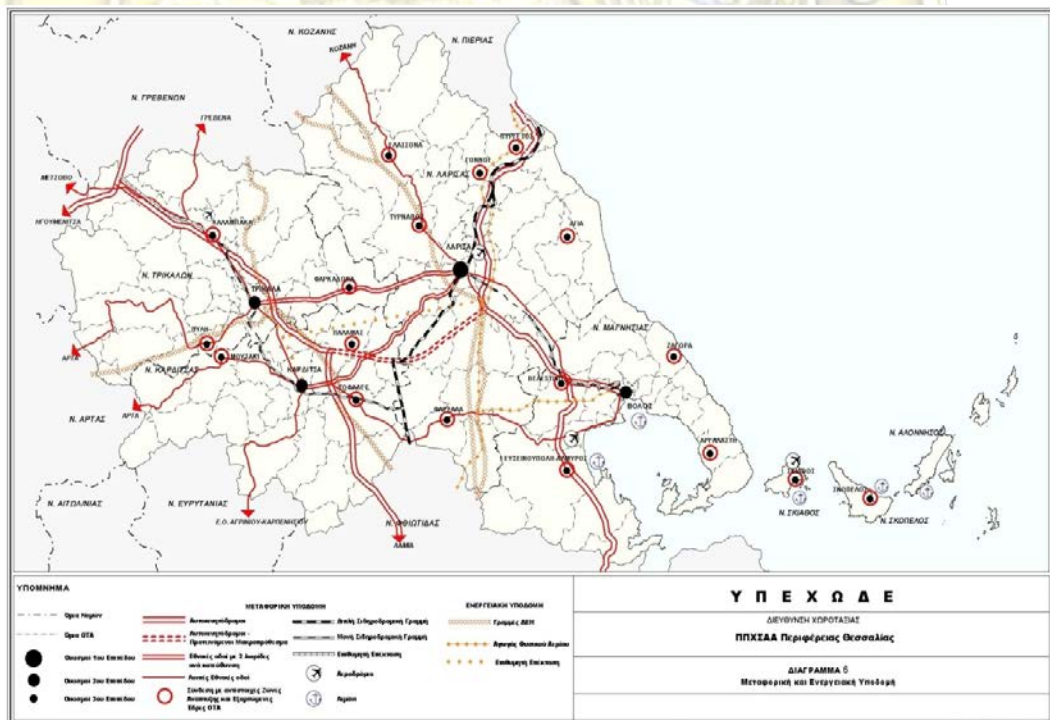
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΔΙΚΤΥΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η θέση της περιοχής σε σχέση με τους κύριους συγκοινωνιακούς κόμβους της Περιφέρειας και του Νομού όπου εντάσσεται .

Η περιοχή βρίσκεται κοντά στον Αυτοκινητόδρομο Πατρών – Αθηνών – Θεσσαλονίκης – Ευζώνων (Π.Α.Θ.Ε.), ο οποίος διασχίζει το Νομό και αποτελεί τον κυριότερο οδικό άξονα της χώρας. Η θέση του Δήμου Φαρσάλων είναι κεντροβαρική, γιατί απέχει από 40 έως 70 χλμ από τις μεγαλύτερες πόλεις των γειτονικών νομών. Η Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων απέχει 42 χ.λ.μ. από την Λάρισα, 62 χ.λ.μ. από το Βόλο, 45 χ.λ.μ. από την Καρδίτσα και 75 χ.λ.μ. από τα Τρίκαλα.

Ταυτόχρονα, διέρχεται από εδώ και ο βασικός σιδηροδρομικός άξονας της χώρας, που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (βόρεια και νότια Ελλάδα). Παράλληλα δεν πρέπει να παραβλεφθεί και η σύνδεση του νομού με το Βόρειο τμήμα της χώρας (Μακεδονία). Ο Δήμος συνδέεται, μέσω του επαρχιακού οδικού δικτύου Φάρσαλα – Μικροθήβες – Νέα Αγχιάλος, με το νέο αεροδρόμιο Αγχιάλου.

Χάρτης : Η Θέση της περιοχής σε σχέση με τους κύριους συγκοινωνιακούς κόμβους της περιφέρειας Θεσσαλίας και του νομού Λάρισας (Πηγή: Χωροταξικό Θεσσαλίας).

Η Κεντροβαρής θέση του Δήμου και η ύπαρξη του οδικού, σιδηροδρομικού δικτύου και αεροδρομίου εξασφαλίζει την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής.

ΔΙΚΤΥΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Από το Νομό Λάρισας διέρχεται ο οδικός άξονας Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων (Π.Α.Θ.Ε.), ενώ ταυτόχρονα διέρχεται και ο βασικός σιδηροδρομικός άξονας της χώρας, που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (βόρεια και νότια Ελλάδα). Παράλληλα, δεν πρέπει να παραβλεφθεί και η σύνδεση του νομού με το δυτικό τμήμα της χώρας. Ειδικότερα, η Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων καταλαμβάνει κεντροβαρική θέση σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Η πόλη των Φαρσάλων διαθέτει ένα πυκνό δίκτυο συνδέσεων με ΚΤΕΛ για τις εντός του νομού περιοχές. Υφίσταται σύνδεση Λάρισας - Φαρσάλων (12-14 δρομ./ ημερ.), και όλων των ενδιάμεσων περιοχών.

Η μεγαλύτερη σύνδεση υφίσταται με την πόλη της Λάρισας, γεγονός που υποδηλώνει και το μέγεθος των πληθυσμών που μετακινούνται σε ημερήσια βάση. Οι μετακινήσεις των πληθυσμών, κυρίως προέρχονται είτε από άτομα που εργάζονται στην πόλη της Λάρισας και διαμένουν σε άλλες περιοχές, είτε από σπουδαστές που μετακινούνται καθημερινά, είτε από άτομα που πηγαίνουν στην Λάρισα για αγορές.

Γενικά, παρατηρείται έντονη συγκοινωνιακή επικοινωνία, τόσο με τη Λάρισα, όσο και με μικρότερα χωριά. Το δίκτυο των επαρχιακών δρόμων συνδέει τη Λάρισα με τα Φάρσαλα, ενώ έντονο είναι και το κοινοτικό δίκτυο μεταξύ των περιοχών. Η συχνότητα των δρομολογίων των ΚΤΕΛ εντός νομού είναι μεγαλύτερη και ως προς την συχνότητα και ως προς τον αριθμό των περιοχών.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Το Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο του Νομού Λάρισας κατατάσσεται σύμφωνα με το ΦΕΚ 293/Β/17-4-1995 σε Πρωτεύον και Δευτερεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο.

Πρωτεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο :

- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 33: <Σ.Σ. Φαρσάλων - Μέγα Ευύδριο προς Παλαμά από Εθν. Οδό Λαρίσης - Φαρσάλων για Δενδράκια και Χατζόμπασι>.
- Τον Επαρχιακό Δρόμο με αριθ. 37: <Φάρσαλα - Σταυρό από 1ο χλμ. Εθν. Οδου Φαρσάλων – Λαμίας>.

Δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο :

Οι υπόλοιποι Δρόμοι, που χαρακτηρίστηκαν με το Β.Δ. 30/6-2-1956 Επαρχιακοί και δεν αναφέρονται στο ΦΕΚ293/Β/17-4-1995, ή τμήματα των Επαρχιακών Δρόμων που αναφέρονται στο παραπάνω ΦΕΚ και αντικαταστάθηκαν με νέες χαράξεις, κατατάσσονται στο Δευτερεύον Επαρχιακό οδικό Δίκτυο του Νομού Λάρισας.

Όσον αφορά συνολικά στο επαρχιακό δίκτυο του Δήμου, όλες οι κοινότητες έχουν εξασφαλίσει τη σύνδεσή τους με την πρωτεύουσα ή τις κυριότερες κωμοπόλεις του νομού Λάρισας.

Το βασικό πρόβλημα του επαρχιακού δικτύου, συνέπεια της τμηματικής και χωρίς ολοκληρωμένη μελέτη κατασκευής του, είναι τα γεωμετρικά στοιχεία και η κακή οριζοντιογραφία των δρόμων. Έτσι, παρουσιάζονται πολλά τμήματα πεδινών χαράξεων με συνεχείς και αντίρροπες καμπύλες, κάτι που θα είχε αποφευχθεί εάν γίνονταν έγκαιρα μελέτες του δρόμου και απαλλοτριώσεις.

Σχετικά με τη βατότητα του Επαρχιακού Οδικού Δικτύου του Νομού Λάρισας ποσοστό άνω του 80% των νομοθετημένων οδών είναι ασφαλτοστρωμένο, με σχετικά καλή βατότητα και μέσο πλάτος μεγαλύτερο των 6.00μ., ενώ ποσοστό περίπου 15% παραμένει αμμοχαλικοστρωμένο, με μέτρια έως καλή βατότητα. Τέλος, ένα ελάχιστο ποσοστό οδών παραμένει άνευ οδοστρώματος, με δυσχερή ή μόνο εποχική βατότητα.

ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΣΧΟΟΑΠ

Τα νέα Γ.Π.Σ. και Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. του Ν-2508/97, αφορούν στη ρύθμιση των πόλεων, των οικισμών της χώρας και καλύπτουν μια διευρυμένη γεωγραφική περιοχή η οποία, κατά κανόνα, συμπίπτει με τα όρια της νέας πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμου). Ειδικότερα τα Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π, τα οποία αποτελούν νέο εργαλείο σχεδιασμού του Ν-2508/97, είναι τα **Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης των "Ανοιχτών Πόλεων"**, αποτελούν με άλλα λόγια τα Γ.Π.Σ. του μη αστικού χώρου, εφόσον οι αντίστοιχοι οικισμοί είναι όλοι μικρότεροι των 2.000 κατοίκων.

Στις περιπτώσεις που ο νέος Δήμος προέρχεται από προηγούμενο υφιστάμενο Δήμο, τότε, αντί για Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., εκπονεί Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.). Τα Γ.Π.Σ./Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. εκπονούνται "στα πλαίσια των χωροταξικών σχεδίων". Η έγκριση τους γίνεται από την αρμόδια Περιφέρεια.

Στο Δήμο Φαρσάλων εκπονήθηκε Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτών Πόλεων (Σ.Χ.Ο.Α.Π.) στον πρώην Δήμο Ναρθακίου και δεν έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ακόμη.

Έχει εκπονηθεί Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) για την Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων, ΦΕΚ 915/Δ/22-09-1987 και με το ΦΕΚ 547/Δ/29-07- 1988, έγινε έγκριση της πολεοδομικής μελέτης της πόλης Φαρσάλων και τροποποίηση του εγκεκριμένου σχεδίου.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Στο Δήμο Φαρσάλων ειδικές ρυθμίσεις έχουν θεσπιστεί μόνο στις περιοχές με Γ.Π.Σ., δηλαδή στη Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων. Στις υπόλοιπες τοπικές κοινότητες δεν έχουν θεσμοθετηθεί Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου ή άλλες χωροταξικού χαρακτήρα ρυθμίσεις, όπως :

- Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.),
- Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων,
- Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.) κ.ά.

Με την εκπόνηση μελετών των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και των Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. αναμένεται να θεσπιστούν τέτοιου χαρακτήρα ζώνες στην περιοχή. Πολεοδομικά οργανωμένες περιοχές για την εξυπηρέτηση χρήσεων εκτός της κατοικίας υπάρχουν μόνο αυτές που αφορούν το δευτερογενή τομέα. Πρόκειται για περιοχές εντός των Γ.Π.Σ. της Δημοτικής Κοινότητας Φαρσάλων, που έχουν χαρακτηριστεί σαν ζώνες βιομηχανίας, βιοτεχνίας, χονδρεμπορίου, κ.λ.π..

Χρήσεις γης εντός ορίων οικισμών

Οι χρήσεις γης εντός των οικισμών είναι της γενικής κατοικίας. Κυρίαρχη χρήση είναι η κατοικία, ενώ συχνά εντός του οικοπέδου υπάρχουν βοηθητικά κτίρια (μικρές αγροτικές αποθήκες, υπόστεγα).

Εντός των ορίων των οικισμών εντοπίζονται περιπτώσεις συνύπαρξης της κατοικίας με μικρές μονάδες οικόσιτων ζώων, καθώς επίσης και μικροί λαχανόκηποι όπου καλύπτουν τις ανάγκες των νοικοκυριών.

Γενικά οι χρήσεις, που επιτρέπονται εντός ορίων των οικισμών είναι : κατοικίες, ξενώνες – ξενοδοχεία, κτίρια εκπαίδευσης, εστιατόρια, αναψυκτήρια, θρησκευτικοί χώροι, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, πρατήρια βενζίνης, αθλητικές εγκαταστάσεις και πολιτιστικά κέντρα.

Χρήσεις γης εκτός ορίων οικισμών

Στο Δήμο Φαρσάλων δεν υπάρχει χωροταξικό σχέδιο, με συνέπεια να μην υπάρχουν στις εκτός ορίων οικισμών θεσμοθετημένες χρήσεις γης.

A. Περιοχές οικιστικής χρήσης

- Αναπτυξιακές ενότητες οικιστικών κέντρων 3ου βαθμού.

Όσον αφορά στα οικιστικά κέντρα 3ου βαθμού που ορίζονται ως κέντρα αναπτυξιακών ενοτήτων, ο σχεδιασμός τους θα πρέπει να αναθεωρηθεί στα πλαίσια του ρόλου τους, με τη μορφή Γ.Π.Σ. που θα λαμβάνει υπ' όψιν του τον συγκεκριμένο ρόλο του οικισμού.

- Για τον υπόλοιπο χώρο κάθε ενότητας ο σχεδιασμός προβλέπεται με τη μορφή Σ.Χ.Ο.Α.Π. Στην περίπτωση αυτή, η θεώρηση κάθε Ο.Τ.Α., θα πρέπει να γίνεται:

- σε σχέση με την ενότητα που ανήκει και με το αντίστοιχο κέντρο 3ου επιπέδου από όπου εξαρτάται,
- σε σχέση με τις απαιτήσεις που προκύπτουν για τις ειδικές κατηγορίες του χώρου, όπως είναι οι ορεινές περιοχές.

B. Εξόρυξη

Στο Δήμο υπάρχουν λατομεία εξόρυξης αδρανών και η περιοχή έχει καθοριστεί στην Τοπική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου.

Γ . Γεωργική γη πρώτης προτεραιότητας

Οι αρδευόμενες εκτάσεις και οι λοιπές περιοχές γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας περιλαμβάνουν τις πεδινές εκτάσεις που προσφέρονται για γεωργική χρήση. Η κυριότερη καλλιέργεια στον Δήμο μας είναι το βαμβάκι, το καλαμπόκι, το σιτάρι και η ντομάτα.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

Σε σχέση με τα πολεοδομικά χαρακτηριστικά του Δήμου Φαρσάλων, επισημαίνεται ότι όλοι οι οικισμοί είναι οριοθετημένοι με αποφάσεις της πρώην Νομαρχίας Λάρισας.

Τα Φάρσαλα έχουν πολεοδομική μελέτη, ενώ δεν διαθέτουν Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.). Επιπλέον, κανένας οικισμός δεν είναι αναγνωρισμένος ως παραδοσιακός – ιστορικός οικισμός, ενώ δεν υπάρχουν περιοχές συγκεκριμένων ρυθμίσεων, όπως Ζ.Ο.Ε..

Στο Δήμο Φαρσάλων υπάρχει το Άλσος του Προφήτη Ηλία, στη νότια πλευρά της πόλης, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως Αισθητικό Άλσος (Π.Δ 24-2-1977, Φ.Ε.Κ. 103).

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στην Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων υπάρχουν οι παρακάτω υπηρεσίες για να εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των δημοτών :

Υπηρεσίες Δικαιοσύνης: Ειρηνοδικείο, **Υπηρεσίες Πρόνοιας και Υγείας:** Κέντρο Υγείας Φαρσάλων (Κ.Υ.Φ.), Κτηνιατρείο, **Υπηρεσίες Δημόσιας Τάξης:** Αστυνομικό Τμήμα Φαρσάλων, **Πυροσβεστικό Κλιμάκιο, Τράπεζες** , Λοιπές Υπηρεσίες: **Δ.Ε.Η., Ι.Κ.Α., ΟΤΕ, Τ.Ο.Ε.Β., Ε.Λ.Τ.Α., ΕΦΟΡΕΙΑ – Δ.Ο.Υ ΦΑΡΣΑΛΩΝ.**

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Το περιβάλλον είναι δημόσιο αγαθό και αποτελεί αναπτυξιακό πόρο και συγκριτικό πλεονέκτημα. **Η πολιτική του Δήμου για το περιβάλλον και ο νέος ενεργειακός σχεδιασμός αποτελούν πυλώνες της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και πολιτικής με κέντρο την πράσινη πόλη.** Η οικολογική συνειδητοποίηση και η οργανωμένη δράση για την προστασία του περιβάλλοντος είναι ένα ζήτημα και κάτω από την πίεση των τεράστιων εγκλημάτων κατά του πλανήτη, απασχολεί όλο και περισσότερο τον κάθε δημότη και αρχίζει να γίνεται αντικείμενο συζητήσεων και προβληματισμού από τη μεγαλύτερη μερίδα του κοινωνικού συνόλου. Οι καιροί έχουν αλλάξει και χρέος του κάθε πολίτη είναι να αμύνεται, επιτιθέμενος, απέναντι σε κάθε λογική και σε κάθε μικροπολιτικό συμφέρον, που θέλει να μετατρέψει την γειτονιά του και την πόλη του σε τόπο ακατάλληλο για τη ζωή του ίδιου και των παιδιών του.

Μόνο αν συνδυάσουμε το περιβάλλον, την ενέργεια και τις μεταφορές, θα μπορέσουμε να συμβάλλουμε αποτελεσματικά στην κρίσιμη προσπάθεια που γίνεται σε πανευρωπαϊκό αλλά και σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Το περιβάλλον αποτελεί τη βάση για την προστασία της δημόσιας υγείας και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής μας, για την ανάπτυξη της πόλης και την ενεργειακή της ανεξαρτητοποίηση. Η ενίσχυση της οικολογικής βιομηχανίας και της «πράσινης» επιχειρηματικότητας πρέπει να αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα της δημοτικής αρχής, με στόχο την αύξηση των θέσεων εργασίας. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με τη συμμετοχή όλων των πολιτών και την ποιοτική αναβάθμιση της δημοτικής λειτουργίας.

Η σειρά των δράσεων που θα υλοποιηθούν είναι:

- Οικονομικά κίνητρα για τη μείωση του όγκου των συσκευασιών και την λιπασματοποίηση οργανικών απορριμμάτων σε οικιακή κλίμακα.
- Ίδρυση νέων διαδημοτικών φορέων διαχείρισης απορριμμάτων, που να απορροφούν τα οφέλη της εναλλακτικής διαχείρισης.
- Ενεργοποίηση όλων των θεσμικών οργάνων σχεδιασμού και χάραξης της τοπικής υδάτινης πολιτικής.
- Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για τις ανάγκες μη ευαίσθητων χρήσεων (άρδευση χώρων πρασίνου).
- Επαρκής στελέχωση, χρηματοδότηση και πολιτική υποστήριξη έργων για την προστασία και ανάδειξη των οικοσυστημάτων, της φυσικής κληρονομιάς και του τοπίου. Αναδασώσεις και δράσεις σε επιλεγμένα περιστασιακά τοπία.
- Κλείσιμο όλων των λατομείων που δεν πληρούν τις προδιαγραφές και υποβαθμίζουν το περιβάλλον και αποκατάσταση του τοπίου σε ενεργά ή εγκαταλελειμμένα λατομεία με προτεραιότητα στις περιστασιακές περιοχές.

- Αποκατάσταση μολυσμένων εδαφών.
- Εξοικονόμηση ενέργειας στο σύνολο του κτιριακού τομέα, η μείωση της σπατάλης στη χρήση του νερού, ο διπλασιασμός της ανακύκλωσης και η θεσμική κατοχύρωση της περιβαλλοντικής παιδείας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
- Διείσδυση των τεχνολογιών, του εξοπλισμού και των εφαρμογών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με ενεργό συμμετοχή των καταναλωτών και της τοπικής κοινωνίας.
- Η κατάρτιση στα πράσινα επαγγέλματα. Υλοποίηση και συμμετοχή των δημοτών σε προγράμματα κατάρτισης σε επαγγέλματα της "πράσινης οικονομίας" που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή προϊόντων ή στην παροχή υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Τα αντικείμενα κατάρτισης αναφέρονται σε ειδικότητες σχετικές με τα θέματα της αιφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης, ταλεγόμενα "**πράσινα επαγγέλματα**":

A) Στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, δάση) συμπεριλαμβάνονται:

- **Βιολογική γεωργία, κτηνοτροφία και μελισσοκομία.**
- **Αειφορική διαχείριση δασών.**
- **Διαχείριση της βιοποικιλότητας και δράσεις για την αποκατάσταση της.**
- **Διαχείριση τόπου, αστικού και περιαστικού πράσινου, αγροκτημάτων πόλης κ.λ.π.**

B) Στο δευτερογενή τομέα (βιομηχανία, κατασκευές) συμπεριλαμβάνονται:

- **Διατροφή με οικολογικά ή βιολογικά προϊόντα.**
- **Παραδοσιακά προϊόντα χειροτεχνίας, όπως υφαντά, πήλινα κ.α.**
- **Είδη ένδυσης και υπόδησης με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον.**
- **Κλάδοι κατασκευής βιοκλιματικών & φιλικών με το περιβάλλον οικιών, οικολογικών κτιρίων.**
- **Παραγωγή προϊόντων συσκευασίας από υλικά, εύκολα ανακυκλούμενα ή αποσυντιθέμενα, φιλικά προς το περιβάλλον.**
- **Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση απορριμμάτων και αποβλήτων.**

Γ) Στον τριτογενή τομέα (εμπόριο, διακίνηση προϊόντων, υπηρεσίες, τουρισμός, μεταφορές) συμπεριλαμβάνονται:

- **Εμπόριο πράσινων προϊόντων.**
- **Πράσινες μεταφορές, που λειτουργούν σαν διαμεσολαβητικές δράσεις μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης.**
- **Οικο-τουρισμός.**

- Υλοποίηση Σεμιναρίων Δια Βίου Εκπαίδευσης Ενηλίκων που θα έχουν ως αντικείμενο: «Γεωργία – Περιβάλλον - Εναλλακτικές Καλλιέργειες» και θα απευθύνονται σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως επαγγέλματος (αγρότες, μικροκαλλιεργητές, φοιτητές, εμπόρους, υπαλλήλους, φορείς κτλ.). **Θα ενημερώνονται και θα συζητούν για διάφορα θέματα όπως:**

η διαχείριση των στερεών υπολειμμάτων και αποβλήτων, η υπολλειμματικότητα και η σωστή χρήση των φυτοφαρμάκων σε αγροτικά προϊόντα για την προστασία του καταναλωτή και του περιβάλλοντος, η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, όπως αυτή, σήμερα, γίνεται, (διαδικασίες αδειοδότησης και απαιτήσεις της νομοθεσίας, προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης), και θα παρακολουθείται από Υπηρεσίες και φορείς, η οργάνωση αντιμετώπισης προβλημάτων λειψυδρίας, πλημμυρών, υφαλμύρισης και εκτάκτων περιστατικών ρύπανσης, η τιμολογιακή πολιτική των υδατικών πόρων και η επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- Η εντατική χρήση των ορυκτών καυσίμων (γαιάνθρακες, πετρέλαιο, φυσικό αέριο) ευθύνεται, σε μεγάλο βαθμό, για τα σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας και τα οποία έχουν άμεσο αντίκτυπο στις κλιματικές συνθήκες και στις συνθήκες ζωής πάνω σ' αυτόν. Η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Α.Π.Ε) διαφαίνεται ότι θα περιορίσει δραστικά τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Αν και η τεχνολογία έχει κάνει σημαντικά βήματα προς τον τομέα αυτό, η εφαρμογή των Α.Π.Ε βρίσκεται σε αρχικό ακόμη στάδιο. Η εκμετάλλευση του ήλιου, του ανέμου, του νερού, της γεωθερμίας και της βιομάζας, που αποτελούν πηγές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον, μπορούν και πρέπει να γίνουν οικονομικά εκμεταλλεύσιμες, ώστε να συμβάλλουν στην αιεφόρο ανάπτυξη, εφόσον είναι ανανεώσιμες, και ρυπαίνουν ελάχιστα ή καθόλου.
- Η παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως η ηλιακή, γεωθερμική και ενέργεια βιομάζας έχουν τη μικρότερη επίδραση στο περιβάλλον. Αυτές οι "φιλικές προς το περιβάλλον" πηγές ενέργειας δίνουν στον καταναλωτή ένα εναλλακτικό τρόπο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε σχέση με τη χρήση φυσικού αερίου, πετρελαίου και μεγάλων υδροηλεκτρικών μονάδων.
- Για τους ερευνητές, η μετάβαση από τις συμβατικές μορφές ενέργειας σε καθαρές ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, δεν συναντά τεχνολογικά ή οικονομικά εμπόδια. Αυτό που απαιτείται, είναι η κοινωνική και, κυρίως, η πολιτική βούληση. Το σχέδιο των ερευνητών επιμερίζει τη συνολική παραγωγή ενέργειας ως εξής: 50% Αιολική Ενέργεια, 40% Ηλιακή Ενέργεια, ενώ το υπόλοιπο 10% μπορεί να καλύψει η γεωθερμική, η κυματική και η παλιρροϊκή ενέργεια.
- Σήμερα, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος που λειτουργούν, με άνθρακα παράγουν το μεγαλύτερο ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας στον κόσμο. Όμως, αυτή η φτηνή μέθοδος προκαλεί τη μεγαλύτερη καταστροφή στο περιβάλλον με την εκπομπή τοξικών αερίων. Αυτά τα τοξικά αέρια, διοξείδιο του θείου και οξείδια του αζώτου, σε συνδυασμό

με το νερό της βροχής, δημιουργούν την όξινη βροχή και συμβάλλουν στην αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη.

ΗΛΙΑΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η ενέργεια από τον ήλιο είναι καθαρή και απαλλαγμένη από ρύπους, σε αντίθεση με τις διάφορες πηγές ενέργειας, όπως πετρέλαιο ή βιολογικά καύσιμα, που αφήνουν υπολείμματα και επιβλαβή αέρια όταν χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία ενέργειας.

Τα πλεονεκτήματα χρήσης της ηλιακής ενέργειας είναι :

- Η θερμική ενέργεια παράγεται στα σημεία ζήτησής της. Αποφεύγονται έτσι οι τεράστιες απώλειες μεταφοράς ενέργειας μέσω του ηλεκτρικού δικτύου (στην Ελλάδα φτάνουν κατά μέσο όρο το 12%).
- Αποτρέπονται οι τεράστιες δαπάνες για εισαγωγή ενέργειας και η ανασφάλεια, λόγω εξάρτησης από εισαγόμενους ενεργειακούς πόρους
- Η ενίσχυση της εγχώριας αγοράς θα αυξήσει την ποιότητα των ελληνικών προϊόντων, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το ανταγωνιστικότερο περιβάλλον των εξαγωγών.
- Δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας σε μια καθαρή τεχνολογία.
- Η προστασία του περιβάλλοντος. Αποτρέπεται η έκλυση μεγάλων ποσοτήτων ρύπων που επιβαρύνουν το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.

ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Κάτω από την επιφάνεια της γης το θερμό μάγμα ζεσταίνει το νερό και ο ατμός, που παράγεται, χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι γεωθερμικές πηγές διαφέρουν στη θερμοκρασία. Πηγές χαμηλής ή μέτριας θερμοκρασίας (50° - 150° C) χρησιμοποιούνται για να παρέχουν άμεσα θερμότητα στα σπίτια και στις βιομηχανίες, ενώ οι υψηλής θερμοκρασίας (πάνω από 150° C) γεωθερμικές πηγές χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι γεωθερμικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος είναι πολύ οικονομικές και έχουν πολύ μικρή επίδραση στο περιβάλλον, καθώς παράγουν μόνο το 1/6 του διοξειδίου του άνθρακα από ότι θα παρήγαγε μια μονάδα που λειτουργεί με φυσικό αέριο. Εκμεταλλευόμενοι τη γεωθερμική ενέργεια μπορούμε να πετύχουμε τηλεθέρμανση κτιρίων, ανάπτυξη γεωθερμικών θερμοκηπίων, μονάδων αφαλάτωσης, ξηραντηρίων κλπ.

ΒΙΟΜΑΖΑ

Οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος που λειτουργούν με βιομάζα, καίνε το ξύλο και τα αγροτικά ή κτηνοτροφικά απόβλητα για να παράγουν ενέργεια. Η βιομάζα, η οποία είναι καθαρή και ανανεώσιμη πηγή ενέργειας, αξιοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρισμού με δύο τρόπους. Σύμφωνα με τον ένα τρόπο, η στερεή βιομάζα καίγεται σε έναν καυστήρα για τη θέρμανση νερού και ο ατμός που παράγεται χρησιμοποιείται για να θέσει σε λειτουργία μια γεννήτρια που παράγει ηλεκτρισμό. Σύμφωνα με το δεύτερο τρόπο, τα αέρια που δημιουργούνται από τη βιομάζα χρησιμοποιούνται για καύση και παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Στο Δήμο Φαρσάλων χρησιμοποιείται, κυρίως, η ηλιακή ενέργεια στις κατοικίες με την χρήση του ηλιακού για την παροχή ζεστού νερού. Τον τελευταίο χρόνο, οι αγρότες της περιοχής άρχισαν να επενδύουν στην ηλιακή ενέργεια εγκαθιστώντας στα χωράφια τους φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις. Το ρεύμα, που θα παράγουν, θα το πωλούν στη ΔΕΗ. Οι αγρότες οδηγήθηκαν στην αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας ώστε να ενισχύσουν το οικογενειακό τους εισόδημα.
- Η Δημοτική αρχή προτίθεται, στη Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων, να υλοποιήσει άμεσα ένα σημαντικό έργο για την πόλη, την εγκατάσταση αγωγού φυσικού αερίου, που θα βοηθήσει περιβαλλοντικά τα Φάρσαλα και θα δώσει την δυνατότητα στους κατοίκους να αντικαταστήσουν το πετρέλαιο με το φυσικό αέριο, η χρήση του οποίου είναι οικονομικότερη.

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ

Ο Δήμος Φαρσάλων έχει ως άμεση προτεραιότητα το συνολικό σχεδιασμό για την εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτίρια και την εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας (91/2002), η οποία έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο (Νόμος 3661/08). Η ενσωμάτωσή της στην πολιτική που θα εφαρμόσει ο Δήμος συμβάλει στον περιορισμό των αερίων του θερμοκηπίου, κυρίως, στον κτιριακό τομέα, βελτιώνοντας σημαντικά την ενεργειακή τους απόδοση. Υπό αυτό το πρίσμα, θα εκπονηθεί μελέτη, με βάση το συνολικό σχεδιασμό για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημοτικών κτιρίων. Η μελέτη θα περιλαμβάνει την καταγραφή, τη χαρτογράφηση και την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατανάλωσης ενέργειας στα επιλεγμένα δημοτικά κτίρια, την ανάδειξη των δυνατοτήτων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσής τους, την ανάπτυξη σχεδίων δράσης για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ευαισθητοποίηση των δημοτών σε πράξεις ενεργειακής συμπεριφοράς. Τέλος, βάσει των μελετών που θα εκπονηθούν, θα εκτιμούνται οι συγκεκριμένες ανάγκες του Δήμου, προκειμένου ο νέος ενεργειακός σχεδιασμός να μπορεί να χρηματοδοτηθεί αποτελεσματικότερα από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 ή από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Προς αυτήν την κατεύθυνση, ο Δήμος Φαρσάλων σε συνέχεια της με αρ. πρωτ. οικ 166355/Π97/2-3-2011 Πρόσκλησης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Προστασία Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος & Αστικές Μεταφορές – Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», Κωδικός Προτεραιότητας 1.12 το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ, **υπέβαλε πρόταση για την χρηματοδότηση της πράξης με τίτλο «Επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε σχολεία του Δήμου Φαρσάλων».**

Το προτεινόμενο έργο αφορά στις επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε σχολεία του Δήμου Φαρσάλων. Συγκεκριμένα στα σχολεία:

- 1ο, 3ο και 5ο Δημοτικό του Δήμου
- 2ο Γυμνάσιο - Λύκειο Φαρσάλων
- Γυμνάσιο Βαμβακούς
- Γυμνάσιο Ευιδρίου

έγιναν ενεργειακές επιθεωρήσεις και εκδόθηκαν ενεργειακά πιστοποιητικά, με στόχο την οργάνωση και υλοποίηση συγκεκριμένων παρεμβάσεων, για να επιτύχουν την εξοικονόμηση ενέργειας. Η πρόταση βρίσκεται υπό αξιολόγηση και σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης θα υλοποιηθεί άμεσα γιατί τα οφέλη είναι πολλαπλά για το Δήμο μας. Σ' αυτά περιλαμβάνονται η προστασία του περιβάλλοντος, η τόνωση της τοπικής οικονομίας και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Η Δημοτική αρχή προτίθεται να προχωρήσει άμεσα στην εκπόνηση ειδικών βιοκλιματικών μελετών, που θα έχουν ως στόχο την αναμόρφωση πλατειών, προαύλιων σχολείων, παιδικών σταθμών και δημοτικών αθλητικών χώρων με ειδικές φυτεύσεις. Επίσης, αξιολογείται η πλειονότητα των ελεύθερων χώρων ιδιοκτησίας του Δήμου με δένδροφυτεύσεις και ολοκληρωμένα έργα ανάπλασης.

Στα κενά δημοτικά οικοπέδα, σε κάθε συνοικία προβλέπεται η κατασκευή παιδικών χαρών, πλακοστρώσεων, φυτεύσεων και τοποθέτηση πιστοποιημένου εξοπλισμού, ώστε να εξασφαλίζονται άριστες συνθήκες παραμονής για τους γονείς και τα παιδιά.

Στόχος της Δημοτικής Αρχής είναι όλες οι γειτονιές να έχουν χώρους πρασίνου, αναψυχής και ψυχαγωγίας, με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες λειτουργίες της πόλης.

ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ :

- «Αστικές Αναπλάσεις Πόλεως Φαρσάλων», η μελέτη έχει ολοκληρωθεί και κατατεθεί στην Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή – Περιφέρειας Θεσσαλίας για να ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2007-2013.
- Δημιουργία διαδρομών για την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος. - Αναζητείται πηγή χρηματοδότησης για την υλοποίηση της δράσης.
- «Ανάπτυξη δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης στο Δάσος Φαρσάλων». - Εκπονείται η μελέτη.
- «Περιβαλλοντική αναβάθμιση αγωγού προσαρμογής Δημοτικής Κοινότητας Φαρσάλων». - Εκκρεμεί η έγκριση της περιβαλλοντικής μελέτης για την υλοποίηση του έργου.
- Βιοκλιματικές αναβαθμίσεις ανοικτών κοινόχρηστων χώρων. - Θα εκπονηθούν στο προσεχές διάστημα ολοκληρωμένες μελέτες.
- Ενεργειακή αναβάθμιση Δημόσιων Κτιρίων.
- «Επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε σχολεία του Δήμου Φαρσάλων», έχει ολοκληρωθεί η μελέτη. - Έχει κατατεθεί στο ΥΠΕΚΑ και αναμένονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.
- Δημιουργία δικτύου φυσικού αερίου στην Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων.

- Εξοικονόμηση ενέργειας στο δημοτικό ηλεκτροφωτισμό, με τη χρήση λαμπτήρων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης ή με την αλλαγή των φωτιστικών σωμάτων και αντικατάσταση τους με αυτόνομα φωτοβολταϊκά φωτιστικά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ευρωπαϊκή Οδηγία 91/2002
- Νόμος 3661/2008
- <http://el.wikipedia.org/wiki/>
- <http://www.allaboutenergy.gr/Paragogi325.html>
- <http://www.physics4u.gr/energy/biomass.html>
- <http://www.physics4u.gr/energy/geotherme.html>
- <http://www.cres.gr/kape>
- Καπλάνης Σ.- Ήπιες μορφές ενέργειας, Περιβάλλον και Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Bradford, Travis, Solar Revolution : The Economic Transformation of the Global Ener, MIT Press LTD, 2008.
- Πράσινο βιβλίο της Επιτροπής, της 8ης Μαρτίου 2006, «Ευρωπαϊκή στρατηγική για αειφόρο, ανταγωνιστική και ασφαλή ενέργεια ». – Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΔΡΕΥΣΗ- ΑΡΔΕΥΣΗ- ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΔΡΕΥΣΗ - ΑΡΔΕΥΣΗ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Από μελέτες προκύπτει ότι το υδατικό διαμέρισμα Θεσσαλίας είναι ελλειμματικό σε νερό, με αποτέλεσμα οι υδατικοί πόροι να υφίστανται υπερεκμετάλλευση, σε βαθμό, που μεγάλο μέρος του κάμπου, κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή, μη αναστρέψιμη περιβαλλοντική υποβάθμιση. **Με δεδομένη την ανεπάρκεια των υδατικών αποθεμάτων, η Δημοτική Αρχή στρέφεται στην άμεση διεκδίκηση σημαντικών έργων, όπως φράγματα, υδατοδεξαμενές κ.τ.λ., ώστε η κατάσταση να βελτιωθεί σημαντικά, αφού τα έργα που θα εκτελεστούν, θα εξασφαλίζουν επάρκεια νερού κατά την περίοδο αιχμής. Επομένως, πρωταρχική σημασία για την ευρύτερη περιοχή έχει η διεκδίκηση και υλοποίηση των κύριων έργων, που θα καλύπτουν το έλλειμμα.**

Η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από την διόγκωση των προβλημάτων και την αύξηση του κόστους των ιδιωτικών, εκτός συλλογικών δικτύων αρδεύσεων. Κατά συνέπεια, η συγκυρία είναι ευνοϊκή για την προώθηση ενεργειών και μέτρων, που τελικά, θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των επενδύσεων στον τομέα.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

- Η ανόρυξη χιλιάδων γεωτρήσεων
- Η έλλειψη μεγάλων συλλογικών αρδευτικών έργων
- Η επέκταση των αρδεύσεων.

Είχαν δυσμενείς επιπτώσεις στα υπόγεια και στα επιφανειακά νερά της Θεσσαλίας και κατ' επέκταση στο Δήμο Φαρσάλων. Η ρύπανση του Πηνειού ποταμού και η μείωση της παροχής του, η σημαντική πτώση της στάθμης, η υποβάθμιση της ποιότητας (νιτρικά κ.α.) και η υφαλμύρωση των υπόγειων νερών, αποτελούν σοβαρά και πιθανόν μη αναστρέψιμα περιβαλλοντικά προβλήματα, που επηρεάζουν ταυτόχρονα την αναπτυξιακή και οικονομική πορεία του τόπου.

Για να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η επερχόμενη απειλή «ερημοποίησης» της θεσσαλικής πεδιάδας, είναι πλέον αναγκαία τα μέτρα και οι δράσεις που θα στοχεύουν στην μείωση την χρήσης των υπόγειων νερών και στον εμπλουτισμό τους και στην καλύτερη αξιοποίηση επιφανειακών νερών με έργα ταμίευσης.

Κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών και στα πλαίσια του επιστημονικού διαλόγου που αναπτύχθηκε, διαπιστώθηκε η ανυπαρξία μεγάλων συλλογικών αρδευτικών έργων.

Η κατασκευή έργων ταμίευσης με φράγματα και λιμνοδεξαμενές άρχισε τα έτη 1987-88, όταν οι καλλιέργειες στη Θεσσαλία υπέστησαν ζημίες από την έλλειψη νερού. Υπάρχουν μελέτες (με καλό βαθμό ωριμότητας) για έργα ταμίευσης νερού, που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της περιοχής μας.

Η άποψη ότι μπορεί να αντιμετωπισθεί το υδατικό έλλειμμα της Θεσσαλίας με μικρά φθηνά φράγματα επίσης δεν είναι ακριβής. Τα μικρά φράγματα γίνονται σε ορεινές ή ημιορεινές περιοχές, δεν συγκεντρώνουν μεγάλες ποσότητες νερού και δεν είναι πάντα φθηνά. Σύμφωνα με στοιχεία των αρμόδιων υπηρεσιών, το επικαιροποιημένο κόστος ανά μ3 νερού (στο οποίο περιλαμβάνεται μόνο η δαπάνη για το φράγμα & τον υπερχειλιστή), δεν ξεπερνά τα 1,5 – 2 ευρώ / μ3 για ορισμένα μεγάλα έργα (Σμόκοβο, Αγιονέρι, κ.α.), ενώ για μικρά φράγματα (Παναγιώτικο, Λιβιάδι) φθάνει τα 4,0 – 6 ευρώ / μ3 .

ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Σύμφωνα με τις υπηρεσίες έργων βελτιώσεων (Υ.Ε.Β.), το μεγαλύτερο μέρος των εκτάσεων αρδεύεται με ιδιωτικά μέσα. Τα δίκτυα αυτά εκμεταλλεύονται, κυρίως, κρατικές γεωτρήσεις, ενώ απλώς, υποβοηθούν και συμπληρώνουν το έργο των ιδιωτικών δικτύων που λειτουργούν στις ίδιες περιοχές.

Στο Δήμο Φαρσάλων υπάρχει το αρδευτικό δίκτυο ΤΟΕΒ Φαρσάλων, που από γεωτρήσεις του, αρδεύεται έκταση περίπου 52.000 στρμ.. Οι υπόλοιπες εκτάσεις αρδεύονται κυρίως με ιδιωτικές γεωτρήσεις.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΔΕΥΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Είναι γνωστό ότι τα εγγειοβελτιωτικά έργα και οι αρδεύσεις επιδρούν θετικά στην ανάπτυξη των καλλιεργειών, όμως έχουν και ορισμένες αρνητικές επιπτώσεις για το περιβάλλον. Ιδιαίτερα όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που σχετίζονται με την ορθολογική διαχείριση και την αειφορεία των υδατικών πόρων.

Η κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στη θεσσαλική πεδιάδα, που ολοκληρώθηκε πριν λίγες δεκαετίες, στόχευε στην προστασία των καλλιεργούμενων εκτάσεων και στην επέκταση της καλλιεργήσιμης γης. Τα έργα αυτά είχαν μεν τις αναμενόμενες ευεργετικές επιπτώσεις, αλλά σταδιακά εμφανίσθηκαν (στις πεδινές περιοχές από όπου διέρχονταν τα επιφανειακά νερά) και φαινόμενα υστέρησης της τροφοδοσίας των υπόγειων υδροφορέων, εξαιτίας του περιορισμού των περιοχών διήθησης.

Η υποβάθμιση των υδατικών πόρων σε πολλές περιοχές, οφείλεται στην αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων, την κακή διαχείριση του νερού και στην ανόρυξη υπερβολικά μεγάλου αριθμού γεωτρήσεων, σε συνδυασμό με την υπερεκμετάλλευση των υδάτων και της θερινής επιφανειακής απορροής του Πηνειού και των παραποτάμων του - Ενιπέας.

Οι επιπτώσεις από την υπερεκμετάλλευση των υπόγειων νερών, διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες :

- Η πρώτη κατηγορία (ποσοτικές μεταβολές), αφορά σχεδόν στο σύνολο των γεωτρήσεων, εκδηλώνεται με την συνεχή πτώση της υδροστατικής στάθμης και την σημαντική μείωση της εκμεταλλεύσιμης παροχής.
- Η δεύτερη κατηγορία (ποιοτικές μεταβολές) επιπτώσεων, αφορά την υφαλμύρωση των υδροφορέων (η οποία οφείλεται στην διείσδυση του νερού της θάλασσας) και την «νιτρορύπανση» (η οποία οφείλεται στην συγκέντρωση νιτρικών και αμμωνιακών, από την υπερβολική χρήση λιπασμάτων και μείωση των υπόγειων νερών). Το αποτέλεσμα είναι η ακαταλληλότητα του νερού για όλες τις χρήσεις (ύδρευση, άρδευση).
- Τέλος η τρίτη κατηγορία επιπτώσεων, αφορά στα φαινόμενα καθίζησης ή ρωγμών του εδάφους, που οφείλονται στη συμπίεση των κενών των πόρων των υδροφόρων στρωμάτων, που προκαλεί η πτώση της στάθμης.

Από την παρακολούθηση της στάθμης των πιεζομέτρων και της συμπεριφοράς του υδροφόρου ορίζοντα, εκτιμάται ότι για ισορροπήσει στη σημερινή του κατάσταση, θα πρέπει να μειθούν οι αντλούμενες από τα υπόγεια νερά ποσότητες, κατά 10 - 50 %, ανάλογα με την περιοχή.

Από την υπεράντληση των υπόγειων νερών, εξαντλήθηκαν σε ορισμένες περιοχές τα μη ανανεώσιμα υπόγεια υδατικά αποθέματα, κατέβηκαν ανησυχητικά οι στάθμες, μειώθηκαν ή μηδενίστηκαν οι παροχές και υποβαθμίστηκε η ποιότητα του νερού σε κάποιες άλλες περιοχές.

Η ανόρυξη των χιλιάδων γεωτρήσεων, δημιούργησαν τη σημερινή επικίνδυνη κατάσταση, που, ίσως, οδηγεί σε πλήρη οικολογική καταστροφή. Τα υπάρχοντα στοιχεία είναι αρκετά για τον αναμενόμενο κίνδυνο και τις συνέπειες, που θα είναι η υποβάθμιση της γονιμότητας των εδαφών, η δημιουργία ερημικών συνθηκών και τελικά, η οικονομική οπισθοδρόμηση και η κοινωνική «ερημοποίηση».

Η περιοχή Φαρσάλων ανήκει στους υδροφορείς εκείνους που η επέκταση και η αύξηση των αντλήσεων συνδυάζεται με τη δυσκολία επαναπλήρωσης των αφαιρούμενων ποσοτήτων και παρουσιάζεται ισχυρή και συστηματική κάμψη της πιεζομετρικής επιφάνειας.

Από όλα τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν ορισμένα συμπεράσματα για τις επιπτώσεις που είχαν στα υπόγεια και επιφανειακά νερά, οι αρδεύσεις στη θεσσαλική πεδιάδα, για τη σοβαρότητα της σημερινής κατάστασης, καθώς και για τις ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν στο μέλλον.

Τα κυριότερα είναι :

- Οι αρδεύσεις είχαν αρνητικές επιπτώσεις, κυρίως, στους υπόγειους υδατικούς πόρους, με σημαντικό οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος.
- Το έλλειμμα νερού στη Θεσσαλία, μπορεί να καλυφθεί με νέα τεχνικά έργα αξιοποίησης επιφανειακών νερών.
- Οι αρδεύσεις στη θεσσαλική πεδιάδα εκτιμάται ότι θα συνεχισθούν και στο μέλλον, ανεξάρτητα από τα μέτρα που θα επιβάλλει η Ε.Ε. με την Κ.Α.Π., ενώ οι μελλοντικές ανάγκες της Θεσσαλίας σε νερό για τις διάφορες χρήσεις, δεν θα μειωθούν.
- Η καλλιέργεια βάμβακος, θα παραμείνει σαν επικρατέστερη καλλιέργεια στη Θεσσαλία, έστω και εάν αντικατασταθεί σε ένα βαθμό, στα πλαίσια της νέας ΚΑΠ, με άλλες, όπως τα κτηνοτροφικά φυτά, τα ενεργειακά ή τα κηπευτικά, ορισμένες από τις οποίες είναι εξίσου, αν όχι περισσότερο, υδροβόρες (καλαμπόκι, μηδική, κ.α.).

Μία ολοκληρωμένη πολιτική για το νερό στο θεσσαλικό χώρο, με στόχο την εξοικονόμηση νερού και τη βιώσιμη ανάπτυξη, πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα αποκατάστασης του περιβάλλοντος, όπως μείωση της χρήσης υπόγειων νερών, σταδιακή αχρήστευση γεωτρήσεων (σε περιοχές που θα καθορισθούν μετά από μελέτες) και έργα τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων (όπου είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτό), μέτρα εξοικονόμησης νερού (εκσυγχρονισμό αρδευτικών δικτύων, νέες μεθόδους άρδευσης, κ.α.) και ενδεχομένως, μέτρα διαχείρισης της ζήτησης (τιμολόγηση νερού).

Ο Δήμος Φαρσάλων για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές κρίσεις νερού, πρέπει να δημιουργήσει έγκαιρα τις υποδομές σε έργα, για την καλύτερη αξιοποίηση των υδατικών αποθεμάτων και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει τις κατάλληλες συνθήκες για την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου (νόμος 3199/2003) και της οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΟΥ ΝΕΡΟΥ

ΦΡΑΓΜΑΤΑ

Από τα τέλη της δεκαετίας του '80, είχε διαφανεί η πρόθεση ανάπτυξης έργων αξιοποίησης υπογείων υδάτων, άρχισε η συστηματικότερη δραστηριότητα και το ενδιαφέρον για έργα αποθήκευσης επιφανειακών απορροών και ξεκίνησαν οι πρώτες αναθέσεις μελετών φραγμάτων για ορισμένες περιοχές.

Ειδικότερα, η προσοχή των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, που ασχολούνται με την αξιοποίηση υδατικών πόρων, στράφηκε τα τελευταία 15 χρόνια, στον περιορισμό του διαπιστωμένου ελλείμματος αρδευτικού νερού στο θεσσαλικό χώρο, με έργα που δεν θα επιβαρύνουν τους υπόγειους υδροφορείς, θα αποδώσουν άμεσα και δεν θα είναι ιδιαίτερα δαπανηρά.

Μετά από την παράδοση από την ΔΕΗ, προμελέτης αξιολόγησης 20 θέσεων φραγμάτων στην περιοχή Φαρσάλων και την επιλογή των πλέον αξιόλογων θέσεων για οριστική μελέτη, προτάθηκαν για χρηματοδότηση στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Εκπονούνται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης οι μελέτες για την κατασκευή φραγμάτων στις θέσεις Κακλετζόρεμα στην Τοπική Κοινότητα Διλόφου και Λουτσακόρεμα στην Τοπική Κοινότητα Ναρθακίου. Η προμελέτη για το φράγμα στην Τοπική Κοινότητα Δένδρων είναι έτοιμη και έχει σταλεί στο Υπουργείο για τη σύνταξη της οριστικής μελέτης.

Η οριστική μελέτη για το φράγμα Σκοπιάς είναι έτοιμη, το έργο είναι προς δημοπράτηση και ένταξη στο πρόγραμμα Αλέξανδρος Μπαλτατζής για χρηματοδότηση.

ΠΡΟΧΕΙΡΑ ΦΡΑΓΜΑΤΑ (ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΩΝ & ΠΟΤΑΜΩΝ)

Τα πρόχειρα έργα αποθήκευσης ή εκτροπής χειμερινών νερών, γίνονται σε κατάλληλες θέσεις παραποτάμων, ποταμών ή συλλεκτήρων (στους ποταμούς Πηνειό και Ενιπέα).

Στο Δήμο Φαρσάλων, κάθε χρόνο κατά τον μήνα Μάιο, στις κοίτες του ποταμού Ενιπέα, κατασκευάζονται πρόχειρα, λιθόρριπτα φράγματα, με τα οποία δημιουργούνται ταμιευτήρες, ανάντη της κοίτης του ποταμού, για να συγκρατούν την παροχή του Ενιπέα και οποιαδήποτε μικρή (μέχρι 10 μ³/ δευτ.) παροχή του Πηνειού ποταμού. Τα φράγματα αυτά γίνονται στις περιοχές Καστρακίου Φαρσάλων και αποθηκεύουν περίπου 4-5 εκατ. μ³.

ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΝΕΡΟΥ (ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΤΟΥ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΥ)

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερεκμετάλλευσης των υπόγειων νερών και την ενίσχυση - εμπλουτισμό των υδροφορέων στην Υπέρεια Φαρσάλων, προωθείται από το Υπουργείο Γεωργίας η κατασκευή των παρακάτω έργων :

Το πρώτο αφορά στην κατασκευή φραγμάτων εμπλουτισμού στην κοιτή του Ενιπέα και ήδη από το 2006 ολοκληρώθηκε η κατασκευή του φράγματος στο Ευίδριο και το φράγμα στα Πυργάκια. Τα φράγματα αυτά είναι στην ουσία θυροφράγματα μέσα σε κοίτη ποταμών, με σκοπό την πλευρική τροφοδοσία των γεωτρήσεων που υπάρχουν στην γύρω περιοχή, μέσω των αποθέσεων (αλλούβια).

Με το φράγμα στα Πυργάκια, προβλέπεται η μεταφορά νερού από τον Ενιπέα και ο τεχνητός εμπλουτισμός του καρστικού συστήματος Υπέρειας – Ορφανών. Ήδη ολοκληρώθηκε η οριστική μελέτη των τεχνικών έργων, που απαιτούνται (φράγμα, αγωγός, δεξαμενή καθίζησης κ.λ.π.), για τον τεχνητό εμπλουτισμό και αναμένεται η έγκρισή της, ώστε στη συνέχεια να ενταχθεί σε πρόγραμμα χρηματοδότησης.

Ένα από τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά προβλήματα, που αντιμετωπίζει σήμερα – και θα αντιμετωπίσει εντονότερα στο μέλλον - η Θεσσαλία, είναι το πρόβλημα του νερού και της διαχείρισής του. Μια σειρά από ειδικές συνθήκες, που σχετίζονται με το κλίμα, τη γεωμορφολογία και την αγροτική ανάπτυξη, έχουν γίνει η αιτία για σοβαρά και συχνά μη αντιστρεπτά προβλήματα εξάντλησης και υποβάθμισης των επιφανειακών και των υπόγειων υδατικών αποθεμάτων, που θα αγγίζουν τα όρια μεγάλης οικολογικής καταστροφής, ιδιαίτερα, εάν δεν ληφθούν μέτρα και δεν ολοκληρωθούν σύντομα τα μεγάλα έργα.

Είναι δεδομένη η σημασία του νερού για την γεωργική ανάπτυξη, ιδιαίτερα σε μια κατ' εξοχήν αγροτική περιφέρεια, με νέες συνθήκες παραγωγής (νέα Κ.Α.Π.), με την ανάγκη της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, της μείωσης του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων και ταυτόχρονα την ανάγκη της αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων.

Το Τ.Ο.Ε.Β. Ενιπέα έχει εκπονήσει τη μελέτη κατασκευής υπόγειων δικτύων αγωγών στις γεωτρήσεις με σκοπό να μειωθούν οι απώλειες στο αρδευτικό δίκτυο, εκκρεμούν η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για την αποπεράτωση της μελέτης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

- Τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η ευρύτερη περιοχή σε όλα τα επίπεδα της διαχείρισης των υδατικών πόρων, πρέπει να αντιμετωπισθούν στα πλαίσια μιας εθνικής υδατικής πολιτικής, που θα στηρίζεται κυρίως στις αρχές της Οδηγίας πλαίσιο για το νερό. Για να πετύχουμε την ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων, απαιτούνται πολλά έργα και δράσεις που προϋποθέτουν τη διάθεση σημαντικών ενισχύσεων.
- Οι μελλοντικές επιλογές θα πρέπει να στοχεύουν στην εξοικονόμηση του χρησιμοποιούμενου νερού με σύγχρονες τεχνολογίες και στην βιώσιμη αξιοποίηση των αποθεμάτων.
- Η πολιτική για το νερό στο μέλλον, πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα αποκατάστασης του περιβάλλοντος, όπως μείωση της χρήσης υπόγειων νερών με σταδιακή αχρήστευση γεωτρήσεων (σε περιοχές που θα καθορισθούν μετά από μελέτες), έργα τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων (όπου είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτό), μέτρα εξοικονόμησης νερού (εκσυγχρονισμός αρδευτικών δικτύων, νέες μέθοδοι άρδευσης, κ.α.) και ενδεχομένως μέτρα διαχείρισης της ζήτησης (όπως η τιμολόγηση νερού, που είναι υποχρέωση μας, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60).
- Απαραίτητες προϋποθέσεις για τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται και την υλοποίηση όλων των παραπάνω, είναι η ολοκλήρωση των σχεδίων διαχείρισης των υδατικών πόρων, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης με εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό και η συνεργασία με όλους τους φορείς - χρήστες νερού (αγρότες, τοπική αυτοδιοίκηση κ.α.).

ΥΔΡΕΥΣΗ

Ωστόσο, θα πρέπει να προωθηθούν δράσεις που θα υποστηρίζουν, ξεκάθαρα και συγκεκριμένα, αναπτυξιακές δράσεις, (πχ. βελτίωση ελλειμματικών υδατικών ισοζυγίων περιοχών με θετικές προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης).

Επιπροσθέτως, επειδή τα δίκτυα υδροδότησης των οικισμών, σε κάποιες περιπτώσεις, είναι πολύ παλιά, θα πρέπει να προβλεφθούν έργα ανακαίνισης και αντικατάστασής τους.

ΑΡΔΕΥΣΗ

Οι μέθοδοι άρδευσης παραμένουν στο μεγαλύτερο ποσοστό απαρχαιωμένες. Οι περισσότερες καλλιέργειες αρδεύονται με **καταιονισμό**, μέθοδος που βασίζεται στον ψεκασμό των καλλιεργειών με νερό, ώστε το πότισμα να μοιάζει με βροχή. Στη μέθοδο αυτή ανήκουν και τα γνωστά κανόνια, με τα οποία ποτίζεται το 70% των καλλιεργειών βαμβακιού και τα οποία ευθύνονται για τη μεγάλη σπατάλη νερού (η κατανάλωση μπορεί να φτάσει και τα 40 κ.μ./ώρα). Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αυτή η μέθοδος, που έχει έως και 60% απώλειες, ανάλογα με τις συνθήκες και τον τρόπο εφαρμογής, είναι καλύτερη από τη μέθοδο ποτίσματος με αυλάκια, η οποία έχει τεράστιες απώλειες. **Την ίδια στιγμή στην Αυστρία, όπου το πρόβλημα του νερού δεν είναι τόσο οξύμενο, έχει εγκατασταθεί σύστημα μέτρησης της υγρασίας στις καλλιέργειες, έτσι ώστε να ποτίζονται μόνο όταν και όσο χρειάζεται.** Εξαιρετικά φθηνό είναι το νερό για εκείνους που το χρησιμοποιούν για την άρδευση των χωραφιών, από το δίκτυο άρδευσης που διαχειρίζονται οι Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ). Μέσω αυτού ποτίζονται περίπου τα μισά από τα αρδευόμενα στρέμματα που υπάρχουν στην Ελλάδα. Οι αγρότες πληρώνουν στον τοπικό οργανισμό ένα συνολικό ποσό, ανάλογο με τα στρέμματα που πρόκειται να ποτίσουν, που κυμαίνεται από 3 έως 35 ευρώ το στρέμμα, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται. Όμως στη συνέχεια, ο καθένας μπορεί να χρησιμοποιεί όσο νερό θέλει, εφόσον βέβαια, υπάρχει διαθέσιμο, για παράδειγμα ο ΤΟΕΒ Πηνιού δεν διαθέτει τα αποθέματα για να εξυπηρετήσει τις αρδευτικές ανάγκες που υπάρχουν στην Καρδίτσα και στη Λάρισα. Κανένας δεν μετράει αν χρησιμοποιείται όσο νερό χρειάζεται, ανάλογα με τις καλλιέργειες που πρέπει να ποτιστούν. **Αντίθετα, σε άλλες χώρες, όπου υπάρχουν τέτοια συλλογικά συστήματα διαχείρισης νερού, έχει μελετηθεί το δίκτυο, ώστε να «κλείνει» όταν περάσουν τα αναγκαία, για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια, κυβικά μέτρα νερού. Όπως σημειώνουν μελέτες του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, το δίκτυο βρίσκεται σε άθλια κατάσταση, με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολλές απώλειες κατά τη μεταφορά του νερού στα χωράφια.**

Οι υπόλοιπες καλλιέργειες ποτίζονται με **γεωτρήσεις**. Πολλές φορές το πληρώνουν αδρά, αφού για να αντλήσουν νερό από μια γεώτρηση σε μεγάλο βάθος, συχνά χρειάζεται μεγάλη ποσότητα πετρελαίου που κοστίζει ακριβά. Ο καθένας στο χωράφι του μπορεί να ανοίξει μια γεώτρηση, αρκεί να έχει εχέμυθους γείτονες. Εκείνο, επίσης, που συμβαίνει συχνά, είναι, ότι ακόμα και αν η γεώτρηση έχει ανοιχθεί νόμιμα, χρησιμοποιείται κατά παράνομο τρόπο. Στην άδεια, δηλαδή, για τη διάνοιξη μιας γεώτρησης αναφέρεται το βάθος της, αλλά και η ποσότητα νερού που επιτρέπεται να αντλείται. Για να μετρηθεί, βέβαια, η ποσότητα νερού θα πρέπει να υπάρχει υδρομετρητής στη γεώτρηση, σε όλες σχεδόν τις γεωτρήσεις δεν υπάρχει υδρομετρητής. Τα αποτελέσματα είναι γνωστά. γεωτρήσεις που φτάνουν τα 400 μέτρα βάθος, υφάλμυρα νερά, έλλειψη νερού, ερημοποίηση.

Η μέθοδος που προτείνεται από τους ειδικούς και την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η άρδευση με σταγόνες ή στάγδην άρδευση. Είναι η μέθοδος με τη μικρότερη σπατάλη νερού, αφού τα φυτά εφοδιάζονται με νερό, που παρέχεται με τη μορφή σταγόνων, από σωλήνες που «απλώνονται» κατά μήκος των γραμμών φύτευσης και δεν υπάρχει καθόλου εξάτμιση. Ως μέθοδος, εκτός από τη μικρή κατανάλωση νερού, έχει και αρκετά άλλα πλεονεκτήματα, όπως μεγαλύτερες αποδόσεις, δυνατότητα να αρδευτούν επικλινή και ανώμαλα εδάφη, ελαχιστοποίηση των ζιζανίων, καθώς στις καλλιέργειες δεν υπάρχει μεγάλη υγρασία, που ευνοεί την ανάπτυξη μυκήτων. Ίσως, η καλύτερη μέθοδος ποτίσματος καλλιεργειών είναι η υπόγεια άρδευση, η οποία βασίζεται στην τοποθέτηση υπόγειων σωληνώσεων, από τις οποίες το ριζικό σύστημα των φυτών τροφοδοτείται με τις απαραίτητες ποσότητες νερού. Όμως, πρόκειται για ακριβή επένδυση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, κυρίως, στις μόνιμες καλλιέργειες.

Οι αγρότες δεν αντικαταστούν τις μεθόδους ποτίσματος με άλλες λιγότερο σπάταλες, γιατί επικαλούνται το κόστος για την αλλαγή του συστήματος και την ευκολία που τους παρέχει το κανόνι. Μπορούν να το μετακινούν όπου θέλουν, κάθε φορά που θέλουν να σκάσουν το χωράφι, να μαζεύουν το δίκτυο. Το νερό που χάνεται με το κανόνι, δεν μπορεί να υπολογιστεί ακριβώς, καθώς αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες. Αν υπάρχει άπνοια τη νύχτα, που δεν έχουμε εξάτμιση, οι απώλειες είναι της τάξης του 10%, την ημέρα το ποσοστό ανεβαίνει στο 30%, με κανονικές καιρικές συνθήκες και μπορεί να φτάσει και το 60% έως 70% αν έχουμε αέρα. Τότε, τα κανόνια ποτίζουν το δρόμο ή το διπλανό χωράφι, δηλαδή παραπάνω στρέμματα χωρίς λόγο. Με τη στάγδην άρδευση δεν έχουμε απώλειες, εκτός αν το δίκτυο έχει απώλειες, πράγμα που δεν συμβαίνει συχνά. Οι αγρότες θα ενδιαφέρονταν περισσότερο για εισαγωγή νέων μεθόδων άρδευσης, αν άλλαζε η τιμολογιακή πολιτική για το νερό.

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

Αποχετευτικό δίκτυο λειτουργεί στη Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων. Οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες του δήμου καλύπτονται με βόθρους.

Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) υπάρχει στη Δημοτική Κοινότητα Φαρσάλων, το νερό από την επεξεργασία θα χρησιμοποιείται στις Πηγές του Απιδανού και για άρδευση του χώρου πρασίνου, μόλις ολοκληρωθεί η κατασκευή του έργου.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στο Νομό Λάρισας λειτουργεί σύγχρονος Χ.Υ.Τ.Α - Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων και είναι έργο που εντάσσεται στον γενικότερο σχεδιασμό για τη διαχείριση των στερεών αστικών αποβλήτων του Δήμου Λάρισας, καθώς και των περίξ αυτού Δήμων. Κατασκευάστηκε στη θέση "Βροντερό" της Τοπικής Κοινότητας Παραποτάμου του Δήμου Κιλελέρ, 25 Km περίπου ΒΔ της Λάρισας, σε ιδιοκτησία του Δ. Λάρισας έκτασης 1500 στρεμμάτων. Η συνολική έκταση των εγκαταστάσεων του ΧΥΤΑ είναι 560 στρέμματα, εκ των οποίων τα 200 στρ. αποτελούν το χώρο στον οποίο θα αναπτυχθούν οι διαδοχικές κυψέλες ταφής των απορριμμάτων.

Ο νέος ΧΥΤΑ εξυπηρετεί τις ανάγκες διάθεσης στερεών αστικών απορριμμάτων ισοδύναμου πληθυσμού 160.000 κατοίκων, δέχεται, περίπου, 65.000 τόνους απορριμμάτων ετησίως και εάν δεν αλλάξουν οι συνθήκες αυτές, θα είναι ικανός να δέχεται απορρίμματα για περίπου 30 έτη.

Ο σχεδιασμός του ακολούθησε τις πλέον σύγχρονες προδιαγραφές, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες επιφανειακής απορροής, υπεδάφους και υπόγειων νερών, τις απαιτήσεις για ορθολογική ανάπτυξη και σταδιακή αποκατάσταση του. Στόχος είναι η αποτελεσματική στεγανοποίηση και διαχείριση στραγγισμάτων και βιοαερίου, καθώς και η συνεχής παρακολούθηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων. Αποτελεί κατασκευαστικό και λειτουργικό πρότυπο ακόμα και για τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Εκτός από τον Χ.Υ.Τ.Α. Λάρισας δεν λειτουργούν άλλοι ΧΥΤΑ και ούτε προβλέπεται να δημιουργηθούν. Βάσει του σχεδιασμού που έχει γίνει σε επίπεδο νομού, προτείνεται η δημιουργία χώρων μεταφόρτωσης απορριμμάτων και στη συνέχεια η τελική διάθεσή τους στον Χ.Υ.Τ.Α. της Λάρισας.

Συγκεκριμένα ο Δήμος εξυπηρετείται από τον Χ.Υ.Τ.Α. Λάρισας μέσω του σταθμού μεταφόρτωσης – Σ.Μ.Α. όπου βρίσκεται στο 6ο χλμ Εθνικής οδού Φαρσάλων – Βόλου.

Για τους σημαντικούς οικισμούς του Νομού η εικόνα της διαχείρισης (διάθεσης) των αποβλήτων τους είναι είτε : «ημιελεγχόμενη» (=σταθερός χώρος απόθεσης, περιοδική ταφή με χώμα ή καύση) είτε «ανεξέλεγκτη».

Στον Νομό υπάρχει Μονάδα Ανακύκλωσης Υλικών (Μ.Α.Υ.), η οποία κατασκευάστηκε στο χώρο του νέου Χ.Υ.Τ.Α. της ευρύτερης περιοχής Λάρισας, είναι δυναμικότητας 9 τόνων και έχει στόχο το διαχωρισμό αστικών στερεών αποβλήτων, που προέρχονται από διαλογή, σε χρήσιμα ανακυκλώσιμα υλικά. Αυτό επιτυγχάνεται με συνδυασμό μεθόδων μηχανικής και χειρωνακτικής διαλογής και κατόπιν πραγματοποιείται δεματοποίηση των διαχωρισθέντων υλικών και προώθηση τους στην αγορά. Αυτή τη στιγμή στη Λάρισα γίνεται συλλογή χαρτιού και χαρτονιού συσκευασίας από επιλεγμένα σημεία (κυρίως σχολεία και εμπορικά καταστήματα), με φορτηγά του Δήμου. Τόσο το χαρτί όσο και το

χαρτόνι που συλλέγεται, πωλείται σε ιδιώτη, ο οποίος το επεξεργάζεται (διαλογή, κατανομή ανά κατηγορία ποιότητας, συσκευασία σε κύβους) και το πουλά σε εργοστάσιο ανακύκλωσης.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΑΣ

Ανακύκλωση ονομάζουμε την **επανεισαγωγή** στην παραγωγική διαδικασία υλικών που θεωρούνται απορρίμματα. Είναι, δηλαδή, η **επανεπεξεργασία** ήδη επεξεργασμένων υλικών, αυτών που θεωρούμε «άχρηστα-σκουπίδια», σε μορφή νέων προϊόντων. Αναφερόμαστε σε υλικά, όπως οι πρώτες ύλες από γυαλί – πλαστικό – χαρτί – μέταλλα – μπαταρίες, τα οποία μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, στην παραγωγική διαδικασία.

Αυτή η διαδικασία αποτελεί σημαντική διέξοδο σε προβλήματα, που έχουν ανακύψει από την συσσώρευση όλων αυτών των απορριμμάτων, μειώνοντας θεαματικά την κατανάλωση πρώτων υλών, την εξοικονόμηση ενέργειας του πλανήτη μας, αλλά και τη μείωση της ρύπανσής του. Η ίδια η φύση, ως μηχανισμός ανακύκλωσης, έχει να μας μάθει πολλά πράγματα. Παρατηρώντας τη ζωή στον πλανήτη, στη φυσική του δραστηριότητα, προκύπτει ότι η διατήρηση της ζωής πάνω σε αυτόν είναι ένα προϊόν ανακύκλωσης. Το νερό που πίνουμε ανακυκλώνεται, μέσα από την εξάτμιση και τη βροχή επιστρέφοντας σε εμάς. Το ζωικό και φυτικό Βασίλειο δανείζεται το σώμα εκδήλωσής του από το ορυκτό Βασίλειο και με το τέλος του κύκλου ζωής του, κάθε πλάσμα, επιστρέφει στη φύση το υλικό που δανείστηκε. Στη συνέχεια μια νέα μορφή ζωής δανείζεται τα ίδια υλικά για να εκδηλωθεί.

Το μεγάλο πρόβλημα που δημιουργείται τα τελευταία χρόνια, είναι ο όγκος των προϊόντων που διοχετεύονται στην αγορά και η αλόγιστη χρήση τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα

- την υπεράντληση πρώτων υλών από τη μια και
- την υπέρ-χρήση καυσίμων των εργοστασίων παραγωγής από την άλλη,
- με τα γνωστά αποτελέσματα της υπερθέρμανσης του πλανήτη, της ρύπανσης και της καταστροφής ισορροπιών κρίσιμων για τη ζωή του κύκλου της αλυσίδας της.

Ο κύριος παράγοντας, που διαταράσσει το σύστημα που ζούμε, είμαστε εμείς και συγκεκριμένα η πεποίθησή μας ότι είμαστε πάνω από όλα και πως όλα ελέγχονται από εμάς. Δεν αντιλαμβανόμαστε πως όλα τα προβλήματα προέρχονται από την έλλειψη συνειδητοποίησης ότι, όλα σε αυτό το σύστημα που ζούμε είναι Ένα. Όλα αυτά μας οδηγούν σε μια χαμηλή ποιότητα ζωής, χάνοντας τις πραγματικές αξίες και στερώντας από τους εαυτούς μας και τα παιδιά μας τα όνειρα και την επιδίωξη μιας καλύτερης ανθρωπότητας και ενός υγιούς πλανήτη που πρέπει να τον παραδώσουμε καλύτερο από ότι τον παραλάβαμε.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πετάμε όλο και περισσότερα απορρίμματα κάθε χρόνο. Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, μεταξύ 1995 και 1998, η ποσότητα των σκουπιδιών, που δημιουργήθηκε, αυξήθηκε κατά 15%. Εάν συνεχίσουμε με τους ίδιους ρυθμούς παραγωγής απορριμμάτων, έως το 2020, θα πετάμε πιθανώς 45% περισσότερα σκουπίδια από το 1995. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδόσει οδηγία (31/1999) που καθορίζει, πως τα οργανικά στοιχεία των απορριμμάτων μας πρέπει να πηγαίνουν για κομποστοποίηση, χωρίς να καθορίζει τον τρόπο και τη μέθοδο της κομποστοποίησης που πρέπει να επιλεγεί.

Ο όρος «κομποστοποίηση» φαντάζει άγνωστη λέξη, προέρχεται από τη λέξη κομπόστ, το φυτικό «λίπασμα» δηλαδή, που παράγεται από την αποσύνθεση των οργανικών υλικών όπως φύλλα, κλαδιά, φρούτα, λαχανικά και άλλα υπολείμματα κουζίνας. **Το κομπόστ μπορεί να έχει πολύ καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κάθε είδους καλλιέργεια.** Η Ελλάδα, με Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ 29407/3508/16-12-2002), εναρμονίστηκε με την κοινοτική οδηγία θέτοντας ως ποσοτικούς στόχους τη μείωση στα βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα κατά 25%, 50% και 65%, σε σχέση με το 1995, μέχρι το 2010, το 2013 και το 2020 αντίστοιχα.

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός θα πρέπει να επιλεγεί μία από τις **τρεις μεθόδους - τεχνικές κομποστοποίησης** που υπάρχουν:

- Η μία τεχνική αφορά στη δημιουργία εργοστασίων μεγάλου μηχανικού διαχωρισμού με συνεπαγόμενο τεράστιο κόστος.
- Η δεύτερη τεχνική κομποστοποίησης είναι η διαλογή στην πηγή. Κατά την εφαρμογή της μεθόδου αυτής, τοποθετείται ένας ξεχωριστός κάδος δίπλα στους συμβατικούς, το κάθε νοικοκυριό ξεδιαλέγει τα οργανικά στην κουζίνα του και τα τοποθετεί στον ξεχωριστό αυτό κάδο, ενώ στη συνέχεια ειδικό όχημα περισυλλέγει τα σκουπίδια και τα πηγαίνει στην ειδική μονάδα. Ο βασικός λόγος αποτυχίας της μεθόδου είναι το πολύ μεγάλο κόστος.
- Η τρίτη μέθοδος είναι η οικιακή, όπου ο πολίτης αναλαμβάνει να κάνει τη διαλογή των σκουπιδιών και τα οργανικά υλικά να τα τοποθετήσει σε ειδικό κάδο, που έχει τοποθετήσει στην αυλή του. Με αυτή τη μέθοδο μηδενίζεται το κόστος περισυλλογής και μετατροπής των οργανικών σε κομπόστ, μειώνοντας σημαντικά την ποσότητα των σκουπιδιών και εξισορροπώντας με εύκολο τρόπο τον όγκο των σκουπιδιών που παράγει. Η οικιακή κομποστοποίηση είναι η πιο εύκολη και οικονομική λύση.

Στην Ευρώπη υπάρχει ένα μεγάλο ρεύμα κατευθυνόμενο προς την οικιακή κομποστοποίηση, η οποία μάλιστα δεν έρχεται σε αντίθεση με καμία άλλη μέθοδο που μπορεί, ενδεχομένως, να εφαρμόζει ο δήμος. Τα οργανικά απορρίμματα αποτελούν το 40% με 60% των σκουπιδιών μας κατά βάρος και από το 40% κατ' ελάχιστον, το 80% μπορούμε να το βάλουμε στον δικό μας κάδο. Με τον τρόπο αυτό, το κάθε νοικοκυριό μπορεί να διαχειριστεί μόνο του το 1/3 των σκουπιδιών του. Έτσι, ο δήμος θα συλλέγει λιγότερα απορρίμματα, με συνέπεια τη μείωση του κόστους συλλογής, μεταφοράς και τελικής διάθεσης των απορριμμάτων, αυξάνοντας παράλληλα τον χρόνο ζωής των ΧΥΤΑ. Παράλληλα παράγουμε κομπόστ καλής ποιότητας βελτιώνοντας την ποιότητα

του κήπου και των φυτών μας, προστατεύουμε το περιβάλλον και κυρίως αποδεικνύουμε έμπρακτα πως μπορούμε να αποτελέσουμε εκτός από κύριοι υπαίτιοι του προβλήματος και μέρος της λύσης του. Αρκετοί Δήμοι στην Ελλάδα (Δ. Άνοιξης, Δ. Λαμιέων) πρωτοπόρησαν και εφάρμοσαν την μέθοδο της οικιακής κομποστοποίησης. Ο δήμος προμήθευσε τους πολίτες με τους ειδικούς κάδους και πραγματοποιήθηκαν ενημερώσεις για να μπορέσουν να ενθαρρύνουν τους πολίτες προς αυτήν την κατεύθυνση.

- **Στόχος της παρούσας Δημοτικής Αρχής είναι η εξεύρεση κονδυλίων, ώστε να πραγματοποιηθεί το πρόγραμμα για πρώτη φορά στο Δήμο Φαρσάλων.**

Σε πρώτη φάση, για να συγκεντρωθούν οι δημότες που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα, θα γίνουν διάφορες προσπάθειες προώθησης και δημοσιοποίησης αυτού:

- Θα αναρτηθούν μπάνερ και ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Δήμου.
- Θα ετοιμαστεί προωθητικό φυλλάδιο για την υλοποίηση του προγράμματος. Το φυλλάδιο θα περιλαμβάνει όλες τις βασικές οδηγίες και συμβουλές που χρειάζεται κάποιος για την οικιακή κομποστοποίηση. Επίσης, θα περιλαμβάνει τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, καθώς και στοιχεία για τη χρηματοδότησή του και πληροφορίες επικοινωνίας για όσους επιθυμούν να συμμετέχουν.

Σε δεύτερη φάση, οι οικογένειες, που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον στο Δήμο με γραπτή τους αίτηση:

- θα καταγραφούν στην ειδική λίστα
- θα τους προμηθεύσει ο δήμος, κατά σειρά εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τον ειδικό κάδο. Αυτό θα γίνει αφού παρακολουθήσουν τα ενημερωτικά εργαστήρια, που θα υλοποιήσει ο Δήμος. Στη συνέχεια θα παραλάβουν από έναν κάδο κομποστοποίησης μαζί με χρήσιμες και πρακτικές οδηγίες εφαρμογής της μεθόδου διαχείρισης ενός σημαντικού μέρους των οικιακών τους απορριμμάτων.

Ο Δήμος θα προμηθεύει δύο διαφορετικά είδη κάδων, ένα για όσους διαθέτουν κήπο κι ένα δεύτερο γι' αυτούς που έχουν μπαλκόνι. Στα πιλοτικά προγράμματα που έχουν γίνει, όταν τοποθετείται κάδος κομποστοποίησης για χρήση σε όλη την πολυκατοικία, δίνεται παράλληλα με τον μεγάλο κάδο και ένας μικρός για κάθε νοικοκυριό.

Η εκπαίδευση των δημοτικών υπαλλήλων, ούτως ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν τους πολίτες και μετά τη λήξη του προγράμματος, θα είναι επίσης ένα σημαντικό μέλημα των υπευθύνων που θα ασχοληθούν με το πρόγραμμα. Η δημοσιοποίηση της δράσης θα συνεχιστεί με αφιερώματα σε εφημερίδες τοπικές αλλά και ευρείας κυκλοφορίας.

Θα πραγματοποιηθεί ενημέρωση της εκπαιδευτικής κοινότητας και εκδηλώσεις ενημέρωσης του κοινού, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, για τα οφέλη που προκύπτουν από την εφαρμογή της μεθόδου. Θα τονιστεί ότι κάνοντας κομποστοποίηση μειώνουμε τα σκουπίδια που καταλήγουν στους ΧΥΤΑ. Αυτό έχει πολλαπλά οφέλη, γιατί **μειώνονται οι συνολικές ποσότητες αποβλήτων που στέλνει ο Δήμος μας στο ΧΥΤΑ και στη συνέχεια αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των δημοτικών τελών που**

πληρώνουμε, αν συνδυαστεί με αλλαγή της πολιτικής χρέωσης των Δήμων για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων. Προς το παρόν η χρέωση των Δήμων γίνεται ανάλογα με τον πληθυσμό τους, ενώ θα έπρεπε να γίνεται ανάλογα με τις ποσότητες αποβλήτων που στέλνουν για υγειονομική ταφή. Επιμηκύνεται σημαντικά ο χρόνος ζωής των ΧΥΤΑ, αφού έτσι δέχονται πολύ λιγότερα απόβλητα. Είναι γνωστά τα προβλήματα που δημιουργούνται όταν πρόκειται να κατασκευασθεί ένας ΧΥΤΑ. Αν δεν βοηθήσουμε όλοι ενεργά στη μείωση των αποβλήτων, θα χρειάζεται να κατασκευάζονται όλο και περισσότεροι ΧΥΤΑ. Οι ρυθμοί παραγωγής αποβλήτων αυξάνονται συνεχώς και οι ΧΥΤΑ γεμίζουν με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Αρκεί να αναφέρουμε ότι οι ποσότητες αποβλήτων το 1995 σε πανελλήνιο επίπεδο ήταν περίπου 3,5 εκ. τόνους, ενώ το 2004 προσέγγιζαν τους 5 εκ. τόνους. Προστατεύουμε τον πλανήτη από το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Τα οργανικά απόβλητα στους ΧΥΤΑ θάβονται και αποικοδομούνται κάτω από συνθήκες έλλειψης οξυγόνου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων μεθανίου (CH₄), μονοξειδίου του άνθρακα (CO) και σε λιγότερες ποσότητες υδρόθειο (H₂S) κ.α.. Τα αέρια αυτά είναι σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνα για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και συνεπώς για την αλλαγή του κλίματος στη Γη, με τις γνωστές για όλους καταστρεπτικές συνέπειες.

Ένα άλλο πρόβλημα, στο οποίο δίνει λύση η κομποστοποίηση των οργανικών αποβλήτων, είναι η ερημοποίηση των εδαφών. Η εντατικοποίηση της καλλιέργειας της γης, σε συνδυασμό με την καταστροφή των δασών από πυρκαγιές και την εμπορική υπερεκμετάλλευσή τους, έχουν κάνει τα εδάφη πολύ φτωχά σε οργανική ύλη. Η διάβρωσή τους είναι το επόμενο βήμα πριν από την τελική ερημοποίηση. Η «λύση» για τη συνέχιση της καλλιέργειας της γης είναι η υπερβολική χρήση λιπασμάτων, που έχει πολλαπλές αρνητικές επιπτώσεις στα νερά, στην πανίδα και φυσικά στον άνθρωπο. Το κομπόστ, δηλαδή το προϊόν της κομποστοποίησης, επιστρέφει στο έδαφος τις απαραίτητες για τη γονιμότητά του οργανικές και ανόργανες ουσίες.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.

Η δράση αυτή, θα έχει σαν σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών για το περιβαλλοντικό πρόβλημα των απορριμμάτων και την λύση που έρχεται να δώσει ο Δήμος με την υλοποίηση νέων δράσεων.

- Το πρώτο βήμα θα είναι η διαλογή στην πηγή των ανακυκλώσιμων υλικών με τη τοποθέτηση και χρήση ειδικών κάδων που θα μπου σε όλα τα σχολεία. Για το σκοπό αυτό θα χρησιμοποιηθούν τρεις τύποι κάδων, διαφορετικού χρώματος, για τη συλλογή χαρτιού, πλαστικού και αλουμινίου.
- Ταυτόχρονα με την τοποθέτηση των κάδων στο περιβάλλοντα χώρο των σχολείων θα αρχίσει και το πρόγραμμα ενημέρωσης για τα οφέλη της ανακύκλωσης. Ειδικό

επιστημονικό προσωπικό σε συνεργασία με τον Δήμο θα επισκεφθεί όλα τα σχολεία του Δήμου. Η ενημέρωση θα γίνει με τη χρήση ειδικού εκπαιδευτικού εποπτικού υλικού, με σκοπό την καλύτερη εξοικείωση των μαθητών με το γνωστικό τους περιβάλλον, την πιο ενεργό συμμετοχή τους στη διαδικασία της ενημέρωσης και τέλος, την ευαισθητοποίηση και εμπλοκή τους σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό στο πρόγραμμα ανακύκλωσης. Η συνεργασία των εκπαιδευτικών, όλων των σχολείων στη διάρκεια του προγράμματος, είναι σημαντική για την υλοποίηση και επιτυχία της δράσης.

- Το πρόγραμμα θα υποστηριχτεί, αν βρεθούν οι οικονομικοί πόροι και από έντυπο ενημερωτικό υλικό.
- Τέλος, για την εξασφάλιση της επιτυχίας του προγράμματος, θα διοργανωθεί από το Δήμο διαγωνισμός ανακύκλωσης. Το σχολείο που θα συλλέξει τις μεγαλύτερες ποσότητες υλικών, θα βραβευτεί σε ειδική τελετή που θα διοργανώσει ο Δήμος και θα απονεμηθεί ένα έπαθλο.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Σε πρώτο στάδιο, θα δημιουργηθεί ένα ερωτηματολόγιο, που θα απαντηθεί από τα νοικοκυριά του Δήμου. Θα αποτελείται από ερωτήσεις, που σκοπό θα έχουν τη διερεύνηση της κοινής γνώμης στην περιοχή, πόσο σημαντική θεωρούν την ανακύκλωση και αν είναι διατεθειμένοι να ανακυκλώνουν, αν γνωρίζουν για τα υλικά τα οποία μπορούν να ανακυκλώνουν στο Δήμο και θα τονίζεται ότι η διαδικασία αποτελεί σημαντική διέξοδο σε προβλήματα που έχουν ανακύψει από την συσσώρευση όλων αυτών των απορριμμάτων, μειώνοντας θεαματικά την κατανάλωση πρώτων υλών, την εξοικονόμηση της ενέργειας του πλανήτη μας, αλλά και τη μείωση της ρύπανσής του.

Για την ενημέρωση των κατοίκων θα διαμορφωθεί ένα ειδικό φυλλάδιο με οδηγίες και πληροφορίες, γύρω από την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση. Θα αναφέρονται τα υλικά που ανακυκλώνονται στο Δήμο, ο σωστός τρόπος συμμετοχής στην ανακύκλωση, τα σημεία που υπάρχουν για τη συλλογή του κάθε υλικού, αλλά και πληροφορίες για την κομποστοποίηση και για τα υλικά που πετάμε στον κάδο κομποστοποίησης. Επιπλέον, θα υπάρχει μια αναφορά και σε κάποια ειδικά είδη αποβλήτων, καθώς και βασικοί κανόνες για τους επαγγελματίες. Για παράδειγμα, τα βουλκανιζατέρ θα ενημερώνονται για το ΣΣΕΔ Ecoelastika που είναι υπεύθυνο για την ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων ελαστικών και μπορούν να έρθουν σε επαφή μαζί τους καθώς στο φυλλάδιο θα υπάρχουν τα στοιχεία επικοινωνίας του συστήματος.

Μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί ή σχεδιαστεί παρόμοια δράση από πρώην

νομαρχιακούς φορείς ή τις πρώην δημοτικές αρχές για την υλοποίηση και αποπεράτωση της ιδέας της ανακύκλωσης. Όμως, καμιά πολιτική ή πρόγραμμα ανακύκλωσης δεν μπορεί να πετύχει αν δεν ευαισθητοποιηθεί ο ίδιος ο άνθρωπος. Είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουμε την αναγκαιότητα για αρμονική συμβίωση με το περιβάλλον και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής. Δεν θα πρέπει να στεκόμαστε ως παθητικοί αποδέκτες αποφάσεων αλλά υπεύθυνα και ενεργά να εφαρμόζουμε ορισμένους κανόνες σαν γενικές αρχές για τις αγορές μας, απλά αλλάζοντας τις μέχρι τώρα συνήθειές μας ορίζοντας νέους κανόνες για τις αγορές μας.

Για παράδειγμα μέσω των ενημερώσεων πρέπει να τονιστεί ότι :

- Προτιμούμε συσκευές που να μπορούν να επιστραφούν ή να επαναχρησιμοποιηθούν. Όσες συσκευές δεν μπορούν να επιστραφούν ή να επαναχρησιμοποιηθούν, τουλάχιστον, να ανακυκλώνονται.
- Αποφεύγουμε προϊόντα με υπερβολική συσκευασία.
- Χρησιμοποιούμε τη δική μας πάνινη τσάντα ή ότι άλλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις αγορές μας αντί των πλαστικών.
- Προτιμούμε απορρυπαντικά σε συμπυκνωμένη μορφή, γιατί έχουν λιγότερη συσκευασία και να προτιμούμε εκείνα που χρησιμοποιούν ανακυκλωμένα προϊόντα συσκευασίας ή που η συσκευασία τους να προέρχεται από υλικά ανακύκλωσης.
- Αποφεύγουμε τη χρήση πλαστικών μιας χρήσης, όπως πλαστικά ποτηράκια, πιατάκια, πλαστικές ξυριστικές μιας χρήσης κτλ.
- Αποφεύγουμε προϊόντα που τα συστατικά τους προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία.
- Προτιμούμε μπαταρίες που δεν περιέχουν κάδμιο ή υδράργυρο.
- Προτιμούμε λαμπτήρες μεγάλης διάρκειας ζωής και χαμηλών ενεργειακών αναγκών.
- Συμμετέχουμε ενεργά στα προγράμματα ανακύκλωσης της περιοχής μας και να πιέζουμε τους Δήμους και τους αρμόδιους φορείς για αυτά τα προγράμματα.

Οι υπερκαταναλωτικοί ρυθμοί της ανθρωπότητας απομυζούν, με γοργούς ρυθμούς, τον οργανισμό του πλανήτη οδηγώντας τον σε ανισορροπία και οριστική διάλυση. Είναι αναγκαία η αλλαγή στάσης απέναντι στην ίδια την καθημερινότητά μας και στην αντίληψη που έχουμε για την ζωή. Η υλοποίηση των παραπάνω δράσεων θα μπορούσαν να οδηγήσουν πρακτικά στη **δημιουργία Περιβαλλοντικής Συνείδησης** στην κοινή γνώμη.

Η υπεράντληση των πρώτων υλών του πλανήτη, έχει σαν τραγικό αποτέλεσμα την αποψίλωση των δασών -των πνευμόνων μας- για την παραγωγή χαρτιού, την υπεράντληση πετρελαίου για την παραγωγή πλαστικών, την εξόρυξη μετάλλων και την εξόρυξη πυριτίου για την παραγωγή γυαλιού. Και στη συνέχεια τη ρύπανση του πλανήτη, τόσο του εδάφους, όσο και των ποταμών-λιμνών και του ζωογόνου αέρα, την επιδείνωση

του φαινομένου του θερμοκηπίου και τέλος, όλα τα προβλήματα που προκύπτουν από τους χώρους υγειονομικής ταφής.

«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ PLASMA TRONIC»

Ο Δήμος θα διεκδικήσει από την πολιτεία, την εισαγωγή νέων πρακτικών και τεχνολογιών για να μειωθεί ο τεράστιος όγκος των απορριμμάτων και να παραχθούν μορφές ενέργειας. Πιο συγκεκριμένα, επιθυμεί να

- εισαχθεί μια σύγχρονη καινοτομία αεριοποίησης των σκουπιδιών που λειτουργεί εδώ και 4 χρόνια στο Ισραήλ. Στην πραγματικότητα, με την μέθοδο αυτήν χρησιμοποιούνται όλα τα απόβλητα και με υψηλή θερμοκρασία σπάνε τους χημικούς δεσμούς των οργανικών ενώσεων και τα μετατρέπουν σε αέριο υδρογονάνθρακα. Στη συνέχεια, τα οδηγούν σε κινητήρες εσωτερικής καύσης και παράγουν ηλεκτρική ενέργεια. Σύμφωνα με μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν, από κάθε τόνο αστικών σκουπιδιών, παράγεται από 750 κιλοβάτ έως 1 μεγαβάτ ηλεκτρικής ενέργειας και 4 μεγαβάτ θερμικής ενέργειας.

Η διαδικασία διαχείρισης των απορριμμάτων με τη μέθοδο Plasma αφορά τα παρακάτω απορρίμματα:

- δασικά και αγροτικά,
- απορρίμματα επεξεργασίας κρέατος,
- απορρίμματα αναπαραγωγής πουλιών,
- στερεά καύσιμα-κάρβουνα, ξύλα,
- περιττώματα από φάρμες εκτροφής αγελάδων και χοιροστάσια,
- απόβλητα νοσοκομείων-χειρουργείων,
- τοξικά-χημικά απόβλητα,
- καθημερινά αστικά απορρίμματα,
- βιομηχανικά απορρίμματα και
- λάστιχα αυτοκινήτων.

Όσο πιο βλαβερά είναι τα υλικά, τόσο μεγαλύτερες ποσότητες ενέργειας δίνουν. Η καινούργια τεχνολογία, εκτός από τα οικονομικά οφέλη προστατεύει και το περιβάλλον.

«ΡΟΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΛΟΣ – ΦΟΙΝΙΚΑΣ»

Με την εγκατάσταση και λειτουργία του ρομπότ - φοίνικα, σε κεντρικό σημείο της πόλης των Φαρσάλων θα υπάρχουν αρκετά οικολογικά και αισθητικά οφέλη γιατί θα απομακρυνθούν οι κάδοι από το εμπορικό κέντρο.

Τα σκουπίδια θα μένουν για λίγο συμπιεσμένα μέσα στον κάδο (2-7 μέρες), δεν θα μυρίζουν λόγω «βιοαποδόμησης» και τα όποια υγρά θα πέφτουν κατευθείαν στο δίκτυο αποχέτευσης. Τέλος θα μειώνεται και η συχνότητα που περνούν τα απορριμματοφόρα, με συνέπεια εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση της ρύπανσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κ.Υ.Α. 2600/01
- Οδηγία ΕΕ 98/83
- <http://www.ecorec.gr> - Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης
- <http://www.qualitynet.gr>
- http://www.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathcommon_2_08/10/2005_1284643
- <http://www.growingwithcompost.org>
- <http://www.econews.gr>
- http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_ell_2_13/04/2008_266324
- <http://www.healthyliving.gr/2011/06/06/>
- <http://anakiklosi.blogspot.com/2008/01/blog-post.html>
- <http://www.waterfriend.gr/modules/content/index.php?id=8>
- <http://housecomposting.blogspot.com/>
- el.wikipedia.org/wiki/Ανακύκλωση
- www.perivallon.xtreemhost.com/anakiklws.html
- www.geoponikienosi.gr/Ardefsi_Stagones.htm
- <http://www.metalfer.gr/index4.htm>
- users.auth.gr/evan/sye/atomika%20diktua/parousiaseis/STAGDHN.pdf
- http://geovolosnea.blogspot.com/2011/01/blog-post_4379.html
- <http://www.larissa-dimos.gr/larissa/2/admins/XANIA.pdf>
- www.larissa-dimos.gr/larissa/2/admins/ENHM_%20XYTA.pdf
- «Μακεδονική Εταιρία Τεχνικών Μελετών Ε.Ε., Π.Καραμόσχος & Συνεργάτες Ε.Ε.»

«Οργάνωση της Παρακολούθησης σε Βάση Δεδομένων των Μετρήσεων Επιφανειακών και Υπόγειων Υδάτων και της Αξιολόγησης των Εγγειοβελτιωτικών Έργων της Θεσσαλίας», Περιφέρεια Θεσσαλίας Α.Π. 1559 ΠΤΑ /28-05-2003.

- Πολύζος Σ. & Σόφιος Σ., Διαχείριση Υδατικών Πόρων και Οικονομική Ανάπτυξη της Θεσσαλίας. Φυσικοί Πόροι, Περιβάλλον και Ανάπτυξη. Εκδόσεις Τζιόλα, σελ459- 482,2008.
- Γκούμας, Κ., Οι αρδεύσεις στη Θεσσαλική Πεδιάδα: Επιπτώσεις στα υπόγεια και επιφανειακά νερά, *Πρακτικά ημερίδας «Υδατικοί Πόροι και Γεωργία»*, σ. 39–53, Ελληνική Υδροτεχνική Ένωση, Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2006.
- Γκούμας Κ., 1996. Η διαχείριση των υδατικών πόρων στη Θεσσαλία και η Λειτουργία του θεσμικού πλαισίου (Ν. 1739/87). Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Εγγειοβελτιωτικά Έργα-Διαχείριση Υδατικών Πόρων Εκμηχάνιση Γεωργίας», Λάρισα, Α΄: 104-131.
- Γκούμας Κ., 2006. Οι αρδεύσεις στην Θεσσαλική Πεδιάδα: Επιπτώσεις στα υπόγεια και επιφανειακά νερά, Εισήγηση Ημερίδας Agrotica 2006.
- Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας. 2005. Μελέτη «Οργάνωση της Παρακολούθησης σε Βάση Δεδομένων των Μετρήσεων Επιφανειακών και Υπόγειων Υδάτων και της Αξιολόγησης των Εγγειοβελτιωτικών Έργων της Θεσσαλίας», Καραμόσχος Π & Συνεργάτες –Μυλόπουλος Ι.,Α.Π.Θ, Μυλόπουλος Ν., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Λουκάς Α. & Μυλόπουλος Ν., Διαχείριση Υδατικών Πόρων σε επίπεδο Θεσσαλίας, Προσυνεδριακή Helco 2011, ΤΕΕ Ν. Μαγνησίας, Βόλος, 29-05-2011.
- R. Safiolea, C. Makropoulos and M. Mimikou (2009). Benefits and challenges in integrated water resources modeling using OpenMI: The case of the Pinios river basin, Greece.
- Baltas, E., and Mimikou, M, (2006). The Εργαστήριο Υδρολογίας και Υδατικών Πόρων, ΕΜΠ.water framework directive for the determination of new hydrologic prefectures in Greece, NEW MEDIT, 2006 - CIHEAM.
- Μιμίκου Μ., Οι υδατικοί πόροι στην Ελλάδα – Παρούσα κατάσταση και προοπτικές,

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ Δ.Ε.Υ.Α.Φ.

Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ευθύνη και υποχρέωση όλων μας. Η περιβαλλοντική διαχείριση αποτελεί σύγχρονη αναγκαιότητα και ο Δήμος, στα πλαίσια της δράσης αυτής, με προσεκτική μελέτη των ιδιαιτεροτήτων της περιοχής, μεριμνά για την ανάπτυξη μιας αρμονικής και υγιούς σχέσης με τον φυσικό μας πλούτο. Το νερό αποτελεί ένα φυσικό πλούτο που δεν είναι ανεξάντλητο. Η αλόγιστη χρήση του είναι ένα σημαντικό πρόβλημα της εποχής μας. Το νερό της ύδρευσης, για να είναι

διασφαλισμένης ποιότητας, υφίσταται επεξεργασία, το κόστος της οποίας είναι ανάλογο της ποσότητας που ξοδεύεται.

Η βασική υποχρέωση της Δ.Ε.Υ.Α.Φ. είναι να παρέχει στους καταναλωτές της, όχι μόνο επαρκείς ποσότητες πόσιμου νερού, αλλά και νερό καλής ποιότητας. Γι' αυτό το σκοπό, διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, που καλύπτουν γεωγραφικά όλη την έκταση του διευρυμένου Δήμου και αξιολογεί τα αποτελέσματα των χημικών αναλύσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ Δ.Ε.Υ.Α.Φ. ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ :

1. Προληπτική παρακολούθηση.

A) Αξιολόγηση της προστασίας των πηγών πόσιμου νερού:

- Χαρτογράφηση της περιοχής της πηγής.
- Εκτίμηση της έκθεσης του νερού σε εστίες μόλυνσης με τις παρακάτω δύο ενέργειες:
Διεξαγωγή υγειονομικής αναγνώρισης, με τη χρήση ερωτηματολογίου σχετικά με τις ενδεχόμενες εστίες μόλυνσης.
Μικροβιολογική εξέταση του νερού για την παρουσία δεικτών μόλυνσης.

B) Έλεγχος της κατάστασης των δικτύων (διαβρώσεις – διαρροές).

Γ) Χλωρίωση, ως προληπτικό μέτρο προστασίας του νερού από κινδύνους μόλυνσης.

2. Παρακολούθηση της ποιότητας του νερού & των δικτύων.

- Υπεύθυνοι, σύμφωνα με τη νομοθεσία (ΚΥΑ 2600/01), ορίζονται οι Δήμοι και οι Δημοτικές επιχειρήσεις για τις υδρεύσεις Δήμων, και οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων για τις βιομηχανικές, ξενοδοχειακές ή άλλες επιχειρήσεις δικής τους ύδρευσης.
- Ένα πρόγραμμα συστηματικής παρακολούθησης της ποιότητας του νερού στα δίκτυα ύδρευσης περιλαμβάνει:
 - πλήρη καταγραφή των γεωτρήσεων, των πηγών, των δεξαμενών ανά δημοτικό διαμέρισμα.
 - επιλογή και καταγραφή των σημείων δειγματοληψίας.
 - δημιουργία και εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης.
 - τήρηση αρχείου για κάθε σημείο δειγματοληψίας.

3. Κατασκευή – επισκευή & αντικατάσταση των δικτύων

- Έχει νομοθετηθεί, (ΚΥΑ 2600/01, Οδηγία ΕΕ 98/83), η απαίτηση ότι τα υλικά που χρησιμοποιούνται σε επαφή με το νερό, δεν θα πρέπει να μεταφέρουν σ' αυτό ουσίες, που μπορεί να επηρεάσουν την υγιεινή και την ασφάλειά του.
- Παρόλο που, δεν υπάρχει ακόμη ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο, τα υλικά (πλαστικά, μεταλλικά εξαρτήματα, προϊόντα τσιμέντου κ.λπ.), που χρησιμοποιούνται, θα είναι πιστοποιημένα βάσει ευρωπαϊκών προτύπων.

4. Περιβαλλοντική συνείδηση

Σε όλους τους πολίτες, πρέπει να τονιστεί ότι η πρόληψη της ρύπανσης είναι ασφαλέστερη από την προσπάθεια καθαρισμού ενός νερού, ήδη ρυπασμένου που έχει άμεσες επιπτώσεις στην υγεία μας.

5. Μελλοντικός σχεδιασμός αντιμετώπισης επάρκειας και ποιότητας υδάτινων πόρων

- Η αντιμετώπιση του προβλήματος ύδρευσης στο Δήμο Φαρσάλων έχει δρομολογηθεί. Η λύση θα δοθεί με την κατασκευή σειράς έργων που περιλαμβάνουν, φράγματα, λιμνοδεξαμενές, μονάδες επεξεργασίας νερού, αντλιοστάσια, καθώς και δίκτυα μεταφοράς νερού και διασύνδεσης τοπικών δικτύων.
- Οι προμελέτες ξεκίνησαν να εκπονούνται. Στη συνέχεια θα δημοπρατηθούν οι οριστικές μελέτες, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο.

ΕΡΓΑ ΟΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΥΑΦ ΣΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2011-2014:

- Δημιουργία πρόσθετων αντλιοτικών συγκροτημάτων υδροδότησης πόλης των Φαρσάλων προς αποφυγή υδροδοτικού προβλήματος.
- Έρευνα διάνοιξης νέων εναλλακτικών πηγών υδροδότησης της πόλης των Φαρσάλων.
- Έργα επέκτασης αποχετευτικού δικτύου πόλης Φαρσάλων.
- Αντικατάσταση πεπαλαιωμένων αγωγών και δικτύου ύδρευσης σε όλο τον Δήμο Φαρσάλων.
- Έλεγχος και παρακολούθηση λειτουργίας των αντλιοστασίων και των δεξαμενών όλου του Δήμου, με την χρήση της τεχνολογίας των GIS.
- Αξιοποίηση του νερού του βιολογικού καθαρισμού για άλλες χρήσεις (άρδευση).
- Εξοικονόμηση ενέργειας αντλιοστασίων, σε όλο το Δήμο, με την εγκατάσταση inverter, σε όλες τις γεωτρήσεις.
- Εφαρμογή της νομοθεσίας, σε συνεργασία με το Τ.Ο.Ε.Β., για τοποθέτηση υδρομέτρων στις ιδιωτικές γεωτρήσεις, για να ελέγχεται η αλόγιστη κατανάλωση για άρδευση.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Τα θέματα Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, ο Δήμος θα τα δρομολογήσει μέσα από τις στοχευμένες δράσεις της ΔΗ.ΚΕ.ΦΑ., που συγκεράζουν το πνεύμα των επιλογών του για το επιχειρησιακό σχέδιο 2011-2014.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΕΙ ΑΜΕΣΑ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΑΡΣΑΛΩΝ (ΔΗ.Κ.Ε.ΦΑ.)

Το έτος 2011 θα λειτουργήσει:

- **Δεύτερη Δομή «ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ»**

Το έτος 2012 προβλέπεται:

- **Λειτουργία Τμήματος Υποστηρικτικών Υπηρεσιών -προώθησης στην Απασχόληση**

Το τμήμα αυτό θα ασχολείται κυρίως με:

- ➔ Την παροχή εξειδικευμένων Υποστηρικτικών Υπηρεσιών σε κατηγορίες ατόμων που βιώνουν ή απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στην ενδυνάμωση των ικανοτήτων τους (επίσης θα μπορούν να επωφεληθούν από την παροχή Υποστηρικτικών Υπηρεσιών και ωφελούμενοι των δράσεων της κοινωφελούς επιχείρησης του Δήμου μας),
- ➔ Την Ανάπτυξη μηχανισμών καταγραφής των δυνατοτήτων των ανέργων,
- ➔ Την ενημέρωση και πληροφόρησή τους για τις ευκαιρίες απασχόλησης,
- ➔ Πληροφόρηση σε θέματα σπουδών και επαγγελματικού προσανατολισμού
- ➔ Την υποστήριξη ανέργων μέχρι τον διορισμό τους,
- ➔ Την στήριξη των ανέργων με ειδικές δράσεις (επιδοτούμενα προγράμματα απασχόλησης),

Επιδιώξεις: η προώθηση και διασύνδεση των εξυπηρετούμενων με άλλες δομές προώθησης στην απασχόληση ή κοινωνικές υπηρεσίες κατά περίπτωση, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ενός Δικτύου κοινωνικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

Για την ουσιαστική και ολοκληρωμένη κοινωνική ανάπτυξη του διευρυμένου πλέον, Δήμου Φαρσάλων και μέσα στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος 2011-2014 ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ:

➤ Λειτουργία Προγράμματος Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) /

- Στόχος της λειτουργίας των ΚΗΦΗ αποτελεί η παραμονή των ατόμων 3^{ης} και 4^{ης} ηλικίας στο οικείο φυσικό περιβάλλον, στη διατήρηση της συνοχής της οικογένειας, στην εναρμόνιση της οικογενειακής και εργασιακής ζωής των μελών της οικογένειας με ηλικιωμένο μέλος, στην αποφυγή της ιδρυματικής περίθαλψης και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων, αλλά και άλλων μελών της οικογένειας.
- Το πρόγραμμα διέπεται από τις αναγνωρισμένες ειδικές αρχές, που αναφέρονται στους ηλικιωμένους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διασφάλιση των παρακάτω δικαιωμάτων:
 - Να διαβιούν οι ηλικιωμένοι σε αξιοπρεπείς συνθήκες στο οικείο και κοινωνικό τους περιβάλλον
 - Να υποστηρίζονται, ώστε να διατηρούν την αυτονομία, την κοινωνική συμμετοχή, την επικοινωνία και την αύταρκειά τους
 - Να απολαμβάνουν υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, που τους εξασφαλίζουν υγεία και ποιοτική διαβίωση

➤ Λειτουργία Τράπεζας Ρουγισμού

- Στο πλαίσιο της συντονισμένης στρατηγικής για την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και την καταπολέμηση της φτώχειας, η δημιουργία «ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΡΟΥΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΓΑΘΩΝ» (δωρεάν παροχή ενδυμάτων, υποδημάτων, είδη σίτισης)
- Σκοπός του προγράμματος είναι η κάλυψη πρωτογενών αναγκών επιβίωσης άπορων οικογενειών, πολύτεκνων και μονογονεϊκών οικογενειών με ανήλικα και ενήλικα τέκνα και μοναχικών ατόμων, ώστε να γίνει δυνατή η κοινωνική επανένταξή τους με καλύτερες αξιώσεις.

➤ Λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης Νέων

- Το Κέντρο Πληροφόρησης Νέων παρέχει στους νέους και κυρίως στους φοιτητές και σπουδαστές να κάνουν χρήση Η/Υ και του Internet εντελώς δωρεά για τις εργασίες τους.
- Παρέχει σε οποιοσδήποτε πληροφορίες για θέματα: Εκπαίδευσης, πολιτισμού, κοινωνικά θέματα, τουρισμού, οικολογίας και περιβάλλοντος, προγράμματα ανταλλαγών,

προγράμματα της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς καθώς και Ευρωπαϊκά προγράμματα.

➤ **Η βελτίωση και επέκταση του θεσμού «Βοήθεια στο σπίτι»**, και για την καλύτερη εφαρμογή του και αξιοποίηση του προσωπικού κατά το βέλτιστο τρόπο, να γίνουν ομαδοποιήσεις των δομών κατά δημοτική ενότητα

➤ **Η ίδρυση νέων βρεφονηπιακών καθώς και παιδικών σταθμών** έτσι ώστε να καλύπτονται στο μεγαλύτερο ποσοστό οι ανάγκες των μητέρων-βρεφών –νηπίων, του διευρυμένου πλέον Δήμου Φαρσάλων, όπως επίσης και η μεγιστοποίηση και μέθοδοι λειτουργίας παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών.

➤ **Η εκπαίδευση και η συμμετοχή σε αυτή των τσιγγανοπαίδων του Δήμου μας.**

• **Πρώτη φάση.** Καταγράφονται από τα δημοτολόγια του Δήμου όλα τα τσιγγανόπαιδα που θα έπρεπε να είναι σε ηλικία της στοιχειώδους εκπαίδευσης και αυτά που θα είναι την επόμενη χρονιά. Αυτό θα συνεχίζεται κάθε έτος, διαρκώς και συστηματικά.

• **Δεύτερη φάση.** Καταγράφονται από τα σχολεία τα παιδιά που δεν φοιτούν ή δεν φοιτούν κανονικά.

• **Τρίτη φάση.** Εντοπίζονται τα προβλήματα ελλειπούς ή καθόλου φοίτησης και καθορίζεται η μέθοδος και ο τρόπος παρέμβασης στις οικογένειες.

➤ **Πρόγραμμα δραστηκής Συμβουλευτικής Υποστήριξης**

• Πολύπλευρα συμβουλευτικά προγράμματα για όσους αισθάνονται την ανάγκη να αναζητήσουν στήριξη σε μικρά ή μεγάλα προβλήματα και σε ομάδες δημοτών που έχουν ανάγκη ενημέρωσης και επικοινωνίας.

• Ψυχολογική και συμβουλευτική υποστήριξη σε παιδιά και ενήλικες για την αντιμετώπιση προσωπικών προβλημάτων, κάτω από συνθήκες σεβασμού, κατανόησης και εχεμύθειας.

• Πληροφόρηση για τις υπάρχουσες κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες και παραπομπή σε κέντρα ειδικά κατά περίπτωση για ζητήματα, όπως υιοθεσίες, επιδόματα, ψυχοπαθολογικά προβλήματα, νομικής προστασίας ανηλίκων.

• Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε θέματα ευρύτερου κοινωνικού ενδιαφέροντος, όπως ναρκωτικών, σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, οικογενειακού προγραμματισμού.

• Συμβουλευτικό πρόγραμμα γονέων

• Παρεμβάσεις στους βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς για την πρόληψη ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων.

• Ενημέρωση των ηλικιωμένων σε ποικίλα θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος.

• Λειτουργία Γραμμής «πρώτων βοηθειών» κοινωνικής βοήθειας

➤ **Δημιουργείται και εξασφαλίζεται τετραψήφιος αριθμός «ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ»**

- κοινωνικής παρέμβασης του Δήμου , όπου ο κάθε ενδιαφερόμενος με πλήρη εχεμύθεια μπορεί να τηλεφωνεί και να εκφράζει την καταγγελία ή το πρόβλημά του σε κοινωνικό επιστήμονα της βάρδιας , για άμεση λύση των όποιων κρίσεων μπορούν να αντιμετωπιστούν την στιγμή εκείνη σε συνεργασία με αντίστοιχες κρατικές υπηρεσίες , με την συνδρομή και της δημοτικής αστυνομίας μας.Μια παρέμβαση που ίσως προληφθούν πολλά . Η καταγγελία θα καταγράφεται και θα παρακολουθείται εντατικά, από ένα απλό οικογενειακό καβγαδάκι έως άλλες δύσκολες καταστάσεις .Ο ανώνυμος δημότης ίσως βοηθήσει στην αποφυγή άλλων πολύ δυσάρεστων καταστάσεων. Η καταγραφή , αξιολόγηση και προγραμματισμός παρέμβασης σε κοινωνικές ομάδες
- Πρώτη φάση. Καταγράφονται και περιγράφονται τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων στις οποίες πρέπει να γίνει παρέμβαση και δημιουργείται ειδικό μητρώο με όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που σχετίζονται με αυτές και τα είδη παραβατικής τυχόν συμπεριφοράς τους , αλλά και πλήρη καταγραφή των ειδικών τους αναγκών και με το σύστημα ατομικών συνεντεύξεων.
- Δεύτερη φάση. Ενημερώνονται για τις δυνατότητες που έχουν για την επίλυση των βασικών τους προβλημάτων με την στήριξη των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου (Γραφεία απασχόλησης, ψυχολογικής στήριξης , υγείας κλπ) . Δημιουργείται μια «ανοιχτή πόρτα» στον Δήμο για τις προβληματικές κοινωνικές ομάδες στην προσπάθεια ενσωμάτωσης τους στην Ελληνική κοινωνία και αξιοποιούνται τα δικά τους ήθη και έθιμα παράλληλα με τα Ελληνικά. Ο Έλληνας μαθαίνει να γνωρίζει σε πρώτη φάση , τον Πακιστανό , τον Ινδό , τον Αλβανό κλπ και μαθαίνει να ζει μαζί του κι αντίστροφα.
- Τρίτη φάση. Δημιουργούνται ομάδες εθελοντικής προσφοράς από επιστήμονες και άλλους δημότες και παισιώνουν τις δημοτικές κοινωνικές υπηρεσίες. Γίνεται ενημέρωση των δημοτών με κάθε πρόσφορο τρόπο. Διοργανώνονται ημερίδες και διαλέξεις για τον εθελοντισμό και τους τρόπους παρέμβασης της τοπικής κοινωνίας σε φαινόμενα πάσης φύσης παραβατικότητας.

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ –
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ**

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΓΕΙΑ

Στρατηγικός στόχος της πολιτικής της νέας δημοτικής αρχής για την υγεία είναι η στήριξη ενός συστήματος που **να προασπίζεται την υγεία ως αγαθό παρεχόμενο με ίσους όρους προς όλους τους πολίτες**. Θεωρούμε ότι κλειδί για την επίτευξη του επιθυμητού επιπέδου υγείας σε όλους είναι η **δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας** που θα έχει ως άξονα αναφοράς το Κέντρο Υγείας. Μέσα στα πλαίσια αυτά και εντός των ορίων του επιχειρησιακού σχεδίου, ο δήμος προτίθεται να στηρίζει :

Τη στελέχωση του Κέντρου Υγείας Φαρσάλων με ιατρικό προσωπικό που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες των κατοίκων.

Την επέκταση του ΕΚΑΒ στην περιφέρεια, με παράλληλη δημιουργία σταθμού βάσης στα Φάρσαλα.

Τη στελέχωση των ασθενοφόρων με πλήρωμα δύο ατόμων, με εκπαίδευση διασώστη, ώστε να έχουν και οι πολίτες του δήμου Φαρσάλων αξιοπρεπή προνοσοκομειακή περίθαλψη και ασφαλή διακομιδή.

Την ανάπτυξη προγραμμάτων αγωγής υγείας σε τόπους δουλειάς και σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού.

Την ανάπτυξη προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής, όπως μαστογραφία, τεστ ΠΑΠ, PSA, δημιουργία ειδικών ιατρείων αρτηριακής πίεσης και σακχαρώδους διαβήτη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Βάσω Νούλα-Καρπέτη
αρχαιολόγος

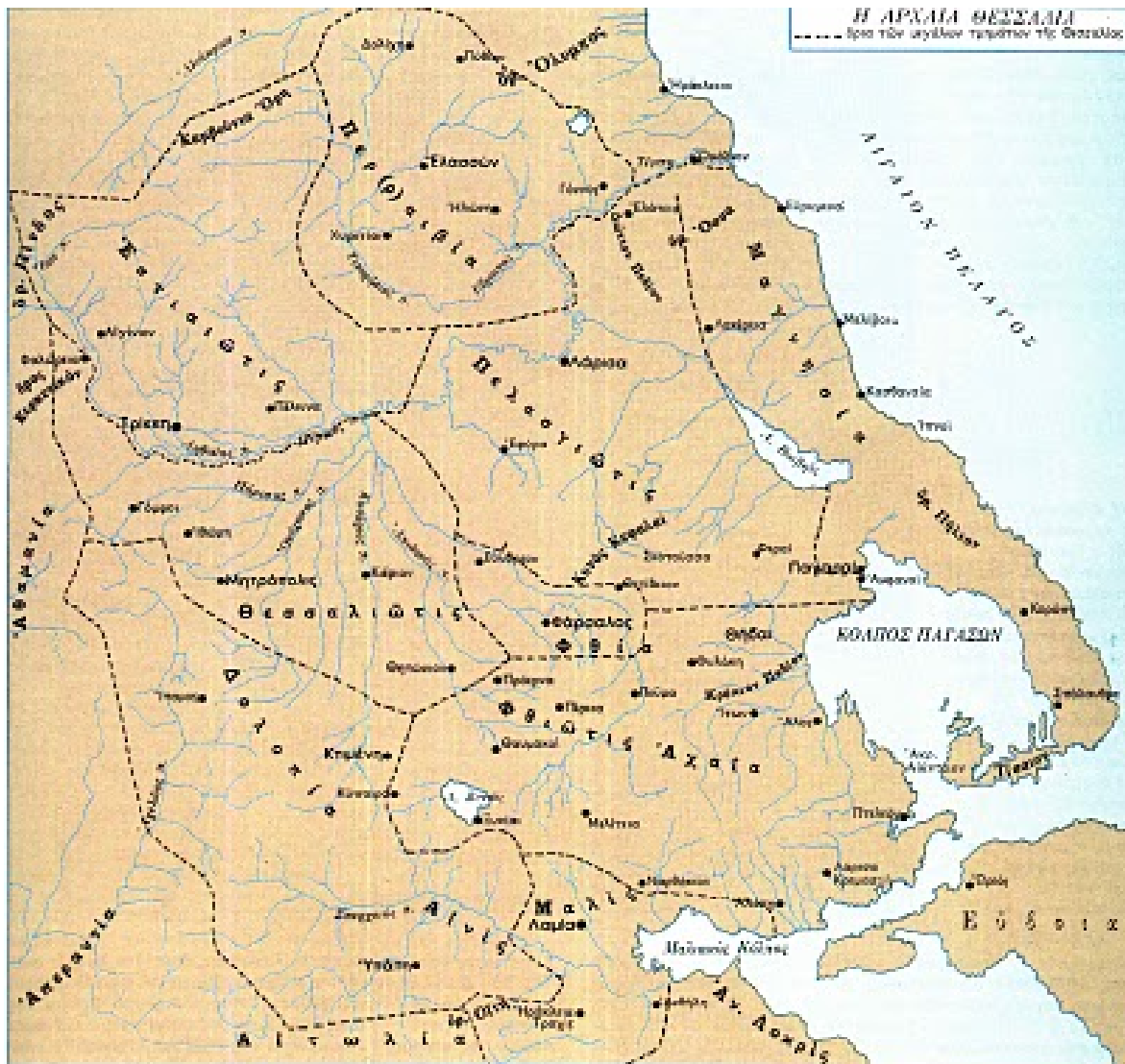
Α. ΤΑ ΦΑΡΣΑΛΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Η αρχαία Φάρσαλος εκτεινόταν στις βόρειες κλιτύες και τις υπώρειες του υψώματος Προφήτης Ηλίας, που αποτελεί απόληξη προς τα ΒΔ του Ναρθακίου όρους, σε μια στρατηγικής σημασίας γεωγραφική θέση, από την οποία διέρχονταν οδικοί άξονες που συνέδεαν τη βόρεια με τη νότια Ελλάδα. Σήμερα στο μεγαλύτερο μέρος της καλύπτεται από τη σύγχρονη πόλη. Η εύφορη πεδιάδα που απλώνεται μπροστά της, διασχίζεται από τους ποταμούς Ενιπέα και Απιδανό, περικλείεται από τα όρη Φυλλήιο και Χαλκηδόνιο προς Β και Ναρθάκιο προς Ν και καταλήγει στη δυτική θεσσαλική πεδιάδα. Αποτελούσε δε στην αρχαιότητα, όπως και σήμερα, πηγή οικονομικής ευημερίας.

Η πρωιμότερη βεβαιωμένη ανασκαφικά κατοίκηση του χώρου ανάγεται στη Νεότερη Νεολιθική περίοδο και πιο συγκεκριμένα στην 4η χιλιετία π.Χ., γεγονός που καθιστά την περιοχή **μια από τις αρχαιότερες κοιτίδες αδιάλειπτης κατοίκησης της Ευρώπης**. Ο οικισμός της περιόδου εντοπίζεται επάνω στο βραχώδη λόφο της Αγίας Παρασκευής, επάνω από τις πηγές του Απιδανού ποταμού. Δυστυχώς, έως σήμερα, δεν έχουν βρεθεί αρχιτεκτονικά λείψανα της εποχής, παρά μονάχα ανασκαφικά στρώματα (συχνά διαταραγμένα λόγω της αλλεπάλληλης χρήσης του χώρου), με κεραμικά ευρήματα.

Κέντρο της κατοίκησης στην Εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ. και 2η χιλιετία π.Χ.) παραμένει ο λόφος της Αγίας Παρασκευής. Τα αρχαιολογικά δεδομένα είναι και πάλι φτωχά. Από την περίοδο αυτή μας έρχονται και τα αρχαιότερα αρχιτεκτονικά δεδομένα κατοίκησης στα οποία περιλαμβάνονται δύο κιβωτιόσχημοι τάφοι των αρχών της 2η χιλιετίας π.Χ.

Ο οικισμός των μυκηναϊκών χρόνων, δηλαδή του β' μισού της 2ης χιλιετίας π.Χ., ταυτίστηκε από παλαιότερους και νεότερους ερευνητές, βάσει μυθολογικών και φιλολογικών μαρτυριών, καθώς και τοπογραφικών στοιχείων, με την ομηρική πόλη Φθία, γενέτειρα του ήρωα Αχιλλέα, που εξεστράτευσε στην Τροία ως αρχηγός των Μυρμιδόνων με πενήντα πλοία. Και από την περίοδο αυτή εκλείπουν βασικά τα αρχιτεκτονικά λείψανα, ενώ έχουμε στη διάθεσή μας μόνον ανασκαφικά στρώματα με κινητά ευρήματα (κεραμική και μικροαντικείμενα). Εξάιρεση αποτελεί η εύρεση μυκηναϊκών τάφων στο χώρο του δυτικού νεκροταφείου της πόλης των ιστορικών χρόνων.

ΧΑΡΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΣΕ ΤΕΤΡΑΡΧΙΕΣ

Στα τέλη του 12ου αιώνα π.Χ. στην περιοχή εισβάλλουν οι Θεσσαλοί, ελληνικό φύλο που έως τότε ζούσε στην περιφέρεια του μυκηναϊκού κόσμου, και αναγκάζουν τους παλαιότερους κατοίκους, τους Πελασγούς, είτε να μεταναστεύσουν, είτε, κυρίως, να υποταχθούν και ως Πενέστες (δούλοι) να γίνουν οι καλλιεργητές της γης των Θεσσαλών κυρίαρχων. Την εποχή αυτή περίπου, πρέπει να αναζητήσει κανείς τις απαρχές της πόλης των ιστορικών χρόνων, αν και τα ανασκαφικά στοιχεία είναι λιγοστά και οι γραπτές πηγές φειδωλές.

ΧΑΡΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
(σχεδίαση Π. Χρυσοστόμου)

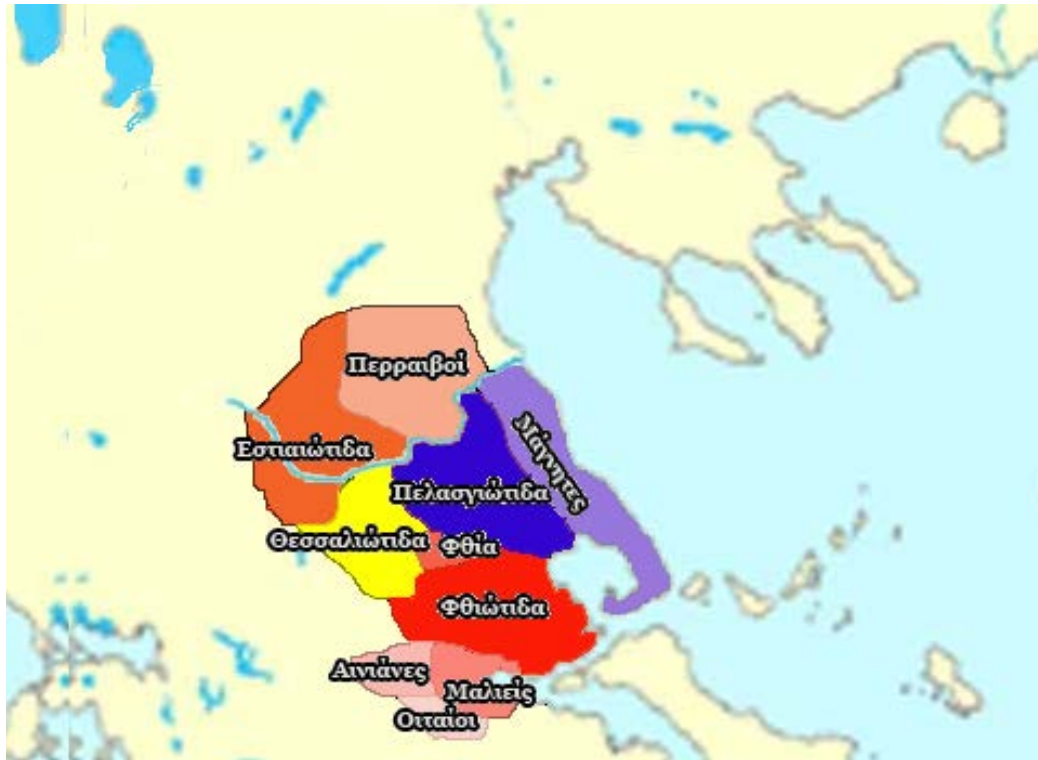
Οι Θεσσαλοί χωρίζουν την επικράτειά τους σε τετραρχίες (ή αλλιώς τετράδες ή μοίρες) : την Πελασγιώτιδα, τη Φθιώτιδα, τη Θεσσαλιώτιδα και την Εστιαιώτιδα.¹

Η Φάρσαλος - είναι το νέο όνομα της πόλης²- γίνεται τότε η πρωτεύουσα της “Τετράδος Φθιώτιδος” και της “Περιοικίδος Αχαΐας Φθιώτιδος”, καθώς και μία από

¹ Μυθικά, η διαίρεση αυτή αποδίδεται στον Αλευά τον Πυρρό, τον οποίο η Πυθία έχρισε πρώτο αρχηγό πάντων των Θεσσαλών. Έκτοτε, όλες μαζί οι θεσσαλικές τετράδες συγκροτούσαν ένα “ομόσπονδο” κράτος, με έναν κοινό, σε ώρα πολέμου, αρχηγό, με τον τίτλο “ταγός”, που εκλεγόταν από τους αρχηγούς (αποκαλούνταν επίσης «ταγοί») όλων των τετράδων. Ο τίτλος αυτός ήταν συνήθως κληρονομικός, μεταξύ των μελών των αριστοκρατικών οίκων. Αργότερα, το 360 π.Χ., οι Θεσσαλοί, σε μία εξέλιξη της πολιτειακής τους οργάνωσης, συγκρότησαν μία κοινοπολιτεία γνωστή ως “Κοινό των Θεσσαλών”, στο οποίο συμμετείχαν όλες οι θεσσαλικές πόλεις πλην των Φερών. Το γεγονός αυτό έλαβε χώρα επί της ταγείας του Φαρσάλιου Αγελάου.

² ετυμολογικά συνδέεται με τη λέξη “φάρσος” που σημαίνει “τμήμα” και είτε με τη λέξη “Άλος” που είναι γνωστό όνομα πόλης, και με άλλα λόγια ερμηνευτικά “Φάρσαλος” μπορεί να σημαίνει “τμήμα της πόλης Άλος”, και να αντηχεί τις μετακινήσεις πληθυσμών που προκάλεσε η εισβολή των Θεσσαλών και στην προκειμένη περίπτωση, πιθανώς να αντανάκλα μετοικήσεις από

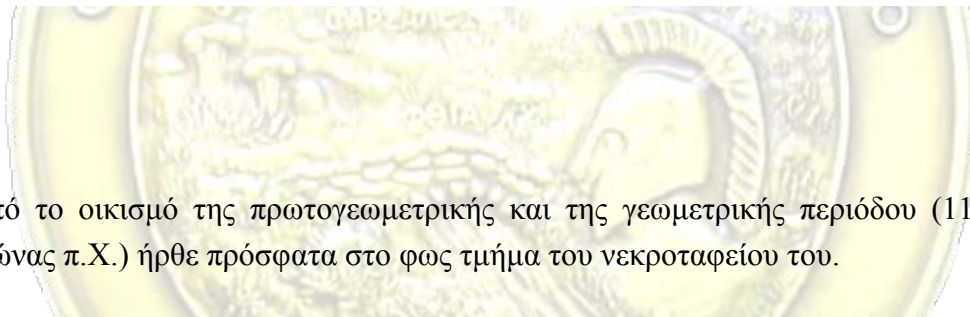
τις ισχυρότερες θεσσαλικές πόλεις.

Η ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΤΕΤΡΑΡΧΙΕΣ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΤΕΤΡΑΔΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΙΚΙΔΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

τη λοκρική Άλο που ως τοπωνύμιο παύει να υφίσταται στα ιστορικά χρόνια· είτε με τη λέξη “Ελλάς” ή “Σελλοί” και μπορεί να σημαίνει “τμήμα της Ελλάδος”. Εκτενή διαπραγμάτευση γύρω από την ετυμολογική προέλευση και την ερμηνευτική προσέγγιση του ονόματος της πόλης μπορεί να βρει κανείς στο βιβλίο του Λ. Βαϊρακλιώτη, «Τα Φάρσαλα στην Αρχαιότητα» και στο βιβλίο του Μ. Αθανασίου, «Αναζητώντας τη Φθία και την Ελλάδα».

Από το οικισμό της πρωτογεωμετρικής και της γεωμετρικής περιόδου (11ος έως 8ος αιώνας π.Χ.) ήρθε πρόσφατα στο φως τμήμα του νεκροταφείου του.

Από τα αρχαιολογικά ευρήματα προκύπτει ότι η πόλη ευημερούσε ήδη κατά τους υστεροαρχαϊκούς χρόνους, δηλαδή στο β' μισό του 6ου αιώνα π.Χ. Στα σημαντικότερα των ευρημάτων της περιόδου συγκαταλέγονται: α) θολωτός τάφος με δρόμο, όχι μεταγενέστερος των αρχών του 5ου αιώνα π.Χ., που χρησιμοποιήθηκε από τα υστεροαρχαϊκά έως τα ελληνιστικά χρόνια (αμέσως ΒΔ της θόλου του βρέθηκε, σε βαθύτερο επίπεδο, ένας θαλαμοειδής τάφος μυκηναϊκών χρόνων). Στα κτερίσματα του θολωτού συμπεριλαμβάνεται ένας περίφημος καλυκωτός κρατήρας με παράσταση μάχης Ελλήνων και Τρώων πάνω από το σώμα του νεκρού Πατρόκλου, που αποδίδεται στο εργαστήριο του περίφημου αγγειογράφου της μελανόμορφης τεχνικής, Εξηκία (Αθήνα – Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο).

Ο ΘΟΛΩΤΟΣ ΑΡΧΑΪΚΟΣ ΤΑΦΟΣ – ΛΗΨΗ ΑΠΟ ΒΔ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΘΑΛΑΜΟΥ ΤΟΥ ΘΟΛΩΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

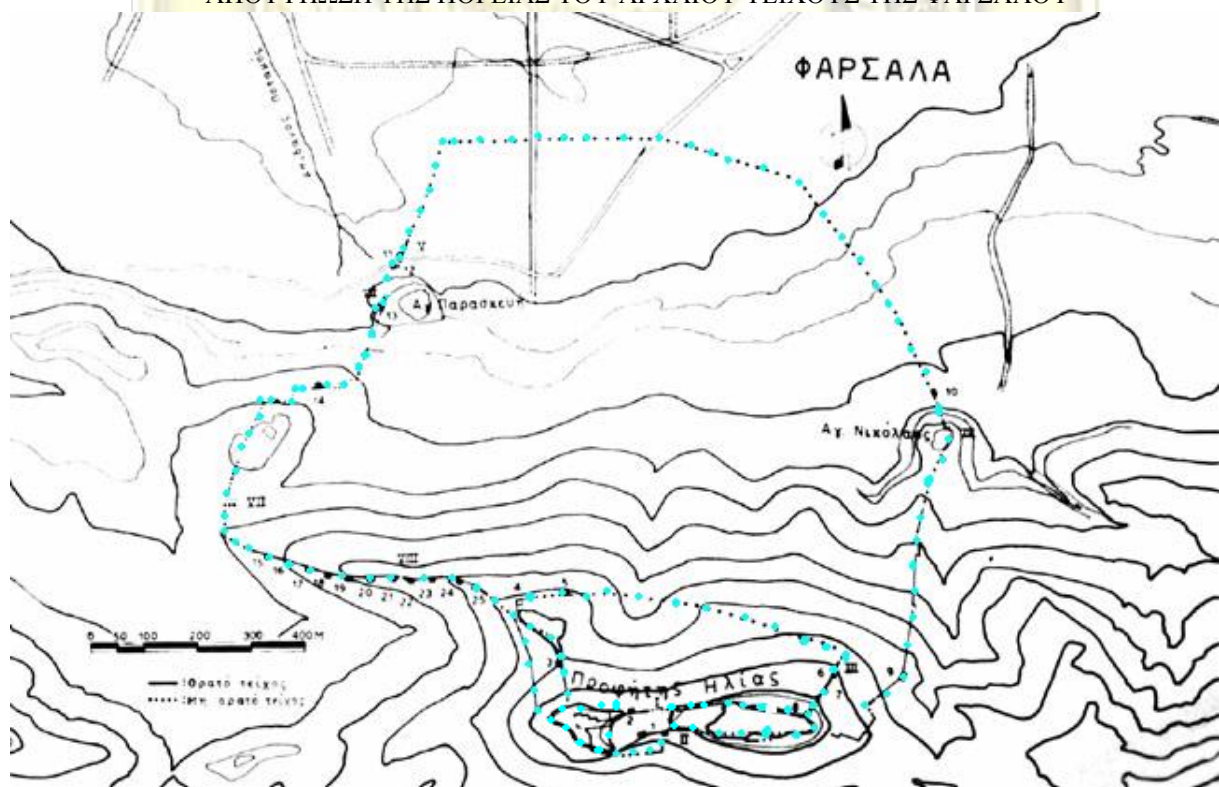
Ο ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΘΟΛΩΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

β) Το γνωστό επιτύμβιο ανάγλυφο “L' exaltation de la fleur”, του α΄ μισού του 5ου αιώνα π.Χ., που βρέθηκε τυχαία στην περιοχή της Παναγίας το 19ο αιώνα. (Παρίσι – Μουσείο Λούβρου).

ΤΟ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ “L' EXALTATION DE LA FLEUR”, α΄ μισό 5^{ου} αιώνα π.Χ.

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΤΕΙΧΟΥΣ ΤΗΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ

(από το διαδικτυακό τόπο <http://odysseus.culture.gr>)

Την περίοδο αυτή η πόλη αρχίζει να περικλείεται από ισχυρό τείχος, ενισχυμένο με πύργους και πύλες. Η κατασκευή του τείχους συνεχίστηκε έως και τον 4ο αιώνα π.Χ. Για την κατασκευή του χρησιμοποιήθηκε ντόπιος γκριζωπός ασβεστόλιθος και ήταν εξολοκλήρου λίθινο. Το κυριότερο σύστημα δόμησης του τείχους είναι το ισόδομο τραπεζιόσχημο. Σε μικρό τμήμα του είναι κτισμένο σύμφωνα με το πολυγωνικό σύστημα, με επίδραση της λέσβιας τοιχοδομίας, αλλά και με την έμπλεκτο τεχνική. Η συνολική περίμετρος του δεν ξεπερνούσε τα 5 χιλιόμετρα και το πάχος του κυμαίνεται από 1,50 έως 2,80 μέτρα. Σε όλη την περίμετρό του υπήρχαν είκοσι τρεις τετράπλευροι-ορθογώνιοι πύργοι, από τους οποίους είναι σήμερα ορατοί με σαφήνεια δεκαεννέα, ενώ έχουν εντοπισθεί τέσσερις πύλες και μία πυλίδα, επάνω στους άξονες των οδικών αρτηριών που οδηγούσαν στην πόλη.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΤΗΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ

(από το βιβλίο του Κ. Οικονόμου “Θεσσαλικές Ιστορικές Εικόνες Β’)

Την εποχή αυτή διαμορφώνεται, πιθανώς, και η ακρόπολη της πόλης, που είναι χωριστά τειχισμένη, καταλαμβάνει την κορυφή του υψώματος Προφήτης Ηλίας και φαίνεται ότι εξυπηρετούσε καθαρά στρατιωτικούς – αμυντικούς σκοπούς. Αποτελεί το νοτιότερο και υψηλότερο τμήμα της πόλης και το σχήμα της είναι επίμηκες, με κατεύθυνση ανατολικά – δυτικά και αποτελείται από δύο πεπλατυσμένες εξάρσεις στα άκρα, με ένα στενό διάσελο ανάμεσά τους. Το μήκος της φτάνει τα 500 μέτρα, ενώ το μέγιστο πλάτος της μόλις τα 60 μέτρα. Η σημερινή της εικόνα είναι προϊόν των μετασκευών της βυζαντινής περιόδου. Στο σύστημα τροφοδοσίας και αποταμίευσης νερού της αρχαίας ακρόπολης

ανήκει μία δεξαμενή σε σχήμα φιάλης, σκαμμένη στο βράχο και κτισμένη στην περιοχή του στομίου της κατά το εκφορικό σύστημα με ορθογώνιους κυβόλιθους σε δόμους.

ΧΑΛΚΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ, ΤΕΛΗ 5ου – ΑΡΧΗΣ 4ου ΑΙΩΝΑ π.Χ.

hellenica.de

ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΗΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ ΤΟΥ 4ου (;) ΑΙΩΝΑ π.Χ.

Αμέσως μετά τους περσικούς πολέμους η πόλη αρχίζει να κόβει δικά της νομίσματα. Στον εμπροσθότυπο των αργυρών και χάλκινων νομισμάτων της απεικονίζεται η κεφαλή της προστάτιδας θεάς της πόλης Αθηνάς, με αττικό ή κορινθιακό κράνος. Στον οπισθότυπο, ίππος ή ιππείας, θέμα ιδιαίτερα προσφιλές σε αριστοκρατικές κοινωνίες όπως η θεσσαλική, και μάλιστα αυτή της Φαρσάλου, το ιππικό της οποίας, επιπλέον, υπήρξε, (όπως και όλης της Θεσσαλίας εξάλλου), το πλέον φημισμένο στην αρχαιότητα. Γενικώς, η νομισματοκοπεία της Φαρσάλου θεωρείται από τις πρωιμότερες στο θεσσαλικό χώρο.

ΑΡΓΥΡΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΗΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ- ΚΡΑΝΟΦΟΡΟΣ ΚΕΦΑΛΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΙΠΠΕΑΣ ΜΕ ΠΕΤΑΣΟ

Το πολίτευμα της πόλης ήταν παραδοσιακά ολιγαρχικό, αλλά οι άρχοντες της ήταν γνωστοί για την εντιμότητά τους, τόσο, ώστε να εγκωμιάζονται από τον ίδιο τον Αριστοτέλη ως παράδειγμα χρηστής διοίκησης : «

Φαρσάλ

ε

ισίν» (Αριστοτέλους Πολιτικά).

ἔστιν οὐ

ὡ ὀλιγα

Η μεγάλη ακμή της πόλης σημειώνεται κατά τον 5ο και τον 4ο αιώνα π.Χ. Η πόλη γίνεται ισχυρή πρωταγωνίστρια των θεσσαλικών θεμάτων και αναδεικνύει μεγάλους πολιτικούς ηγέτες από την οικογένεια των Εχεκρατιδών. Οι Εχεκρατίδες, κατά τους περσικούς πολέμους, συμμάχησαν με τους Αθηναίους, ενώ, σημειωτέον, ότι από την πόλη διήλθε η στρατιά του Ξέρξη. Ο πιο σημαντικός από τους Εχεκρατίδες ήταν ο Δάοχος, γιος του Αγία, που κυβέρνησε τους Θεσσαλούς στο β' μισό του 5ου αιώνα π.Χ., επί 27 συναπτά έτη, “ο

επίσης ο Πολυδάμας, που διοίκησε την πόλη στα κρίσιμα χρόνια των εμφυλίων πολέμων, που τάραξαν τη Θεσσαλία στα τέλη του 5ου και τις αρχές του 4ου αιώνα π.Χ. Η Θεσσαλία υποτάχθηκε τελικά, ειρηνικά, γύρω στο 374 π.Χ., στον τύραννο των Φερών Ιάσονα.

ὕ βία ἀ λ

Είκοσι χρόνια νωρίτερα, το 394 π.Χ., αμέσως νοτιότερα της Φαρσάλου, κοντά στο όρος Нарθάκιο, διεξήχθη η γνωστή μάχη μεταξύ των Θεσσαλών και της περσικής στρατιάς, αρχηγός της οποίας ήταν ο Σπαρτιάτης βασιλιάς Αγησίλαος. Είναι η περίοδος της Σπαρτιατικής Ηγεμονίας στην Ελλάδα, αμέσως μετά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο. Ο Αγησίλαος κατατρόπωσε το θεσσαλικό ιππικό και σε ανάμνηση της νίκης του ανήγειρε μεγαλοπρεπές μνημείο.

Η πόλη ακμάζει εκ νέου την περίοδο της μακεδονικής κυριαρχίας στη Θεσσαλία, από τα μέσα, δηλαδή, του 4ου αιώνα και μετά, καθώς οι άρχοντές της, Δάοχος Β' και Θρασύδαιος, βοηθούν το Φίλιππο Β' της Μακεδονίας να υποτάξει στο βασίλειό του όλη τη Θεσσαλία. Έτσι, κατορθώνουν να διασφαλίσουν για την πατρίδα τους την εϋνοια του Μακεδόνα βασιλιά και μάλιστα, να υπερφαλαγγίσουν την ανταγωνίστρια πόλη Λάρισα, από το 346 μέχρι το 323 π.Χ., αναλαμβάνοντας την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία της Θεσσαλίας. Την αύξηση της δύναμης της Φαρσάλου μαρτυρούν η πολεοδομική επέκτασή της και οι αμέτρητες αναφορές σε συγγραφείς και επιγραφές. Δείγμα της ισχύος της αποτελεί ακόμη το γεγονός ότι ο Δάοχος Β', άρχοντας της πόλης και ιερομνήμων στους Δελφούς, αναθέτει στο γ' τέταρτο του 4ου αιώνα π. Χ. στο ιερό του Απόλλωνα μαρμάρινο σύνταγμα από εννέα αγάλματα, που παρίστανε τους πολιτικούς, στρατιωτικούς και αθλητές προγόνους του και το θεό Απόλλωνα. Το σύνταγμα θεωρείται έργο αργο-σικωνικού εργαστηρίου, μέλος του οποίου ήταν και ο κορυφαίος γλύπτης Λύσιππος και στον οποίο αποδίδονται ορισμένα αγάλματα, όπως ο Αγίας.

ΤΟ ΑΝΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΔΑΟΧΟΥ Β' ΣΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΤΟ 337 π.Χ.

ΑΓΓΑΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΔΑΟΧΟΥ Β' ΣΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ (περί το 337 π.Χ.)

Κατά τη διάρκεια του Λαμιακού πολέμου (323 – 322 π.Χ.) η Φάρσαλος παρεξέκλινε από τη μακεδονική πολιτική, υποβαθμίστηκε σε περιοχή δεύτερης κατηγορίας και πρέπει να υπέφερε πολύ κατά τον 3ο αιώνα π.Χ., γιατί αποτελούσε το μήλο της έριδος μεταξύ της μακεδονικής Πελασγιώτιδος και της αιτωλικής Αχαΐας, και εν τέλει διεκδικήθηκε από τους Αιτωλούς σαν ένα προσάρτημα της Αχαΐας.

Κατά το Β' και Γ' Μακεδονικό πόλεμο (200 – 197 π.Χ. και 171 – 168 π.Χ., αντίστοιχα), η περιοχή της Φαρσάλου, έγινε το πεδίο πολεμικών μαχών ανάμεσα στο Φίλιππο Ε' της Μακεδονίας και τους Ρωμαίους. Το 197 π.Χ. μάλιστα, πλησίον της πόλης έγινε η περίφημη μάχη των “Κυνός Κεφαλών”, όπου ο Ρωμαίος στρατηγός Τίτος Κόντος Φλαμίνιος νίκησε κατά κράτος το Φίλιππο Ε'.

Μετά από την κατάλυση του Μακεδονικού Βασιλείου, το 148 π.Χ., η Φάρσαλος πέρασε από τη Ρωμαϊκή Δημοκρατία, στη Ρωμαϊκή κυριαρχία.

ΙΣΜΑ (ΑΥΣΑΡΙΟ) ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ: ΣΤΟΝ ΕΜΠΡΟΣΘΟΤΥΠΟ ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ Η ΚΕΦΑΛΗ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ-ΣΤΟΝ ΟΠΙΣΘΟΤΥΠΟ ΠΙΠΟΣ & ΕΠΙΓΡΑΦΗ «ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ», 117-138 μ.Χ. - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

Στα χρόνια της Ρωμαιοκρατίας ταλαιπωρήθηκε και πάλι, καθώς έγινε το θέατρο των εμφύλιων συγκρούσεων των Ρωμαίων διεκδικητών της εξουσίας. Το μόνο γεγονός που θα φέρει την πόλη ξανά στο προσκήνιο της ιστορίας είναι η μάχη που διεξήχθη ανοιχτά στην πεδιάδα της, το 48 π.Χ., ανάμεσα στον Πομπηίο και τον Ιούλιο Καίσαρα.

Από την αρχαία πόλη, κυρίως αυτή των ελληνοιστικών χρόνων, έχει ανασκαφεί ένας σημαντικός αριθμός ιδιωτικών οικιών, κάποιες από τις οποίες είναι πλούσιες επαύλεις, και έχει αποκαλυφθεί η σκευή τους in situ. Έχουν ποικίλη κάτοψη, τοίχους με λιθόκτιστα θεμέλια και ανωδομή από ωμά πλιθιά, που σε ορισμένες περιπτώσεις φέρουν επένδυση με έγχρωμα κονιάματα. Τα δάπεδα τους είναι φτιαγμένα είτε απλά, από πατημένο πηλό, είτε είναι πιο φροντισμένα και περίτεχνα, ψηφιδωτά ή βοτσαλωτά. Η κεράμωση, που συχνά βρίσκεται άθικτη, είναι λακωνικού τύπου. Οι δρόμοι της πόλης είναι συνήθως χωμάτινοι, αλλά και πλακόστρωτοι, και διασχίζονται από σύστημα αποχετευτικών αγωγών.

Έξω από τα τείχη της πόλης αναπτύχθηκαν τα νεκροταφεία της. Αυτό που είναι πιο εκτεταμένο και έχει επαρκέστερα ερευνηθεί, είναι το δυτικό νεκροταφείο, το οποίο εκτεινόταν εκατέρωθεν της οδού που οδηγούσε προς τη νότια Ελλάδα. Περιείχε τάφους από τη μυκηναϊκή έως την ελληνοιστική περίοδο. Οι τάφοι ανήκουν σε διάφορους τύπους: κιβωτιόσχημοι με τοιχώματα χτιστά ή επενδυμένα με πλάκες, μερικές φορές καλυμμένοι από τύμβο, ταφικά οικοδομήματα με πόρινες λάρνακες, κυκλικοί και ωοειδείς χτιστοί τάφοι, κεραμοσκεπείς και τεφροδόξα αγγεία.

Όσον αφορά στη λατρεία, πιστοποιείται από κινητά ευρήματα, κυρίως αναθηματικές επιγραφές, η λατρεία αρκετών θεοτήτων, πέραν της προστάτιδος της πόλης θεάς Αθηνάς. Με βάση τις επιγραφές, τοποθετείται το ιερό του Διός Θαυλίου στο λόφο της Αγίας Παρασκευής και το ιερό του Ασκληπιού στο λόφο του Αγίου Νικολάου. Επίσης αναφέρεται η λατρεία των Ολυμπίου Δία, Ερμή Αγυιάτα, Αρτέμιδος, Αφροδίτης Πειθούς και Θέτιδος. Στις θέσεις «Πλάτωμα» και «Εικονισματάκι» στο λόφο του Προφήτη Ηλία, βρέθηκαν δύο αποθέτες ιερού Δήμητρας, που χρονολογούνται στα τέλη του 4ου – αρχές 3ου αιώνα π.Χ. και από τους οποίους προέρχεται μεγάλος αριθμός πήλινων ειδωλίων και αναθηματικών αγγείων.

Δυστυχώς, σήμερα, τα περισσότερα από τα ανασκαμμένα λείψανα της Φαρσάλου, που εκτός από ιδιωτικές οικίες, τάφους, τμήματα δρόμων και τμήματα της οχύρωσης υπήρξαν και λείψανα κτηρίων δημοσίας χρήσεως, όπως στοές, μικρά ιερά, αποθήκες και καταστήματα, και τα οποία συνολικά μας έδιναν μία σαφή γνώση του πολεοδομικού ιστού της αρχαίας πόλης, έχουν καταχωθεί. Ορατά σε απαλλοτριωμένα οικοπέδα διατηρούνται μόνον τμήματα του τείχους και ταφικά μνημεία. Επίσης τμήματα της οχύρωσης της ακρόπολης και της πόλης διασώζονται σε διάφορα σημεία στην κορυφή και τη βόρεια πλαγιά του υψώματος Προφήτης Ηλίας.

Β. ΤΑ ΦΑΡΣΑΛΑ ΣΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Στη βυζαντινή εποχή η πόλη μνημονεύεται στις γραπτές πηγές ως Φθία -τύπος σπανιότερος - Φάρσαλος, Φάρσαλα, Φύρσαλα και Φαρσαλία. Διοικητικά ανήκε στο θέμα Ελλάδος, ενώ εκκλησιαστικά υπήρξε κατά διαστήματα έδρα επισκοπής, αρχιεπισκοπής και μητρόπολης μέχρι το 1382, οπότε αποτέλεσε πλέον από κοινού με το Φανάρι Καρδίτσας τη μητρόπολη Φαναριοφερσάλων.

Τον 8ο και τον 9ο αιώνα, παρά τις ληστρικές επιδρομές Βουλγάρων και Σαρακηνών, η πόλη γνώρισε οικονομική άνθηση.

Συχνές είναι οι αναφορές στην πόλη σε σχέση με διάφορα ιστορικά γεγονότα από τα τέλη του 10ου αιώνα και μετά.

Μετά την Α' άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204 από τους σταυροφόρους και την κάθοδο αυτών στον ελλαδικό χώρο, η Φάρσαλος κυριεύεται από το Βονιφάτιο Μομφερατικό και προσαρτάται στο λομβαρδικό του βασίλειο. Η φραγγοκρατία κράτησε έως το 1222.

Από το 1309 έως το 1333 εντάχθηκε στο καταλανικό δουκάτο των Αθηνών. Επανακτήθηκε από το βυζαντινό αυτοκράτορα, Ανδρόνικο Γ'.

Το 1348 η πόλη καταλαμβάνεται από το στρατηγό του Σέρβου ηγεμόνα Στέφανου Δουσάν, Θωμά Πρελούμπο και παραμένει υπό σερβική κατοχή για 45 χρόνια.

Στα τέλη του 14ου αιώνα περνά στα χέρια των Τούρκων.

Η έκταση της πόλης στα βυζαντινά χρόνια συρρικνώθηκε δραματικά. Περιορίστηκε στο υψηλότερο τμήμα της βόρειας πλαγιάς του λόφου του Προφήτη Ηλία, καταλαμβάνοντας το 1/6 της αρχαίας πόλης.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΠΥΡΓΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΦΑΡΣΑΛΩΝ – ΕΧΕΙ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΕΙ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΤΕΙΧΟΥΣ

Σύμφωνα με τον Προκόπιο τειχίστηκε στα χρόνια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού (6ος αιώνας). Η αρχαία ακρόπολη εξακολούθησε να χρησιμοποιείται και τα τείχη της ανακατασκευάστηκαν, ενσωματώνοντας στο νέο τείχος τα κατά τόπους σωζόμενα τμήματα του αρχαίου. Από την οχύρωση της εποχής αυτής σώζονται σε αρκετό ύψος τμήματα του τείχους της ακρόπολης και του ανατολικού σκέλους του τείχους της πόλης. Η ακρόπολη συνεχίζει να χρησιμοποιείται και στη Μεταβυζαντινή εποχή, όπως διαπιστώνεται από εκτεταμένες επισκευές στο νότιο και το δυτικό τείχος, στις οποίες χρησιμοποιούνται μικρές αργές πέτρες χωρίς συνδετικό υλικό.

Δεξαμενές νερού στην ακρόπολη και την πόλη αποτελούν τα μόνα ανασκαφικά δεδομένα της περιόδου. Η μεγαλύτερη από τις δεξαμενές των βυζαντινών χρόνων, κτίστηκε σε επαφή με το νότιο τείχος του δυτικού τμήματος της ακρόπολης. Το εσωτερικό της είναι επιχρισμένο με υδραυλικό κονίαμα και η στέγασή της γινόταν με καμάρα, τα τόξα της οποίας στηρίζονταν σε ζεύγη αντηρίδων, κατά μήκος των δύο μακρών πλευρών της. Εκτός από κεραμεική, άλλα λείψανα βυζαντινών χρόνων μέσα στη σύγχρονη πόλη δεν έχουν εντοπιστεί ανασκαφικά μέχρι σήμερα.

Γ. ΤΑ ΦΑΡΣΑΛΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Από τα τέλη του 14ου αιώνα έως τις 18 Αυγούστου 1881 η πόλη παρέμεινε κάτω από τον τουρκικό ζυγό. Η ονομασία της παραδίδεται τότε ως Φάρσαλα ή Φέρσαλα, ενώ στα τουρκικά Τσιατάλτζα, που σημαίνει σταυροδρόμι.

Ο σουλτάνος παραχώρησε ελάχιστα προνόμια κοινοτικής αυτοδιοίκησης στον τοπικό πληθυσμό. Τα προνόμια αυτά συνίστατο στην εν μέρει άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων τους, μέσω του Ρωμαίικου Μιλλετιού, επικεφαλής του οποίου ήταν ο Οικουμενικός Πατριάρχης.

Συχνές ήταν οι καθαιρέσεις και οι διώξεις κληρικών, ενώ η εκπαίδευση υπολειπομένη.

Στα πλούσια χωριά των Φαρσάλων εγκαταστάθηκαν Τούρκοι άποικοι, που κατέλαβαν τα εύφορα πεδινά μέρη, ενώ ο γηγενής πληθυσμός μεταβλήθηκε σε δουλοπάροικο του κατακτητή. Εφαρμόστηκε το τιμαριωτικό καθεστώς των Βυζαντινών. Η μεγάλη έγγεια ιδιοκτησία ονομάστηκε «τσιφλίκι».

Η πόλη υπήρξε έδρα μπέηδων, που εκμεταλλεύονταν τις εύφορες αγροτικές εκτάσεις της περιοχής. Στις αρχές του 19ου αιώνα έγινε τσιφλίκι του Αλή Πασά.

Σύμφωνα με πληροφορίες που μας παρέχει ο Γάλλος πρόξενος στη Θεσσαλονίκη Beaujour, ο πληθυσμός έφθανε στους 5000 κατοίκους στα τέλη του 18ου αιώνα, δηλαδή ήταν μια πόλη σημαντικού μεγέθους, σε σχέση με τα δεδομένα της εποχής. Η πόλη αποτελούσε ένα από τα κυριότερα κέντρα βαφής βαμβακερών ειδών. Ονομαστό προϊόν της από τα χρόνια αυτά είναι και ο χαλβάς. Η ετήσια εμποροπανήγυρή της, το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου, το γνωστό «Παναϊά Παζάρ», ήταν η σημαντικότερη της Θεσσαλίας, καθώς συνέπιπτε με τη συγκομιδή των δημητριακών και μνημονεύεται τουλάχιστον από το 1608.

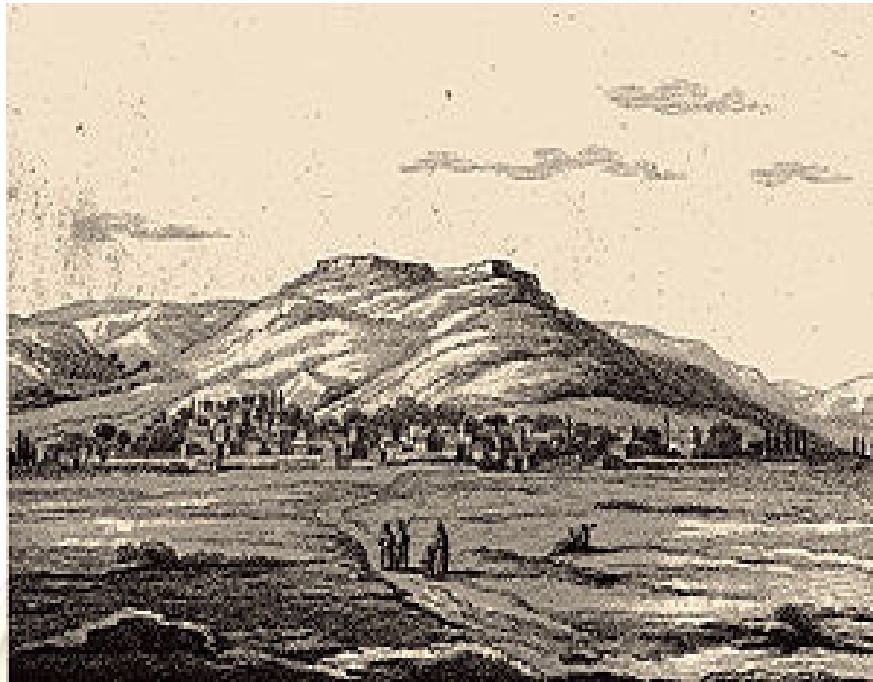

ΠΥΡΓΟΣ «ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ», ΤΥΠΙΚΟ ΠΥΡΓΟΣΠΙΤΟ ΤΩΝ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ
ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΑΡΧΕΣ 18^{ου} ΑΙΩΝΑ

Κατά καιρούς ο τόπος υπέφερε από σιτοδείες, επιδημίες πανούκλας και Τουρκαλβανούς ληστές. Κατά τη διάρκεια μάλιστα των Ορλωφικών (1770) δοκιμάστηκε από τους μισθοφόρους των Οθωμανών, Τουρκαλβανούς, που επέστρεφαν από την Πελοπόννησο μετά από την καταστολή της εξέγερσης, αλλά ανέκτησε την εμπορική σημασία της τα επόμενα χρόνια.

Τα Φάρσαλα απουσιάζουν από την Επανάσταση του 1821, λόγω του αριθμού των τουρκικών στρατευμάτων που έχουν ως έδρα τους την περιοχή. Στην επανάσταση του 1854 στη Θεσσαλία, στη Μακεδονία και στην Ήπειρο, πολλοί κάτοικοι της κατατάσσονται στα εθελοντικά σώματα. Το ίδιο συμβαίνει και στην επανάσταση του 1878.

Στην περιοχή της σύγχρονης πόλης εντοπίζονται εκτεταμένα ανασκαφικά στρώματα της περιόδου της τουρκοκρατίας και έχουν κατά καιρούς ανασκαφθεί τμήματα οικοδομημάτων, πλακόστρωτων δρόμων και τάφοι. Την πόλη αναφέρουν ξένοι περιηγητές που την επισκέφθηκαν, όπως ο Leake, ο Heuzey κ.α. Από αυτούς αντλούμε πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες, ο τουρκικός πληθυσμός κατοικούσε στο κέντρο της πόλης, ενώ το χριστιανικό στοιχείο είχε περιοριστεί στις παρυφές της, δηλαδή στις συνοικίες του Βαρουσιού και του Παλιόλουτρου, όπου και οι αντίστοιχες εκκλησίες του Αγίου Νικολάου και της Παναγίας. Από τα 5-6 τζαμιά που αναφέρονται, σήμερα δεν διασώζεται κανένα.

ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΣΕ ΧΑΡΑΚΤΙΚΟ ΤΟΥ S. POMARDI, 19ος ΑΙΩΝΑΣ

Δ. ΤΑ ΦΑΡΣΑΛΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Μετά την ένωση της Θεσσαλίας με την υπόλοιπη Ελλάδα το 1881, η πόλη γνώρισε νέα ακμή, που συνεχίστηκε και στις επόμενες δεκαετίες.

Κατά τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, στα βορειοδυτικά της, διεξήχθη η γνωστή, σκληρή μάχη. Στις 24 Απριλίου όμως, οι ελληνικές δυνάμεις αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν στο Δομοκό.

Η συμβολή της πόλης στο αγροτικό κίνημα των αρχών του 20ου αιώνα ήταν αξιοσημείωτη.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, βομβαρδίστηκε, τον Απρίλιο του 1941, από τους Γερμανούς, ενώ συμμετείχε στην αντίσταση και το Μάρτιο του 1943

πυρπολήθηκε από τα ιταλικά στρατεύματα κατοχής και περίπου διακόσιοι κάτοικοί της εκτελέστηκαν.

Στα 1954 και 1957 υπέφερε από καταστρεπτικούς σεισμούς.

Η πόλη υπήρξε διαδοχικά έδρα Δήμου (1883), κοινότητας (1913-1964), Δήμου πάλι από το 1965 καθώς και έδρα της ομώνυμης επαρχίας του Νομού Λάρισας, στην οποία ανήκαν και οι οικισμοί Ρύζι, Σταθμός και Χαϊδάρια. . Από το 1999, (σε εφαρμογή του ΦΕΚ του 1997), αποτέλεσε έδρα διευρυμένου Καποδιστριακού Δήμου στον οποίο εντάχθηκαν και τα δημοτικά διαμερίσματα Αχίλλειο και Βρυσιά. Από το 2011, (σε εφαρμογή του ΦΕΚ του 2010), είναι η έδρα του διευρυμένου Καλλικρατικού Δήμου, που περιλαμβάνει όλους τους τέως καποδιστριακούς Δήμους της επαρχίας Φαρσάλων, δηλαδή τους Δήμους Φαρσάλων, Πολυδάμαντα, Ενιπέα και Ναρθακίου.

Τα Φάρσαλα είναι ένα σημαντικό γεωργικό, αλλά και αστικό κέντρο της Θεσσαλίας και μία περιοχή με πολλές και διαφορετικές δυνατότητες ανάπτυξης.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Ε. Η ΑΡΧΑΙΑ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑ

Όχι μόνον η πόλη των Φαρσάλων, αλλά και η ευρύτερη περιοχή του Δήμου είναι έμπληη αρχαίας ιστορίας. Σημαντική πόλη, κυρίως της κλασικής και ελληνοιστικής περιόδου της αρχαίας Ελλάδας, (5ος έως 2ος αιώνας π.Χ.) υπήρξε και η Σκοτούσσα.

Η Σκοτούσσα έστεκε πάνω στους λόφους, στην οδό που οδηγούσε από τη Φάρσαλο στις Φερές, ανάμεσα σε δύο παράλληλες ποτάμιες κοιλάδες. Τώρα τα ερείπιά της είναι ορατά στο δρόμο που συνδέει τα χωριά Άνω Σκοτούσα και Αγία Τριάδα του Δήμου Φαρσάλων. Με βάση τις τετραρχίες στις οποίες είχαν χωρίσει οι Θεσσαλοί την επικράτειά τους, η Σκοτούσσα ανήκε στην «Τετράδα Πελασιγιάτιδα», πρωτεύουσα της οποίας ήταν η Λάρισα και άλλες μεγάλες πόλεις οι Φερές και η Κραννώνα.

Το όνομά της συνδέεται πιθανώς με το αρχαίο επίθετο «σκοτόεις – σκοτόεσσα – σκοτόεν», που σημαίνει μεν σκοτεινός, με την έννοια όμως, του ασαφούς, του απόκρυφου. Η ετυμολογία συσχετίζει την πόλη με το πλησίον αυτής (σε απόσταση δεκαπέντε σταδίων) δένδρομαντείο του Φηγωναίου Διός (φηγός = δρυς, βελανιδιά), στο οποίο οι ιερείς έδιναν τους, ακατάληπτους συχνά, χρησμούς τους ερμηνεύοντας την κίνηση των φύλλων του ιερού δέντρου του Διός. Το ίδιο συνέβαινε και στο πανάρχαιο μαντείο του Δωδωναίου Διός, στη Δωδώνη της Ηπείρου.

Σύμφωνα με τα όσα ο Πλούταρχος μας παραδίδει (Πλούταρχος, Θεσεύς, 27), στους λόφους κοντά στη Σκοτούσσα και τις Κυνός Κεφαλάς υπήρχε ο τάφος των θρυλικών Αμαζόνων, που έχασαν εκεί τη ζωή τους διερχόμενες από την Αθήνα προς την πατρίδα τους.

Αν και η πόλη δεν έχει, ακόμη, εκτενώς ανασκαφεί, με βάση τα ορατά ερείπιά της, μπορεί κανείς να πει ότι περιβαλλόταν από τείχος μήκους περί τα τέσσερα (;) χιλιόμετρα, ενισχυμένο κατά τόπους από σαράντα τέσσερις (;) τετράγωνους και κυκλικούς πύργους, ενώ οι πύλες του ήταν πιθανώς πέντε. Διαθέτει ακρόπολη, χωριστά τειχισμένη, στάδιο και θέατρο.

Η Σκοτούσσα, την περίοδο της ακμής της, ήταν πλούσια, καθώς εκμεταλλευόταν τους εύφορους σιτοβολώνες της και έκανε μάλιστα εξαγωγή σιτηρών. Την οικονομική της ισχύ μαρτυρά το γεγονός ότι, περί το 480 π.Χ., είχε προχωρήσει σε κοπή νομίσματος (αργυρό ημίδραχμο και δραχμή), που έφερε στον εμπροσθότυπο μορφή ίππου και στον οπισθότυπο έναν κόκκο σιταριού. Αυτή ήταν η αρχή μιας μακράς περιόδου πλούσιας, ανεξάρτητης νομισματοκοπικής δράσης, που φθάνει μέχρι το 200 π.Χ. Η θεματολογία των νομισμάτων της ακολουθεί αυτή του Κοινού των Θεσσαλών με συχνά στοιχεία τον ίππο, τον κόκκο σιταριού, τον Ηρακλή και τον Ποσειδώνα.

ΑΡΓΥΡΗ ΔΡΑΧΜΗ ΤΗΣ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΣ ΚΟΠΗΣ ΤΟΥ 465 – 460 π.Χ.

ΑΡΓΥΡΟ ΗΜΙΔΡΑΧΜΟ ΤΗΣ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΣ ΚΟΠΗΣ ΤΟΥ 400-367 π.Χ.

Η πόλη υπήρξε διάσημη, όπως και η Φάρσαλος, για το ιππικό της.

Τη δραματικότερη στιγμή της την έζησε το 369 π.Χ. όταν, κατά τη διάρκεια της επίθεσης που εξαπέλυσε ο τύραννος των Φερών Αλέξανδρος - εκείνος που ο Ξενοφών αποκάλεσε

«
των Θεσσαλών ευπατρίδων για να υπαρπάξει την εξουσία - εισέβαλε στην πόλη, κατέσφαξε όλον τον ανδρικό πληθυσμό και τον πέταξε σε διπλανή χαράδρα.

Ἄδικον λρ

Το 364 π.Χ., ο Θηβαίος στρατηγός Πελοπίδας, προσκεκλημένος από τους υπόλοιπους Θεσσαλούς, εισβάλλει στη Θεσσαλία με ισχυρές δυνάμεις και συγκρούεται με το στρατό του Αλεξάνδρου των Φερών στη θέση Κυνός Κεφαλαί (στην περιοχή της Σκοτούσσας). Ο Βοιωτός υποχρέωσε τον Φεραίο σε πανωλεθρία, έχασε όμως στη μάχη τη ζωή του.

Στην ίδια θέση, δηλαδή στις Κυνός Κεφαλαί, το 197 π.Χ κατά το Β' Μακεδονικό πόλεμο, ο Ρωμαίος στρατηγός Τίτος Κόιντος Φλαμίνιος νίκησε κατά κράτος το Φίλιππο Ε' της Μακεδονίας. Νωρίτερα όμως, η Σκοτούσσα πρόλαβε να γνωρίσει μία νέα ακμή, υπό την προστασία του Φιλίππου Ε', ο οποίος διέκρινε τη δυνατότητα της πόλης να τροφοδοτεί τα στρατεύματά του και τη μετέτρεψε σε στρατιωτικό του κέντρο. Ο Πλούταρχος αναφέρει την ύπαρξη ενός κτηρίου αποκαλούμενου «Πολυάνδριον», όπου ο Φίλιππος Ε' μίλησε στους στρατιώτες του πριν από τη μάχη με το Φλαμίνιο.

Το 191 π.Χ. και ενώ η πόλη φαινόταν να ξαναβρίσκει την ισχύ της, καταλαμβάνεται από τον Αντίοχο, ηγεμόνα της Συρίας, ο οποίος, σύμφωνα και πάλι με τον Πλούταρχο, ύψωσε τύμβο επάνω από τον ομαδικό τάφο των πεσόντων Μακεδόνων στη μάχη των Κυνός Κεφαλών.

Στα μέσα του 2ου αιώνα μ.Χ., το τέλος της πορείας μέσα στην ιστορία, αυτής της σημαντικής πόλης έχει, ήδη, γραφτεί καθώς ο Πausanias την αναφέρει ως ακατοίκητη.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι από τη Σκοτούσσα καταγόταν ο διάσημος αρχαίος αθλητής και ολυμπιονίκης, Πολυδάμας ο Σκοτουσσαίος. Υπήρξε διάσημος, όχι μόνον για την ολυμπιακή του νίκη στο παγκράτιο³ το 408 π.Χ., κατά την 93η Ολυμπιάδα, αλλά κυρίως για την εξωπραγματική του δύναμη, εφάμιλλη μόνον με αυτή του Ηρακλή. Κατά τον Pausanias, ήταν ο πιο μεγάλος άνθρωπος που έζησε ποτέ (Pausanias, Ηλιακών Β 5.1). Στη σφαίρα του μύθου κινούνται οι θρυλούμενοι άθλοι του και ο θάνατός του (Pausanias, Ηλιακών Β 5.8-9).

³ Το παγκράτιο θεωρούνταν το κορυφαίο άθλημα της διοργάνωσης των ολυμπιακών αγώνων. Ήταν μικτό άθλημα πυγμαχίας και πάλης και ως εφευρέτης του φέρεται ο μυθικός ήρωας Θησέας.

ΣΤ 1. ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

Και η περιοχή της Ερέτριας κρύβει στα σπλάχνα της μία μακραίωνη ιστορία, η αρχή της οποίας χάνεται στην αυγή της προϊστορίας του ελλαδικού χώρου.

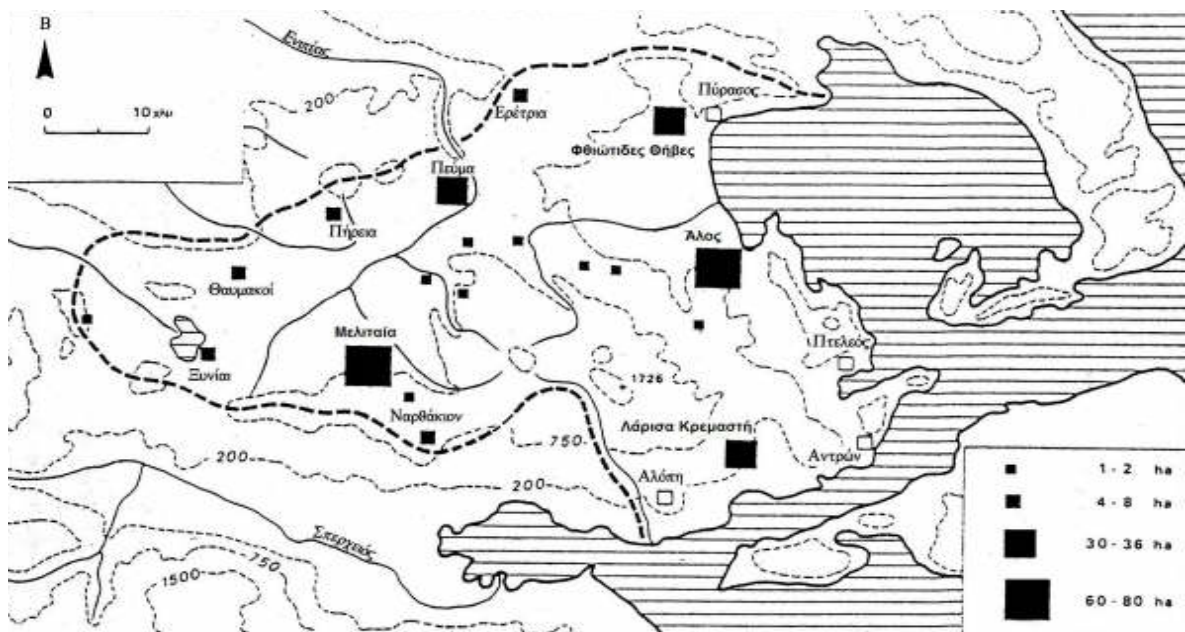
Στη θέση Τσαγγλί – Μαγούλα, κοντά στο σημερινό χωριό, υψώνεται σε ένα χαμηλό λόφο (προϊόν επάλληλης κατοίκησης), οικισμός της Μέσης Νεολιθικής περιόδου (5600 – 5300 π.Χ.), η ανασκαφή του οποίου από τους Άγγλους αρχαιολόγους A.Wace και M. Thompson στις αρχές του περασμένου αιώνα (1907- 1910), μας προσέφερε σημαντικά αρχιτεκτονικά και κεραμικά κατάλοιπα, που αποτέλεσαν τη βάση για τις μεταγενέστερες έρευνες, μελέτες και ερμηνείες ανάλογων ευρημάτων της περιόδου, από άλλες θέσεις.

ΣΤ 2. ΑΡΧΑΙΑ ΕΡΕΤΡΙΑ

Η πόλη Ερέτρια των ιστορικών χρόνων ήταν θεμελιωμένη επάνω σε ένα μεγάλο πλάτωμα ενός λόφου, δυτικά του σύγχρονου χωριού, προς την κατεύθυνση του χωριού Παλαιόμυλος. Ο χώρος του οικισμού στο βορρά, σε μία λοξή επιφάνεια, εκτείνεται προς την ομαλή κοιλάδα του Παλαιόμυλου, ενώ αντίθετα στο νότο κόβεται απότομα σε ένα ψηλό γκρεμό. Ανήκε διοικητικά στην «Περιοικίδα Αχαΐα Φθιώτιδα», που υπαγόταν στην εξουσία της «Τετράδος Φθιώτιδος», με άλλα λόγια στην εξουσία της Φαρσάλου.

Το όνομα της πόλης συνδέεται ετυμολογικά με το ρήμα ερέσσω ή ερέττω που σημαίνει κωπηλατώ. Το αταίριαστο αυτό όνομα για μία ηπειρωτική πόλη βρίσκει την εξήγησή του στην υπόθεση ότι η πόλη είτε ιδρύθηκε, είτε δέχθηκε αποίκους από την Ερέτρια της Εύβοιας, η οποία υπήρξε παραθαλάσσια. Πάντως μυθολογικά, ο ιδρυτής της πόλης ήταν ο Άδμητος, ο βασιλιάς των Φερών, στην υπηρεσία του οποίου εργάστηκε ο θεός Απόλλων. Σύμφωνα μάλιστα με επιγραφή που βρέθηκε στο χαμηλότερο τμήμα της πόλης, ο Απόλλων λατρευόταν σε αυτή.

Στην κορυφή του λόφου ήταν χτισμένη η ακρόπολη, χωριστά τειχισμένη, ως συνήθως, από την κάτω πόλη, που επίσης ήταν οχυρωμένη με τείχος. Το τείχος είναι χτισμένο με την έμπλεκτη τεχνική, το μέγιστο πλάτος του φθάνει τα 2,50 έως 3,00 μέτρα, ενώ το μέγιστο σωζόμενο ύψος του πάνω από 2,00 μέτρα. Διασώζεται, εν μέρει, σε επτά σειρές, ήταν ενισχυμένο με τέσσερις τουλάχιστον πύργους και έφερε, το λιγότερο, τρεις πύλες.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΥΜΑΤΟΣ

Ζ. ΠΕΥΜΑ

Στην ορεινή θέση, που είναι σήμερα γνωστή ως « Κάστρο Καλλιθέας », πλησίον του ομώνυμου σύγχρονου χωριού, ήταν χτισμένη η αρχαία πόλη της «Περιοικίδος Αχαΐας Φθιώτιδος», Πεύμα. Η πόλη έστεκε στη δίοδο από την κοιλάδα του Ενιπέα προς την πεδιάδα του Αλμυρού και δέσποζε στη χώρα με την ψηλή της κορυφή (617 μ.). Η βάση του βουνού της περιρρέεται σε τρεις πλευρές από τη βαθιά κοιλάδα του Ενιπέα.

Η ζωή της πόλης παρακολουθείται από τον 4ο αιώνα π.Χ., περίπου, έως τον 1ο αιώνα π.Χ. Πάντως η άνθησή της εντοπίζεται στον 3ο αιώνα π.Χ. έως και τον 1ο αιώνα π.Χ. Τότε ανήκε στο Κοινό (συνομοσπονδία) των πόλεων της Αχαΐας Φθιώτιδος, στο οποίο δεν ανήκε η αντίπαλη και ομόφυλη της πόλη, Μελίτεια. Στα πλαίσια της συνομοσπονδίας αυτής έκοψε νομίσματα που έφεραν το σήμα *Αχ*.

Η πόλη ήταν τειχισμένη και οχυρωμένη με πύργους. Το τείχος, μήκους περίπου 2,4 χιλιόμετρα, είναι χτισμένο με την έμπλεκτο τεχνική, έχει πλάτος που κυμαίνεται από 2,70 έως 2,85 μέτρα και το μέγιστο σωζόμενο ύψος του αγγίζει τα 2,10 μέτρα. Είναι ενισχυμένο με 36 πύργους, σύγχρονους με το υπόλοιπο τείχος, πλάτους 6,00 έως 6,60 μέτρα. Περιέκλειε δύο υψώματα, το δυτικό και το ανατολικό και έφερε και δύο καλά οχυρωμένες πύλες, δυτικά και ανατολικά αντίστοιχα, που η δεύτερη ανοιγόταν προς την κοιλάδα του Ενιπέα.

Στο εσωτερικό της πόλεως, επάνω στο δυτικό ύψωμα, ορθωνόταν η ακρόπολη. Το κυκλικό τείχος της, που αγγίζει έκταση 300 μέτρων, είναι αρχαιότερο και λιγότερο ισχυρό από αυτό της υπολοίπου πόλεως, καθώς το πλάτος του δεν ξεπερνά τα 2,00 μέτρα. Φέρει δύο, νεώτερης κατασκευής, πύργους.

Το αρχαιότερο τμήμα της πόλης ήταν η ακρόπολη, ενώ φαίνεται πως η επέκτασή της και στο ανατολικό ύψωμα πρέπει να έγινε στη στροφή από τον 4ο στον 3ο αιώνα π.Χ. και τότε η πόλη απέκτησε ένα ενιαίο σχέδιο. Η αγορά και τα δημόσια κτήρια χτίστηκαν δυτικά, ενώ τα ιδιωτικά οικήματα ανατολικά.

Οι αρχαιολογικές και ανασκαφικές έρευνες που εξελίσσονται στο χώρο από το 2004 έως σήμερα, από επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου της Alberta του Καναδά σε συνεργασία με τη 1^η Εφορεία Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων, έφεραν στο φως τμήμα της αρχαίας αγοράς, στοά με βωμό και ιδιωτικές οικίες. Η πόλη ήταν χτισμένη σύμφωνα με το ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα.

Στις υπώρειες του βουνού, το 1964, ο Έλληνας αρχαιολόγος, Δ. Θεοχάρης, ανέσκαψε θολωτούς τάφους της Εποχής του Σιδήρου (11ος αιώνας π.Χ.).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΟΧΥΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ “ΠΕΥΜΑ”
(από το βιβλίο του Κ. Οικονόμου “Θεσσαλικές Ιστορικές Εικόνες Β’)

Η. ΕΥΨΔΡΙΟΝ

Άλλη μία πόλη της “Τετράδος Φθιώτιδος”, δηλαδή υπό την εξουσία της Φαρσάλου, υπήρξε το ΕυΨδριο. Πιθανώς ήταν χτισμένη κάπου ανάμεσα στα σύγχρονα χωριά Κρήνη και Υπέρεια (αν και υπάρχουν και άλλες θεωρίες επ’αυτού). Τα ιστορικά και αρχαιολογικά δεδομένα δεν είναι πλούσια. Πάντως, αναφέρεται ανάμεσα στις καμένες, από το Φίλιππο Ε’, περιοχές της κοιλάδας του Ενιπέα, μεταξύ Ειρεσιών και Ερέτριας, το 198 π.Χ.

Θ. ΠΑΛΑΙΦΑΡΣΑΛΟΣ

Υπήρξε η δυτικότερη πόλη της μυθικής περιοχής Ελλάς, η οποία εκτεινόταν από τις Φθιώτιδες Θήβες μέχρι την Παλαιφάρσαλο. Από το όνομα της πόλης της Παλαιφαρσάλου ο Ρωμαίος συγγραφέας, Λίβιος, ονόμασε *μάχη της Φαρσάλου* τη μάχη που έγινε το 48 π.Χ. εκεί, ανάμεσα στον Ιούλιο Καίσαρα και τον Πομπηίο. Η μάχη αυτή έγινε κάπου ανάμεσα στη Φάρσαλο και τον Ενιπέα, σε έναν τόπο που δεν μπορεί ακόμη να προσδιορισθεί χωρίς αμφισβητήσεις. Έχει κατά καιρούς τοποθετηθεί από την περιοχή του σύγχρονου χωριού Αμπελειά έως ανάμεσα στην Υπέρεια και την Κρήνη ή στο λόφο Χτούρι (Πολυνέρι). Ανήκε στην «Τετράδα Φθιώτιδα» και καταστράφηκε και αυτή το 198 π.Χ. από το Φίλιππο Ε΄ της Μακεδονίας. Η πόλη δεν κατοικείται στα βυζαντινά χρόνια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η σύντομη αυτή περιήγηση στα ιστορικά και αρχαιολογικά δεδομένα του Δήμου Φαρσάλων ολοκληρώνεται με την επισήμανση ότι αναφέρθηκαν εδώ, μόνον τα πιο σημαντικά ιστορικά στοιχεία και οι επαρκέστερα – φιλολογικά, ιστορικά και ανασκαφικά - ερευνημένες αρχαιολογικές θέσεις (για παράδειγμα λείπει η αναφορά στο αρχαίο «Θετίδειο» ή στην πόλη «Ελλάς», διότι οι θέσεις αυτές δεν έχουν ούτε με ακρίβεια καθορισθεί, αλλά, πολύ περισσότερο, επιβάλλουν εκτενέστερη, μη εδραιωμένη διαπραγμάτευση). Σε αυτές θα πρέπει να προστεθούν εκατοντάδες άλλες εντοπισμένες αρχαιολογικές θέσεις, που καλύπτουν όλο το χρονολογικό φάσμα της αρχαιότητας (αρκεί να αναφέρει κανείς ότι οι νεολιθικοί, μονάχα, οικισμοί – 7η έως 4η χιλιετία π.Χ. - ξεπερνούν σε αριθμό τους τριακόσιους) και οι οποίες δεν έχουν βρει ακόμη τη θέση τους στην έρευνα. Επιπλέον, υπάρχουν δύο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος σπήλαια, καθώς και μνημεία της μεταβυζαντινής και της νεώτερης περιόδου (ενδεικτικά αναφέρονται: ο Ι.Ν. Παναγίας Δεμερλιώτισσας, ο Ι.Ν. Υπαπαντής στο Θετίδειο, ο Ι.Ν. Αγίων Αναργύρων στη Ζωοδόχο Πηγή, η Αλβανική Μονή στην Ασπρόγεια κ.α.), που συνολικά, **καθιστούν την περιοχή των Φαρσάλων ως μία από τις πιο πλούσιες και αρχαιολογικά ενδιαφέρουσες περιοχές στην Ελλάδα**. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να αποτελέσει και τον άξονα ανάπτυξης του Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου για την περίοδο 2011 – 2014, όσον αφορά στα θέματα πολιτισμού και ιστορίας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αθανασίου Μήτσος, Αναζητώντας την Φθία και την Ελλάδα, Αθήνα 2009
- Βαϊρακλιώτης Λάκης, Τα Φάρσαλα στην Αρχαιότητα (Προϊστορία –
Μυθολογία – Ιστορία), Φάρσαλα 1990
- Bequignon Yves, Études Thessaliennes, BCH, 1932
- Botsford & Robinson, Αρχαία Ελληνική Ιστορία, Αθήνα 1995
- Haagsma J. Margiet, Karapanou Sophia and Gouglas Sean, Excavations of the
Kastro at Kallithea, ΑΔ 2007, σελ. 5 - 14
- Helly Bruno, Éléments pour une histoire de la distribution des territoires en
Thessalie de l' époque Néolithique à la fin de l' Antiquité, Πρακτικά 1ου
Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Θεσσαλίας, Τόμος Ι,
σελ. 194 – 205, Λάρισα 2006
- Θεοχάρης Δ., Νεολιθικός Πολιτισμός, Αθήνα 1981
- Καραπάνου Σ. – Κατακούτα Στ. , Φάρσαλα, Ιστορία και Αρχαιολογικά
Δεδομένα, ΥΠΠΟ, ΙΕ' ΕΠΚΑ ΛΑΡΙΣΑΣ
- Καραπάνου Σ., Ελληνοκαναδική Αρχαιολογική Έρευνα στο “Κάστρο”
Καλλιθέας Φαρσάλων, ΑΔ 2008, σελ. 6 - 9
- Κατακούτα Στ. – Τουφεξής Γ. , Τα τείχη της Φαρσάλου, ΘΕΣΣΑΛΙΑ,
Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας 1975 – 1990, Αποτελέσματα και
Προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου της Λυών, 17 – 22 Απριλίου 1990,
Τόμος Β', σελ. 189 – 200, Αθήνα 1994
- Κοκκορού – Αλευρά Γ. , Η Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας, Αθήνα 1991
- Νέα Δομή, τόμος 3, σελ. 31
- Οικονόμου Κ.Α., Η Λάρισα και η Θεσσαλική Ιστορία, Τόμος Β', «Από τις
απαρχές της προϊστορίας, στην Τετραρχία και τη Ρωμαϊοκρατία» (8000–197
π.Χ.), Λάρισα 2007
- Πάπυρος – Λαρούς – Μπριτάννικα, τόμος 6, σελ. 303
- Πάπυρος – Λαρούς – Μπριτάννικα, τόμος 59, σελ. 181
- Πρακτικά Α' Συνεδρίου Φαρσαλινών Σπουδών, Λάρισα 1994
- Stählin Friedrich, Η Αρχαία Θεσσαλία, Φ.Ι.ΛΟ.Σ. Τρικάλων, Θεσσαλονίκη
2002
- A. Wace – M. Thompson, Prehistoric Thessaly, 1912
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Φάρσαλα>
www.farsala.gr/ διαδικτυακές πύλες- δήμος Φαρσάλων- ιστορία
www.achilles.gr/old.farsalos.htm
<http://odysseus.culture.gr/> Ακρόπολη Φαρσάλων
<http://odysseus.culture.gr/> Θολωτός Τάφος Φαρσάλων
<http://www.polidamantas.gov.gr> (Διαδικτυακές Πύλες – Δήμος Πολυδάμαντα-
Ιστορία)
- <http://www.hellinon.net/NeesSelides/Fthia.htm>
<http://el.wikipedia.org/wiki/Φθία>
www.e-istoria.com/t4.html

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Η υπάρχουσα κατάσταση στο Δήμο σε θέματα ιστορίας, αρχαιολογίας, λαογραφίας και εν γένει πολιτισμού, διαπιστώνουμε ότι είναι σχεδόν απογοητευτική και σίγουρα αναντίστοιχη του ιστορικού παρελθόντος τόσο της ίδιας της πόλης των Φαρσάλων, όσο και της ευρύτερης περιοχής ευθύνης του Δήμου:

- **οι υπάρχοντες αρχαιολογικοί χώροι δεν είναι προσιτοί στο ευρύ κοινό**, τόσο τα τρία ταφικά μνημεία, τα διάσπαρτα απαλλοτριωμένα οικόπεδα εντός του πολεοδομικού ιστού με τα τμήματα της αρχαίας οχύρωσης, όσο και ο χώρος της ακροπόλεως
- **δεν υπάρχει αρχαιολογικό μουσείο**
- **δεν υπάρχει λαογραφικό μουσείο**
- δεν έχουν προχωρήσει οι ανασκαφές στον από χρόνια κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο της Σκοτούσας
- δεν υπάρχουν πουθενά αναρτημένες στην πόλη πινακίδες που να προσφέρουν μια στοιχειώδη έστω ενημέρωση, τόσο στους πολίτες όσο και στους επισκέπτες, για το μυθολογικό, αρχαιολογικό, ιστορικό παρελθόν της πόλης
- δεν υπάρχει αναρτημένη καμιά ενημερωτική πινακίδα, σε κανέναν από τους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής ευθύνης του Δήμου
- δεν κυκλοφορεί αναλόγου περιεχομένου υλικό, έντυπης ή ηλεκτρονικής μορφής, που να προσελκύει την ανάπτυξη της έρευνας και της μελέτης του μακραίωνου παρελθόντος της περιοχής ή την προσέλευση επισκεπτών
- δεν υπάρχουν αρχαιολογικά-πολιτιστικά πάρκα
- δεν έχουν αναδειχθεί τα σπουδαία θρησκευτικά μνημεία της περιοχής
- δεν υπάρχουν εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία του Δήμου με θέμα τη γνώση της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού
- δεν υπάρχει προωθητική καμπάνια ευρείας έκτασης, εκμεταλλεζόμενη τα πολιτιστικά και φυσιολατρικά χαρακτηριστικά του τόπου
- και κυρίως, δεν υπάρχει κανενός είδους αναγνωρίσιμο τοπόσημο στην πόλη.

Όλα αυτά καθιστούν τα Φάρσαλα μια μικρή επαρχιακή πόλη, θεωρούμε αδιάφορη για τους επισκέπτες. Η εικόνα δραστικά θα διαφοροποιηθεί μέσα από την υλοποίηση μιας σειράς στόχων - δράσεων, καθώς στρατηγική επιλογή και προτεραιότητα της νέας δημοτικής αρχής είναι η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, η ένταξή του σε πολιτιστικές διαδρομές και η παραγωγή νέου τοπικού πολιτιστικού προϊόντος. **Ο πολιτισμός είναι ένα βαθιά αναπτυξιακό εργαλείο**, ειδικά σε μια χώρα σαν την Ελλάδα, που έχει όλο αυτό το τεράστιο πολιτιστικό κεφάλαιο και ειδικότερα για τα Φάρσαλα που έχουν αφήσει ανενεργό το πολιτιστικό τους κεφάλαιο για πολλές δεκαετίες.

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να αναφερθεί ο κατάλογος των επίσημα κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της περιοχής, που μαζί με την παράθεση των ιστορικών και αρχαιολογικών στοιχείων, που προηγήθηκε, καταδεικνύουν εύλογα τη διαχρονική, ιστορικά σημαντικότητα του τόπου:

**ΚΗΡΥΓΜΕΝΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ
ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ**

- 1) *Ο λόφος της Αγίας Παρασκευής στα Φάρσαλα,*
- 2) *Ο λόφος του Προφήτη Ηλία και τα σπήλαια της βουνώδους περιοχής του στην πόλη των Φαρσάλων,*
- 3) *Ο λόφος Βαρούσι,*
- 4) *Τα τμήματα της αρχαίας οχύρωσης εντός της πόλης των Φαρσάλων,*
- 5) *Ο πύργος Καραμίχου στα Φάρσαλα που αποτελεί ένα τυπικό πυργόσπιτο των αρχών του 18^{ου} αι,*
- 6) *Η πολύτοξη λιθόκτιστη γέφυρα του Ενιπέα ποταμού στο δρόμο, Λαμίας-Λάρισας κατασκευασμένη στα τέλη του 18^{ου} αι,*
- 7) *Ο ναός της Παναγίας της Δεμερλιώτισσας στο Σταυρό κατασκευασμένη το 1778μ.Χ.,*
- 8) *Ο λόφος Χτούρι (αρχαίο Ευύδριο) των μυκηναϊκών και κλασικών χρόνων και η νεολιθική μαγούλα πλησίον αυτού,*
- 9) *Το κονάκι Χαροκόπου, ιδιοκτησίας Κυζερίδη, στο Πολυνέρι που αποτελεί ένα τυπικό τσιφλικόσπιτο,*
- 10) *Η αρχαία Ερέτρια,*
- 11) *Η αρχαία Σκοτούσσα,*
- 12) *Το κονάκι του Παλιόμυλου στο δημοτικό διαμέρισμα Πολυδάμαντα, ιδιοκτησίας Αχ. Βασιλείου, που αποτελεί τυπικό τσιφλικόσπιτο των αρχών του 20^{ου} αι,*
- 13) *Η Αλβανική Μονή « Ντουρμπαρλή - Σουλτάν» στην Ασπρόγεια του 1492μ.Χ.,*
- 14) *Το ρωμαϊκό στρατόπεδο στη Ζωοδόχο Πηγή στην περιοχή του οποίου εντοπίστηκε και αρχαιολογική θέση της ελληνοιστικής περιόδου,*
- 15) *Ο ναός των Αγίων Αναργύρων στη Ζωοδόχο Πηγή του 1839 μ.Χ.*

ΣΧΕΛΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Τα Φάρσαλα αποτελούν ένα από τα αρχαιότερα λίκνα συνεχόμενης, αδιάκοπης κατοίκησης της Ελλάδας και συνεπώς της Ευρώπης. Σε μια πόλη με μια τέτοια μεγάλη διαδρομή μέσα στο χρόνο, η αρχή της οποίας εντοπίζεται στην 4^η χιλιετία π.Χ., αξίζει και της πρέπει μια καλύτερη, σύγχρονη πολιτισμική ταυτότητα ή πιο σωστά, η δημιουργία μιας ταυτότητας και η οριοθέτηση ενός στίγματος, ενός σημείου αναφοράς για τους υπόλοιπους Έλληνες και τον κόσμο. Οι σύγχρονοι κάτοικοι της πόλης εμφανίζονται ως να μη συνειδητοποιούν τη σημαντικότητα του ιστορικού τους φορτίου, κι αυτό διότι κανείς, έως τώρα, δεν φρόντισε να τους εκπαιδεύσει, να τους κεντρίσει το ενδιαφέρον, να τους μνήσει και να τους κάνει κοινωνούς της ιστορίας τους. Επειδή, λοιπόν, έχει χαθεί αυτή η επίγνωση της σπουδαιότητας του ιστορικού παρελθόντος, πρέπει να προσπαθήσουμε να την αναγεννήσουμε, να τη δομήσουμε εκ νέου και μονόδρομος προς αυτή την κατεύθυνση φαντάζει η εις βάθος μελέτη, προάσπιση και προβολή της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

- Ναυαρχίδα της νέας πολιτιστικής πολιτικής του Δήμου αναδεικνύεται η **δημιουργία μιας επισκέψιμης μουσειολογικής συλλογής**. Προτεινόμενος χώρος στέγασης της αρχαιολογικής συλλογής, που θα δημιουργηθεί, είναι το κτήριο του παλαιού 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου επί της οδού Καναδά. Εξασφαλίστηκε η συναίνεση της ΙΕ΄ Εφορείας Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων, η συνεργασία της 5^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων, έχουν ήδη δρομολογηθεί οι απαραίτητες διαδικασίες και προχωρούν οι σχετικές μελέτες. Εν συνέχεια, θα αναζητηθεί η χρηματοδότηση εκείνη που θα κάνει την υλοποίηση του έργου ευκολότερη για το Δήμο.

- Η νέα δημοτική αρχή και προσωπικά ο δήμαρχος, σε αγαστή συνεργασία με τη ΙΕ΄ Εφορεία Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων, που εκπόνησε την τεχνική μελέτη, κατάφερε να εντάξει στο ΕΣΠΑ τη χρηματοδότηση ενός σημαντικού έργου, για τη **συντήρηση και ανάδειξη των σωζόμενων αρχιτεκτονικών αρχαιολογικών καταλοίπων της πόλης** συνολικού προϋπολογισμού 900000€.

Οι παλαιότερες και ιδιαίτερα οι νεότερες ανασκαφές έδωσαν σημαντικά στοιχεία για το ιστορικό παρελθόν. Από το σύνολο των αποκαλυφθέντων αρχαίων λειψάνων μόνο τμήματα της οχύρωσης της αρχαίας πόλης καθώς και τρία κτιστά ταφικά μνημεία διατηρούνται ορατά σε απαλλοτριωμένα οικοπέδα, τα οποία βρίσκονται διάσπαρτα μέσα στο σύγχρονο πολεοδομικό ιστό. Παράλληλα η κορυφή του υψώματος Προφήτης Ηλίας, όπου τα ερείπια της αρχαίας και βυζαντινής Φαρσάλου, είναι ο μοναδικός εκτεταμένος χώρος αναψυχής και πρασίνου που διαθέτει η πόλη γεμάτος από εμφανή ιστορικά κατάλοιπα.

Τα έργα, λοιπόν, που θα γίνουν μέσα στην επόμενη τριετία στα πλαίσια του προγράμματος ΕΣΠΑ και με την επιστημονική ευθύνη της ΙΕ΄ Εφορείας Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων και της 7^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (για την περιοχή της ακροπόλεως μόνον) σκοπό έχουν αφενός, τη συντήρηση των λειψάνων τόσο της ακροπόλεως, όσο και των οικοπέδων μέσα στην πόλη, ώστε αυτά να διασωθούν από τις

φθορές που έχουν υποστεί στο πέρασμα του χρόνου και να προφυλαχθούν από μελλοντικές. Αφετέρου, με τις εργασίες διαμόρφωσης και εξωραϊσμού του περιβάλλοντα χώρου τους, τα μνημεία θα αναδειχθούν, θα ενταχθούν στη ζωή της σύγχρονης πόλης και θα αποτελέσουν **σημεία αναφοράς, αναγνωρίσιμα τοπόσημα.** Οι προβλεπόμενες εργασίες θα είναι μικρής κλίμακας, εναρμονισμένες στο φυσικό περιβάλλον, χωρίς τον κίνδυνο τα αρχαία λείψανα να απολέσουν την αυθεντικότητά τους. Με την ολοκλήρωσή τους, θα δημιουργηθεί από τη μια ένα αρχαιολογικό πάρκο στο χώρο της ακρόπολης, που θα αποτελέσει νέο προορισμό για τους κατοίκους και τους επισκέπτες, ιδανικό για πολιτιστικό ακόμα και πεζοπορικό τουρισμό. Από την άλλη, τα αποκαλυφθέντα σε οικόπεδα τμήματα της αρχαίας οχύρωσης, αν και δεν είναι δυνατό να ενοποιηθούν, επειδή είναι διάσπαρτα, θα λειτουργήσουν ως σημεία - στάσεις μιας σηματοδοτημένης αρχαιολογικής πορείας, ενός αρχαιολογικού μονοπατιού μέσα στην πόλη, συνοδευμένου από σειρά πινακίδων πληροφόρησης σε επιλεγμένα σημεία.

Συνεπώς τα Φάρσαλα, προβάλλοντας τα πολιτιστικά τους χαρακτηριστικά, έχοντας να επιδείξουν ανοιχτούς αρχαιολογικούς χώρους, αλλά και μουσείο είναι αναμενόμενο να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες, οι οποίοι και θα συμβάλλουν στην τόνωση της τοπικής οικονομίας.

- Στην εξυπηρέτηση του ίδιου στόχου, δηλαδή στην προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών, θα κυκλοφορήσει πληροφοριακό υλικό και σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή με περιεχόμενο τη διαδρομή των Φαρσάλων μέσα στο χρόνο, τους ανθρώπους και την ιστορία, εμπλουτισμένο με πλούσιο φωτογραφικό υλικό, που θα το καθιστά ελκυστικό για το χρήστη. Η χρηματοδότηση και αυτού του έργου θα αντληθεί από εξασφαλισμένο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.

Ο Δήμος, από τα τακτικά του έξοδα, θα χρηματοδοτήσει, αρχής γενομένης φέτος με ένα κονδύλι 20000,00€, τη **συνέχιση των ανασκαφικών εργασιών στην άλλη σπουδαία αρχαία πόλη της περιοχής ευθύνης του, τη Σκοτούσσα.** Η Σκοτούσσα, ισχυρή και πλούσια πόλη της Πελασγιώτιδας, διέγραψε κι εκείνη τη δική της διακεκριμένη πορεία κατά την κλασική και ελληνιστική περίοδο και της αξίζει να μπει, με όλη τη φροντίδα του Δήμου, στον αρχαιολογικό χάρτη της Ελλάδος και να γίνει ένας ακόμη επισκέψιμος πόλος αρχαιολογικού ενδιαφέροντος εντός των ορίων του Δήμου Φαρσάλων. Στα επόμενα χρόνια, θα πρέπει να επιδιωχθεί η εξασφάλιση σε μόνιμη βάση, της χρηματοδότησης της συνέχισης των ανασκαφικών έργων.

- Ο Δήμος πρέπει να συνεχίσει να περιβάλλει με φροντίδα την εξέλιξη των ανασκαφικών ερευνών στο κάστρο Καλλιθέας, την αρχαία πόλη της Αχαΐας Φθιώτιδας, «Πεύμα». Θα εξακολουθήσει να προσφέρει δωρεάν στέγη στα μέλη της επιστημονικής αποστολής του Καναδικού Πανεπιστημίου της Alberta και με χρηματοδότηση του προγράμματος «Κοινοφελούς Εργασίας» του Υπουργείου Εργασίας θα καθαρίσει και θα αποπυλώσει τον αρχαιολογικό χώρο, οριοθετώντας παράλληλα ένα μονοπάτι πρόσβασης προς αυτόν, ώστε, με ήπια παρέμβαση, να δημιουργηθεί ένα αρχαιολογικό πάρκο και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι επισκέπτες που θα φθάνουν εκεί είτε από αρχαιολογικό, είτε από πεζοπορικό ενδιαφέρον. Για την εξυπηρέτηση του σχεδίου αυτού, θα αναζητηθεί επιπλέον χρηματοδότηση από τα προγράμματα LEADER, ώστε να αξιοποιηθεί ο ευρύτερος χώρος του Κάστρου της Καλλιθέας και να αναδειχθεί και η υπάρχουσα στις υπώρειες του βουνού παραδοσιακή βρύση, μέσα σε ένα τοπίο φυσικού κάλλους.

- Όλο το προαναφερθέν πλέγμα δράσεων που εν περιλήψει περιλαμβάνει:

- δημιουργία ενός σηματοδοτημένου και εμπλουτισμένου με πληροφοριακό υλικό αρχαιολογικού μονοπατιού εντός της πόλεως και της ακροπόλεως των Φαρσάλων
- δημιουργία αρχαιολογικού και λαογραφικού μουσείου
- χρηματοδότηση των ανασκαφών στην αρχαία Σκοτούσσα
- αρωγή προς τις ανασκαφικές έρευνες του Κάστρου Καλλιθέας, καθαρισμός του εκεί αρχαιολογικού χώρου και δημιουργία μονοπατιού πρόσβασης και ενός αρχαιολογικού πάρκου
- κυκλοφορία έντυπου και ηλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού
- θα ενισχυθεί με μια **δυναμική και επιθετική διαφημιστική προώθηση** προς όλους τους αρμόδιους φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό των όσων νέων αξιοθεάτων θα έχει να προσφέρει η πόλη, κάνοντας εκτεταμένη χρήση, ταυτόχρονα, του ιδιαίτερου εμπορικού ονόματος του αρχαίου ήρωα «Αχιλλέα». Η πόλη πρέπει απαραίτητα να συνδεθεί στη συνείδηση όλων, Ελλήνων και ξένων, ως γενέθλιος τόπος του Αχιλλέα, γεγονός που θα την καταστήσει περισσότερο ενδιαφέρουσα ως τόπο επίσκεψης.

- Επιπροσθέτως, ο Δήμος, μέσα στα πλαίσια του προγράμματος «Θησέας», έχει ήδη αρχίσει και θα ολοκληρώσει τη διαμόρφωση ενός φυσιολατρικού- αρχαιολογικού πάρκου στην περιοχή των πηγών του Απιδανού ποταμού.

- Με χρηματοδότηση από τα τακτικά έσοδα του Δήμου ύψους 50000€, θα διαμορφωθεί άμεσα ο χώρος του Αρχαίου Δυτικού Νεκροταφείου και θα γίνει επισκέψιμος.

- Μέσα στα πλαίσια ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ εξασφαλίστηκε χρηματοδότηση 215000,00€ για την αποκατάσταση των παραδοσιακών δεξαμενών της περιοχής Βαρουσιού και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου με φυτική γη, πλακοστρώσεις και υποδομές φωτισμού.

- Στην κεντρική πλατεία της πόλης, έπειτα από την ολοκλήρωση δημόσιου καλλιτεχνικού διαγωνισμού, εντός των προσεχών μηνών, θα στηθεί ανδριάντας του ήρωα – σύμβολο της πόλης, Αχιλλέα.

- Θα χρηματοδοτηθούν, άμεσα με ποσό 20000,00€ από τα τακτικά έσοδα του Δήμου, οι ανασκαφές στην περιοχή «Κατράνα» με στόχο να επισπευσθεί η εκεί κατασκευή ανοιχτού θεάτρου και ενός χώρου πολιτισμού.

- Ολοκληρώνονται οι μελέτες και ξεκινούν οι διαδικασίες για την πλήρη συντήρηση και αποκατάσταση του πολύπαθου «Πύργου Καραμίχου» με απώτερο στόχο την εκεί στέγαση θεματικού λαογραφικού μουσείου.

Θα οργανωθεί σε σταθερή και μόνιμη βάση η λειτουργία της δημοτικής βιβλιοθήκης στο κτήριο Δελιδημητρίου, μετά από τις αναγκαίες επεμβάσεις και επιδιορθώσεις σ' αυτό, ενώ επιπλέον θα εμπλουτισθεί με νέο αναγνωστικό υλικό και έντυπο και ηλεκτρονικό.

- Στον ίδιο χώρο θα στεγαστεί μια μόνιμη έκθεση ιστορικής μνήμης με γκραβούρες και φωτογραφίες της πόλης, των ανθρώπων και των δραστηριοτήτων τους, ώστε να δημιουργηθεί μια επιπλέον στάση επίσκεψης μέσα σ' αυτή.

- Παράλληλα, οι επιστημονικοί συνεργάτες του δημάρχου, θα αναπτύξουν, άμεσα, εκπαιδευτικά προγράμματα πολιτισμού και γνωριμίας των μαθητών με την τοπική ιστορία, βασισμένα σε διαλέξεις με προβολές power point και σε επί τόπου επισκέψεις των μαθητών στα σωζόμενα ταφικά μνημεία, στην ακρόπολη και το τείχος. **Κεντρικός**

στόχος και ιδιαίτερη μέριμνα της νέας δημοτικής αρχής καθίσταται η γαλούχηση μιας νέας ευαισθητοποιημένης και ενεργοποιημένης γενιάς, που θα γνωρίζει το ιστορικό της παρελθόν, θα σέβεται και θα περιθάλπτει με φροντίδα τα λείψανά του, ώστε να μένει πάντα άρρηκτος ο κρίκος που τη συνδέει με το παρελθόν που κληρονόμησε και το μέλλον που θα κληροδοτήσει.

- Θα αναδειχθούν και θα προβληθούν αναλόγως όλα τα θρησκευτικά μνημεία της περιοχής: στη Ζωοδόχο Πηγή, στο Θετίδιο, στο Σιτόχωρο.
- Ανάλογη προβολή και φροντίδα επιφυλάσσεται και για την Αλβανική Μονή *Ντουρμπαλή – Σουλτάν* στην Ασπρόγεια (Τεκές των Μπαχτασήδων).
- Στα όρια του Δήμου Φαρσάλων υπάρχουν δύο αξιόλογα σπήλαια - τόσο σπηλαιολογικού, όσο και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος - τα οποία ο Δήμος προτίθεται να τα ερευνήσει εκτενώς, να τα αναδείξει και να τα καταστήσει επισκέψιμα.
- Με άξονα πάντοτε την επιθυμία διάσωσης της ιστορικής μνήμης, θα συντηρηθούν οι παραδοσιακές βρύσες ή τα όποια άλλα λείψανα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, όπου υπάρχουν, ως κατάλοιπα και εικόνες μιας ζωής που έχει οριστικά χαθεί. Η χρηματοδότηση για το σχέδιο αυτό θα αναζητηθεί και στα προγράμματα LEADER, αλλά μπορεί να αντληθεί και μέσα από τα τακτικά έσοδα του Δήμου.
- Παράλληλα, προωθείται η δημιουργία Ιστορικών – Θεματικών Πάρκων, όπως: Αχιλλείο Πάρκο, Πάρκο Ολυμπιονίκη Πολυδάμαντα, Πάρκο Μάχης Φαρσάλων (σύγκρουση Πομπηίου – Καίσαρα).
- Θα δρομολογηθεί, επίσης, η αξιοποίηση των κτηρίων και του χώρου του Παλαιού Σιδηροδρομικού Σταθμού Φαρσάλων για πολιτιστικές εκδηλώσεις και θα επιχειρηθεί η δημιουργία Σιδηροδρομικού μουσείου. Συγχρόνως, θα γίνουν ενέργειες για την αξιοποίηση της σιδηροδρομικής γραμμής Παλαιοφάρσαλος – Βόλος για τουριστικούς σκοπούς.
- Τέλος, θα διεκδικηθεί χρηματοδότηση από τα προγράμματα LEADER για τη δημιουργία και κυκλοφορία λευκάματος συνολικής παρουσίασης του Δήμου : ιστορία – μνημεία – νεώτερη αρχιτεκτονική – φυσικός πλούτος, ώστε να ολοκληρωθεί το κεφάλαιο της εκδοτικής προβολής της περιοχής μας.

Όλα αυτά τα έργα και οι δράσεις θα προσφέρουν σ' αυτήν την απομονωμένη περιοχή του κέντρου της Ελλάδας, την τόσο γυμνή και διψασμένη από σημεία αναφοράς, τα αναγκαία τοπόσημα για να γίνει γνωστή μέσα από τη συγκρότηση μιας πολιτισμικής ταυτότητας, να ενταχθεί στις διαδρομές του θεματικού - εναλλακτικού τουρισμού (πολιτιστικού, ιστορικού – αρχαιολογικού, πεζοπορικού – φυσιολατρικού κ.αλ.) και εν τέλει να τονωθεί οικονομικά. Εκτός τούτου, το μεγαλύτερο, ίσως, κέρδος της υλοποίησης έργων πολιτισμού, είναι η καλλιέργεια των πολιτών, που, μακροπρόθεσμα, τους προσφέρει ένα νέο, ποιοτικότερο τρόπο ζωής και τους εξασκεί σε μια αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΡΓΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Α. ΕΡΓΑ ΜΕ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ-ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ	ΕΣΠΑ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	ΕΣΠΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΣ	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΧΩΡΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΒΑΡΟΥΣΙ	ΕΣΠΑ
ΧΑΛΚΙΝΟΣ ΑΝΔΡΙΑΝΤΑΣ ΑΧΙΛΛΕΑ	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ «ΚΑΤΡΑΝΑ»	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
ΠΑΡΚΟ ΑΠΙΔΑΝΟΥ	ΘΗΣΕΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Π

ΦΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ Ή ΤΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΘΕΑ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΥΡΓΟΥ ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ
ΕΚΘΕΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ. ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ – ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ – ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Γ. ΕΡΓΑ ΜΕ ΜΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΝΤΟΥΡΜΠΑΛΗΣ-ΣΟΥΛΤΑΝ
ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΣΠΗΛΑΙΩΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ – ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Ο.Π.Α.Κ.Π.Α.Δ.Φ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΤΡΙΕΤΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΠΑΙΔΕΙΑΣ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ-ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Η αναφορά στις σχεδιαζόμενες δράσεις του Δήμου για τα ευρύτερα θέματα πολιτισμού, ολοκληρώνεται με την αναφορά στους επιχειρησιακούς προσανατολισμούς του Ο.Π.Α.Κ.Π.Α.Δ.Φ.

Με βάση, λοιπόν, το ιδρυτικό του καταστατικό και τις, από αυτό, προβλεπόμενες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις του, ο Οργανισμός, για την παρθενική του επιχειρησιακή περίοδο των ετών 2011 – 2014, παράλληλα και μαζί με τις υπηρεσίες του Δήμου, σκοπεύουν να εστιάσουν στη:

- δημιουργία εικαστικού εργαστηρίου, με τμήματα αιογραφίας, βιτρώ, ελεύθερου σχεδίου, ζωγραφικής, ψηφιδωτού κ.α. Ο στόχος θα υλοποιηθεί βραχυπρόθεσμα, είτε μέσω σύναψης μίσθωσης έργου, είτε μέσω του προγράμματος μερικής απασχόλησης.
- οργάνωση σειράς διαλέξεων, που θα καλύπτουν ευρείς θεματικούς κύκλους, (π.χ. Τοπική Ιστορία, Αγωγή Γονέων, Περιβαλλοντική Αγωγή και Οικολογία, Επιχειρηματικότητα, Διατροφή, Βιολογική Γεωργία κ.α.). Για τους κύκλους των διαλέξεων αυτών, θα προσκληθούν έγκυροι ειδικοί και επιστήμονες.
- κατασκευή μουσικού studio, με σκοπό την ηχογράφηση μουσικών έργων που παράγουν τα τμήματα της Δημοτικής Μουσικής Σχολής, της Δημοτικής Χορωδίας, αλλά και οι νέοι καλλιτέχνες του δήμου μας. Για την πραγματοποίηση του στόχου θα διεκδικηθεί από το δήμο η ένταξή του σε χρηματοδότηση από πρόγραμμα LEADER.
- κατασκευή πίστας skateboard, ώστε να βρίσκει έκφραση η εφηβική και νεανική ενεργητικότητα. Και για το έργο αυτό θα αναζητηθεί χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά προγράμματα.
- δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων για τη δωρεάν πρόσβαση στο Διαδίκτυο (Internet) σε όλο το δήμο.
- δημιουργία ενός κατάλληλα διαμορφωμένου, ελκυστικού και φιλικού για τους νέους, χώρου που να λειτουργήσει ως στέκι τους.
- αξιοποίηση νέων επιστημόνων του τόπου μας, όπου αυτό είναι δυνατόν, για μελέτες και δράσεις που θα εκπονήσει ο Δήμος, ώστε να αποφύγουμε τη διαρροή πολύτιμου επιστημονικού κεφαλαίου προς άλλα μέρη και σταδιακά να ανυψωθεί το μορφωτικό επίπεδο της κοινωνίας μας.
- συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό των υπαρχόντων αθλητικών εγκαταστάσεων και μέσα στα πλαίσια αυτά, την επισκευή της σκεπής του κλειστού Γυμναστηρίου και την εκεί τοποθέτηση παρκέ δαπέδου.

- κατασκευή πίστας μηχανοκίνητου αθλητισμού, συγκεκριμένων προδιαγραφών, στην Κρήνη.
- δημιουργία ενός αθλητικού πάρκου μαζικού αθλητισμού στο χώρο δίπλα στο γήπεδο και ενοποίηση του χώρου αυτού με το χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου..
- δημιουργία του θεσμικού πλαισίου και των προϋποθέσεων για τη διοργάνωση ενός πανθεσσαλικού, αθλητικού τουρνουά, που να περιλαμβάνει μπάσκετ 3x3, ποδόσφαιρο κ.α.
- προώθηση του διάσημου τοπικού προϊόντος μας, του χαλβά. Για την επίτευξη του στόχου αυτού θα αναζητηθούν χρηματοδοτήσεις μέσω των προγραμμάτων LEADER.
- δημιουργία δημοτικής σχολής χορού (κλασικού και μοντέρνου).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ – ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ

Ηλέκτρα Θελούρα
Πολιτικός Μηχανικός, Msc

Στην προσπάθεια καλύτερης παρουσίασης και αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης στο Δήμο Φαρσάλων, χρησιμοποιείται η ανάλυση SWOT, δηλ. η **ανάλυση των δυνάμεων - πλεονεκτημάτων (Strengths), αδυναμιών - μειονεκτημάτων (Weaknesses), προοπτικών - ευκαιριών (Opportunities) και απειλών - κινδύνων (Threats)**, που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη περιοχή και η οποία συνεισφέρει στη λήψη αποφάσεων και στην αποτελεσματικότερη χάραξη αναπτυξιακής στρατηγικής. Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, ώστε να ληφθούν από την Δημοτική Αρχή οι απαραίτητες αποφάσεις σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει για την επίτευξή τους.

Με βάση τα στοιχεία που έχουν προκύψει από την αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης, τις διαδικασίες διαβούλευσης και τις προηγούμενες μελέτες προκύπτει ο ακόλουθος Πίνακας που περιγράφει τα βασικά πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές για τον Δήμο. Τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης θα αποτελέσουν τη βασική εισροή αφενός για την εξαγωγή συμπερασμάτων και αφετέρου τη διατύπωση των στρατηγικών κατευθύνσεων του ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος της περιοχής.

Με άξονα τον παραπάνω στόχο η ανάλυση SWOT εστιάζει στον εντοπισμό :

A. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

1. Των πλεονεκτημάτων-δυνάμεων (Strengths), δηλ. των εσωτερικών συνθηκών που περιγράφουν τη θέση του Δήμου Φαρσάλων, σχετίζονται άμεσα με το επίπεδο ανάπτυξης του και χαρακτηρίζονται ως πλεονεκτήματα του και
2. των μειονεκτημάτων-αδυναμιών (Weaknesses), δηλ. των εσωτερικών συνθηκών που μειώνουν τη θέση του Δήμου ως θύλακα ανάπτυξης και χαρακτηρίζονται ως προβλήματα.

B. ΕΞΕΤΑΣΗ

1. Των προοπτικών – ευκαιριών (Opportunities), δηλ. των τρεχουσών ή μελλοντικών συνθηκών του "περιβάλλοντος" που ενεργούν θετικά για την ενδυνάμωση και την ανάπτυξη της θέσης της περιοχής και
2. των απειλών - κινδύνων (Threats), δηλ. των τρεχουσών ή μελλοντικών συνθηκών του "περιβάλλοντος" που ενεργούν αρνητικά στην ανάπτυξη της περιοχής.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ – SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κεντρική γεωγραφική θέση της περιοχής - Κομβική στον ελληνικό χώρο. ▪ Βρίσκεται πάνω στο βασικό οδικό και σιδηροδρομικό άξονα της χώρας που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα – Θεσσαλονίκη), εξυπηρετείται δε άμεσα από το λιμάνι του Βόλου και από το αεροδρόμιο Ν. Αγχιάλου. ▪ Άμεση σύνδεσή της με το δυτικό τμήμα της χώρας (Καρδίτσα – Τρίκαλα). ▪ Ύπαρξη ένδοξου μυθολογικού, ιστορικού και αρχαιολογικού παρελθόντος. ▪ Ύπαρξη εντός της περιοχής σημαντικών μνημείων υψηλής πολιτιστικής αξίας (αρχαία και βυζαντινά μνημεία, χαρακτηριστικά δείγματα νεότερης αρχιτεκτονικής). ▪ Διέλευση κύριων ενεργειακών πόρων της χώρας (αγωγός φυσικού αερίου και δύο γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας 400KW). ▪ Εκμηχανισμένη-εντατική γεωργική παραγωγή (βαμβάκι). ▪ Προϋποθέσεις για ολοκληρωμένη γεωργία- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εξάρτηση του συνόλου σχεδόν της περιοχής παρέμβασης από την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ (Βαμβάκι) ▪ Αδυναμίες στην Πολεοδομική Οργάνωση ▪ Ελλείψεις σε αστικές υποδομές και στην ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος. ▪ Υψηλή εξάρτηση του εισοδήματος περιοχών μονοκαλλιέργειας βαμβακιού (ποσοστό >50% των καλλιεργούμενων εκτάσεων και >85% των αρδευόμενων εκτάσεων) από επιδοτήσεις και νερό. Έλλειψη εναλλακτικών καλλιεργειών. ▪ Σημειακή (σε συγκεκριμένες περιοχές) και χρονική (σε περιόδους αργιών και διακοπών) συγκέντρωση της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. ▪ Αδύναμες εταιρικές σχέσεις και χαμηλός βαθμός συνεργασιών. ▪ Ελλιπής εσωτερική διασύνδεση των Τοπικών Κοινοτήτων μεταξύ τους (ελλιπές τοπικό οδικό δίκτυο) και διαπεριφερειακή διασύνδεση με τους όμορους νομούς. ▪ Έλλειψη επαρκών έργων 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Χρηματοδοτήσεις ΕΣΠΑ και λοιπών Προγ/των. ▪ Εφαρμογή προσέγγισης Leader. ▪ Βελτίωση υποδομών μεταφοράς και επικοινωνίας (ΕΣΠΑ). ▪ Περιοχή παρέμβασης μεταξύ των δύο μεγάλων και κοντινών αστικών κέντρων (του ισχυρού περιφερειακού Λάρισας-Βόλου) ώστε να αναπτυχθούν συνέργειες, συμπληρωματικότητα και οικονομίες κλίμακας. ▪ Επιστημονικές και Τεχνολογικές εξελίξεις στην παραγωγή και μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων (ποιότητα κλπ). ▪ Νέες ανταγωνιστικές παραγωγικές κατευθύνσεις (άλλη γεωργία, κηπευτικά κλπ). ▪ Αύξουσα ζήτηση παραδοσιακών – τοπικών - ποιοτικών – βιολογικών προϊόντων και δυνατότητες κατοχύρωσής τους. ▪ Ύπαρξη σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την οργάνωση των συνεταιρισμών και σχημάτων συνεργασιών. ▪ Ενεργειακές προτεραιότητες σε 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δυσκολία εύρεσης πόρων για την δημιουργία σημαντικών έργων υποδομής. ▪ Η μη υλοποίηση των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων για βελτίωση της ποιότητας ζωής λόγω αδυναμίας εύρεσης πόρων. ▪ Μείωση πόρων προς τον αγροτικό τομέα από ΕΕ. ▪ Επιπτώσεις μεταρρύθμισης της ΚΑΠ (βαμβάκι). ▪ Δυσκολίες προσαρμογής στα δεδομένα συμμόρφωσης της νέας ΚΑΠ. ▪ Αύξηση κόστους εισροών, ιδιαίτερα επιπτώσεις από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου. ▪ Συνεχιζόμενη τάση αστικοποίησης. ▪ Γήρανση και μείωση πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, ειδικά της παραγωγικής ηλικίας, με ταυτόχρονη

<p>βιολογικά προϊόντα – προϊόντα ποιότητας – ΠΟΠ/ΠΓΕ, (γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα σε προ-βιολογική φάση παραγωγής).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Προϋποθέσεις για συμπληρωματική απασχόληση-πολυαπασχόληση στον πρωτογενή τομέα. ▪ Τάση μεγαλύτερης επαγγελματοποίησης των αγροτών λόγω της εισόδου στην αγορά νέων και της πρόωρης συνταξιοδότησης. ▪ Τάση χωρικής μεταποίησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων(γαλακτοκομικά -τυροκομικά, σταφύλι-κρασί-αποστάγματα κλπ). ▪ Προϋποθέσεις για ανάπτυξη νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ιστορικός – πολιτιστικός τουρισμός, οικοτουρισμός, πεζοπορικός – φυσιολατρικός τουρισμός). ▪ Δυνατότητα συνδυασμού τουρισμού-πολιτισμού με τοπικά προϊόντα ποιότητας. ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο αποκομιδής και διαχείρισης απορριμμάτων. ▪ Ύπαρξη αρκετών χώρων πρασίνου, πλατειών και παιδικών χαρών. ▪ Επέκταση και εκσυγχρονισμός του ηλεκτροφωτισμού με 	<p>υποδομής, Βιοτεχνικών Πάρκων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Υποβάθμιση υπόγειων υδροφορέων από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (νιτρικά, υφαλμύρωση, βιομηχανικά απόβλητα) -μη ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων. ▪ Ελλείψεις στο καθεστώς διαχείρισης περιοχών NATURA και ανθρωπογενείς πιέσεις στις περιοχές αυτές. ▪ Προβληματική ηλικιακή σύνθεση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, απομάκρυνση νέων από τον πρωτογενή τομέα και πρόβλημα διαδοχής στις οικονομικές δραστηριότητες. ▪ Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. ▪ Χαμηλή ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παραγωγή. ▪ Χαμηλό επίπεδο οργάνωσης των συνεταιριστικών οργανώσεων της περιοχής. ▪ Έλλειψη υποδομών παραγωγής. ▪ Υστέρηση δομών εμπορίας και διανομής αγροτικών προϊόντων. ▪ Μικρή συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα στο παραγόμενο προϊόν. ▪ Μειωμένη έως ανύπαρκτη εξωστρέφεια της οικονομίας. ▪ Ανύπαρκτες σχεδόν 	<p>εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο (ΑΠΕ, παραγωγή ενέργειας από την αξιοποίηση αγροτικής παραγωγής και των παραπροϊόντων της).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Παροχή ενισχύσεων για μεθόδους που καλύπτουν τους κώδικες ορθής γεωργικής περιοχής ▪ Ευαισθητοποίηση των καταναλωτών στην υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων και στροφή της ζήτησης σε βιολογικά προϊόντα. ▪ Συγκρότηση σχημάτων συνεργαζομένων ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων και ανάδειξη δυναμικών εταιρικών δεσμών σε σημειακό (για την ώρα) επίπεδο. ▪ Ευαισθητοποίηση πολιτών σε πολιτιστικά θέματα. ▪ Σύνδεση των πολιτών με το ιστορικό τους παρελθόν. ▪ Δημιουργία επισκέψιμης αρχαιολογικής συλλογής. ▪ Προώθηση και προβολή του δήμου μέσω της ανάδειξης του ιστορικού παρελθόντος του. ▪ Συντήρηση και αποκατάσταση των αρχαίων μνημείων. ▪ Δημιουργία αρχαιολογικών πάρκων και αρχαιολογικών διαδρομών. 	<p>δραματική αποχώρηση των γυναικών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Άρνηση των νέων να ακολουθήσουν το γεωργικό επάγγελμα. ▪ Συγχωνεύσεις – εξαγορές επιχειρήσεων στον αγροτοδιατροφικό τομέα (δηλ. συγκεντρώσεις και προϊόντα χαμηλού κόστους (brand names αντί local names). ▪ Περιβαλλοντική επιβάρυνση. ▪ Κίνδυνος ερημοποίησης-ξηρασία. ▪ Διαβρωμένο σύστημα εμπορίας σε επίπεδο χώρας – κύκλωμα μεσιτών – κοινές εμπορικές τακτικές. ▪ Δυσχερής πληροφόρηση και ενημέρωση. ▪ Ανεπαρκής μεταφορά και διάχυση καινοτομίας στην παραγωγή σε σχέση με τις διεθνείς τεχνολογικές εξελίξεις. ▪ Η τυχόν αδυναμία λειτουργίας εγκαταστάσεων και υπηρεσιών προσαρμοσμένων στη ζήτηση του
---	---	--	---

<p>χρήση λαμπτήρων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Χαμηλός δείκτης εγκληματικότητας. ▪ Ύπαρξη Δημοτικής Αστυνομίας. ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο λειτουργίας σχολείων και παιδικών σταθμών. ▪ Καλό επίπεδο των σχολικών υποδομών. ▪ Ύπαρξη Δημοτικού Ωδείου, τμημάτων γυμναστικής και χορού για ενήλικες. ▪ Παροχή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα (παιδικοί σταθμοί, ΚΑΠΗ). ▪ Δραστηριοποίηση στην περιοχή συλλόγων που σχετίζονται με τον Πολιτισμό και την γαστρονομία της περιοχής. ▪ Ύπαρξη πολιτιστικών δρώμενων και αθλητικών δραστηριοτήτων. ▪ Αρκετό νέο επιστημονικό προσωπικό. ▪ Διαδικασίες ενημέρωσης & διαβούλευσης με τους δημότες. ▪ Δράσεις εθελοντισμού σε τοπικό επίπεδο. ▪ Η διενέργεια οικονομικών ελέγχων από ορκωτό λογιστή και το κλείσιμο κλεισίμο ισολογισμών που ενδυναμώνει την πιστοληπτική αξιοπιστία του Δήμου. 	<p>τουριστικές υποδομές.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αδυναμία αποτελεσματικής διαχείρισης και προβολής των πλεονεκτημάτων της περιοχής για την ανάπτυξη τουρισμού. ▪ Μεγάλο μέρος των δρόμων και πεζοδρομίων χρήζουν ασφαλτοστρώσης και επισκευής αντίστοιχα. ▪ Ανάγκη δημιουργίας ποδηλατοδρόμων. ▪ Ανάγκη δημιουργίας ασφαλών συνθηκών διέλευσης πεζοδρομίων για πεζούς και ΑΜΕΑ. ▪ Έλλειψη ευαισθητοποίησης πολιτών σε θέματα I.X. ▪ Αδυναμία στον καθαρισμό στους δημόσιους κοινόχρηστους χώρους & στα πρανή των περιφερειακών οδών και των ρεμάτων. ▪ Ανάγκη προσωπικού και εξοπλισμού της Υπηρεσίας Πρασίνου για την συντήρηση των κοινόχρηστων χώρων. ▪ Κίνδυνος πυρκαγιάς & βανδαλισμών του Δάσους Φαρσάλων και των αλσυλλίων. ▪ Έλλειψη υπογειοποίησης του δικτύου της ΔΕΗ. ▪ Μη ποιοτικό νερό για ύδρευση. ▪ Ανάγκη επέκτασης αποχετευτικού δικτύου & βιολογικού καθαρισμού. ▪ Χαμηλή ευαισθητοποίηση πολιτών στη χρήση 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία πολιτιστικών πάρκων. ▪ Ενίσχυση των διατοπικών, διακρατικών συνεργασιών και της δικτύωσης για άρση της απομόνωσης. ▪ Αύξηση της ζήτησης για εναλλακτικές και ήπιες μορφές τουρισμού. ▪ Διαγραφόμενη ανάπτυξη μηχανισμών πληροφόρησης – υποστήριξης και διάχυσης της καινοτομίας. ▪ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας κυρίως μέσω της αύξησης της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, αλλά και της ενσωμάτωσης καινοτομίας και νέων γνώσεων. ▪ Αύξηση ελεγκτικών μηχανισμών για το περιβάλλον. ▪ Υλοποίηση νέων συγκοινωνιακών έργων. ▪ Αναβάθμιση και γενικότερη συντήρηση του οδικού δικτύου, βελτίωση πεζοδρομίων, εφαρμογή διευρυμένου δικτύου ποδηλατόδρομων και πεζόδρομων. ▪ Δημιουργία αστικής συγκοινωνίας. ▪ Σταδιακή ανανέωση υφιστάμενου μηχανολογικού εξοπλισμού στην Υπηρεσία Καθαριότητας. ▪ Ενίσχυση της 	<p>κοινού.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αδυναμία εύρεσης πόρων για ανανέωση & αγορά νέου μηχανολογικού εξοπλισμού για την υπηρεσία καθαριότητας. ▪ Αδυναμία εύρεσης κονδυλίων για την δημιουργία χώρων πρασίνου και για αστικές αναπλάσεις σε όλο το Δήμο. ▪ Κίνδυνος πυρκαγιάς στο άλσος Φαρσάλων και στα αλσύλλια των γύρω Τοπικών Κοινοτήτων. ▪ Κόστος πρόσληψης προσωπικού και αγοράς νέου εξοπλισμού για την Δημοτική Αστυνομία. ▪ Δυσκολία εύρεσης πόρων για εισαγωγή νέων τεχνολογιών (τηλεματική διαχείριση ύδρευσης). ▪ Υψηλό κόστος συντήρησης & επέκτασης των σχολικών μονάδων. ▪ Βανδαλισμοί σχολικών εγκαταστάσεων & δημόσιων κτιρίων. ▪ Αδυναμία εύρεσης πόρων για δημιουργία νέων
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υψηλή εκμεταλλεύσιμη δημοτική περιουσία. ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο παροχής υπηρεσιών από τη δημόσια διοίκηση. ▪ Ύπαρξη Μητροπολιτικού Δικτύου Ινών. 	<p>εναλλακτικών μορφών ενέργειας.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Παραβατικότητα των δημοτών στους όρους δόμησης (κλείσιμο ημιυπαίθριων χώρων κ.τ.λ). ▪ Οι υπάρχοντες παιδικοί σταθμοί δεν καλύπτουν τις ανάγκες. ▪ Συγχωνεύσεις – καταργήσεις σχολικών μονάδων. ▪ Μειωμένο ενδιαφέρον των πολιτών σε πολιτιστικά θέματα. ▪ Αποστασιοποίηση των πολιτών από τη γνώση του ιστορικού παρελθόντος τους ▪ Εμφανής αδράνεια των πολιτών σε θέματα ανάπτυξης και εξέλιξης του τόπου. ▪ Έλλειψη εξοικείωσης των πολιτών με τα μνημεία της πολιτιστικής τους κληρονομιάς. ▪ Έλλειψη μουσείου. ▪ Έλλειψη αναγνωρίσιμων τοπόσημων. ▪ Έλλειψη κυκλοφορίας, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, πληροφοριακού υλικού για τα ιστορικά και τα αρχαιολογικά δεδομένα της περιοχής. ▪ Έλλειψη ανοιχτών & κλειστών αθλητικών χώρων. ▪ Μεγάλος αριθμός μη εισπραχθέντων τελών 	<p>περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών σε θέματα ανακύκλωσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αύξηση του όγκου των ανακυκλούμενων οικιακών απορριμμάτων. ▪ Σταδιακή ανανέωση μηχανολογικού εξοπλισμού και εισαγωγή νέων δράσεων (ρομποτικός κάδος) στην Υπηρεσία Καθαριότητας. ▪ Υλοποίηση νέων έργων για την βελτίωση του περιβαλλοντικού περιβάλλοντος. ▪ Αξιοποίηση μη πόσιμου νερού για την άρδευση χώρων πρασίνου. ▪ Εφαρμογή προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας, φωτοβολταϊκά συστήματα ή πράσινες στέγες σε κτίρια του Δήμου. ▪ Άρτια διαχείριση των υδατικών πόρων και χρήση της τηλεματικής. ▪ Έλεγχος, συντήρηση και προστασία των αλσουλίων και των χώρων πρασίνου. ▪ Αναβάθμιση και δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων. ▪ Δημιουργία προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού ενηλίκων. ▪ Ενίσχυση των προγραμμάτων Κοινωνικής μέριμνας. 	<p>πολιτιστικών υποδομών (υπαίθριο θέατρο).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Υψηλό κόστος δημιουργίας έργων πολιτιστικών προγραμμάτων. ▪ Υψηλό κόστος αναβάθμισης των αθλητικών εγκαταστάσεων. ▪ Υψηλό κόστος δημιουργίας προγραμμάτων κοινωνικής μέριμνας σε όλο το Δήμο. ▪ Αύξηση ανεργίας. ▪ Αύξηση παραβατικότητας (μικροκλοπές). ▪ Συρρίκνωση του οικογενειακού εισοδήματος λόγω της οικονομικής κρίσης. ▪ Υψηλό ποσοστό οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού. ▪ Υψηλό ποσοστό αδήλωτης εργασίας.
---	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none">▪ Αξιοποίηση νέων επιστημόνων της περιοχής.▪ Αύξηση αριθμών φορολογουμένων, λόγω συνένωσης. <p>Ικανοποιητική πιστοληπτική δυνατότητα σύναψης δανείων</p>	
--	--	---	--

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η Στρατηγική του Δήμου αποτελείται από συγκεντρωμένους στόχους και πολιτικές, αποσκοπώντας έτσι στην εκπλήρωση και στην ταυτόχρονη επίτευξη του οράματός του.

Μέσω του Στρατηγικού Σχεδιασμού, επιτυγχάνεται τόσο ο προσδιορισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος, όσο και η διαμόρφωση των κατάλληλων στρατηγικών επιλογών, οι οποίες και θα διασφαλίσουν την ορθολογική ανάπτυξη (εσωτερική και εξωτερική).

Το στρατηγικό σχέδιο του Δήμου Φαρσάλων θα αποτελέσει ένα χρησιμότερο εργαλείο ως προς την χάραξη πολιτικής της Δημοτικής Αρχής, καθώς στα πλαίσιά του θα ενταχθούν μέτρα και δράσεις, με στόχο την επίτευξη συγκεκριμένων στρατηγικών στόχων. Ταυτόχρονα, θα αποτελέσει το πρώτο και ουσιαστικό βήμα για την σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου.

Έχοντας λοιπόν εντοπίσει τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης, τα οποία και ο Δήμος πρέπει να αντιμετωπίσει κατά το επόμενο διάστημα, στο παρόν κεφάλαιο θα επιχειρήσουμε να διατυπώσουμε το όραμα αυτού, μέσω των γενικότερων κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής της ακόλουθης περιόδου, ενώ ταυτόχρονα θα προτείνουμε τη στρατηγική που θα ακολουθήσει ο Δήμος Φαρσάλων, εξειδικευμένη σε προτεραιότητες, Άξονες και Μέτρα.

Στον ακόλουθο πίνακα (πίνακας 1) διατυπώνουμε σχηματικά, τις φάσεις καθορισμού της στρατηγικής και του οράματος, που προτίθεται να ακολουθήσει η Δημοτική Αρχή και που στην πορεία θα αναλυθούν εκτενέστερα.

Πίνακας 1

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	
ΕΝΕΡΓΕΙΑ 1η	Διατύπωση της αποστολής και του οράματος
ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2η	Διατύπωση των κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο
ΕΝΕΡΓΕΙΑ 3η	Καθορισμός της στρατηγικής
ΕΝΕΡΓΕΙΑ 4η	Καθορισμός των Αξόνων, των Μέτρων και των Στόχων

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σ' αυτή την ενότητα θα διατυπώσουμε το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου Φαρσάλων, έτσι όπως αυτό έχει καθοριστεί και διαμορφωθεί, μέσω των κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο.

Αποστολή του Δήμου μας λοιπόν, είναι:

«Η αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση των υποθέσεων και η ταυτόχρονη παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και αγαθών μέσω της εφαρμογής τοπικών πολιτικών ανάπτυξης και κοινωνικής ενημερίας, με απώτερο σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη όλων των περιοχών του Δήμου».

Ενώ αντιστοίχως, το όραμα του Δήμου Φαρσάλων στοχεύει:

«στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, μέσω της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, ο οποίος με τη συνεργασία και την αναδιοργάνωση των δομών του, θα μπορεί να παρέχει αποτελεσματικότερες υπηρεσίες και ταυτόχρονα θα επιφέρει βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή του».

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των παραπάνω επιδιώξεων, είναι η διαμόρφωση μιας στρατηγικής ανάπτυξης της οποίας η γενική κατεύθυνση θα διαμορφωθεί με βάση της ευρωπαϊκές, εθνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες όπως επίσης και με τις επιδιώξεις της Δημοτικής Αρχής.

ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α ενώ με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώθηκε η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α Α' βαθμού.

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.ΔΑ) -μέσω αντιστοίχων υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων, κατήθυνε τους Ο.Τ.Α Α' βαθμού για την εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού για την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) και πιο συγκεκριμένα με:

- **Την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13-04-2007** όπου και καθορίζεται το περιεχόμενο και η δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
- **Την υπ' αριθ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών** για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- **Την υπ' αριθ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών**, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α α' βαθμού.
- **Προεδρικό Διάταγμα 185/2007** «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) Α' Βαθμού» βάση του οποίου καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

- **Την Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011** που αποτελεί την τροποποίηση της Υπουργικής Απόφασης 18183/13-4-2007.
- **Το Προεδρικό διάταγμα 89/2011** με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) Α' Βαθμού
- **Ν.3852/2010** (Πρόγραμμα Καλλικράτης)

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Το Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Φαρσάλων αποτελεί μια από τις πλέον ουσιώδεις μεθόδους άσκησης του αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου έχοντας χαρακτηριστικά γνωρίσματα τα κάτωθι:

1. Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου Φαρσάλων.

Έχοντας ευρύ φάσμα θεματικών αντικειμένων αποτελεί πρόγραμμα:

- α. αναπτυξιακών υποδομών και
- β. βελτίωσης της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων.

2. Αποτελεί το τριετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου Φαρσάλων και των Νομικών Προσώπων του.

Η γενική κατεύθυνση του προγράμματος αφορά τόσο τις αναπτυξιακές προτεραιότητες (εθνικού και περιφερειακού επιπέδου), όσο και το ευρύτερο όραμα της Δημοτικής Αρχής.

3. Συνιστά οργανικό σχέδιο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου.

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ως διαδικασία, αποτελεί βασικό βήμα προγραμματισμού, αξιολόγησης και παρακολούθησης της δράσης του Δήμου

4. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του.

Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης αποτελεί το εξειδικευμένο (τετραετές) επιχειρησιακό πρόγραμμα, μέσω του οποίου προωθείται ο επιμερισμός (διαμοιρασμός) των δράσεων ανά υπηρεσία.

5. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων.

- α. Αιρετά όργανα
- β. Υπηρεσιακά στελέχη
- γ. Τοπικοί φορείς
- δ. Διοικητικοί φορείς (Περιφέρεια)

ΔΟΜΗ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Προσδιορισμός και περιγραφή των γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης του Δήμου Φαρσάλων (εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος) και κατάρτιση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων αυτού.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ:

- α. Στόχοι και Δράσεις των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου
- β. Προγραμματισμός Δράσεων
- γ. Οικονομικός προγραμματισμός
- δ. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ Ο.Τ.Α

(ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ)

α. Περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης αλλά και της περιοχής του Δήμου και των Νομικών προσώπων αυτού.

2. ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

(ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ)

- α. Καθορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων και της στρατηγικής.
- β. Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

- α. Κατάρτιση σχεδίου δράσης
- β. Προγραμματισμός δράσεων
- γ. Οικονομικός προγραμματισμός

ΑΞΟΝΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Α) ΑΞΟΝΕΣ

Με τον όρο Άξονες προτεραιότητας αναφερόμαστε στις κατευθυντήριες πολιτικές που υιοθετούνται, για την εκπλήρωση της αποστολής και της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου Φαρσάλων.

Ο καθορισμός λοιπόν του στρατηγικού σχεδίου αφορά τον λεπτομερή προσδιορισμό των **τεσσάρων αξόνων** όπως αυτοί περιγράφονται παρακάτω:

1. **Άξονας 1^{ος}** – «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»
2. **Άξονας 2^{ος}** – «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
3. **Άξονας 3^{ος}** – «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»
4. **Άξονας 4^{ος}** – «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»

Β) ΜΕΤΡΑ

Κάθε ένας από τους παραπάνω Άξονες, εξειδικεύεται μέσω των Μέτρων και των Στόχων τοπικής ή εσωτερικής ανάπτυξης.

ΑΞΟΝΑΣ 1^{ος}	«Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»
ΜΕΤΡΑ	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΔΙΚΤΥΑ/ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΑΞΟΝΑΣ 2^{ος}	«Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
ΜΕΤΡΑ	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ- ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΙΣΟΤΗΤΑ ΦΥΛΩΝ & ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

ΑΞΟΝΑΣ 3^{ος}	«Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»
ΜΕΤΡΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΜΚΟ

ΑΞΟΝΑΣ 4 ^{ος}	«Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»
ΜΕΤΡΑ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΗΜΟΥ

Γ) ΣΤΟΧΟΙ (ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

Ως γενικοί στόχοι ορίζονται όλα τα κρίσιμα εκείνα ζητήματα, τα οποία ο Δήμος πρέπει - κατά προτεραιότητα να αντιμετωπίσει κατά την επόμενη περίοδο, προκειμένου να εκπληρώσει όσο το δυνατόν αρτιότερα την αποστολή του.

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΙ

Αφορούν κύριες λειτουργίες

Αφορούν πολύπλευρα ζητήματα που υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες των επιμέρους υπηρεσιών του Δήμου. Η επίλυσή τους προϋποθέτει τη σχεδίαση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης, μέσω ενός ευρύτερου συντονισμού δράσης (2 ή περισσότερων δομών και ενίοτε και άλλων δομών εκτός του Δήμου).

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενημέρωση των πολιτών σε θέματα Α.Π.Ε ➤ Βιώσιμη διαχείριση/προστασία δασικών εκτάσεων και υδάτινων πόρων ➤ Βελτίωση/ επέκταση δικτύων ύδρευσης-αποχέτευσης ➤ Πολεοδομικός- χωροταξικός σχεδιασμός του Καλλικρατικού Δήμου Φαρσάλων ➤ Βελτίωση υποδομών διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων ➤ Βελτίωση και ανάδειξη κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων ➤ Βελτίωση του οδικού δικτύου και δημιουργία υποδομών στάθμευσης.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	<ul style="list-style-type: none">➤ Δημιουργία οργανωμένων υποδομών για την Τρίτη Ηλικία➤ Αναβάθμιση/συντήρηση/δημιουργία υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης➤ Δημιουργία νέων οργανωμένων υποδομών για πολιτιστική χρήση και διατήρηση, προβολή και αξιοποίηση των υφιστάμενων χώρων πολιτιστικής σημασίας➤ Συντήρηση υφιστάμενων και δημιουργία σύγχρονων αθλητικών εγκαταστάσεων.
ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	<ul style="list-style-type: none">➤ Ενίσχυση της απασχόλησης των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων πληθυσμού (νέοι, γυναίκες) και βελτίωση των δεξιοτήτων και γνώσεων του πληθυσμού➤ Βελτίωση των υφιστάμενων και δημιουργία νέων αγροτικών υποδομών➤ Βελτίωση των υφιστάμενων και δημιουργία νέων τουριστικών υποδομών

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Με τον όρο **εσωτερική ανάπτυξη** αναφερόμαστε στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του Δήμου, ως οργανισμού παροχής δημοσίων υπηρεσιών αλλά και ως αναπτυξιακού και πολιτικού θεσμού.

Οι στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης αποτελούν γενικές κατευθύνσεις που θα προσανατολίσουν και θα κατευθύνουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων (σχέδια δράσης).

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none">➤ Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες➤ Εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της λειτουργίας του Δήμου.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	<ul style="list-style-type: none">➤ Ανάπτυξη συνεργασιών και ενίσχυση της εξωστρέφειας του Δήμου
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	<ul style="list-style-type: none">➤ Βελτίωση της κτιριακής και υλικοτεχνικής υποδομής

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ενίσχυση της στελέχωσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων / Επιμόρφωση ανθρωπίνου δυναμικού
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αξιοποίηση της περιουσίας του Δήμου Φαρσάλων

ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ

ΑΞΟΝΑΣ 1: Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής	Μέτρο 1.1 Οικιστικό/ Φυσικό περιβάλλον	1.1.1 Αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενημέρωση των πολιτών σε θέματα Α.Π.Ε
		1.1.2 Βιώσιμη διαχείριση / προστασία δασικών εκτάσεων και υδάτινων πόρων
		1.1.3 Βελτίωση και ανάδειξη κοινόχρηστων & κοινωφελών χώρων
		1.1.4 Πολεοδομικός –Χωροταξικός σχεδιασμός του Καλλικρατικού Δήμου Φαρσάλων
	Μέτρο 1.2 Μεταφορική υποδομή/ κυκλοφορία/ στάθμευση/συγκοινωνία	1.2.1 Βελτίωση του οδικού δικτύου
		1.2.2 Υποδομές στάθμευσης
	Μέτρο 1.3 Ύδρευση/ αποχέτευση	1.3.1 Βελτίωση/ επέκταση δικτύων ύδρευσης - αποχέτευσης
	Μέτρο 1.4 Καθαριότητα και διαχείριση αποβλήτων	1.4.1 Βελτίωση των υποδομών διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	Μέτρο 2.1 Τρίτη Ηλικία	2.1.1 Δημιουργία οργανωμένων υποδομών για την Τρίτη Ηλικία
	Μέτρο 2.2 Παιδεία/ Νεολαία	2.2.1 Αναβάθμιση/ συντήρηση/ δημιουργία υποδομών Πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
	Μέτρο 2.3 Αθλητισμός	2.3.1 Συντήρηση υφιστάμενων και δημιουργία σύγχρονων αθλητικών εγκαταστάσεων
	Μέτρο 2.4 Πολιτισμός	2.4.1 Δημιουργία νέων οργανωμένων υποδομών για πολιτιστική χρήση και διατήρηση, προβολή και αξιοποίηση των υφιστάμενων χώρων πολιτιστικής σημασίας

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Μέτρο 3.1 Απασχόληση	3.1.1 Ενίσχυση της απασχόλησης των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων πληθυσμού (νέοι, γυναίκες) και βελτίωση των δεξιοτήτων και γνώσεων του πληθυσμού
	Μέτρο 3.2 Αγροτικές-Εμπορικές – Τουριστικές υποδομές	3.2.1 Βελτίωση των υφιστάμενων και δημιουργία νέων αγροτικών υποδομών 3.2.2 Βελτίωση των υφιστάμενων και δημιουργία νέων τουριστικών υποδομών

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ	Μέτρο 4.1 Βελτίωση των διαδικασιών λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου	4.1.1 Εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της λειτουργίας του Δήμου
		4.1.2 Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες
	Μέτρο 4.2 Αποτελεσματική οργάνωση του Δήμου και προώθηση συνεργασιών	4.2.1 Ανάπτυξη συνεργασιών και ενίσχυση της εξωστρέφειας του Δήμου
	Μέτρο 4.3 Αναβάθμιση υποδομών, εξοπλισμών και δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού	4.3.1 Ενίσχυση της στελέχωσης του Δήμου και των Νομικών προσώπων του / επιμόρφωση ανθρώπινου δυναμικού
	Μέτρο 4.4 Βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων	4.4.1 Αξιοποίηση της περιουσίας του Δήμου Φαρσάλων

Για την επίτευξη των στόχων κάθε άξονα προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προβλέπονται συγκεκριμένα μέτρα, εντός των οποίων θα ενταχθούν ανάλογα έργα/ δράσεις, ούτως ώστε να δομηθεί ένα άρτιο και συνεκτικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για το Δήμο Φαρσάλων, το οποίο σε συνδυασμό με άλλες δράσεις και έργα (Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ), θα συμβάλει στην ολοκληρωμένη προώθηση της ανάπτυξης του Δήμου και του συνόλου των περιοχών του.